

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟ – ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2.4

Αναπροσαρμογή Αξιολόγησης των Αναγκών, με
συμμόρφωση στις υποδείξεις της εκ των
προτέρων αξιολόγησης (ΕΧΑΝΤΕ)

Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής
Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού
Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής
(ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027)

ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Ιερά Οδός 75, Βοτανικός
118 55 Αθήνα
Τηλ: 210 5294848
Fax: 210 5294767
e-mail: elke@aua.gr

ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Ε.Π.Ε.
Αριστοτέλους 11-15,
7^{ος} όροφος, 10432 Αθήνα
Τηλ: 210 5201460
Fax: 210 5230064
e-mail: lkn@lkn.gr

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΠΡΟΟΙΜΙΟ	7
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΓΠ 2021 – 2027	10
Μεθοδολογία Προσδιορισμού Αναγκών.....	10
Ανάλυση Ευαισθησίας.....	13
Μεθοδολογία Ιεράρχησης Αναγκών.....	13
1. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΎΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	15
1.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-1	15
1.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-1.....	18
2. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ	27
2.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-2	27
2.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-2.....	30
3. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΞΙΑΣ	40
3.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-3	40
3.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-3.....	43
4. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ.....	51
4.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-4	51
4.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-4.....	53
5. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΟΠΩΣ ΤΟ ΝΕΡΟ, ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΕΡΑΣ.....	60
5.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-5	60
5.1.1. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση των Υδάτων (SWOT Analysis).....	60
5.1.2. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση του Εδάφους (SWOT Analysis).....	62
5.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-5.....	63
5.2.1. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση των Υδάτων (Ανάγκες).....	65
5.2.2. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση του Εδάφους (Ανάγκες).....	71

6. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 6: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ, ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΩΝ	73
6.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-6	75
6.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-6.....	78
7. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 7: ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΝΕΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	87
7.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-7	87
7.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-7.....	88
8. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 8: ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑΣ	96
8.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-8	96
8.1.1. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά (SWOT Analysis).....	96
8.1.2. Προσβασιμότητα - Ευρυζωνικά Δίκτυα (SWOT Analysis)	98
8.1.3. Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων (SWOT Analysis)	98
8.1.4. Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός (SWOT Analysis)	100
8.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-8.....	102
8.2.1. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά (Ανάγκες).....	103
8.2.2. Προσβασιμότητα - Ευρυζωνικά Δίκτυα (Ανάγκες)	110
8.2.3. Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων (Ανάγκες)	113
8.2.4. Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός (Ανάγκες)	121
9. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 9: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΗ ΘΡΕΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΑΛΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	126
9.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-9	126
9.1.1. Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα (SWOT Analysis)	126
9.1.2. Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα (SWOT Analysis)	128
9.1.3. Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση (SWOT Analysis).....	129
9.1.4. Σπατάλη Τροφίμων (SWOT Analysis).....	129
9.1.5. Υγιεινή διατροφή (SWOT Analysis)	130
9.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-9.....	131
9.2.1. Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα (Ανάγκες)	132
9.2.2. Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα (Ανάγκες)	137
9.2.3. Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση (Ανάγκες)	140

9.2.4.	Σπατάλη Τροφίμων (Ανάγκες)	144
9.2.5.	Υγιεινή διατροφή (Ανάγκες)	147
10.	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 10: Ο ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥΣ.....	150
10.1.	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-10	150
10.1.1.	Σύστημα Γεωργικής Γνώσης & Καινοτομίας – AKIS (SWOT Analysis)	150
10.1.2.	Περιγραφή του Διοικητικού Μηχανισμού Εφαρμογής ΚΓΠ- Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση ΤΠΕ στο ΣΔΕ της ΚΓΠ (SWOT Analysis).....	153
10.1.3.	Ψηφιοποίηση και ελληνική γεωργία (SWOT Analysis).....	153
10.2.	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-10.....	155
10.2.1.	Σύστημα Γεωργικής Γνώσης & Καινοτομίας – AKIS (Ανάγκες)	157
10.2.2.	Περιγραφή του Διοικητικού Μηχανισμού Εφαρμογής ΚΑΠ- Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση ΤΠΕ στο ΣΔΕ της ΚΓΠ (Ανάγκες).....	161
10.2.3.	Ψηφιοποίηση και ελληνική γεωργία (Ανάγκες).....	164
11.	ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ (CLUSTERING).....	169
11.1.	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ.....	176
11.1.1.	Ειδικός Στόχος 1.....	176
11.1.2.	Ειδικός Στόχος 2.....	177
11.1.3.	Ειδικός Στόχος 3.....	178
11.1.4.	Ειδικός Στόχος 4.....	179
11.1.5.	Ειδικός Στόχος 5.....	179
11.1.6.	Ειδικός Στόχος 6.....	181
11.1.7.	Ειδικός Στόχος 7.....	182
11.1.8.	Ειδικός Στόχος 8.....	182
11.1.9.	Ειδικός Στόχος 9.....	185
11.1.10.	Ειδικός Στόχος 10.....	187
11.2.	ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	190
12.	ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΓΠ 2021 – 2027	194
12.1.	ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ.....	194
12.2.	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΣ ΒΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ –ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.....	196
12.2.1.	1ο βήμα: Κατάρτιση του προγράμματος της διαδικτυακής συνάντησης καθώς και επίλυση Τεχνικών ζητημάτων	196
12.2.2.	2ο βήμα: Αποστολή Πρόσκλησης και ενημερωτικού Υλικού	198
12.2.3.	3ο βήμα: Ιεράρχηση -Βαρύτητα σημασίας κάθε Ειδικού Στόχου.....	199
12.2.4.	4ο βήμα: Έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης	200
12.2.5.	5ο βήμα: Ιεράρχηση αναγκών.....	201

12.2.6.	6ο βήμα: Πολύκριτηριακή Ανάλυση και Ιεράρχηση Ομάδας Αναγκών από Διαμορφωτές Πολιτικής (Policy Experts)	203
12.3.	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	205
12.3.1.	Στατιστικά στοιχεία συμμετοχής.....	205
12.3.2.	Αποτελέσματα ερωτηματολογίων - Επεξεργασία.....	209
12.3.3.	Ιεράρχηση Αναγκών – Παρουσίαση Αποτελεσμάτων ανά Ειδικό Στόχο.....	213
12.3.3.1.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 1	213
12.3.3.2.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 2	214
12.3.3.3.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 3	215
12.3.3.4.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 4	216
12.3.3.5.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 5	217
12.3.3.6.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 6	219
12.3.3.7.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 7	221
12.3.3.8.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 8	222
12.3.3.9.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 9	224
12.3.3.10.	Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 10 (Εγκάρσιος Στόχος)	226
12.3.4.	Σύνοψη Αποτελεσμάτων.....	229
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		231

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση την «**Αναπροσαρμογή της Αξιολόγησης των Αναγκών, με συμμόρφωση στις υποδείξεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ΕΧΑΝΤΕ)**» (σύμφωνα με τη σύμβαση αφορά στο Υπο-Παραδοτέο 2.4) του 2^{ου} ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ (Π.2) «ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΟΡΙΣΜΟΙ – ΚΟΙΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ, ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ» του έργου «**Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ)**» του Μέτρου 20 στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (Κωδικός ΟΠΣΑΑ: 0010966044).

Το Υπ- Παραδοτέο 2.4 περιλαμβάνει ένα πρόσθετο κεφάλαιο στο οποίο παρουσιάζεται η ιεράρχηση των καταγεγραμμένων αναγκών, η οποία προήλθε – σύμφωνα με τη μεθοδολογική προσέγγιση - από την δημόσια διαβούλευση (διευρυμένη & εμπειρογνωμόνων) που οργανώθηκε από τον Σύμβολο Υποστήριξης του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΓΠ 2021-2027.

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η παρούσα έκθεση αφορά στην **Αξιολόγηση των Αναγκών** (σύμφωνα με τη σύμβαση αφορά στο Υπο-Παραδοτέο 2.3), του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027)» και διαρθρώνεται σε 11 κεφάλαια. Αρχικά παρουσιάζεται το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των Αναγκών του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΓΠ 2021 – 2027 και ακολουθεί το κάθε κεφάλαιο που αντιστοιχεί στον προσδιορισμό των Αναγκών ανά Ειδικό Στόχο, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αναλυτικά περιεχόμενα του κάθε κεφαλαίου.

Στο **αρχικό κεφάλαιο** παρουσιάζεται το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των Αναγκών του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΓΠ 2021 – 2027, όσον αφορά στη μέθοδο προσδιορισμού των Αναγκών. Επιπλέον προσδιορίζονται τα κριτήρια κρίσης για την βαθμολόγηση των στοιχείων που προέκυψαν από τον συγκεντρωτικό πίνακα της SWOT ανάλυσης και τέλος παρουσιάζεται η Ανάλυση Ευαισθησίας της βαθμολογούμενης κλίμακας συσχέτισης της προτεινόμενης μεθόδου καθώς και η προτεινόμενη μέθοδος ιεράρχησης των αναγκών.

Στο **πρώτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 1^{ου} Ειδικού Στόχου «Υποστήριξη βιώσιμων γεωργικών εισοδημάτων και ανθεκτικότητας σε ολόκληρη την Ένωση για τη στήριξη της επισιτιστικής ασφάλειας». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 1^{ου} ΕΣ.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 2^{ου} Ειδικού Στόχου «Ενίσχυση του προσανατολισμού προς την αγορά και αύξηση της ανταγωνιστικότητας, συμπεριλαμβανομένης μεγαλύτερης εστίασης στην έρευνα, την τεχνολογία και την ψηφιοποίηση». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 2^{ου} ΕΣ.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 3^{ου} Ειδικού Στόχου «Βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αλυσίδα αξίας». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 3^{ου} ΕΣ.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 4^{ου} Ειδικού Στόχου «Συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν καθώς και στη βιώσιμη ενέργεια». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των

δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 4^{ου} ΕΣ.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 5^{ου} Ειδικού Στόχου «Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 5^{ου} ΕΣ.

Στο **έκτο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 6^{ου} Ειδικού Στόχου «Συμβολή στην προστασία της βιοποικιλότητας, ενίσχυση των υπηρεσιών οικοσυστήματος και διατήρηση οικοτόπων και τοπίων». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 6^{ου} ΕΣ.

Στο **έβδομο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 7^{ου} Ειδικού Στόχου «Προσέλκυση νέων γεωργών και διευκόλυνση της επιχειρηματικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 7^{ου} ΕΣ.

Στο **όγδοο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 8^{ου} Ειδικού Στόχου «Πρώθηση της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές συμπεριλαμβανομένης της βιοοικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 8^{ου} ΕΣ.

Στο **ένατο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 9^{ου} Ειδικού Στόχου «Βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της ΕΕ στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για ασφαλή θρεπτικά και βιώσιμα τρόφιμα απορρίμματα τροφίμων καθώς και για καλή μεταχείριση των ζώων». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 9^{ου} ΕΣ.

Στο **δέκατο κεφάλαιο** παρουσιάζεται αναλυτικά ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών του 10^{ου} Ειδικού Στόχου «Ο εκσυγχρονισμός του αγροτικού τομέα με την πρώθηση και τη διάδοση της γνώσης, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση υιοθέτησής τους». Παρουσιάζεται αρχικά ο σχετικός Πίνακας της SWOT ανάλυσης, ακολουθεί η Μήτρα με τη βαθμολόγηση της συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές και προσδιορίζονται τελικά οι σχετικές Ανάγκες του 10^{ου} ΕΣ.

Στο **ενδέκατο** κεφάλαιο παρουσιάζεται η ομαδοποίηση των αναγκών σε επίπεδο ειδικού στόχου, η αντιστοίχιση τους με τους τρεις γενικούς στόχους της ΚΓΠ 2021-2027 ενώ τέλος εξετάζεται ο βαθμός ανταπόκρισης /αντιστοίχισης των αναγκών με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στο **δωδέκατο** κεφάλαιο παρουσιάζεται το μεθοδολογικό πλαίσιο για την ιεράρχηση των καταγεγραμμένων αναγκών και δίνεται η τελική ιεράρχηση των αναγκών για κάθε ειδικό στόχο, με βάση την μεθοδολογική προσέγγιση που παρουσιάστηκε στο εν λόγω κεφάλαιο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΓΠ 2021 – 2027

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΝΑΓΚΩΝ

Για τον προσδιορισμό των αναγκών υιοθετήθηκε η μεθοδολογική προσέγγιση της μήτρας συσχέτισης των δομικών ενοτήτων της SWOT ανάλυσης (SWOT Matrix Analysis) που βασίζεται στη συνδυαστική χρήση ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης.

Για την εφαρμογή της μεθοδολογίας αρχικά κατασκευάζεται η Μήτρα της SWOT ανάλυσης (για ανά ειδικό στόχο) που αποτελεί ένα πίνακα διπλής εισόδου στον οποίο στις κάθετες στήλες παρατίθενται τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες (εσωτερικό περιβάλλον) ενώ στις οριζόντιες γραμμές οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι (εξωτερικό περιβάλλον). Ο πίνακας αποτελείται από τέσσερα τεταρτημόρια. Στο πρώτο τεταρτημόριο εξετάζεται ο βαθμός συσχέτισης πλεονεκτημάτων (S) με ευκαιρίες (O), στο δεύτερο ο βαθμός συσχέτισης αδυναμιών (W) με ευκαιρίες (O), στο τρίτο ο βαθμός συσχέτισης πλεονεκτημάτων (S) με απειλές (T) και στο τέταρτο ο βαθμός συσχέτισης αδυναμιών (W) με απειλές (T) όπως αποτυπώνεται στο κατωτέρω σχήμα.

Υπόδειγμα Μήτρας Συσχέτισης με S→7, W→8, O→5 & T→3 σημείων του πίνακα της SWOT Analysis.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																		
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)									W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)									
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	1,0					0,6	37,1	O1									0,0
		O2								0,0	O2									0,0
		O3	0,6							8,6	O3									0,0
		O4	0,3							4,3	O4									0,0
		O5								0,0	O5									0,0
		%	38,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,0	10,0	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%
		T1								0,0	T1									0,0
		T2								0,0	T2									0,0
		T3								0,0	T3									0,0
		%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Βαθμοί συσχέτισης

- 1,0 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT

Στη συνέχεια χρησιμοποιείται μια συνδυαστική προσέγγιση ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης. Η ποσοτική διάσταση είναι η αριθμητική απεικόνιση του βαθμού των συσχετίσεων σε κάθε τεταρτημόριο της SWOT, ενώ η ποιοτική διάσταση βασίζεται σε panel opinion για την κατάταξη σε τριτοβάθμια κλίμακα (υψηλή, μέση, χαμηλή) του βαθμού συσχέτισης μεταξύ των S-W-O-T.

Αναλυτικότερα τα εντοπισμένα από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης δυνατά σημεία και οι αδυναμίες που συνθέτουν το εσωτερικό περιβάλλον και οι ευκαιρίες - απειλές που συνθέτουν το εξωτερικό περιβάλλοντος αριθμούνται κατάλληλα και :

1. Δημιουργούνται μήτρες συσχέτισης ανά δύο των ευρημάτων εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος ως ακολούθως:
  - a. S-O (Strengths-Opportunities): Δυνατά Σημεία – Ευκαιρίες
  - b. W-O (Weaknesses – Opportunities): Αδυναμίες – Ευκαιρίες
  - c. S-T (Strengths-Threats): Δυνατά σημεία – Απειλές
  - d. W-T (Weaknesses-Threats): Αδυναμίες – Απειλές
2. Εξετάζονται οι δυαδικές συσχετίσεις σε κάθε περιοχή ως εξής:
  - a. S-O: Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα
  - b. W-O: Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα
  - c. S-T: Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα

- d. W-T: Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες
3. Για την ανάλυση του βαθμού συσχέτισης κάθε μεταβλητής της SWOT (S, W, O ή T) με την δυαδική εν δυνάμει συσχετιζόμενη της, χρησιμοποιείται η ακόλουθη κλίμακα βαθμολογίας ανάλογα με τον βαθμό συσχέτισης:
- Υψηλή: 1
  - Μέτρια: 0,6
  - Μικρή: 0,3
  - Μη συσχέτιση: 0 (κενό)
4. Από την αναλυτική δυαδική σύγκριση και βαθμολόγηση των μεταβλητών, προκύπτει σε κάθε περιοχή σύγκριση ο συνολικός βαθμός συσχέτισης αλλά και οι επιμέρους βαρύτητες κάθε μεταβλητής.
5. Τα ποσοστά (οριζόντια, κάθετα & συνολικά) που προκύπτουν μετά την σχετική βαθμολόγηση συσχέτισης μεταξύ των σημείων S-W-O-T για κάθε τεταρτημόριο, υπολογίζονται ως εξής:
- Οριζόντια:** Ισούται με το πηλίκο της διαίρεσης, με αριθμητή το σύνολο των βαθμών συσχέτισης μεταξύ των σημείων S-W-O-T σε κάθε οριζόντια γραμμή ανά τεταρτημόριο και παρονομαστή το σύνολο των σημείων της οριζόντιας γραμμής, για παράδειγμα στο παραπάνω υπόδειγμα το ποσοστό (βαθμός συσχέτισης) της πρώτης οριζόντιας γραμμής υπολογίζεται ως εξής: $((1+1+0,6)/7)*100=37,1\%$
- Κάθετα:** Ισούται με το πηλίκο της διαίρεσης, με αριθμητή το σύνολο των βαθμών συσχέτισης μεταξύ των σημείων S-W-O-T σε κάθε κάθετη γραμμή ανά τεταρτημόριο και παρονομαστή το σύνολο των σημείων της κάθετης γραμμής, για παράδειγμα στο παραπάνω υπόδειγμα το ποσοστό (βαθμός συσχέτισης) της πρώτης κάθετης γραμμής υπολογίζεται ως εξής: $((1+0,6+0,3)/5)*100=38\%$
- Συνολικά:** Ισούται με το πηλίκο της διαίρεσης, με αριθμητή το σύνολο των βαθμών συσχέτισης μεταξύ των σημείων S-W-O-T σε κάθε περιοχή ανά τεταρτημόριο και παρονομαστή το σύνολο των σημείων που προκύπτουν από το γινόμενο των σημείων της οριζόντιας με της κάθετης γραμμής ανά τεταρτημόριο, για παράδειγμα στο παραπάνω υπόδειγμα το ποσοστό (βαθμός συσχέτισης) του πρώτου τεταρτημρίου S-O υπολογίζεται ως εξής: $((1+1+0,6+0,6+0,3)/(7*5))*100=10\%$
6. Ανάλογα με τον ποια περιοχή εμφανίζει υψηλότερο συνολικό βαθμό συνεκτικότητας/συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών, προκύπτει το είδος της ανάγκης.
7. Οι επιμέρους ανάγκες προσδιορίζονται/αναγνωρίζονται σε κάθε Περιοχή (SO, WO, ST και WT) από τους συνδυασμούς μεταβλητών με υψηλό βαθμό συσχέτισης, είτε κατά μόνας είτε κατά ομάδες, εστιάζοντας πάντα στις μεταβλητές που έχουν βαθμό συσχέτισης μεγαλύτερο ή ίσο του μέσου όρου βαθμολογίας κάθε τεταρτημρίου. Σε δεύτερη ανάλυση εξετάζεται και η δυνατότητα (για λόγους πληρότητας) προσδιορισμού αναγκών και από μεταβλητές (S-W) με μικρότερο βαθμό συσχέτισης αλλά με μεταβλητές (O-T) υψηλής συνεκτικότητας.
- «Ορφανές» μεταβλητές, ήτοι μεταβλητές με μηδενική σχετική βαρύτητα δεν εξετάζονται.
8. Σε περίπτωση εντοπισμού/εξαγωγής ταυτόσημων ή παρεμφερών αναγκών από διαφορετικές περιοχές οι κοινές ανάγκες ομαδοποιούνται/συγχωνεύονται διατηρώντας την στρατηγική στόχευση της περιοχής με τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ

Μελετήθηκαν εναλλακτικές κλίμακες βαθμολόγησης 0-1 και 1-5 και τα αποτελέσματα δεν διαφοροποιήθηκαν ούτε ως προς τον εντοπισμό των αναγκών ούτε ως προς τον συσχέτιση των παραμέτρων. Έτσι η ομάδα μελέτης αποφάσισε την διατήρηση της ενδιάμεσης κλίμακας 0,3-0,6-1,0 προσδιορισμού του βαθμού συσχέτισης προκειμένου να διατηρήσει μια ισορροπία μεταξύ της αναλυτικότητας της μεθόδου και όσο το δυνατόν χαμηλότερης υποκειμενικότητας (δεν είναι εύκολο να προσδιοριστούν κριτήρια διαχωρισμού στην κλίμακα βαθμολόγησης 1-5 στην παρούσα φάση).

Διαφοροποιήσεις ανάλογα με την κλίμακα βαθμολόγησης προκύπτουν σε σχέση με τον βαθμό συσχέτισης κάθε μεταβλητής, ο οποίος όμως δεν προσδιορίζει σε καμία περίπτωση την ιεράρχηση/σημαντικότητα της ανάγκης. Για την ιεράρχηση των αναγκών θα αξιοποιηθεί η μεθοδολογία AHP ως ακολούθως.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ

Για την ιεράρχηση αναγκών θα ακολουθηθεί σύμφωνα με την πρόταση του Αναδόχου η μεθοδολογία της Analytical Hierarch Process (AHP).

Οι προσδιορισθείσες ανάγκες ανά ειδικό στόχο θα τεθούν σε διαβούλευση σε κατάλληλα focus groups και με ειδικά κλειστά ερωτηματολόγια θα εκτιμηθεί το ειδικό βάρος κάθε ανάγκης από αντιπροσωπευτικό δείγμα συμμετεχόντων (εκπρόσωποι εμπλεκόμενων οργανισμών, κοινωνικών εταίρων και επιλεγμένο δείγμα οργανώσεων ωφελούμενων από τα Μέτρα της ΚΓΠ). Το ειδικό βάρος κάθε ανάγκης θα προκύψει από κατάλληλη βαθμονόμηση των εκτιμήσεων σημαντικότητας της ανάγκης σε επιμέρους επίπεδα:

1. Η σχετική βαρύτητα της ανάγκης μεταξύ των υπολοίπων θα προκύψει από τον μέσο όρο σημαντικότητας εντός του ειδικού στόχου που εξυπηρετεί, βάσει των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην διαβούλευση των αναγκών
2. Κάθε ανάγκη θα συσχετιστεί με επιμέρους δείκτες πλαισίου του ειδικού στόχου που συνεισφέρει. Η απόκλιση του κάθε ειδικού στόχου για την χώρα από τον μέσο όρο της ΕΕ θα αποτελέσει το σχετικό μέτρο στάθμισης της κάθε ανάγκης. Σε περίπτωση που από μια ανάγκη εξυπηρετούνται περισσότεροι του ενός δείκτες θα ληφθεί ως μέτρο ο μέσος όρος των αποκλίσεων τους. Πριν τον προσδιορισμό της τελικής βαθμολογίας των αναγκών, οι τα επιμέρους σχετικά μέτρα κανονικοποιούνται μεταξύ τους (διαιρούνται με την υψηλότερη μέση απόκλιση έτσι ώστε να αναχθούν σε συνεχή κλίμακα 1-0).
3. Η τελική βαθμολογία (βαθμός σημαντικότητας) κάθε ανάγκης και ως εκ τούτου η ποσοτική ιεράρχηση θα προκύψει από το γινόμενο της σχετικής βαρύτητας κάθε ανάγκης (εντός του ΕΣ) επί του μέτρου στάθμισης.
4. Όπου δεν υπάρχουν κοινοί δείκτες πλαισίου θα αξιοποιηθούν οι επιμέρους επίσημες στατιστικές που αξιοποιήθηκαν στα πλαίσια της SWOT.

Δεδομένου ότι την τρέχουσα χρονική στιγμή δεν έχει πραγματοποιηθεί η απαραίτητη δημόσια διαβούλευση της SWOT για την οριστικοποίηση των αναγκών, η ιεράρχηση θα γίνει αμέσως μετά την διενέργεια της έρευνας σημαντικότητας και το παρόν παραδοτέο θα πρέπει να επικαιροποιηθεί/ συμπληρωθεί σε μεταγενέστερο χρόνο.

Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027)

Αναπροσαρμογή Αξιολόγησης των Αναγκών, με συμμόρφωση στις υποδείξεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ΕΧΑΝΤΕ)- **(ΥΠΟ-ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2.4)**

---

1. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΈΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-1

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 1^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πολύ χαμηλή εξάρτηση του ΓΟΕ από τις άμεσες ενισχύσεις, για τις εκμεταλλεύσεις των λοιπών δενδρωδών καλλιεργειών (πλην ελαιοκαλλιέργειας και αμπελοκαλλιέργειας) 2. Εξαιρετικά δυναμικός κλάδος τα κηπευτικά-άνθη. 3. Δυναμικοί κλάδοι η χοιροτροφία και η πτηνοτροφία, με το γεωργικό εισόδημά τους να διαμορφώνεται σχεδόν αποκλειστικά από την αγορά και όχι από τις άμεσες ενισχύσεις. Επίσης το μέσο Γεωργικό τους Εισόδημα ανά εκμετάλλευση προσεγγίζει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. 4. Δυναμικοί κλάδοι η προβατοτροφία και η μικτή φυτική-ζωική παραγωγή. Ύπαρξη εγχώριων φυλών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή), οι οποίες μπορούν με κατάλληλες βελτιώσεις να συμβάλουν στην παραγωγή προϊόντων ιδιαίτερης ποιότητας. Επίσης το μέσο Γεωργικό τους Εισόδημα ανά εκμετάλλευση είναι υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. 5. Υπερτριπλάσιο του μ.ό. της ΕΕ ποσοστό εκμεταλλεύσεων που εισπράττουν πρόσθετη ενίσχυση για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας (13% έναντι 4%). Οι περισσότερες από αυτές είναι μεγάλοι οικονομικού μεγέθους και εξειδικεύονται σε κλάδους που επιτυγχάνουν υψηλά εισοδήματα (κηπευτικά, πρόβατα, βοοειδή και χοιροτροφία-πτηνοτροφία). 6. Σημαντική συμβολή της ειδικής ενίσχυσης βάμβακος στη διατήρηση της καλλιέργειας σε 46.000 εκμ/σεις και σε 2,8 εκατ. στρέμματα γεωργικής γης, ανάγοντας το βαμβάκι σε πρώτο εξαγωγικό προϊόν της χώρας το 2019. 7. Πολύ σημαντική συμβολή των ενισχύσεων του Πρώτου Πυλώνα στην διατήρηση της
------------------------------	---

	<p>γεωργίας στις ορεινές περιοχές, αφού το μέσο εισόδημα ανά εκμετάλλευση σ' αυτές υπερβαίνει το μέσο εισόδημα στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων της χώρας.</p> <p>8. Μεγαλύτερη σύγκλιση του μέσου γεωργικού εισοδήματος με το μέσο εισόδημα στο σύνολο της οικονομίας στην Ελλάδα, συγκριτικά με τον μέσο όρο της ΕΕ. Το γεωργικό εισόδημα ανά ΜΑΕ στην Ελλάδα έχει τελευταία ανακάμψει στα προ κρίσης επίπεδα. Μικρότερη μεταβλητότητα του γεωργικού εισοδήματος στην Ελλάδα, σε σχέση με την ΕΕ.</p>
<p>W Αδυναμίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> Εξάρτηση σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις άμεσες ενισχύσεις, για το 78% περίπου των εκμεταλλεύσεων της χώρας, κυρίως στους ΤΟΠ δημητριακών, λοιπών αροτραίων, βοοειδών, ελαιοκομίας και αμπελοκαλλιέργειας. Παρά τις ενισχύσεις, χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μ.ό. ΓΟΕ/εκμετάλλευση έχουν οι ΤΟΠ: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή. Πολύ περιορισμένη παρουσία των εξειδικευμένων στα καρποφάγα εκμεταλλεύσεων και πολύ χαμηλή αυτότητα της χώρας σε χοιρινό κρέας (βλ. και Ειδικό Στόχο 2). Υψηλότερο του μ.ο. της ΕΕ εισόδημα ανά εκμετάλλευση στα βοοειδή, που όμως σχηματίζεται εξ ολοκλήρου από τις άμεσες ενισχύσεις. Όμως ο κλάδος δεν συμβάλλει στη βελτίωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου σε βόειο κρέας. Ανισοκατανομή των άμεσων ενισχύσεων, με το 10% των εκμ/σεων να συγκεντρώνει το 48% των άμεσων ενισχύσεων, ενώ το 45% των εκμεταλλεύσεων που μπορούν να θεωρηθούν ως μικροκαλλιεργητές λαμβάνουν το 10% των άμεσων ενισχύσεων (2019). Κατά την εσωτερική σύγκλιση στη μεταβατική περίοδο 2020-2022, αναμένονται μεταβιβάσεις ποσών από τις εκμ/σεις μικρού οικονομικού μεγέθους στις εκμ/σεις μεγαλύτερων οικονομικών μεγεθών. Πολυδιάσπαση των συνδεδεμένων ενισχύσεων σε 19 συνολικά τομείς και συμβολή τους στην αύξηση της ανισοκατανομής των άμεσων ενισχύσεων. Η παροχή της ειδικής ενίσχυσης βάμβακος δεν συνδέεται με την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος. Η ειδική ενίσχυση για τις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς δεν αντισταθμίζει επαρκώς τη διαφορά του ΓΟΕ στις περιοχές αυτές, με το μέσο ΓΟΕ της χώρας.
<p>O Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> Οι δυνατότητες που δίνει η νέα στρατηγική της ΕΕ "Από το χωράφι στο πιάτο", σε παραδοσιακά/εκτατικά συστήματα, με χαμηλό εισόδημα, (π.χ. δημητριακά, η ελαιοκομία και η αμπελοκαλλιέργεια) και η τάση αύξησης της διεθνούς ζήτησης για προϊόντα με χαμηλό/μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα και για προϊόντα που ενισχύουν το ανοσοποιητικό σύστημα του ανθρώπινου οργανισμού, δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για κλάδους όπως δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, αλλά και εσπεριδοειδή, φρούτα και φρέσκα κηπευτικά. Ύπαρξη εκτάσεων, που επιτρέπουν την παραγωγή ζωοτροφών και τη μερική υποκατάσταση της εισαγόμενων ζωοτροφών. Ύπαρξη άφθονων φυσικών βοσκοτόπων που συμβάλλουν στη χαμηλού κόστους διατροφή των μηρυκαστικών. Η ύπαρξη Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης στη νέα ΚΑΠ, που μπορούν να υποστηρίξουν την αύξηση της παραγωγικότητας των εγχωρίων φυλών ζώων, με δημόσιες υποδομές και ιδιωτικές επενδύσεις. Η εξασφάλιση των πόρων της ΚΑΠ για την Ελλάδα, για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, οι οποίοι μαζί με τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, θα υπερβούν τα 20 δισεκ. €, δηλ. θα είναι πολύ ελαφρά

	<p>μειωμένοι σε σχέση με τους πόρους της περιόδου 2014-2020.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Η συνέχιση της εσωτερικής σύγκλισης, είτε μέσω του 'tunnel model', είτε με την εφ' άπαξ εξίσωση των μοναδιαίων αξιών των δικαιωμάτων ('flat rate'). Η υποχρεωτική εφαρμογή της συμπληρωματικής στήριξης του αναδιανεμητικού εισοδήματος για τη βιωσιμότητα, που θα επιτρέψει την ανακατανομή της στήριξης από μεγαλύτερες σε μικρότερες ή μεσαίες εκμεταλλεύσεις. 6. Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για τη δυνατότητα παροχής ενισχύσεων σε γεωργούς νεαρής ηλικίας. 7. Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη συγκεκριμένων κλάδων, μέσω της παροχής προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων. 8. Στις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς τα παραγωγικά συστήματα είναι εκταπικά και εμπίπτουν στις περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας.
<p>T Απειλές</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σοβαρές απειλές από την κλιματική αλλαγή, που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά το ύψος και τη σύνθεση της γεωργικής παραγωγής, τις στρεμματικές αποδόσεις, άρα και το γεωργικό εισόδημα. 2. Περιορισμένος εγχώριος κλάδος παραγωγής γεωργικών μηχανημάτων, συνεχιζόμενη χρησιμοποίηση εισαγόμενων μηχανημάτων, των οποίων το μέγεθος είναι κατά κανόνα αναντίστοιχο με το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων της χώρας. 3. Η ενδεχόμενη διακοπή εισροής αγεργατών από άλλες χώρες, η οποία θα επηρεάσει αρνητικά την πραγματοποίηση απαραίτητων γεωργικών εργασιών και το επιτυγχανόμενο ΓΟΕ. 4. Ενδεχόμενη παγκόσμια αύξηση επιζωοτιών, μείωση κατανάλωσης κρέατος και τάση μείωσης κατανάλωσης προϊόντων ζωϊκής προέλευσης, χαρακτηρισμός εκτροφών (βοοειδών) υπεύθυνων για εκπομπές ΑΤΘ 5. Η αυξανόμενη ανησυχία της κοινής γνώμης για τις αρνητικές επιπτώσεις των αποβλήτων φυτικής παραγωγής και μεταποίησης (π.χ. των ελαιουργείων) στο περιβάλλον. 6. Η αυξανόμενη ανησυχία της κοινής γνώμης για τις αρνητικές επιπτώσεις των κτηνοτροφικών αποβλήτων στο περιβάλλον, καθώς και το υψηλό κόστος διαχείρισής τους. 7. Η μη ορθολογική εφαρμογή της έννοιας του 'πραγματικού γεωργού'. 8. Η πιθανή καθυστέρηση της ένταξης εκτεταμένων περιοχών βοσκοτόπων στην κατηγορία των επιλέξιμων εκτάσεων.

1.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-1

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών του ΕΣ-1. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) του ΕΣ-1, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																					
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)									W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)												
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%		
Ο (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	1,0					0,6		32,5	O1	0,3	1,0		0,6	0,3				1,0	40,0		
	O2			0,6	1,0			0,6		27,5	O2	0,3			1,0		0,3			1,0	32,5		
	O3				1,0			0,6		20,0	O3	0,3		1,0	1,0	0,6				1,0	48,8		
	O4				0,6	0,6	1,0	1,0	0,6	47,5	O4	1,0	1,0	0,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	91,3		
	O5	0,3			1,0		1,0	0,6		36,3	O5	1,0	1,0		1,0	1,0	1,0			0,6	70,0		
	O6	0,3	0,6		0,6	1,0		0,6	1,0	51,3	O6		0,3		0,3	0,3						11,3	
	O7				1,0				0,3	1	28,8	O7		0,6		1,0	0,6	1,0			1,0	52,5	
	O8	0,3			0,3				1,0		20,0	O8	1,0	1,0	0,3	0,3	0,6	0,6			1,0	60,0	
	%	23,8	20,0	7,5	68,8	20,0	25,0	66,3	32,5	33,0	%	48,8	61,3	20,0	77,5	55,0	48,8	12,5	82,5	50,8			
Τ (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T1	1,0	1,0		0,6	0,3	1,0	1,0	0,3	65,0	T1	1,0	1,0	0,3	0,6	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0	76,3		
	T2	0,3	0,3		0,3	0,3	1,0	0,3		31,3	T2	1,0	1,0	0,3	0,3				0,6	1,0	52,5		
	T3	1,0	1,0			0,6	0,3	0,3		40,0	T3	1,0	1,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,0	56,3		
	T4				1,0	1,0	0,3		0,6	36,3	T4	0,6			1,0	1,0	0,6	0,6			0,6	55,0	
	T5								0,6	7,5	T5	0,6	0,6					0,3			0,6	26,3	
	T6				1,0	1,0	0,6		0,6	40,0	T6	0,3			1,0	1,0	0,3	0,3			0,3	40,0	
	T7	0,3				1	0,3	0,3	1,0	0,6	43,8	T7	1	0,6		0,3	0,3			0,6	0,6	42,5	
	T8					1,0	0,3		1,0	0,3	32,5	T8				0,6						1,0	20,0
	%	32,5	28,8	25,0	61,3	33,8	32,5	67,5	15,0	37,0	%	68,8	52,5	36,3	51,3	26,3	26,3	31,3	76,3	46,1			

Βαθμοί συσχέτισης

1,0 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αριθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 1.

Α) Τα Πλεονεκτήματα - Ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(i) Το πλεονέκτημα Π4 «Δυναμικοί κλάδοι η προβατοτροφία και η μικτή φυτική-ζωική παραγωγή. Ύπαρξη εγχώριων φυλών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή), οι οποίες μπορούν με κατάλληλες βελτιώσεις να συμβάλουν στην παραγωγή προϊόντων ιδιαίτερης ποιότητας. Επίσης το μέσο Γεωργικό τους Εισόδημα ανά εκμετάλλευση είναι υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου», παρουσιάζει υψηλή συσχέτιση με τέσσερις ευκαιρίες: την Ε2 («Ύπαρξη εκτάσεων, που επιτρέπουν την παραγωγή ζωοτροφών και τη μερική υποκατάσταση της εισαγόμενων ζωοτροφών. Ύπαρξη άφθονων φυσικών βοσκοτόπων που συμβάλλουν στη χαμηλού κόστους διατροφή των μηρυκαστικών»), την Ε3 («Η ύπαρξη Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης στη νέα ΚΑΠ, που μπορούν να υποστηρίξουν την αύξηση της παραγωγικότητας των εγχωρίων φυλών ζώων, με δημόσιες υποδομές και ιδιωτικές επενδύσεις»), την Ε5 «Η συνέχιση της

εσωτερικής σύγκλισης, είτε μέσω του 'tunnel model', είτε με την εφ' άπαξ εξίσωση των μοναδιαίων αξιών των δικαιωμάτων ('flat rate'). Η υποχρεωτική εφαρμογή της συμπληρωματικής στήριξης του αναδιανεμητικού εισοδήματος για τη βιωσιμότητα, που θα επιτρέψει την ανακατανομή της στήριξης από μεγαλύτερες σε μικρότερες ή μεσαίες εκμεταλλεύσεις») και την Ε7 («Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη συγκεκριμένων κλάδων, μέσω της παροχής προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων»). Έτσι, ο συνδυασμός των σημαντικών αυτών ευκαιριών με τον δυναμισμό του κλάδου της προβατοτροφίας – που εκφράζεται και με αξιόλογες εισοδηματικές επιδόσεις αλλά και την επιτυχημένη ενσωμάτωσή του στην ευρύτερη αγροδιατροφική αλυσίδα του τυριού Φέτα – υποδεικνύουν την ανάγκη για **περαιτέρω ανάπτυξη της προβατοτροφίας και ανάδειξη των εγχώριων φυλών μηρυκαστικών.**

(ii) Η ευκαιρία Ε6 «Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για τη δυνατότητα παροχής ενισχύσεων σε γεωργούς νεαρής ηλικίας», σχετίζεται με μια σειρά πλεονεκτημάτων: το Π5 («Υπερτριπλάσιο του μ.ό. της ΕΕ ποσοστό εκμεταλλεύσεων που εισπράττουν πρόσθετη ενίσχυση για τους γεωργούς νεαρής ηλικίας (13% έναντι 4%). Οι περισσότερες από αυτές είναι μεγάλου οικονομικού μεγέθους και εξειδικεύονται σε κλάδους που επιτυγχάνουν υψηλά εισοδήματα (κτηπευτικά, πρόβατα, βοοειδή και χοιροτροφία-πτηνοτροφία)), το Π8 («Μεγαλύτερη σύγκλιση του μέσου γεωργικού εισοδήματος με το μέσο εισόδημα στο σύνολο της οικονομίας στην Ελλάδα, συγκριτικά με τον μέσο όρο της ΕΕ. Το γεωργικό εισόδημα ανά ΜΑΕ στην Ελλάδα έχει τελευταία ανακάμψει στα προ κρίσης επίπεδα. Μικρότερη μεταβλητότητα του γεωργικού εισοδήματος στην Ελλάδα, σε σχέση με την ΕΕ.»), το Π2 («Εξαιρετικά δυναμικός κλάδος τα κτηπευτικά-άνθη»), καθώς και με το Π4 («Δυναμικοί κλάδοι η προβατοτροφία και η μικτή φυτική-ζωική παραγωγή. Ύπαρξη εγχώριων φυλών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή), οι οποίες μπορούν με κατάλληλες βελτιώσεις να συμβάλουν στην παραγωγή προϊόντων ιδιαίτερης ποιότητας. Επίσης το μέσο Γεωργικό τους Εισόδημα ανά εκμετάλλευση είναι υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου»), και το Π7 («Πολύ σημαντική συμβολή των ενισχύσεων του Πρώτου Πυλώνα στην διατήρηση της γεωργίας στις ορεινές περιοχές, αφού το μέσο εισόδημα ανά εκμετάλλευση σ' αυτές υπερβαίνει το μέσο εισόδημα στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων της χώρας»).

Επομένως, με δεδομένη την ύπαρξη ευνοϊκού θεσμικού πλαισίου και το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις εκμεταλλεύσεις των γεωργών νεαρής ηλικίας είναι μεγάλου οικονομικού μεγέθους και εξειδικεύονται σε κλάδους που επιτυγχάνουν υψηλά εισοδήματα (κτηπευτικά, πρόβατα, βοοειδή και χοιροτροφία-πτηνοτροφία), προκύπτει η ανάγκη για **στοχευμένη υποστήριξη ατόμων νεαρής ηλικίας και νεοεισερχομένων, για εγκατάσταση στη γεωργία.**

Β) Οι Αδυναμίες – Ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(iii) Η ευκαιρία Ε7 «Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη συγκεκριμένων κλάδων, μέσω της παροχής προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων», παρουσιάζει υψηλούς βαθμούς συσχέτισης με τρεις συγκεκριμένες αδυναμίες, την ΑΔ6 («Πολυδιάσπαση των συνδεδεμένων ενισχύσεων σε 19 συνολικά τομείς και συμβολή τους στην αύξηση της ανισοκατανομής των άμεσων ενισχύσεων»), την ΑΔ4 («Υψηλότερο του μ.ο. της ΕΕ εισόδημα ανά εκμετάλλευση στα βοοειδή, που όμως σχηματίζεται εξ ολοκλήρου από τις άμεσες ενισχύσεις. Όμως ο κλάδος δεν συμβάλλει στη βελτίωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου σε βόειο κρέας») και την ΑΔ8

(«Η ειδική ενίσχυση για τις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς δεν αντισταθμίζει επαρκώς τη διαφορά του ΓΟΕ στις περιοχές αυτές, με το μέσο ΓΟΕ της χώρας»).

Με δεδομένη την μέχρι τώρα πολυδιάσπαση στη χορήγηση των προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων σε πολύ μεγάλο αριθμό (19) προϊόντων και τις δυνατότητες ενίσχυσης συγκεκριμένων κλάδων μέσω των ενισχύσεων αυτών, προκύπτει η ανάγκη για **καλύτερη στόχευση των προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων**.

(iv) Υψηλοί βαθμοί συσχέτισης εμφανίζονται ανάμεσα στην αδυναμία ΑΔ5 «Ανισοκατανομή των άμεσων ενισχύσεων, με το 10% των εκμ/σεων να συγκεντρώνει το 48% των άμεσων ενισχύσεων, ενώ το 45% των εκμεταλλεύσεων που μπορούν να θεωρηθούν ως μικροκαλλιεργητές λαμβάνουν το 10% των άμεσων ενισχύσεων (2019). Κατά την εσωτερική σύγκλιση στη μεταβατική περίοδο 2020-2022, αναμένονται μεταβιβάσεις ποσών από τις εκμ/σεις μικρού οικονομικού μεγέθους στις εκμ/σεις μεγαλύτερων οικονομικών μεγεθών» και δύο ευκαιρίες, την Ε4 («Η εξασφάλιση των πόρων της ΚΑΠ για την Ελλάδα, για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, οι οποίοι μαζί με τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, θα υπερβούν τα 20 δισεκ. €, δηλ. θα είναι πολύ ελαφρά μειωμένοι σε σχέση με τους πόρους της περιόδου 2014-2020») και την Ε5 («Η συνέχιση της εσωτερικής σύγκλισης, είτε μέσω του 'tunnel model', είτε με την εφ' άπαξ εξίσωση των μοναδιαίων αξιών των δικαιωμάτων ('flat rate'). Η υποχρεωτική εφαρμογή της συμπληρωματικής στήριξης του αναδιανεμητικού εισοδήματος για τη βιωσιμότητα, που θα επιτρέψει την ανακατανομή της στήριξης από μεγαλύτερες σε μικρότερες ή μεσαίες εκμεταλλεύσεις»). Επίσης, η ίδια αδυναμία, εμφανίζει και μέτρια συσχέτιση με δύο άλλες ευκαιρίες, την Ε7 («Υπαρξη θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη συγκεκριμένων κλάδων, μέσω της παροχής προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων») και την Ε3 («Η ύπαρξη Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης στη νέα ΚΑΠ, που μπορούν να υποστηρίξουν την αύξηση της παραγωγικότητας των εγχωρίων φυλών ζώων, με δημόσιες υποδομές και ιδιωτικές επενδύσεις»).

Επομένως, η ύπαρξη των παραπάνω ευκαιριών, δίνει την δυνατότητα για λήψη μέτρων τα οποία θα μπορούσαν να αμβλύνουν την αδυναμία της ανισοκατανομής των ενισχύσεων, μέσω της **μείωσης των ανισοτήτων στην κατανομή των συνολικών ενισχύσεων ανά εκμετάλλευση**.

(v) Η διαπιστωμένη αδυναμία ΑΔ4 «Υψηλότερο του μ.ο. της ΕΕ εισόδημα ανά εκμετάλλευση στα βοοειδή, που όμως σχηματίζεται εξ ολοκλήρου από τις άμεσες ενισχύσεις. Όμως ο κλάδος δεν συμβάλλει στη βελτίωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου σε βόειο κρέας», εμφανίζει υψηλές συσχετίσεις με πέντε διαφορετικές ευκαιρίες: την Ε2 («Υπαρξη εκτάσεων, που επιτρέπουν την παραγωγή ζωοτροφών και τη μερική υποκατάσταση της εισαγόμενων ζωοτροφών. Υπαρξη άφθονων φυσικών βοσκοτόπων που συμβάλλουν στη χαμηλού κόστους διατροφή των μηρυκαστικών»), την Ε3 («Η ύπαρξη Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης στη νέα ΚΑΠ, που μπορούν να υποστηρίξουν την αύξηση της παραγωγικότητας των εγχωρίων φυλών ζώων, με δημόσιες υποδομές και ιδιωτικές επενδύσεις»), την Ε4 («Η εξασφάλιση των πόρων της ΚΑΠ για την Ελλάδα, για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, οι οποίοι μαζί με τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, θα υπερβούν τα 20 δισεκ. €, δηλ. θα είναι πολύ ελαφρά μειωμένοι σε σχέση με τους πόρους της περιόδου 2014-2020»), την Ε5 («Η συνέχιση της εσωτερικής σύγκλισης, είτε μέσω του 'tunnel model', είτε με την εφ' άπαξ εξίσωση των μοναδιαίων αξιών των δικαιωμάτων ('flat rate'). Η υποχρεωτική εφαρμογή της

συμπληρωματικής στήριξης του αναδιανεμητικού εισοδήματος για τη βιωσιμότητα, που θα επιτρέψει την ανακατανομή της στήριξης από μεγαλύτερες σε μικρότερες ή μεσαίες εκμεταλλεύσεις») και την Ε7 («Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη συγκεκριμένων κλάδων, μέσω της παροχής προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων»).

Παρότι η παραγωγική εξειδίκευση των βοοειδών επιτυγχάνει κατά μέσο όρο υψηλό εισόδημα ανά εκμετάλλευση (υψηλότερο του μ.ο. της ΕΕ), αυτό σχηματίζεται εξ ολοκλήρου από τις άμεσες ενισχύσεις. Παράγει μάλιστα μόνο το ήμισυ της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής ανά εκμετάλλευση σε σχέση με τον μ.ο. της ΕΕ, με αποτέλεσμα να μη συμβάλλει στη βελτίωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου σε βόειο κρέας που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία. Δημιουργείται επομένως η ανάγκη για **αύξηση της αξίας παραγωγής και της παραγωγικότητας στην κρεοπαραγωγό βοοτροφία, καθώς και για πιο ορθολογική διανομή της συνδεδεμένης ενίσχυσης στον τομέα του βοείου κρέατος.**

(vi) Υψηλοί βαθμοί συσχέτισης εμφανίζονται ανάμεσα στην ΑΔ8 «Η ειδική ενίσχυση για τις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς δεν αντισταθμίζει επαρκώς τη διαφορά του ΓΟΕ στις περιοχές αυτές, με το μέσο ΓΟΕ της χώρας» με έξι διαφορετικές ευκαιρίες: την Ε1 («Οι δυνατότητες που δίνει η νέα στρατηγική της ΕΕ "Από το χωράφι στο πιάτο", σε παραδοσιακά/εκτατικά συστήματα, με χαμηλό εισόδημα (π.χ. δημητριακά, η ελαιοκομία και η αμπελοκαλλιέργεια) και η τάση αύξησης της διεθνούς ζήτησης για προϊόντα με χαμηλό/μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα και για προϊόντα που ενισχύουν το ανοσοποιητικό σύστημα του ανθρώπινου οργανισμού, δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για κλάδους όπως δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, αλλά και εσπεριδοειδή, φρούτα και φρέσκα κηπευτικά»), την Ε2 («Ύπαρξη εκτάσεων, που επιτρέπουν την παραγωγή ζωοτροφών και τη μερική υποκατάσταση της εισαγόμενων ζωοτροφών. Ύπαρξη άφθονων φυσικών βοσκοτόπων που συμβάλλουν στη χαμηλού κόστους διατροφή των μηρυκαστικών»), την Ε3 («Η ύπαρξη Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης στη νέα ΚΑΠ, που μπορούν να υποστηρίξουν την αύξηση της παραγωγικότητας των εγχωρίων φυλών ζώων, με δημόσιες υποδομές και ιδιωτικές επενδύσεις»), την Ε4 («Η εξασφάλιση των πόρων της ΚΑΠ για την Ελλάδα, για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, οι οποίοι μαζί με τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, θα υπερβούν τα 20 δισεκ. €, δηλ. θα είναι πολύ ελαφρά μειωμένοι σε σχέση με τους πόρους της περιόδου 2014-2020»), την Ε7 («Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη συγκεκριμένων κλάδων, μέσω της παροχής προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων») και την Ε8 («Στις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς τα παραγωγικά συστήματα είναι εκτατικά και εμπίπτουν στις περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας»).

Ο συνδυασμός των παραπάνω ευάριθμων και σημαντικών ευκαιριών με την συγκεκριμένη αδυναμία, υποδεικνύει την ανάγκη για **επανασχεδιασμό των ενισχύσεων στις εκμεταλλεύσεις των περιοχών με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς (πρώην 'μειονεκτικές περιοχές')**.

Γ) Τα Πλεονεκτήματα - Απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(vii) Το πλεονέκτημα Π4 «Δυναμικοί κλάδοι η προβατοτροφία και η μικτή φυτική-ζωική παραγωγή. Ύπαρξη εγχωρίων φυλών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή), οι οποίες μπορούν με κατάλληλες βελτιώσεις να συμβάλουν στην παραγωγή προϊόντων ιδιαίτερης ποιότητας. Επίσης

το μέσο Γεωργικό τους Εισόδημα ανά εκμετάλλευση είναι υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου» συσχετίζεται ισχυρά με τέσσερις απειλές: την ΑΠ4 («Ενδεχόμενη παγκόσμια αύξηση επιζωοτιών, μείωση κατανάλωσης κρέατος και τάση μείωσης κατανάλωσης προϊόντων ζωικής προέλευσης, χαρακτηρισμός εκτροφών (βοοειδών) υπεύθυνων για εκπομπές ΑΤΘ»), την ΑΠ6 («Η αυξανόμενη ανησυχία της κοινής γνώμης για τις αρνητικές επιπτώσεις των κτηνοτροφικών αποβλήτων στο περιβάλλον, καθώς και το υψηλό κόστος διαχείρισής τους»), την ΑΠ7 («Η μη ορθολογική εφαρμογή της έννοιας του 'πραγματικού γεωργού'») και την ΑΠ8 («Η πιθανή καθυστέρηση της ένταξης εκτεταμένων περιοχών βοσκοτόπων στην κατηγορία των επιλέξιμων εκτάσεων»).

Επομένως, η διατήρηση του εν λόγω πλεονεκτήματος προϋποθέτει και την **προφύλαξη της προβατοτροφίας (αλλά και της αιγοτροφίας και των βοοειδών) από κινδύνους που σχετίζονται με την εμφάνιση επιζωοτιών, τις αλλαγές των καταναλωτικών προτύπων και την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.**

(viii) Επίσης, ο ίδιος ακριβώς συνδυασμός του πλεονεκτήματος Π4 με τις απειλές ΑΠ4, ΑΠ6, ΑΠ7 και ΑΠ8, υποδεικνύει και την επιπρόσθετη ανάγκη για ανάπτυξη των κλάδων των μηρυκαστικών με οριστική οριοθέτηση των εκτάσεων των βοσκοτόπων, προκειμένου να διατηρηθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω το πολύ σημαντικό αυτό πλεονέκτημα.

(ix) Το πλεονέκτημα Π7 «Πολύ σημαντική συμβολή των ενισχύσεων του Πρώτου Πυλώνα στην διατήρηση της γεωργίας στις ορεινές περιοχές, αφού το μέσο εισόδημα ανά εκμετάλλευση σ' αυτές υπερβαίνει το μέσο εισόδημα στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων της χώρας» συσχετίζεται ισχυρά με τις απειλές ΑΠ1 («Σοβαρές απειλές από την κλιματική αλλαγή, που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά το ύψος και τη σύνθεση της γεωργικής παραγωγής, τις στρεμματικές αποδόσεις, άρα και το γεωργικό εισόδημα»), ΑΠ7 («Η μη ορθολογική εφαρμογή της έννοιας του 'πραγματικού γεωργού'») και ΑΠ8 («Η πιθανή καθυστέρηση της ένταξης εκτεταμένων περιοχών βοσκοτόπων στην κατηγορία των επιλέξιμων εκτάσεων»).

Εν όψει των απειλών αυτών και με δεδομένη την εκτεταμένη παρουσία ορεινών περιοχών στη χώρα μας, η διατήρηση του σημαντικού αυτού πλεονεκτήματος αναδεικνύει την ανάγκη για **διατήρηση υψηλού γεωργικού εισοδήματος στις εκμεταλλεύσεις των ορεινών περιοχών.**

Δ) Οι Αδυναμίες - Απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(x) Η αδυναμία ΑΔ2 «Παρά τις ενισχύσεις, χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μ.ό. ΓΟΕ/εκμετάλλευση έχουν οι ΤΟΠ: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή», συσχετίζεται ισχυρά με τρεις απειλές: την ΑΠ1 («Σοβαρές απειλές από την κλιματική αλλαγή, που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά το ύψος και τη σύνθεση της γεωργικής παραγωγής, τις στρεμματικές αποδόσεις, άρα και το γεωργικό εισόδημα»), την ΑΠ2 («Περιορισμένος εγχώριος κλάδος παραγωγής γεωργικών μηχανημάτων, συνεχιζόμενη χρησιμοποίηση εισαγόμενων μηχανημάτων, των οποίων το μέγεθος είναι κατά κανόνα αναντίστοιχο με το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων της χώρας») και την ΑΠ3 («Η ενδεχόμενη διακοπή εισροής αγροεργατών από άλλες χώρες, η οποία θα επηρεάσει αρνητικά την πραγματοποίηση απαραίτητων γεωργικών εργασιών και το επιτυγχανόμενο ΓΟΕ»). Επιπλέον, εμφανίζει και μέτρια συσχέτιση με τις απειλές ΑΠ5 («Η αυξανόμενη ανησυχία της κοινής γνώμης για τις αρνητικές επιπτώσεις των

αποβλήτων φυτικής παραγωγής και μεταποίησης (π.χ. των ελαιουργείων) στο περιβάλλον») και ΑΠ7 («Η μη ορθολογική εφαρμογή της έννοιας του 'πραγματικού γεωργού'»).

Ο μεγάλος αριθμός των απειλών που σχετίζονται με την εν λόγω αδυναμία, δημιουργεί εύλογες ανησυχίες για την δυνατότητα επίτευξης βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος σε μεγάλο μέρος των παραγωγικών εξειδικεύσεων της Ελληνικής γεωργίας. Προκύπτει επομένως η επείγουσα ανάγκη για **αύξηση του Γεωργικού Οικογενειακού Εισοδήματος ανά εκμετάλλευση στις παραγωγικές εξειδικεύσεις: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή**. Η αύξηση αυτή μπορεί να προέλθει με συνδυασμό μέτρων που μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της ακαθάριστης αξίας παραγωγής και τη μείωση παραγωγικών δαπανών.

(xi) Ισχυρές συσχετίσεις εντοπίστηκαν ανάμεσα στην απειλή ΑΠ3 «Η ενδεχόμενη διακοπή εισροής αγροεργατών από άλλες χώρες, η οποία θα επηρεάσει αρνητικά την πραγματοποίηση απαραίτητων γεωργικών εργασιών και το επιτυγχανόμενο ΓΟΕ» και σε τρεις συγκεκριμένες αδυναμίες: την ΑΔ1 («Εξάρτηση σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις άμεσες ενισχύσεις, για το 78% περίπου των εκμεταλλεύσεων της χώρας, κυρίως στους ΤΟΠ δημητριακών, λοιπών αροτραίων, βοοειδών, ελαιοκομίας και αμπελοκαλλιέργειας»), την ΑΔ2 («Παρά τις ενισχύσεις, χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μ.ό. ΓΟΕ/εκμετάλλευση έχουν οι ΤΟΠ: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή») και την ΑΔ8 («Η ειδική ενίσχυση για τις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς δεν αντισταθμίζει επαρκώς τη διαφορά του ΓΟΕ στις περιοχές αυτές, με το μέσο ΓΟΕ της χώρας»).

Ο συνδυασμός των παραπάνω αδυναμιών με τη συγκεκριμένη απειλή, δημιουργεί την ανάγκη για **μείωση του κόστους παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις εντάσεως εργασίας, σε αυτές δηλαδή όπου η εργασία αποτελεί περιοριστικό παράγοντα**. Η μείωση αυτή μπορεί να επιτευχθεί εκτός των άλλων και με μείωση της εξάρτησης των απαραίτητων εργασιών από την ανθρώπινη εργασία, μέσω του μεγαλύτερου βαθμού εκμηχάνισης συγκεκριμένων καλλιεργητικών εργασιών, όπως π.χ. η συλλογή φρούτων, ελαιοκάρπου κ.ά.

(xii) Τέλος, η αδυναμία ΑΔ1 «Εξάρτηση σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις άμεσες ενισχύσεις, για το 78% περίπου των εκμεταλλεύσεων της χώρας, κυρίως στους ΤΟΠ δημητριακών, λοιπών αροτραίων, βοοειδών, ελαιοκομίας και αμπελοκαλλιέργειας» συσχετίζεται ισχυρά με τέσσερις διαφορετικές απειλές: την ΑΠ1 («Σοβαρές απειλές από την κλιματική αλλαγή, που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά το ύψος και τη σύνθεση της γεωργικής παραγωγής, τις στρεμματικές αποδόσεις, άρα και το γεωργικό εισόδημα»), την ΑΠ2 («Περιορισμένος εγχώριος κλάδος παραγωγής γεωργικών μηχανημάτων, συνεχιζόμενη χρησιμοποίηση εισαγόμενων μηχανημάτων, των οποίων το μέγεθος είναι κατά κανόνα αναντίστοιχο με το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων της χώρας»), την ΑΠ3 («Η ενδεχόμενη διακοπή εισροής αγροεργατών από άλλες χώρες, η οποία θα επηρεάσει αρνητικά την πραγματοποίηση απαραίτητων γεωργικών εργασιών και το επιτυγχανόμενο ΓΟΕ») και την ΑΠ7 («Η μη ορθολογική εφαρμογή της έννοιας του 'πραγματικού γεωργού'»).

Η μείωση της εν λόγω υψηλής εξάρτησης από τις άμεσες ενισχύσεις, χωρίς παράλληλα να μειωθεί το γεωργικό εισόδημα, δημιουργεί την ανάγκη για βελτίωση της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής στις εκμεταλλεύσεις αρκετών παραγωγικών εξειδικεύσεων της Ελληνικής Γεωργίας.

Η βελτίωση αυτή μπορεί να προέλθει από την αύξηση του φυσικού μεγέθους των μονάδων παραγωγής, από την αύξηση της παραγωγικότητας των καλλιεργειών (παραγόμενη ποσότητα/στρέμμα) και από τη βελτίωση των τιμών πώλησης, που μπορεί να προκύψει με διάφορες μεθόδους (π.χ. πρωιμότητα παραγωγής, συλλογική εμπορία, εγκατάσταση σε νέες αγορές κ.λπ.) και γενικότερα με τη χρήση παραγωγικών συστημάτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Με άλλα λόγια προκύπτει η ανάγκη για **βελτίωση της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής στις εκμεταλλεύσεις των παραγωγικών εξειδικεύσεων: δημητριακών, λοιπών αροτραίων καλλιεργειών, της ελαιοκομίας και της αμπελοκαλλιέργειας.**

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τον ΕΣ-1.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 1ου ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	
S-O	S: 4	O: 2, 3, 5, 7	1	Ανάπτυξη της προβατοτροφίας και ανάδειξη των εγχώριων φυλών
	S: 5, 8, 2, 4, 7	O: 6	2	Στοχευμένη υποστήριξη για εγκατάσταση στη γεωργία ατόμων νεαρής ηλικίας και νεοεισερχομένων
W-O	W: 4, 6, 8	O: 7	3	Καλύτερη στόχευση των προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων
	W: 5	O: 3, 4, 5, 7	4	Μείωση των ανισοτήτων στην κατανομή των συνολικών ενισχύσεων ανά εκμετάλλευση
	W: 4	O: 2, 3, 4, 5, 7	5	Αύξηση της αξίας παραγωγής και της παραγωγικότητας στην κρεοπαραγωγό βοοτροφία και πιο ορθολογική διανομή της συνδεδεμένης ενίσχυσης στον τομέα του βοείου κρέατος.
	W: 8	O: 1, 2, 3, 4, 7, 8	6	Επανασχεδιασμός των ενισχύσεων στις εκμεταλλεύσεις των περιοχών με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς (πρώην 'μειονεκτικές περιοχές')
S-T	S: 4	T: 4, 6, 7, 8	7	Προφύλαξη της προβατοτροφίας (αλλά και της αιγοτροφίας και των βοοειδών) από κινδύνους που σχετίζονται με την εμφάνιση επιζωοτιών, τις αλλαγές των καταναλωτικών προτύπων, την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
	S: 4	T: 4, 6, 7, 8	8	Ανάπτυξη των κλάδων των μηρυκαστικών με οριστική οριοθέτηση των εκτάσεων των βοσκοτόπων
	S: 7	T: 1, 7, 8	9	Διατήρηση υψηλού γεωργικού εισοδήματος στις εκμεταλλεύσεις των ορεινών περιοχών
W-T	W: 2	T: 1, 2, 3, 5, 7	10	Αύξηση του Γεωργικού Οικογενειακού Εισοδήματος ανά εκμετάλλευση στις παραγωγικές εξειδικεύσεις: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 1ου ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
W: 1, 2, 8	T: 3	11	Μείωση του κόστους παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις εντάσεως εργασίας
W: 1	T: 1, 2, 3, 7	12	Βελτίωση της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής στις εκμεταλλεύσεις των παραγωγικών εξειδικεύσεων: δημητριακών, λοιπών αροτραίων, της ελαιοκομίας και της αμπελοκαλλιέργειας

2. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

2.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-2

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 2^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω πίνακα.

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σημαντική βελτίωση της παραγωγικότητας (Total Factor Productivity) στην αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά. 2. Δυναμισμός της βιομηχανίας τροφίμων (η παραγωγικότητα της εργασίας αντιστοιχεί στο 85,4% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων, αυξήθηκε κατά 36,7% κατά την περίοδο της πρόσφατης οικονομικής κρίσης). Υποκλάδοι της μεταποίησης με ιδιαίτερα ισχυρή μεγέθυνση είναι: η επεξεργασία φρούτων-λαχανικών, η παραγωγή χυμών, τα παγωτά, τα έτοιμα γεύματα, η ζυθοποιία, τα αναψυκτικά. 3. Το μέσο οικονομικό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων της χώρας αυξήθηκε κατά 67% μεταξύ 2011 και 2019, μέσω και της εφαρμογής των παραγωγικών συστημάτων της κτηνοτροφίας και των κηπευτικών (διαχρονική αύξηση του αριθμού των εκμεταλλεύσεων στους σχετικούς ΤΟΠ). 4. Μεγάλη αύξηση εξαγωγών αγροδιατροφικών προϊόντων την περίοδο 2009-2019 (κατά 70% της αξίας των μεταποιημένων και κατά 26% των πρωτογενών) και σημαντική μείωση του αγροτικού εμπορικού ισοζυγίου. Την πρώτη πεντάδα αποτελούν εξαγόμενα προϊόντα πρώτης ή μη μεταποίησης (εκκοκκισμένο βαμβάκι, λαχανικά παρασκευασμένα, τυριά, ελαιόλαδο) και ψάρια. Αύξηση των εξαγωγών και βελτίωση του δείκτη συγκριτικού πλεονεκτήματος μεταποιημένων προϊόντων (καπνά που έχουν βιομηχανοποιηθεί, παρασκευάσματα διατροφής, εκχυλίσματα βύνης, σιγάρα- πούρα, τυριά).
------------------------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Ο αγροδιατροφικός τομέας εξασφαλίζει πολύ υψηλό βαθμό αυτάρκειας στην εγχώρια αγορά, σε έναν πολύ μεγάλο αριθμό προϊόντων και έχει αναπτύξει ένα πολύ ισχυρό πλέγμα ενδοκλαδικών και διακλαδικών σχέσεων. Πολύ υψηλά ποσοστά εγχώριας προέλευσης των τροφίμων-ποτών-καπνού που καταναλώνει η μεταποίηση τροφίμων και ο κλάδος του τουρισμού και της εστίασης. 6. Αύξηση της εγχώριας παραγωγής και κατανάλωσης κρέατος πουλερικών, κατά τη διάρκεια της κρίσης, κλάδος στον οποίο έχουμε και υψηλό ποσοστό αυτάρκειας. 7. Δυνατότητα χρηματοδότησης δράσεων τύπου Μέτρου 16 (Συνεργασία) του ΠΑΑ. Η παραγωγή εφαρμοσμένων ερευνητικών αποτελεσμάτων εκ μέρους Πανεπιστημιακών-Ερευνητικών Ιδρυμάτων. 8. Η ύπαρξη μέτρων πολιτικής για τις επενδυτικές ενισχύσεις, τόσο στην πρωτογενή παραγωγή, όσο και στους άλλους κλάδους της αγροδιατροφικής αλυσίδας. Ευκαιρίες αύξησης του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων, μέσω της εφαρμογής Σχεδίων Βελτίωσης. 9. Μεγάλες ευκαιρίες ανάπτυξης κλάδων όπως η καλλιέργεια αρωματικών-φαρμακευτικών φυτών (λόγω της πολύ μεγάλης βιοποικιλότητας που διακρίνει την Ελληνική ύπαιθρο), καθώς και των συναφών μεταποιητικών κλάδων.
<p>W Αδυναμίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο δείκτης της συνολικής παραγωγικότητας (Total Factor Productivity), για το σύνολο των κλάδων της ελληνικής παραγωγής, παραμένει διαχρονικά αμετάβλητος, ενώ στην ΕΕ κατά μ.ό. αυξάνεται κατά 10%. Η παραγωγικότητα της γεωργικής εργασίας στην Ελλάδα, διαμορφώνεται την τελευταία περίπου δεκαετία στα 2/3 του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου, η δε μακροχρόνια τάση της είναι αποκλίνουσα. 2. Χαμηλή ανταγωνιστικότητα και χαμηλότερη του μ.ο. της ΕΕ αποτελεσματικότητα στη χρήση των εισροών, σε πολλές παραγωγικές εξειδικεύσεις (π.χ. σιτηρά, λοιπές αροτραίες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή κρεοπαραγωγής). Μικρό φυσικό και οικονομικό μέγεθος για τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που δεν επιτρέπει την ορθολογική εκμηχάνιση και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Ενδείξεις για ύπαρξη αναποτελεσματικότητας κλίμακας, δηλαδή ανορθολογικού (πλεονάζοντος) ύψους επενδυμένου κεφαλαίου έναντι του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων σε όλες τις παραγωγικές εξειδικεύσεις, εκτός από τα βοοειδή, τα καρποφόγα και τη μικτή φυτική-ζωική παραγωγή. 3. Οξύτατο πρόβλημα αποεπένδυσης στην Ελληνική γεωργία παραμένει οξύτατο. Το ΠΑΑ δεν συμβάλλει επαρκώς στην ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων στην πρωτογενή παραγωγή και στην ουσία «εξειδικεύεται» στην προμήθεια γεωργικών μηχανημάτων. 4. Μεγάλες εισαγωγές και εμπορικό έλλειμμα στα κρέατα (κυρίως χοιρινό και βόειο) και τις ζωοτροφές (κυρίως κτηνοτροφικά σιτηρά και σόγια). Παρόλη την ελλειμματικότητα του ισοζυγίου χοιρινού και βόειου κρέατος, είχαμε επιπλέον μείωση της εγχώριας παραγωγής στα κρέατα αυτά κατά τη διάρκεια της κρίσης. 5. Μεγάλη εξάρτηση από τη χειρωνακτική εργασία σε τέσσερις ΤΟΠ που απασχολούν το 60% του ανθρώπινου δυναμικού: ελαιοκομία, αιγοπρόβατα, αροτραίες καλλιέργειες και φρούτα και εσπεριδοειδή. 6. Πολύ χαμηλά ποσοστά αυτάρκειας και έλλειψη εγχώριου πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού για τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά. 7. Μη ενεργοποίηση της δυνατότητας για ενίσχυση της αγοράς γης μέσω των Σχεδίων Βελτίωσης. Τα Σχέδια Βελτίωσης δεν καλύπτουν μέρος τουλάχιστον του χρηματοοικονομικού ελλείμματος που έχουν οι πολυετείς φυτείες, μέχρι να φθάσουν

	<p>στην οικονομική αυτοδυναμία. Έλλειψη μικρών Σχεδίων Βελτίωσης για στοχευμένη υποκατάσταση χειρωνακικών εργασιών (π.χ. συγκομιδή) με μηχανική. Το υφιστάμενο κληρονομικό δίκαιο, που επιτρέπει τον τεμαχισμό των κληρονομούμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων.</p> <p>8. Η πολύ περιορισμένη εισαγωγή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη γεωργία, συμπεριλαμβανομένης της 'γεωργίας ακριβείας</p>
<p>Ο Ευκαιρίες</p>	<p>1. Δυνατότητα χρηματοδότησης της έρευνας (τύπου Horizon) από την ΕΕ.</p> <p>2. Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών.</p> <p>3. Το σύστημα στήριξης της γεωργικής παραγωγής από την ΚΑΠ (αποδέσμευση ενισχύσεων από την παραγωγή κ.λπ.) που επιδιώκει την αύξηση της συμμετοχής της αγοράς στο εισόδημα των γεωργών, και επιτρέπει την άσκηση Συμβολαϊακής Γεωργίας</p> <p>4. Η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων των εκτατικών γεωργικών συστημάτων μέσω ειδικών σημάνσεων σχετικών με την προέλευση, τη θρεπτική αξία και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των τροφίμων, στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο πιάτο».</p> <p>5. Η ύπαρξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, στην οποία τα ελληνικά προϊόντα έχουν ελεύθερη πρόσβαση, η τάση ενίσχυσης των διμερών έναντι των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε, η γεωγραφική θέση της Ελλάδας αλλά και η ραγδαία ανάπτυξη συγκοινωνιακών και μεταφορικών κόμβων, η αυξανόμενη συνεργασία της Ελλάδας με την Κίνα και μέσω του λιμανιού του Πειραιά, η αύξηση του εισοδήματος και η μεταβολή των καταναλωτικών προτύπων ευάριμων κοινωνικών στρωμάτων, σε πολλές χώρες. η αναγνώριση/κατοχύρωση της Φέτας στην Κινεζική αγορά.</p> <p>6. Η δυνατότητα δημιουργίας πιο ισχυρών διακλαδικών σχέσεων μεταξύ πρωτογενούς παραγωγής και των κλάδων του τουρισμού-εστίασης και της βιομηχανίας τροφίμων.</p> <p>7. Η δυνατότητα βελτίωσης της ποιότητας του βαμβακιού, μέσω της έγκρισης από το κράτος των χρησιμοποιούμενων ποικιλιών, στο πλαίσιο της κάλυψης των σκοπών της ειδικής ενίσχυσης για το βαμβάκι που δίνεται από την ΚΑΠ.</p>
<p>Τ Απειλές</p>	<p>1. Η πλημμελής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών.</p> <p>2. Οι δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, κυρίως στην παραγωγή, την παραγωγικότητα και τον βαθμό αυτότητας των ξηρικών καλλιεργειών.</p> <p>3. Η πιθανότητα συνέχισης της εγχώριας οικονομικής κρίσης, λόγω της υφιστάμενης πανδημίας και συνακόλουθα η διαμόρφωση δυσμενούς μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Η λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, διατηρεί το κόστος το κόστος του χρήματος υψηλό σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ.</p> <p>4. Επαπειλούμενη παγκόσμια πολυετής οικονομική κρίση, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, που μπορεί να προκαλέσει μείωση των εξαγωγών ή/και αύξηση των διεθνών τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Η ανεπαρκής στελέχωση πολλών ελληνικών πρεσβειών με εξειδικευμένους αγροτικούς ακολούθους, στερεί τη χώρα από ουσιαστική πληροφόρηση για δυνατότητες εξαγωγών. Η έλλειψη εξειδικευμένου θεσμικού φορέα για την προώθηση των εξαγωγών του αγροδιατροφικού τομέα, σε βασικές διεθνείς αγορές.</p> <p>5. Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της</p>

- ενέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα).
6. Το νεοσυσταθέν Ταμείο Ανάκαμψης είναι πολύ εμπροσθοβαρές, με κίνδυνο την μη ορθολογική αξιοποίηση των σχετικών πόρων.

2.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-2

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά αποτυπώνεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών του ΕΣ-2. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) του ΕΣ-2, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																				
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)									W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)											
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%
O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	1,0	0,3	0,6	0,6	1,0	1,0	0,3	0,6	71,1	O1	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3		0,3	0,3	30,0
	O2	1,0	0,6	0,6	1	0,6	1,0	1,0	0,6	0,6	77,8	O2	0,6	1,0	0,3	0,6	1,0		1,0	1,0	68,8	
	O3	0,6	0,6	1,0	0,6	0,6	1,0		0,3	0,6	58,9	O3	0,6	0,3	0,3	0,3			0,3		22,5	
	O4		0,6		1	0,3	0,3	0,6		0,6	37,8	O4		0,3		0,3	0,6	0,6	0,3	0,6	33,8	
	O5		1	0,3	1	0,3	0,3			0,3	35,6	O5				0,6					7,5	
	O6		1,0		0,6	1	0,6	0,3	1	0,6	56,7	O6		0,6	0,3	0,6	0,6	0,3	0,6	0,3	41,3	
	O7			0,6	1	0,3		0,6	0,3		31,1	O7	0,3	0,3	0,6				0,3	1,0	31,3	
	%	37,1	68,6	40,0	82,9	52,9	60,0	50,0	35,7	47,1	52,7	%	30,0	40,0	25,7	38,6	35,7	17,1	35,7	45,7	33,6	
T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T1	1,0	0,3	0,6	0,3	0,3	1	1	0,6	0,3	60,0	T1	1,0	1,0	0,6	0,6	1	0,6	0,3	1	76,3	
	T2	0,6	0,6		0,3	0,6		0,3	0,3	0,3	33,3	T2	0,3	0,3	0,3	0,6		0,3			22,5	
	T3	0,3	0,3	0,3		0,3	0,3		0,6	0,3	26,7	T3	0,3	0,6	1,0	0,3	0,3		1,0	0,3	47,5	
	T4	0,3	0,6		1,0	0,3					24,4	T4	0,3	1,0	0,6	0,3	0,3		0,3		35,0	
	T5	0,6	0,6	1	0,6	0,6	0,6		0,6	0,3	54,4	T5	1	0,6	1	1,0	0,3		0,6	0,3	60,0	
	T6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	0,6		1	0,3	44,4	T6	0,6	0,6	0,6	0,3			0,6	1	46,3	
	%	56,7	50,0	36,7	41,7	40,0	41,7	21,7	51,7	25,0	40,6	%	58,3	68,3	68,3	51,7	31,7	15,0	46,7	43,3	47,9	

Βαθμοί συσχέτισης

- 1,0 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 2.

A) Τα Πλεονεκτήματα - Ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(i) Το πλεονέκτημα Π5 «Ο αγροδιατροφικός τομέας εξασφαλίζει πολύ υψηλό βαθμό αυτάρκειας στην εγχώρια αγορά, σε έναν πολύ μεγάλο αριθμό προϊόντων και έχει αναπτύξει ένα πολύ ισχυρό πλέγμα ενδοκλαδικών και διακλαδικών σχέσεων. Πολύ υψηλά ποσοστά εγχώριας προέλευσης των τροφίμων-ποτών-καπνού που καταναλώνει η μεταποίηση τροφίμων και ο κλάδος του τουρισμού και της εστίασης», συσχετίζεται ισχυρά την ευκαιρία Ε6 («Η δυνατότητα δημιουργίας πιο ισχυρών διακλαδικών σχέσεων μεταξύ πρωτογενούς παραγωγής και των κλάδων του τουρισμού-εστίασης και της βιομηχανίας τροφίμων»), καθώς και μέτρια με τρεις άλλες ευκαιρίες: την Ε1 («Δυνατότητα χρηματοδότησης της έρευνας (τύπου Horizon) από την ΕΕ»), την Ε2 («Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών») και την Ε3 («Το σύστημα στήριξης της γεωργικής παραγωγής από την ΚΑΠ (αποδέσμευση ενισχύσεων από την παραγωγή κ.λπ.) που επιδιώκει την αύξηση της συμμετοχής της αγοράς στο εισόδημα των γεωργών, και επιτρέπει την άσκηση Συμβολαιακής Γεωργίας»).

Επομένως, με δεδομένες τις σημαντικές ευκαιρίες που προαναφέρθηκαν, για την διατήρηση και περαιτέρω ενίσχυση αυτού του σημαντικού πλεονεκτήματος, πρέπει να καλυφθεί η ανάγκη για **ισχυροποίηση και επέκταση του πλέγματος των ενδοκλαδικών και διακλαδικών**

σχέσεων του εγχώριου αγροδιατροφικού τομέα, με στοχευμένες ενέργειες, σε κλαδικό και χωρικό επίπεδο.

(ii) Ισχυρές συσχετίσεις εμφανίζονται ανάμεσα στο πλεονέκτημα Π2 «Δυναμισμός της βιομηχανίας τροφίμων (η παραγωγικότητα της εργασίας αντιστοιχεί στο 85,4% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων, αυξήθηκε κατά 36,7% κατά την περίοδο της πρόσφατης οικονομικής κρίσης). Ιδιαίτερο δυναμισμό παρουσιάζουν υποκλάδοι της μεταποίησης, όπως: επεξεργασία φρούτων-λαχανικών, παραγωγή χυμών, παγωτά, έτοιμα γεύματα, ζυθοποιία, αναψυκτικά» και σε τρεις ευκαιρίες: την Ε1 («Δυνατότητα χρηματοδότησης της έρευνας (τύπου Horizon) από την ΕΕ»), την Ε5 («Η ύπαρξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, στην οποία τα ελληνικά προϊόντα έχουν ελεύθερη πρόσβαση, η τάση ενίσχυσης των διμερών έναντι των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε, η γεωγραφική θέση της Ελλάδας αλλά και η ραγδαία ανάπτυξη συγκοινωνιακών και μεταφορικών κόμβων, η αυξανόμενη συνεργασία της Ελλάδας με την Κίνα και μέσω του λιμανιού του Πειραιά, η αύξηση του εισοδήματος και η μεταβολή των καταναλωτικών προτύπων ευάριθμων κοινωνικών στρωμάτων, σε πολλές χώρες. η αναγνώριση/κατοχύρωση της Φέτας στην Κινεζική αγορά») και την Ε6 («Η δυνατότητα δημιουργίας πιο ισχυρών διακλαδικών σχέσεων μεταξύ πρωτογενούς παραγωγής και των κλάδων του τουρισμού-εστίασης και της βιομηχανίας τροφίμων»). επίσης, το Π2 παρουσιάζει και μέτρια συσχέτιση με τις ευκαιρίες Ε2 («Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών»), την Ε3 («Το σύστημα στήριξης της γεωργικής παραγωγής από την ΚΑΠ (αποδέσμευση ενισχύσεων από την παραγωγή κ.λπ.) που επιδιώκει την αύξηση της συμμετοχής της αγοράς στο εισόδημα των γεωργών, και επιτρέπει την άσκηση Συμβολαιακής Γεωργίας») και την Ε4 («Η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων των εκτατικών γεωργικών συστημάτων μέσω ειδικών σημάνσεων σχετικών με την προέλευση, τη θρεπτική αξία και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των τροφίμων, στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»).

Η διατήρηση και περαιτέρω ισχυροποίηση του σημαντικού αυτού πλεονεκτήματος θα επιτευχθεί με την αξιοποίηση των ευκαιριών που προαναφέρθηκαν και συγκεκριμένες ενέργειες που θα αποβλέπουν στην **αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων, ιδιαίτερα στους υποκλάδους της μεταποίησης: επεξεργασίας φρούτων-λαχανικών, παραγωγής χυμών, παγωτών, έτοιμων γευμάτων, ζυθοποιίας και αναψυκτικών.**

(iii) Το πλεονέκτημα Π4 «Μεγάλη αύξηση εξαγωγών αγροδιατροφικών προϊόντων την περίοδο 2009-2019 (κατά 70% της αξίας των μεταποιημένων και κατά 26% των πρωτογενών) και σημαντική μείωση του αγροτικού εμπορικού ισοζυγίου. Την πρώτη πεντάδα αποτελούν εξαγόμενα προϊόντα πρώτης ή μη μεταποίησης (εκκοκκισμένο βαμβάκι, λαχανικά παρασκευασμένα, τυριά, ελαιόλαδο) και ψάρια. Αύξηση των εξαγωγών και βελτίωση του δείκτη συγκριτικού πλεονεκτήματος μεταποιημένων προϊόντων (καπνά που έχουν βιομηχανοποιηθεί, παρασκευάσματα διατροφής, εκχυλίσματα βύνης, σιγάρα- πούρα, τυριά») συσχετίζεται ισχυρά με τέσσερις ευκαιρίες: την Ε2 («Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών»), την Ε4 («Η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων των εκτατικών γεωργικών συστημάτων μέσω ειδικών σημάνσεων σχετικών με την προέλευση, τη θρεπτική αξία και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των τροφίμων, στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»), την Ε5 («Η ύπαρξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, στην οποία τα ελληνικά προϊόντα έχουν ελεύθερη πρόσβαση, η τάση ενίσχυσης των διμερών

έναντι των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε, η γεωγραφική θέση της Ελλάδας αλλά και η ραγδαία ανάπτυξη συγκοινωνιακών και μεταφορικών κόμβων, η αυξανόμενη συνεργασία της Ελλάδας με την Κίνα και μέσω του λιμανιού του Πειραιά, η αύξηση του εισοδήματος και η μεταβολή των καταναλωτικών προτύπων ευάριθμων κοινωνικών στρωμάτων, σε πολλές χώρες. η αναγνώριση/κατοχύρωση της Φέτας στην Κινεζική αγορά») και την Ε7 («Η δυνατότητα βελτίωσης της ποιότητας του βαμβακιού, μέσω της έγκρισης από το κράτος των χρησιμοποιούμενων ποικιλιών, στο πλαίσιο της κάλυψης των σκοπών της ειδικής ενίσχυσης για το βαμβάκι που δίνεται από την ΚΑΠ»).

Οι πολύ αξιόλογες εξαγωγικές επιδόσεις σε διάφορα προϊόντα, των οποίων την πρώτη πεντάδα αποτελούν εξαγόμενα προϊόντα πρώτης ή μη μεταποίησης (εκκοκκισμένο βαμβάκι, λαχανικά παρασκευασμένα, τυριά, ελαιόλαδο) και ψάρια, καθώς και η αύξηση των εξαγωγών και η βελτίωση του δείκτη συγκριτικού πλεονεκτήματος μεταποιημένων προϊόντων (καπνά που έχουν βιομηχανοποιηθεί, παρασκευάσματα διατροφής, εκχυλίσματα βύνης, τσιγάρα- πούρα, τυριά), υποδεικνύουν την ανάγκη για ανάπτυξη εξειδικευμένης **στρατηγικής για εξαγωγές γεωργικών και διατροφικών προϊόντων σε συγκεκριμένες αγορές-στόχους.**

(iv) Υψηλοί βαθμοί συσχέτισης εμφανίζονται ανάμεσα στο πλεονέκτημα Π6 «Αύξηση της εγχώριας παραγωγής και κατανάλωσης κρέατος πουλερικών, κατά τη διάρκεια της κρίσης, κλάδος στον οποίο έχουμε και υψηλό ποσοστό αυτάρκειας» και σε τρεις ευκαιρίες: την Ε1 («Δυνατότητα χρηματοδότησης της έρευνας (τύπου Horizon) από την ΕΕ»), την Ε2 («Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών») και την Ε3 («Το σύστημα στήριξης της γεωργικής παραγωγής από την ΚΑΠ (αποδέσμευση ενισχύσεων από την παραγωγή κ.λπ.) που επιδιώκει την αύξηση της συμμετοχής της αγοράς στο εισόδημα των γεωργών, και επιτρέπει την άσκηση Συμβολαιακής Γεωργίας»). Επίσης το ίδιο πλεονέκτημα παρουσιάζει μέτρια συσχέτιση με την ευκαιρία Ε6 («Η δυνατότητα δημιουργίας πιο ισχυρών διακλαδικών σχέσεων μεταξύ πρωτογενούς παραγωγής και των κλάδων του τουρισμού-εστίασης και της βιομηχανίας τροφίμων»).

Καθώς η πτηνοτροφία παρουσιάζει σημαντικές επιδόσεις, σε αντίθεση με τους άλλους κρεοπαραγωγικούς κλάδους και παράλληλα υπάρχουν οι παραπάνω ευκαιρίες, η διατήρηση του προαναφερθέντος πλεονεκτήματος αναδεικνύει την ανάγκη για **ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της κρεοπαραγωγού πτηνοτροφίας.**

(v) Το πλεονέκτημα Π9 «Μεγάλες ευκαιρίες ανάπτυξης κλάδων όπως η καλλιέργεια αρωματικών-φαρμακευτικών φυτών (λόγω της πολύ μεγάλης βιοποικιλότητας που διακρίνει την Ελληνική ύπαιθρο), καθώς και των συναφών μεταποιητικών κλάδων» συσχετίζεται με πέντε ευκαιρίες: την Ε1 («Δυνατότητα χρηματοδότησης της έρευνας (τύπου Horizon) από την ΕΕ»), την Ε2 («Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών»), την Ε3 («Το σύστημα στήριξης της γεωργικής παραγωγής από την ΚΑΠ (αποδέσμευση ενισχύσεων από την παραγωγή κ.λπ.) που επιδιώκει την αύξηση της συμμετοχής της αγοράς στο εισόδημα των γεωργών, και επιτρέπει την άσκηση Συμβολαιακής Γεωργίας»), την Ε4 («Η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων των εκτατικών γεωργικών συστημάτων μέσω ειδικών σημάτων σχετικών με την προέλευση, τη θρεπτική αξία και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των τροφίμων, στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο πιάτο») και την Ε6 («Η δυνατότητα δημιουργίας πιο ισχυρών διακλαδικών σχέσεων μεταξύ

πρωτογενούς παραγωγής και των κλάδων του τουρισμού-εστίασης και της βιομηχανίας τροφίμων»).

Οι προαναφερθείσες ευκαιρίες υποδεικνύουν τις δυνατότητες ανάπτυξης του συγκεκριμένου κλάδου, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό παραμένουν αναξιοποίητες. Επομένως, προκύπτει η ανάγκη για **αύξηση της παραγωγής αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών και παραγωγή εγχώριου πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού.**

Β) Οι Αδυναμίες – Ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(vi) Η ευκαιρία Ε2 «Η αναμενόμενη λειτουργία του συστήματος AKIS για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών» συσχετίζεται ισχυρά με τέσσερις αδυναμίες: την ΑΔ2 («Χαμηλή ανταγωνιστικότητα και χαμηλότερη του μ.ο. της ΕΕ αποτελεσματικότητα στη χρήση των εισροών, σε πολλές παραγωγικές εξειδικεύσεις (π.χ. σιτηρά, λοιπές αροτραίες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή κρεοπαραγωγής). Μικρό φυσικό και οικονομικό μέγεθος για τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που δεν επιτρέπει την ορθολογική εκμηχάνιση και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Ενδεχόμενη ύπαρξη αναποτελεσματικότητας κλίμακας, δηλαδή ανορθολογικού (πλεονάζοντος) ύψους επενδυμένου κεφαλαίου έναντι του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων σε όλες τις παραγωγικές εξειδικεύσεις, εκτός από τα βοοειδή, τα καρποφάγα και τη μικτή φυτική-ζωική παραγωγή»), την ΑΔ5 («Μεγάλη εξάρτηση από τη χειρωνακτική εργασία σε τέσσερις ΤΟΠ που απασχολούν το 60% του ανθρώπινου δυναμικού: ελαιοκομία, αιγοπρόβατα, αροτραίες καλλιέργειες και φρούτα και εσπεριδοειδή»), την ΑΔ7 («Μη ενεργοποίηση της δυνατότητας για ενίσχυση της αγοράς γης μέσω των Σχεδίων Βελτίωσης. Τα Σχέδια Βελτίωσης δεν καλύπτουν μέρος τουλάχιστον του χρηματοοικονομικού ελλείμματος που έχουν οι πολυετείς φυτείες, μέχρι να φθάσουν στην οικονομική αυτοδυναμία. Έλλειψη μικρών Σχεδίων Βελτίωσης για στοχευμένη υποκατάσταση χειρωνακτικών εργασιών (π.χ. συγκομιδή) με μηχανική. Το υφιστάμενο κληρονομικό δίκαιο, που επιτρέπει τον τεμαχισμό των κληρονομούμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων») και την ΑΔ8 («Η πολύ περιορισμένη εισαγωγή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη γεωργία, συμπεριλαμβανομένης της 'γεωργίας ακριβείας'»).

Έτσι, διαπιστώνεται η ανάγκη για **δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος AKIS σε μεγάλη κλίμακα, για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών**, του οποίου η συμβολή στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των κρίσιμων αυτών αδυναμιών που διαπιστώθηκαν στην Ελληνική γεωργία, μπορεί να είναι καθοριστική.

Γ) Τα Πλεονεκτήματα - Απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(vii) Το πλεονέκτημα Π1 «Σημαντική βελτίωση της παραγωγικότητας (Total Factor Productivity) στην αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά» εμφανίζει ισχυρή συσχέτιση με την απειλή ΑΠ1 («Η πλημμυλής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών»), καθώς και μέτρια συσχέτιση με τις απειλές ΑΠ2 («Οι δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, κυρίως στην παραγωγή, την παραγωγικότητα και τον βαθμό αυτάρκειας των ξηρικών καλλιεργειών»), την ΑΠ5 («Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της ενέργειας των γεωργικών

εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα)» και την ΑΠ6 («Το νεοουσταθέν Ταμείο Ανάκαμψης είναι πολύ εμπροσθοβαρές, με κίνδυνο την μη ορθολογική αξιοποίηση των σχετικών πόρων»).

Η αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά είναι οι μόνοι κλάδοι στους οποίους αυξήθηκε η παραγωγικότητα (TFP) τα τελευταία χρόνια. Επομένως, η διατήρηση του σημαντικού αυτού πλεονεκτήματος προϋποθέτει την αντιμετώπιση των απειλών που περιγράφονται παραπάνω και υποδεικνύει την ανάγκη για ανάληψη ενεργειών που θα στοχεύουν στην **υποστήριξη για περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας (TFP) στην αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά**.

(viii) Το πλεονέκτημα Π8 «8. Η ύπαρξη μέτρων πολιτικής για τις επενδυτικές ενισχύσεις, τόσο στην πρωτογενή παραγωγή, όσο και στους άλλους κλάδους της αγροδιατροφικής αλυσίδας. Ευκαιρίες αύξησης του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων, μέσω της εφαρμογής Σχεδίων Βελτίωσης» συσχετίζεται ισχυρά με την απειλή ΑΠ6 («6. Το νεοουσταθέν Ταμείο Ανάκαμψης είναι πολύ εμπροσθοβαρές, με κίνδυνο την μη ορθολογική αξιοποίηση των σχετικών πόρων»). Επίσης, εμφανίζει μέτριους βαθμούς συσχέτισης με τρεις άλλες απειλές: την ΑΠ1 («Η πλημμυλής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών»), την ΑΠ3 («Η πιθανότητα συνέχισης της εγχώριας οικονομικής κρίσης, λόγω της υφιστάμενης πανδημίας και συνακόλουθα η διαμόρφωση δυσμενούς μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Η λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, διατηρεί το κόστος το κόστος του χρήματος υψηλό σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ») και την ΑΠ5 («Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της ενέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα)»).

Το οικονομικό μέγεθος, κατά κανόνα, παρουσιάζει ισχυρή θετική συσχέτιση με το Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα και υπόλοιπα τα οικονομικά αποτελέσματα των εκμεταλλεύσεων. Η ύπαρξη των παραπάνω απειλών μπορεί να υπονομεύσει το σημαντικό αυτό πλεονέκτημα, επομένως διαπιστώνεται η ανάγκη για **περαιτέρω αύξηση του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων**, η οποία θα μπορούσε να επιτευχθεί, εκτός των άλλων και μέσω της εφαρμογής των παραγωγικών συστημάτων της κτηνοτροφίας και των κηπευτικών.

Δ) Οι Αδυναμίες - Απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

(ix) Η αδυναμία ΑΔ1 «Ο δείκτης της συνολικής παραγωγικότητας (Total Factor Productivity), για το σύνολο των κλάδων της ελληνικής παραγωγής, παραμένει διαχρονικά αμετάβλητος, ενώ στην ΕΕ κατά μ.ό. αυξάνεται κατά 10%. Η παραγωγικότητα της γεωργικής εργασίας στην Ελλάδα, διαμορφώνεται την τελευταία περίπου δεκαετία στα 2/3 του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου, η δε μακροχρόνια τάση της είναι αποκλίνουσα» συσχετίζεται ισχυρά με τις απειλές: ΑΠ1 («Η πλημμυλής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών») και ΑΠ5 («Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της ενέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα)»). Επίσης, συσχετίζεται μέτρια και με την ΑΠ6 («Το νεοουσταθέν Ταμείο Ανάκαμψης είναι πολύ εμπροσθοβαρές, με κίνδυνο την μη ορθολογική αξιοποίηση των σχετικών πόρων»).

Επομένως, ουσιαστική ανάγκη αποτελεί η **ενίσχυση με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας σε όλους τους κλάδους με φθίνουσα πορεία την προηγούμενη περίοδο (λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή, μικτή φυτική παραγωγή, δημητριακά και ελαιοπρωτεϊνούχοι σπόροι, οπωροφόρα δένδρα, ελαιοκομία, λοιπές μόνιμες καλλιέργειες, μικτή φυτική-ζωική παραγωγή)**. Αυτή προϋποθέτει την βελτίωση της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής της ελληνικής γεωργίας, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με την βελτίωση της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας, της αποτελεσματικότητας κλίμακας (μεγέθους) και την πιο αποτελεσματική χρήση των εισροών, δηλαδή με: α) την εισαγωγή καινοτομικών τεχνολογικών μεθόδων στην άσκηση της γεωργίας, β) την ουσιαστική εκπαίδευση των γεωργών, γ) την εκτεταμένη χρήση γεωργικών συμβουλών, που θα αφορούν την αποτελεσματική χρήση των νέων τεχνολογιών, την τεχνική αποτελεσματικότητα (ορθή χρήση των εισροών) και την αποτελεσματικότητα κλίμακας (διαμόρφωση ορθού μεγέθους, κυρίως του σταθερού κεφαλαίου των εκμεταλλεύσεων), δ) την αύξηση των επενδύσεων και κυρίως την εφαρμογή ρεαλιστικών επενδυτικών σχεδίων που θα έχουν αξιόπιστη, σύγχρονη και λεπτομερή τεχνολογική και οικονομική τεκμηρίωση (δηλ. επανακαθορισμό του τρόπου εφαρμογής των Σχεδίων Βελτίωσης και των επενδύσεων της πρώτης μεταποίησης).

(x) Η αδυναμία ΑΔ2 «Χαμηλή ανταγωνιστικότητα και χαμηλότερη του μ.ο. της ΕΕ αποτελεσματικότητα στη χρήση των εισροών, σε πολλές παραγωγικές εξειδικεύσεις (π.χ. σιτηρά, λοιπές αροτραίες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή κρεοπαραγωγής). Μικρό φυσικό και οικονομικό μέγεθος για τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που δεν επιτρέπει την ορθολογική εκμηχάνιση και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Ενδεχόμενη ύπαρξη αναποτελεσματικότητας κλίμακας, δηλαδή ανορθολογικού (πλεονάζοντος) ύψους επενδυμένου κεφαλαίου έναντι του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων σε όλες τις παραγωγικές εξειδικεύσεις, εκτός από τα βοοειδή, τα καρποφόρα και τη μικτή φυτική-ζωική παραγωγή» συσχετίζεται ισχυρά με δύο απειλές: την ΑΠ1 («1. Η πλημμελής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών») και την ΑΠ4 («4. Επαπειλούμενη παγκόσμια πολυετής οικονομική κρίση, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, που μπορεί να προκαλέσει μείωση των εξαγωγών ή/και αύξηση των διεθνών τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Η ανεπαρκής στελέχωση πολλών ελληνικών πρεσβειών με εξειδικευμένους αγροτικούς ακολούθους, στερεί τη χώρα από ουσιαστική πληροφόρηση για δυνατότητες εξαγωγών. Η έλλειψη εξειδικευμένου θεσμικού φορέα για την προώθηση των εξαγωγών του αγροδιατροφικού τομέα, σε βασικές διεθνείς αγορές»). Επίσης, εμφανίζει μέτριο βαθμό συσχέτισης με τις απειλές: ΑΠ3 («Η πιθανότητα συνέχισης της εγχώριας οικονομικής κρίσης, λόγω της υφιστάμενης πανδημίας και συνακόλουθα η διαμόρφωση δυσμενούς μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Η λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, διατηρεί το κόστος το κόστος του χρήματος υψηλό σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ»), την ΑΠ5 («Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της ενέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα)») και την ΑΠ6 («Το νεοουσταθέν Ταμείο Ανάκαμψης είναι πολύ εμπροσθοβαρές, με κίνδυνο την μη ορθολογική αξιοποίηση των σχετικών πόρων»).

Διαπιστώνεται επομένως η ανάγκη για **βελτίωση της σχέσης ύψους επενδυμένου κεφαλαίου και μεγέθους εκμεταλλεύσεων**, ώστε να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας και να

αποφευχθούν φαινόμενα αναποτελεσματικότητας κλίμακας, δηλαδή ανορθολογικού (πλεονάζοντος) ύψους επενδυμένου κεφαλαίου έναντι του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων.

(xi) Η αδυναμία ΑΔ4 «Μεγάλες εισαγωγές και εμπορικό έλλειμμα στα κρέατα (κυρίως χοιρινό και βόειο) και τις ζωοτροφές (κυρίως κτηνοτροφικά σιτηρά και σόγια). Παρόλη την ελλειμματικότητα του ισοζυγίου χοιρινού και βόειου κρέατος, είχαμε επιπλέον μείωση της εγχώριας παραγωγής στα κρέατα αυτά κατά τη διάρκεια της κρίσης» συσχετίζεται ισχυρά με την απειλή ΑΠ5 («5. Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της ενέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα)») και μέτρια με τις απειλές ΑΠ1 («Η πλημμελής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών») και ΑΠ2 («Οι δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, κυρίως στην παραγωγή, την παραγωγικότητα και τον βαθμό αυτάρκειας των ξηρικών καλλιεργειών»).

Αναδεικνύεται έτσι η ανάγκη για **μείωση της ελλειμματικότητας στα κτηνοτροφικά προϊόντα (χοιρινό κρέας, βόειο κρέας, αγελαδινό γάλα) και τις ζωοτροφές (κτηνοτροφικά σιτηρά και σόγια)**, δηλ. τις δύο σημαντικότερες κατηγορίες εισαγόμενων προϊόντων, η οποία αποτελεί ένα διαχρονικό ζητούμενο και θα συντελέσει στην αντιμετώπιση ενός από τα κυριότερα προβλήματα του Ελληνικού αγροδιατροφικού τομέα.

(xii) Ισχυρές συσχετίσεις εμφανίζονται ανάμεσα στην αδυναμία ΑΔ3 «Οξύτατο πρόβλημα αποεπένδυσης στην Ελληνική γεωργία παραμένει οξύτατο. Το ΠΑΑ δεν συμβάλλει επαρκώς στην ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων στην πρωτογενή παραγωγή και στην ουσία «εξειδικεύεται» στην προμήθεια γεωργικών μηχανημάτων» και δύο απειλές: την ΑΠ3 («Η πιθανότητα συνέχισης της εγχώριας οικονομικής κρίσης, λόγω της υφιστάμενης πανδημίας και συνακόλουθα η διαμόρφωση δυσμενούς μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Η λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, διατηρεί το κόστος το κόστος του χρήματος υψηλό σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ»), την ΑΠ5 («Ενδεχόμενη άνοδος των διεθνών τιμών των ζωοτροφών (σόγια και κτηνοτροφικά σιτηρά) και του πετρελαίου ή του φυσικού αερίου, με επιπτώσεις στο κόστος της ενέργειας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (καύσιμα μηχανημάτων, λιπάσματα)»). Επίσης, μέτριες συσχετίσεις εμφανίζει η ΑΔ3 με τρεις άλλες απειλές: την ΑΠ1 («Η πλημμελής εφαρμογή του συστήματος γεωργικών συμβουλών»), την ΑΠ4 («Επαπειλούμενη παγκόσμια πολυετής οικονομική κρίση, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, που μπορεί να προκαλέσει μείωση των εξαγωγών ή/και αύξηση των διεθνών τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Η ανεπαρκής στελέχωση πολλών ελληνικών πρεσβειών με εξειδικευμένους αγροτικούς ακολούθους, στερεί τη χώρα από ουσιαστική πληροφόρηση για δυνατότητες εξαγωγών. Η έλλειψη εξειδικευμένου θεσμικού φορέα για την προώθηση των εξαγωγών του αγροδιατροφικού τομέα, σε βασικές διεθνείς αγορές») και την ΑΠ6 («Το νεοουσταθέν Ταμείο Ανάκαμψης είναι πολύ εμπροσθοβαρές, με κίνδυνο την μη ορθολογική αξιοποίηση των σχετικών πόρων).

Η αντιμετώπιση της συγκεκριμένης αδυναμίας αποτελεί όρο εκ των ων ουκ άνευ για την συνέχιση της λειτουργίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των κλάδων γεωργικής παραγωγής, καθώς και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους. Εκτός από το κατάλληλο μακροοικονομικό περιβάλλον και την ύπαρξη κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων, κομβικής σημασίας είναι και ο αποτελεσματικότερος σχεδιασμός και η εφαρμογή των επενδυτικών

μέτρων του 2^{ου} Πυλώνα. Έτσι, διαπιστώνεται η ανάγκη για **αύξηση των επενδύσεων και βελτίωση της στόχευσης των επενδυτικών μέτρων του Πυλώνα 2.**

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τον ΕΣ-2.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		ΑΝΑΓΚΕΣ 2ου ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ		
S-O	S: 5	O: 1, 2, 3, 6	1	Ισχυροποίηση και επέκταση του πλέγματος των ενδοκλαδικών και διακλαδικών σχέσεων του εγχώριου αγροδιατροφικού τομέα, με στοχευμένες ενέργειες, σε κλαδικό και χωρικό επίπεδο.
	S: 2	O: 1, 5, 6, 2, 3, 4	2	Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων, ιδιαίτερα στους υποκλάδους της μεταποίησης: επεξεργασίας φρούτων-λαχανικών, παραγωγής χυμών, παγωτών, έτοιμων γευμάτων, ζυθοποιίας και αναψυκτικών
	S: 4	O: 2, 4, 5, 7	3	Εξειδικευμένη στρατηγική για εξαγωγές γεωργικών και διατροφικών προϊόντων σε συγκεκριμένες αγορές-στόχους
	S: 6	O: 1, 2, 3, 6	4	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της κρεοπαραγωγού πτηνοτροφίας
	S: 9	O: 1, 2, 3, 4, 6	5	Αύξηση της παραγωγής αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών και παραγωγή εγχώριου πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού
W-O	W: 2, 5, 7, 8	O: 2	6	Δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ΑΚΙΣ σε μεγάλη κλίμακα για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών
S-T	S: 1	T: 1, 2, 5, 6	7	Υποστήριξη για περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας (TFP) στην αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά
	S: 8	T: 6, 1, 3, 5	8	Περαιτέρω αύξηση του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων
W-T	W: 1	T: 1, 5, 6	9	Ενίσχυση με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας σε όλους τους κλάδους με φθίνουσα πορεία την προηγούμενη περίοδο (λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή, μικτή φυτική παραγωγή, δημητριακά και ελαιοπρωτεϊνούχοι σπόροι, σπυροφόρα δένδρα, ελαιοκομία, λοιπές μόνιμες καλλιέργειες, μικτή φυτική-ζωική παραγωγή)
	W: 2	T: 1, 4, 3, 5, 6	10	Βελτίωση της σχέσης ύψους επενδυμένου κεφαλαίου και μεγέθους εκμεταλλεύσεων
	W: 4	T: 5, 1, 2	11	Μείωση της ελλειμματικότητας στα κτηνοτροφικά προϊόντα (χοιρινό κρέας, βόειο κρέας, αγελαδινό γάλα) και τις ζωοτροφές (κτηνοτροφικά σιτηρά και σόγια)
	W: 3	T: 3, 5, 1,	12	Αύξηση των επενδύσεων και βελτίωση της στόχευσης των

	4, 6	επενδυτικών μέτρων του Πυλώνα 2
--	------	---------------------------------

3. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΞΙΑΣ

3.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-3

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 3^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω πίνακα.

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αυξανόμενη δυναμική της Συμβολαιακής Παραγωγής. 2. Αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ κυρίως στην εγχωρία αγορά με διαχρονική αύξηση της αξίας παραγωγής τους. 3. Προτίμηση καταναλωτών για τοπικά ποιοτικά προϊόντα μέσω βραχείων εφοδιαστικών αλυσίδων με στόχο την υποστήριξη των μικρών παραγωγών. 4. Δημιουργία δι-επαγγελματικών οργανώσεων. 5. Αύξηση των εκτάσεων που ασκείται βιολογική γεωργία. 6. Αυξημένη συμμετοχή στο μέτρο 9 Ομάδες Παραγωγών του ΠΑΑ 2014-2020 7. Η ασφάλεια τροφίμων αναγνωρίζεται και επιβραβεύεται από τους Έλληνες καταναλωτές. 8. Οι μεγάλες αλυσίδες λιανεμπορίου διαθέτουν υψηλό τεχνολογικό επίπεδο που τους βοηθάει να ικανοποιούν τις υψηλές καταναλωτικές απαιτήσεις. 9. Αυξημένο ενδιαφέρον για δημιουργία συνεργατικών σχημάτων (Μέτρο 16). 10. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας λαϊκών αγορών βιολογικών προϊόντων. 11. Αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ-ΠΓΕ και οίνου σε Ε.Ε και τρίτες χώρες (ΗΠΑ, Καναδάς). 12. Γηγενείς οινοποιήσιμες ποικιλίες με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά. 13. Ύπαρξη συλλογικών οργανώσεων (οπωροκηπευτικά, ελαιόλαδου, οίνου, μελιού) . 14. Υψηλή συμμετοχή του ελληνικού ελαιόλαδου στην αξία παραγωγής ΕΕ. 15. Πλούσια μελισσοκομική χλωρίδα, τεράστια βιοποικιλότητα.
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι σχέσεις συναλλαγής μεταξύ των κρίκων της α/δ αλυσίδας είναι πολύπλοκες και συχνά ετεροβαρείς ως προς τον αγρότη . 2. Υψηλός βαθμός συγκέντρωσης- στο κλάδο λιανεμπορίου εμφάνιση μεγάλων υπεραγορών. 3. Μικρή αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΙΠ, από τους ευρωπαίους καταναλωτές που αποτελούν εν δυνάμει αγορές των ελληνικών πιστοποιημένων

	<p>προϊόντων.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης του α' γενή τομέα με τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας. 5. Χαμηλή συμμετοχή των παραγωγών στα συλλογικά σχήματα λόγω χαμηλού πνεύματος συνεργασίας. 6. Ο δείκτης τιμών παραγωγού εμφανίζει τη μεγαλύτερη μεταβλητότητα στην Ελλάδα και δεν σχετίζεται με τις μεταβολές των τιμών των δεικτών μεταποιητή και καταναλωτή. 7. Έλλειψη ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου για Αγορές Παραγωγών («Farmers' Markets»). 8. Αδυναμία επίτευξης οικονομιών κλίμακας από τους μικρούς παραγωγούς και χαμηλός βαθμός δικτύωσης /συνεργασιών. 9. Χαμηλή διαπραγματευτική θέση του παραγωγού σε σχέση με τους προμηθευτές του. 10. Περιορισμένος αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων με ικανοποιητικό όγκο παραγωγής που πετυχαίνει εξαιρετικές επιδόσεις. 11. Οι συνεχείς αλλαγές στο συνεταιριστικό θεσμικό πλαίσιο. 12. Απουσία πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού (κλωνική επιλογή) για τις γηγενείς ποικιλίες οίνου . 13. Νομοθετικό πλαίσιο – αυστηρός έλεγχος φυτεύσεων οινοποιήσιμων ποικιλιών. 14. Δυσμενής επίπτωση των ειδικών φορολογικών ρυθμίσεων που αφορούν αποκλειστικά το τομέα του οίνου. 15. Χαμηλός βαθμός γεωργικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των γεωργών. 16. Μικρός κλήρος που δυσκολεύει τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. 17. Χαμηλός προϋπολογισμός ως αποτέλεσμα του περιορισμένου κύκλου εργασιών των οργανώσεων παραγωγών και βαθμός απορρόφησης του τομεακού προγράμματος των οπωροκηπευτικών. 18. Προσανατολισμός εξαγωγών του τομέα των οπωροκηπευτικών σε αναπτυσσόμενες αγορές με χαμηλή τιμή για το προϊόν 19. Μη ύπαρξη μεγάλου εμπορικού σχήματος που θα συγκεντρώνει όλους τους εμπλεκόμενους σε συλλογικό σχήμα για κοινή διαχείριση του προϊόντος και θα στοχεύει σε οικονομικά εύρωστες αγορές (οπωροκηπευτικά). 20. Χαμηλός βαθμός ιχνηλασιμότητας των προϊόντων της αγροδιατροφής.
<p> Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αυξανόμενη παρουσία εναλλακτικών δικτύων διανομής τροφίμων λόγω νέων καταναλωτικών συνθηκών (επιθυμία του καταναλωτή να γνωρίζει τον παραγωγό). 2. Λόγω της άνθισης του ηλεκτρονικού εμπορίου που ενισχύθηκε στην πρόσφατη πανδημία, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν δίκτυα διανομής με αξιόλογες πωλήσεις και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των καταναλωτών μέσα από τη χρήση βραχειών αλυσίδων 3. Η πολύ μεγάλη αύξηση του τουρισμού που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια παρέχει δυνατότητες ισχυρότερης διασύνδεσης του τουρισμού με την αγροδιατροφή και ανάδειξη/ διαφήμιση των τοπικών προϊόντων μέσω βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού. 4. Έμφαση της νέας ΚΓΠ στη καλύτερη ενσωμάτωση των αγροτών σε αγορές μέσω συνεργασιών και δικτυώσεων. 5. Η έμφαση που δίνει η στρατηγική F2F στη διαφάνεια και στο εμπόριο των α/δ προϊόντων. 6. Η ύπαρξη ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και οι διμερείς εμπορικές συμφωνίες που υπογράφει η Ε.Ε

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Μελλοντικές δυνατότητες στόχευσης σε “niche” αγορές μέσω ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΙΠ. 8. Σαφείς προοπτικές μεγέθυνσης του κλάδου του οίνου σε παγκόσμιο επίπεδο 9. Αξιοποίηση πολιτισμικής κληρονομιάς για την προώθηση των αγροτικών προϊόντων. 10. Διατήρηση της ύπαρξης διακριτού προϋπολογισμού για την χρηματοδότηση τομεακού προγράμματος ελαιόλαδου στην ΚΓΠ 2021-2027. 11. Αυξημένη ζήτηση για προϊόντα με υψηλή διατροφική αξία λόγω της εμφάνισης της πανδημίας. 12. Σημαντική αύξηση των πόρων για το τομεακό πρόγραμμα του μελιού στη νέα ΚΑΠ. 13. Η υιοθέτηση διεθνώς αναγνωρισμένων σημάτων ποιότητας μπορεί να βοηθήσει τους Έλληνες παραγωγούς να ενταχθούν στις διεθνείς αγροδιατροφικές αλυσίδες αξίας. 14. Η Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα στο πλαίσιο του Green deal θα συμβάλλει στη αναστροφή της μείωσης του αριθμού των μελισσοσμηνών
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αυξημένοι κίνδυνοι για την παραγωγή από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. 2. Επιδείνωση του μακρο-οικονομικού περιβάλλοντος λόγω της πανδημίας. 3. Συγχωνεύσεις/εξαγορές διεθνώς στη μεταποίηση και τη διακίνηση α/δ προϊόντων που μειώνουν τη διαπραγματευτική δύναμη των μεμονωμένων παραγωγών. 4. Αυξανόμενος διεθνής ανταγωνισμός και κίνδυνος διαταραχών στο εμπόριο α/δ προϊόντων λόγω επαναφοράς της δασμολογικής προστασίας. 5. Ο χαρακτηρισμός των εξαγωγών ως προϊόντων με επιβαρυνόμενο κλιματικό αποτύπωμα λόγω υψηλών μιλίων μεταφοράς (high food miles) ειδικά για τα πιστοποιημένα προϊόντα. 6. Συνέχιση της τάσης συγκέντρωσης στα ανάντη και κατάντη τμήματα της α/δ αλυσίδας. 7. Οι αυξανόμενες απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και η μείωση του κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας χωρίς τη λήψη κατάλληλων μέτρων δύναται να επιδράσει αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αγροτικών προϊόντων. 8. Η συνέχιση της χαμηλής αναγνωσιμότητας των προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ από τους Ευρωπαίους καταναλωτές. 9. Αυξημένος ανταγωνισμός στις διεθνείς αγορές σε παραδοσιακά, ελληνικά προϊόντα (οίνος, ελαιόλαδο, οπωροκηπευτικά κ.ά. από νεοεισερχόμενους ανταγωνιστές. 10. Υποβάθμιση του οικοσυστήματος που οδηγεί σε μείωση του πληθυσμού των μελισσών.

3.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-3

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά αποτυπώνεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών του ΕΣ-3. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) του ΕΣ-3, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																																						
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)										W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)																												
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	W18	W19	W20	%
Ο (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1		0,3	0,6			0,3	0,3		0,6							14,0	O1	0,6	0,6	0,3				0,6	0,3	0,3					0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	21,0		
	O2		0,3	0,6			0,6				0,6		1,0	0,3			22,7	O2	0,6	0,6						0,3	0,3		0,3			0,3		0,3	0,3	0,3	0,3	16,5		
	O3			0,0	0,6							0,3	0,6	0,3			12,0	O3	0,0		0,6	1,0				0,0	0,3	0,0				0,3		0,6	0,3		15,5			
	O4	0,6	0,3	0,6	1,0	0,3	1,0			1,0		0,3	1,0	0,3			42,7	O4	0,3	0,3		0,6	1,0	1,0	0,3	1,0	0,6	0,3	0,6			0,6	1,0	0,3	0,6	0,3	0,3	45,5		
	O5	0,3	0,6	0,3	0,3	0,6		0,6			1,0		0,3		0,3		22,0	O5	0,3	0,3	0,6				0,3		0,3	0,3								0,0	0,6		13,5	
	O6		0,6		0,3	0,3					0,6	0,6		0,6			22,7	O6			1,0						0,6									0,3	0,6		12,5	
	O7		1,0			0,6					0,6	0,6		0,6			22,7	O7			1,0					0,6	0,0	0,6		0,3						0,3	0,6		17,0	
	O8				0,6						1,0	1,0					17,3	O8		0,0									0,0	0,6	1,0	0,6					0,0		11,0	
	O9		0,6		0,6						0,6			0,6			16,0	O9			0,3	0,3					0,3										0,6		7,5	
	O10		0,0	0,3	0,6	0,3							1,0	1,0			21,3	O10									0,3										0,3		1,5	
	O11			0,0		1,0	0,6	1,0		1,0				0,6			28,0	O11			0,6					0,0	0,6						0,6	0,6	0,6			15,0		
	O12		0,0	0,6									1,0				10,7	O12									0,6										0,3		1,5	
	O13		0,6		0,6	1,0	0,3	0,6	0,6		0,6	0,6	0,6	0,6			40,9	O13	0,6	0,6	0,6	0,6				0,3	0,0	0,6		0,6			0,6	0,3	0,6	0,6	0,6	0,3	34,5	
	O14					0,0			0,3						1,0		8,7	O14																				0,0		0,0
	%	6,4	30,9	21,4	32,9	29,3	20,0	17,9	4,3	16,4	8,6	33,6	20,0	37,1	37,1	7,1	21,5	%	17,1	17,1	35,7	17,9	7,1	7,1	8,6	17,9	10,7	25,7	6,4	10,7	7,1	4,3	12,9	13,6	15,0	25,7	30,0	12,9	15,2	
Τ (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T1		0,6		1,0				1,0		1,0	1,0		0,6	0,6	38,7	T1									1,0	0,6	0,3		0,6							12,5			
	T2	0,6			0,3			0,6		0,3	0,3			0,3		16,0	T2	0,3	0,3						0,6	0,6	0,3			0,6							13,5			
	T3	0,6	0,3	0,6	0,6		0,6		0,6	0,3	0,3	0,3		0,6		32,0	T3	1,0	1,0	0,3		1,0	0,6	0,3	0,6		0,6				0,6	0,3	0,3	0,3			34,5			
	T4	0,3	0,6								0,3			0,3		10,0	T4			0,3					0,6		0,3			0,3				0,3	0,3		10,5			
	T5		0,6		0,6				0,3		1,0		0,3	0,6		22,7	T5			0,6						1,0							0,3	0,6	0,3		14,0			
	T6	0,6		0,6	1,0		1,0		1,0		0,6	0,3		0,6		38,0	T6	1,0	1,0	0,3	0,6	1,0	0,6	0,3	0,6	1,0					0,6	0,3		0,6			39,5			
	T7			0,3	0,6	0,3			0,6		0,6	0,6	0,3	0,6	0,6	30,0	T7					0,3			0,3		0,6		0,6		1,0	0,6	0,3				18,5			
	T8		0,6		0,3		0,3				0,6	0,3	0,3	0,3		18,0	T8	0,3	0,3	1,0					0,3	0,6	0,6	0,6			0,3		0,3	0,6	0,6		24,5			
	T9	0,3	0,6		0,3	0,3					0,6	0,3	0,3	0,3		18,0	T9			0,6	0,3	0,3			0,3	0,6	0,6	0,6	1,0	0,3			0,3	0,6	1,0		29,5			
	T10					1,0				0,6	0,6			0,3		23,3	T10																				0,0	0,0		
	%	24,0	33,0	12,0	25,0	35,0	25,0	0,0	22,0	28,0	18,0	50,0	22,0	24,0	30,0	22,0	24,7	%	26,0	26,0	31,0	9,0	26,0	12,0	6,0	33,0	16,0	50,0	0,0	24,0	13,0	12,0	19,0	18,0	18,0	24,0	31,0	0,0	19,7	

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 3.

A) Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 1: Ενίσχυση των δικτυώσεων /συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ αλυσίδας ιδιαίτερα στα ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντα

(i) Η ομάδα πλεονεκτημάτων που σχετίζονται με την αυξανόμενη παραγωγή & ζήτηση προϊόντων ποιότητας – σήμανσης (Π2-Αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ κυρίως στην εγχωρία αγορά με διαχρονική αύξηση της αξίας παραγωγής τους, η τάση της αύξησης του αριθμού των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων (Π4), η ύπαρξη σημαντικού αριθμού συλλογικών οργανώσεων σε σημαντικά για την εξωστρέφεια της ελληνικής γεωργικής προϊόντα σχετιζόμενη με τις ευκαιρίες που δημιουργεί η νέα ΚΓΠ (Ε4 Έμφαση της νέας ΚΓΠ στη καλύτερη ενσωμάτωση των αγροτών σε αγορές μέσω συνεργασιών και δικτυώσεων),(Ε5 η έμφαση που δίνει η Στρατηγική F2F στη διαφάνεια (προστασία παραγωγών, βραχείες αλυσίδες, ΠΟΠ – ΠΓΕ , βιολογικά προϊόντα) και στο εμπόριο των αγροτικών σηματοδοτούν την ανάγκη για την ενίσχυση των δικτυώσεων /συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ αλυσίδας ιδιαίτερα στα ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντα που αποτελούν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα (με σημαντικά περιθώρια ενίσχυσης του) για την ελληνική αγροδιατροφική παραγωγή.

Ανάγκη 2: Αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης για ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα που διαθέτουν σήμανση

(ii) Η ομάδα πλεονεκτημάτων που σχετίζεται με την παραγωγή ΠΟΠ – ΠΓΕ προϊόντων και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και ιδιαίτερα των προϊόντων με μεγάλη συμμετοχή στο συνολικό αριθμό προϊόντων με Ευρωπαϊκή σήμανση ποιότητας όπως είναι το λάδι, το κρασί, το μέλι (Π2-Αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ κυρίως στην εγχωρία αγορά με διαχρονική αύξηση της αξίας παραγωγής τους, η αύξηση των εκτάσεων βιολογικής γεωργίας (Π5), η παρατηρούμενη αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ και οίνου σε Ε.Ε και τρίτες χώρες (Π11), η Υψηλή συμμετοχή του ελληνικού ελαιόλαδου στην αξία παραγωγής ΕΕ.(Π14) σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες, Ε5 Η έμφαση που δίνει η Στρατηγική F2F στη διαφάνεια (προστασία παραγωγών, βραχείες αλυσίδες, ΠΟΠ – ΠΓΕ , βιολογικά προϊόντα) και στο εμπόριο των αγροτικών προϊόντων, Ε6-Η ύπαρξη ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και οι διμερείς εμπορικές συμφωνίες που υπογράφει η Ε.Ε, Ε11-Αυξημένη ζήτηση για προϊόντα με υψηλή διατροφική αξία λόγω της εμφάνισης της πανδημίας (Με βάση τα προσωρινά στοιχεία των εξαγωγών του έτους 2020 κα ιδιαίτερα του Β΄ τριμήνου η πλειονότητα των γεωργικών προϊόντων σημείωσε σημαντική αύξηση των εξαγωγών)και Ε 13 Η υιοθέτηση διεθνώς αναγνωρισμένων σημάτων ποιότητας μπορεί να βοηθήσει τους Έλληνες παραγωγούς να ενταχθούν στις διεθνείς αγροδιατροφικές αλυσίδες αξίας σηματοδοτεί την ανάγκη για της αξιοποίησης της αυξημένης ζήτησης για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα που διαθέτουν σήμανση η ικανοποίηση της οποίας όμως προϋποθέτει την υπέρβαση των διαρθρωτικών αδυναμιών της ελληνικής γεωργίας.

B) Οι αδυναμίες - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 3: Αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης για ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα που διαθέτουν σήμανση

(i) Η ομάδα των αδυναμιών που αποτυπώνει τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας (μέγεθος εκμεταλλεύσεων, έλλειψη συλλογικών οργανώσεων και αδυναμία δημιουργίας οικονομιών κλίμακας) και αποτυπώνονται στις αδυναμίες (A5-Χαμηλή συμμετοχή των παραγωγών στα συλλογικά σχήματα λόγω χαμηλού πνεύματος συνεργασίας, A8-Αδυναμία επίτευξης οικονομιών κλίμακας από τους μικρούς παραγωγούς και χαμηλός βαθμός δικτύωσης /συνεργασιών, A16-Μικρός κλήρος που δυσκολεύει τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, A-19-Μη ύπαρξη μεγάλου εμπορικού σχήματος που θα συγκεντρώνει όλους τους εμπλεκόμενους σε συλλογικό σχήμα για κοινή διαχείριση του προϊόντος και θα στοχεύει σε οικονομικά εύρωστες αγορές) μπορεί να αμβλυνθούν με την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η ΚΓΠ 2023-2027 για την διεύρυνση/αύξηση του βαθμού συνεργασιών και δικτύωσης των παραγωγών (E4 Έμφαση της νέας ΚΓΠ στη καλύτερη ενσωμάτωση των αγροτών σε αγορές μέσω συνεργασιών και δικτυώσεων) αλλά και της (E13 Η υιοθέτηση διεθνώς αναγνωρισμένων σημάτων ποιότητας μπορεί να βοηθήσει τους Έλληνες παραγωγούς να ενταχθούν στις διεθνείς αγροδιατροφικές αλυσίδες αξίας)

Ο συνδυασμός των συγκεκριμένων Αδυναμιών ευκαιριών σηματοδοτεί την ανάγκη της αύξησης της συμμετοχής των γεωργών σε συλλογικά σχήματα ώστε να επιτευχθούν τα κρίσιμα μεγέθη που θα επιτρέψουν την αύξηση της παραγωγής προϊόντων με σήμανση που αποτελεί μια βασική παράμετρο για την αύξηση της παρουσίας των γεωργικών προϊόντων στη διεθνή αγορά.

Ανάγκη 4: Αξιοποίηση εναλλακτικών καναλιών διανομής και ηλεκτρονικού εμπορίου

(ii) Οι μεταβολές που σημειώνονται τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς και σχετίζονται με την τάση συγκέντρωσης που σημειώνεται στα αναντη και καταντη τμήματα της αγροδιατροφικής αλυσίδας οδηγώντας στην αποδυνάμωση της θέσης του παραγωγού αποτυπώνονται στις ακόλουθες αδυναμίες (A1-Οι σχέσεις συναλλαγής μεταξύ των κρίκων της α/δ αλυσίδας είναι πολύπλοκες και συχνά ετεροβαρείς ως προς τον αγρότη, A-2 Υψηλός βαθμός συγκέντρωσης- στο κλάδο λιανεμπορίου εμφάνιση μεγάλων υπεραγορών).

Για την άμβλυνση των επιπτώσεων αυτών μπορούν να αξιοποιηθούν αντίστοιχα οι ευκαιρίες που δημιουργούν οι αναδυόμενες αλλαγές στην συμπεριφορά των καταναλωτών που επιταχύνθηκαν με την πανδημία και σχετίζονται με τις ευκαιρίες E1-Αυξανόμενη παρουσία εναλλακτικών δικτύων διανομής τροφίμων λόγω νέων καταναλωτικών συνθηκών (επιθυμία του καταναλωτή να γνωρίζει τον παραγωγό) και E2-Λόγω της άνθισης του ηλεκτρονικού εμπορίου που ενισχύθηκε στην πρόσφατη πανδημία οι αγροτικοί συνεταιρισμοί έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν δίκτυα διανομής με αξιολογες πωλήσεις και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των καταναλωτών μέσα από τη χρήση βραχειών αλυσίδων.

Τα ανωτέρω αναδεικνύουν την ανάγκη για αξιοποίηση εναλλακτικών καναλιών διανομής και του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Ανάγκη 5:Ενίσχυση των δικτύωσης συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της εξωστρέφειας .

(iii) Η σημαντική αύξηση των εξαγωγών των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων την τελευταία δεκαετία οφείλεται και στην πτώση της εγχώριας ζήτησης ως αποτέλεσμα της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος. Ο κύριος όγκος των εξαγωγών των α/δ προϊόντων είναι η

Ευρωπαϊκή Ένωση. Για την περαιτέρω αύξηση της αξίας των εξαγωγών και ιδιαίτερα για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους είναι αναγκαία η απάλειψη σημαντικού αριθμού αδυναμιών όπως Α3-Μικρή αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΙΠ, από τους ευρωπαίους καταναλωτές που αποτελούν εν δυνάμει αγορές των ελληνικών πιστοποιημένων προϊόντων, Α 4-Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης του α' γενή τομέα με τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας και ιδιαίτερα με την πρώτη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, Α5-Χαμηλή συμμετοχή των παραγωγών στα συλλογικά σχήματα λόγω χαμηλού πνεύματος συνεργασίας, Α8-Αδυναμία επίτευξης οικονομικών κλίμακας από τους μικρούς παραγωγούς και χαμηλός βαθμός δικτύωσης /συνεργασιών, Α18-Προσανατολισμός εξαγωγών των οπωροκηπευτικών σε αναπτυσσόμενες αγορές με χαμηλή τιμή για το προϊόν, Α19-Μη ύπαρξη μεγάλου εμπορικού σχήματος που θα συγκεντρώνει όλους τους εμπλεκόμενους σε συλλογικό σχήμα για κοινή διαχείριση του προϊόντος και θα στοχεύει σε οικονομικά εύρωστες αγορές

Η αύξηση του βαθμού τυποποίησης, η δημιουργία οικονομικών κλίμακας μέσω δικτυώσεων και συνεργασιών, η προώθηση και προβολή των προϊόντων απαιτούν συνέργειες και συνεργασία μεταξύ των κλάδων της α/δ αλυσίδας. Προς την κατεύθυνση αυτή μπορούν να συμβάλλουν οι ευκαιρίες Ε4-Έμφαση της νέας ΚΓΠ στη καλύτερη ενσωμάτωση των αγροτών σε αγορές μέσω συνεργασιών και δικτυώσεων, Ε5- Η έμφαση που δίνει η Στρατηγική F2F στη διαφάνεια (προστασία παραγωγών, βραχείες αλυσίδες, ΠΟΠ – ΠΓΕ, βιολογικά προϊόντα) και στο εμπόριο των αγροτικών προϊόντων, και Ε7- Μελλοντικές δυνατότητες στόχευσης σε "niche" αγορές μέσω ΠΟΠ,ΠΓΕ, ΕΠΙΠ

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω αδυναμιών και ευκαιριών προκύπτει η ανάγκη ενίσχυσης των δικτυώσεων συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της εξωστρέφειας.

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 6 :Ενίσχυση των παρεμβάσεων της ΚΓΠ που προωθούν την συνεργασία/δικτύωση /συλλογική οργάνωση των παραγωγών και των κλάδων της α/δ αλυσίδας

(i) Σημαντικός αριθμός πλεονεκτημάτων δείχνει την βαθμιαία αλλαγή αντιλήψεων και αύξηση των συνεργασιών τόσο μεταξύ των παραγωγών όσο και μεταξύ των επιμέρους κλάδων της α/δ αλυσίδας (Π1-Αυξανόμενη δυναμική της Συμβολαιακής Παραγωγής, Π4-Δημιουργία διεπαγγελματικών οργανώσεων, Π6-Αυξημένη συμμετοχή στο Μέτρο 9 Ομάδων Παραγωγών του ΠΑΑ 2014-2020. Π9-Αυξημένο ενδιαφέρον για δημιουργία συνεργατικών σχημάτων) Η βαθμιαία αύξηση της οριζόντιας και κάθετης «συνεργασίας» σημειώνεται όταν κυρίως σε διεθνές επίπεδο αλλά και εγχώρια παρατηρείται αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης όπως αποτυπώνουν οι απειλές Α3-Συγχωνεύσεις/εξαγορές διεθνώς στη μεταποίηση και τη διακίνηση α/δ προϊόντων που μειώνουν τη διαπραγματευτική δύναμη των μεμονωμένων παραγωγών και Α6-Συνέχιση της τάσης συγκέντρωσης στα ανάντη και κατάντη τμήματα της α/δ αλυσίδας.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω πλεονεκτημάτων και απειλών προκύπτει η ανάγκη ενίσχυσης των παρεμβάσεων της ΚΓΠ που προωθούν την συνεργασία/δικτύωση /συλλογική οργάνωση των παραγωγών και των κλάδων της α/δ αλυσίδας.

Ανάγκη 7 :Λήψη μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε εξωστρεφή α/δ προϊόντα

(ii) Η κλιματική αλλαγή αναδεικνύεται σε κύριο παράγοντα προσδιορισμού των εξελίξεων στην γεωργική παραγωγή λόγω μεταβολής των μετεωρολογικών δεδομένων που συνακόλουθα επιδρούν στο έδαφος, τη βιοποικιλότητα, τη διαθεσιμότητα νερού, τη λειψυδρία, ενώ όπως αναδεικνύουν οι μελέτες οι επιπτώσεις της διαφοροποιούνται ανά γεωγραφική περιοχή και καλλιέργεια. με τις πλέον ευάλωτες να είναι η αμπελοκαλλιέργεια και η ελαιοκαλλιέργεια. Η αξία των εξαγωγών των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων με σήμανση) σημείωσαν σημαντική ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία όπως αποτυπώνεται στα πλεονεκτήματα Π11-Αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ-ΠΓΕ και οίνου σε Ε.Ε και τρίτες χώρες (ΗΠΑ, Καναδάς) και Π14 -Υψηλή συμμετοχή του ελληνικού ελαιόλαδου στην αξία παραγωγής της ΕΕ, ενώ πρόσφατη εξέλιξη αποτελεί η αύξηση των εκτάσεων βιολογικής γεωργίας Π5

Τα ανωτέρω πλεονεκτήματα ενδέχεται να επηρεασθούν από τις απειλές Α1- Αυξημένοι κίνδυνοι για την παραγωγή από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και Α7- Οι αυξανόμενες απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και η μείωση του κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας. Οι απειλές αυτές χωρίς τη λήψη κατάλληλων μέτρων δύναται να επιδράσουν αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αγροτικών προϊόντων. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω πλεονεκτημάτων και απειλών προκύπτει η ανάγκη για την λήψη μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε εξωστρεφή α/δ προϊόντα.

Δ) Οι αδυναμίες - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 8 Αύξηση της συμμετοχής σε συλλογικά σχήματα/δικτυώσεις για τη βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης των γεωργών στην α/δ αλυσίδα.

(i) Οι επικρατούσες συνθήκες στην αγροδιατροφική αλυσίδα αποτυπώνονται στην αδυναμία (ΑΔ 1- Οι σχέσεις συναλλαγής μεταξύ των κρίκων της α/δ αλυσίδας είναι πολύπλοκες και συχνά ετεροβαρείς ως προς τον αγρότη) . Επιβαρυντικά στην αδυναμία αυτή προστίθενται και οι σχετιζόμενες με τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας όπως ο μικρός κλήρος, η απουσία οικονομιών κλίμακας, η περιορισμένη συμμετοχή των παραγωγών σε συλλογικά σχήματα που αποτυπώνονται στις ακόλουθες αδυναμίες (Α5-Χαμηλή συμμετοχή των παραγωγών στα συλλογικά σχήματα λόγω χαμηλού πνεύματος συνεργασίας, Α9-Αδυναμία επίτευξης οικονομιών κλίμακας από τους μικρούς παραγωγούς και χαμηλός βαθμός δικτύωσης /συνεργασιών, Α16-Μικρός κλήρος που δυσκολεύει τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, Α22-Χαμηλός προϋπολογισμός και βαθμός απορρόφησης του τομεακού προγράμματος των οπωροκηπευτικών, Α24-Μη ύπαρξη μεγάλου εμπορικού σχήματος που θα συγκεντρώνει όλους τους εμπλεκόμενους σε συλλογικό σχήμα για κοινή διαχείριση του προϊόντος και θα στοχεύει σε οικονομικά εύρωστες αγορές).

Οι αδυναμίες αυτές καθιστούν ευάλωτη την διαπραγματευτική θέση του παραγωγού που μπορεί να επιδεινωθεί λόγω των απειλών Α3-Συγχωνεύσεις/εξαγορές διεθνώς στη μεταποίηση και τη διακίνηση α/δ προϊόντων που μειώνουν τη διαπραγματευτική δύναμη των μεμονωμένων παραγωγών και Α6-Συνέχιση της τάσης συγκέντρωσης στα ανάντη και κατάντη τμήματα της α/δ αλυσίδας.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω αδυναμιών και απειλών προκύπτει η ανάγκη για την αύξηση της συμμετοχής σε συλλογικά σχήματα/δικτυώσεις για τη βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης των γεωργών στην α/δ αλυσίδα.

Ανάγκη 9 Ενίσχυση της θέσης των α/δ προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού μέσω, οικονομιών κλίμακας, τυποποίησης και πιστοποίησης.

(ii) Υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός αδυναμιών που επηρεάζει τις εξαγωγικές δυνατότητες των α/δ προϊόντων (ΑΔ3-Μικρή αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΙΠ από τους ευρωπαϊούς καταναλωτές που αποτελούν εν δυνάμει αγορές των ελληνικών πιστοποιημένων προϊόντων, ΑΔ 4-Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης του α' γενή τομέα με τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας και ιδιαίτερα με την πρώτη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, ΑΔ10-Περιορισμένος αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων με ικανοποιητικό όγκο παραγωγής που πετυχαίνει εξαιρετικές επιδόσεις, , ΑΔ19-Μη ύπαρξη μεγάλου εμπορικού σχήματος που θα συγκεντρώνει όλους τους εμπλεκόμενους σε συλλογικό σχήμα για κοινή διαχείριση του προϊόντος και θα στοχεύει σε οικονομικά εύρωστες αγορές (οπωροκηπευτικά).

Οι αδυναμίες αυτές μπορεί να επιταθούν υπό το πρίσμα των ακόλουθων διαφαινόμενων απειλών ΑΠ8- Η συνέχιση της χαμηλής αναγνωσιμότητας των προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ από τους Ευρωπαίους καταναλωτές και ΑΠ9 -Αυξημένος ανταγωνισμός στις διεθνείς αγορές σε παραδοσιακά, ελληνικά προϊόντα (οίνος, ελαιόλαδο, οπωροκηπευτικά κ.ά. από νεοεισερχόμενους

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω αδυναμιών και απειλών προκύπτει η ανάγκη της ενίσχυσης της θέσης των α/δ προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού μέσω, οικονομιών κλίμακας, τυποποίησης και πιστοποίησης.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τον ΕΣ-3.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 3 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	
S-O	S:02,04, 13	O: 04,05,	1	Ενίσχυση των δικτυώσεων /συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ αλυσίδας ιδιαίτερα στα ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντα
	S:02, 05, 11,14	O:05 06, 11, 13	2	Αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα που διαθέτουν σήμανση
W-O	W: 05,08, 16,19	O: 4, 5,13	3	Αύξηση της συμμετοχής των γεωργών σε συλλογικά σχήματα με στόχο την αύξηση της παραγωγής προϊόντων με σήμανση
	W: 01,0 2,	O: 01,02	4	Αξιοποίηση εναλλακτικών καναλιών διανομής και ηλεκτρονικού εμπορίου
	W: 03,	O: 4,05,07	5	Ενίσχυση δικτυώσεων συνεργασιών μεταξύ των κλάδων

	04,08,18,19			της α.δ για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της εξωστρέφειας
S-T	S: 01, 04, 06,09	T: 3, 6	6	Ενίσχυση των παρεμβάσεων της ΚΓΠ που προωθούν την συνεργασία/δικτύωση /συλλογική οργάνωση των παραγωγών και των κλάδων της α/δ
	S: 05, 11,14	T:1, 7	7	Λήψη μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε εξωστρεφή α/δ προϊόντα
W-T	W: 01, 05,08,16	T: 3, 6	8	Αύξηση της συμμετοχής σε συλλογικά σχήματα/δικτυώσεις για την βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης των γεωργών στην α/δ αλυσίδα
	W:3, 4, 10, 190,	T:08, 09	9	Ενίσχυση της θέσης των α/δ προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού μέσω , οικονομιών κλίμακας, τυποποίησης , πιστοποίησης

4. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

4.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-4

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 4^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω πίνακα.

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία παρουσιάζει ελαφρά ανοδική τάση. Συνδέεται με το ΔΣ S16, 17, 18 του ΕΣ 8 S.16 Activate long-term national energy and climate planning with binding targets for the primary sector. S.17 Institutional arrangements and strong incentives to facilitate the installation of RES on agricultural holdings S.19 Institutional arrangements for the utilization of biogas in livestock farms 2. Οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην Ελλάδα μειώνονται τα τελευταία χρόνια 3. Η συμβολή της ελληνικής γεωργίας στην κλιματική αλλαγή μειώνεται διαρκώς τα τελευταία χρόνια. Συνδέεται με το ΔΣ S20 του ΕΣ 8 Χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που βαίνουν και διαχρονικά μειούμενες από την γεωργία 4. Η χρήση συνθετικών λιπασμάτων που είναι η κυριότερη πηγή N2O (αερίου με υψηλό δυναμικό υπερθέρμανσης) μειώνεται ή παραμένει σταθερή. Συνδέεται με το ΔΣ S22 του ΕΣ 8 Η συνεχής αύξηση των εκτάσεων που ασκείται βιολογική γεωργία 5. Η δασοπονία έχει κυρίαρχη συμβολή στη δέσμευση άνθρακα από τις συνιστώσες LULUCF [χρήση της γης, αλλαγή στη χρήση της γης και δασοπονικές δραστηριότητες] συνοδευόμενη από τους βοσκοτόπους που παρουσιάζουν μια συνεχόμενη αύξηση της δέσμευσης τα τελευταία χρόνια. Συνδέεται με τα ΔΣ S 21,22 του ΕΣ8 S 21 Ο ιδιαίτερα σημαντικός ρόλος των δασών στη δέσμευση άνθρακα S 22 Η συνεχής αύξηση των εκτάσεων που ασκείται βιολογική γεωργία 6. Η κατανάλωση ενέργειας ανά εκτάριο τόσο στη γεωργία όσο και στη δασοπονία είναι κατά πολύ χαμηλότερη του μ.ο. της ΕΕ. Συνδέεται με ΔΣ 23 ΕΣ 8 S.23 Small but increasing utilization of geothermal energy to meet the energy needs of greenhouses
W	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη δασοπονία παρουσιάζει πτωτική τάση και απομακρύνεται από τον κοινοτικό μέσο όρο 2. Το ποσοστό συμμετοχής της γεωργίας στις εκπομπές θερμοκηπίου παραμένει

Αδυναμίες	<p>σταθερό ή και αυξάνεται.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Το ποσοστό συμμετοχής της γεωργίας και της δασοπονίας στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ. Συνδέεται με Αδυναμίες 34,37,40 ΕΣ 8 W.34 Absence of biorefinery W.37 Absence of mechanisms for collection / collection of waste / by-products / by-products of plant and animal production at source W.40 Deficiencies in the mechanism recording and monitoring of agricultural waste 4. Ο σχεδιασμός μέτρων προσαρμογής της γεωργίας και της δασοπονίας στην κλιματική αλλαγή δεν ήταν αποτελεσματικός 5. Συσχέτιση με Αδυναμίες W32, W33 και W35 του ΕΣ 8. W.32 Πολύ σημαντική καθυστέρηση στην προκήρυξη και υλοποίηση έργων που αφορούν την προστασία των δασών από δασικές πυρκαγιές W.33 Περιορισμένη πρόοδος στην εφαρμογή του μέτρου των δασώσεων W.35 Υψηλή τρωτότητα των ελληνικών δασών σε ασθένειες λόγω και της κλιματικής αλλαγής 6. Η δέσμευση άνθρακα από τη γεωργία μειώνεται διαχρονικά. Συνδέεται με W.36 του ΕΣ 8. W.36 Reducing the potential of agricultural land to function as carbon sinks 7. Συσχέτιση με T34,37,40 ΕΣ 8 W.34 Absence of biorefinery W.37 Absence of mechanisms for collection / collection of waste / by-products / by-products of plant and animal production at source W.40 Deficiencies in the mechanism recording and monitoring of agricultural waste 8. Το υπάρχον σύστημα AKIS δεν ανταποκρίθηκε στις αυξημένες απαιτήσεις κατάρτισης, εκπαίδευσης, συμβουλών που δημιουργούνται από το επείγον της εφαρμογής μέτρων και πρακτικών για την προσαρμογή στην και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Συσχέτιση με W1.1 ΕΣ 10 Έλλειψη συνεκτικής στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας και W1.13 Απουσία επικέντρωσης της πολιτικής στην υλοποίηση των Μέτρων που αφορούν στην προώθηση και τη διάδοση της γνώσης και της καινοτομίας στον αγροτικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές και με αδυναμίες W28, W29 του ΕΣ 8 W.28 Low level of training of producers and companies in bioeconomics W.29 The inability of farmers to adapt to the requirements of the Farm-to-Fork Strategy due to lack of training and advisory support
Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υπάρχουν περιπτώσεις καλλιεργειών (σιτάρι, ρύζι, βαμβάκι) για τις οποίες η κλιματική αλλαγή θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα στις αποδόσεις. 2. Σε κάποιες από τις περιφέρειες η επίδραση της κλιματικής αλλαγής (Μακεδονία Θράκη) στις αποδόσεις των καλλιεργειών αναμένεται σχετικά ήπια. 3. Οι πολιτικές της ΕΕ για την παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές επεκτείνονται βελτιώνονται και μειώνουν τις πιθανές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την αύξηση της παραγωγής και χρήσης . 4. Εξαιρετικά λεπτομερείς και συγκεκριμένες αναφορές για τη γεωργία και τη δασοπονία στο Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή. Αναμένεται να εξειδικευθούν περαιτέρω στα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή. 5. Σαφές πλαίσιο πολιτικής στην Εθνική Στρατηγική για τα Δάση. Συνδέεται με O12 του ΕΣ8 O.12 Institutionalization of the National Strategy for Forests 2018-2030 6. Σαφές πλαίσιο πολιτικής στο Εθνικό σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα 7. Η ενισχυμένη αιρεσιμότητα προβλέπει αυξημένη προστασία για τις καλύψεις/ χρήσεις γης που συντελούν στη δέσμευση άνθρακα . 8. Με την αναμενόμενη βελτίωση λειτουργίας του συστήματος AKIS θα προωθηθεί η

	<p>εφαρμογή μέτρων και πρακτικών ορθής διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα).</p> <p>Συνδέεται με Ευκαιρία O1.1 ΕΣ 10 "Έμφαση στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας για την νέα προγραμματική περίοδο 2021–2027", Ευκαιρία O3.10 του ΕΣ10 "Ανάπτυξη ποιοτικής γεωργίας σε μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις"</p> <p>9. Συσχέτιση με Ευκαιρία O13 του ΕΣ 8 O.13 The possibility of applying e c o - schemes through the first pillar for the production of agricultural products with the application of low carbon farming practices</p> <p>10. Συσχέτιση με Ευκαιρία O14 του ΕΣ 8 O.14 The obligation to increase the area of organic "agriculture"</p> <p>11. Συσχέτιση με Ευκαιρίες O15,16,17 του ΕΣ 8 O.15 Promoting an institutional framework for the exploitation of biomethane O17 High untapped growth / energy potential in the field of biomass utilization O.16 The provisions of the National Planning for the circular economy that provides for the increase of the possibility of reuse of the water coming from EEL, the use of agricultural waste as secondary fuels in industry..</p>
<p>T Απειλές</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Για κάποιες καλλιέργειες η κλιματική αλλαγή φαίνεται να έχει σχεδόν συνολικά αρνητικές επιπτώσεις (λαχανικά, αμπέλι ελιά, αραβόσιτος) 2. ΣΕ κάποιες περιφέρειες οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής φαίνεται να είναι βαρύτερες (π.χ.Κρήτη, Αιγαίο). 3. Οι άνισες και ανισοκατανομημένες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής δεν επιτρέπουν την κατάρτιση μέτρων γενικής εφαρμογής. Με δεδομένη όμως την αδυναμία στα συστήματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διακυβέρνησης (Βλ. Διαχείριση Αρδευτικών Υδάτων), είναι ισχυρή η πιθανότητα δυσλειτουργιών. 4. Η ξηρασία που αποτελεί πρόβλημα για μεγάλο τμήμα των γεωργικών εκτάσεων της χώρας αναμένεται να είναι εντονότερη λόγω της κλιματικής αλλαγής. 5. Παρά τη βελτίωση των ακολουθούμενων γεωργικών πρακτικών, οι μειώσεις που παρατηρούνται στις εκπομπές όπως μείωση του N2O, CH4 δεν είναι δυνατόν να αποδοθούν κατά κύριο λόγο σε αυτές. Σημαντικό ρόλο φαίνεται να παίζει η μείωση της δραστηριότητας (π.χ. μείωση του αριθμού των ζώων , μείωση της χρήσης λιπασμάτων). Σε περίπτωση οικονομικής ανάκαμψης η βελτίωση των επιδόσεων αναμένεται να αναστραφεί. 6. Η δέσμευση άνθρακα από τα δάση βρίσκεται υπό τη διαρκή απειλή των δασικών πυρκαγιών. Συνδέεται με την απειλή T2 του Ειδικού Στόχου 6 «Οι δασικές πυρκαγιές συνεχίζουν να αποτελούν σημαντικό κίνδυνο, ειδικά με την αλλαγή του κλίματος,» και την απειλή T6 του ειδικού στόχου 8 «Αύξηση των κινδύνων εκδήλωσης mega fires λόγω κλιματικής αλλαγής 7. Συσχέτιση με τις απειλές T4,5 του Ειδικού Στόχου 8 T.04 Possible local reactions for the installation of biorefinery, biogas, biomass utilization units T.5 Lack of public awareness on circular economy issues

4.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-4

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών του ΕΣ-4. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) του

ΕΣ-4, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																		
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)									W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)									
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1						0,0		O1				0,6				0,6	15,0	
		O2						0,0		O2				1,0				0,6	20,0	
		O3	1,0	0,3	0,6		1,0		48,3	O3	1,0	1,0	1,0	0,3	1,0	0,3		0,6	65,0	
		O4						0,6	10,0	O4	0,3			1,0	1,0				0,6	36,3
		O5						1,0	16,7	O5	0,6		0,6	1,0	1,0				0,6	47,5
		O6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	100,0	O6	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0	0,6	0,6	0,6	85,0
		O7		0,3	0,3			1,0	26,7	O7		0,6	0,3				1,0		0,6	31,3
		O8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	60,0	O8	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	61,3
		O9		0,6	1,0	0,3		1,0	48,3	O9		0,6		0,3			1,0		0,3	27,5
		O10		1,0	1,0	1,0		1,0	66,7	O10		0,6							0,3	11,3
		O11	1,0					1,0	33,3	O11	0,6		0,6					1,0	0,3	31,3
		%	32,7	34,5	40,9	26,4	32,7	56,4	37,3	%	34,5	40,0	37,3	52,7	38,2	35,5	20,0	55,5	39,2	
T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T	T1						0,0	T1				1,0					0,6	20,0	
		T2						0,0	T2				1,0					0,6	20,0	
		T3						0,0	T3				1,0	0,6	0,6			1,0	40,0	
		T4						0,6	10,0	T4	0,3		0,3	1,0	0,6	0,6			0,6	42,5
		T5		1,0	1,0	1,0			50,0	T5		1,0	1,0				0,3		1,0	41,3
		T6		0,6	0,6			1,0	36,7	T6	1,0	1,0	1,0	0,3	1,0					53,8
		T7	1,0					1,0	33,3	T7	0,3	0,3	0,3					0,6	1,0	31,3
		%	14,3	22,9	22,9	14,3	14,3	22,9	18,6	%	22,9	32,9	37,1	61,4	31,4	21,4	8,6	68,6	35,5	

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 4.

Οι δύο επιμέρους στόχοι του στρατηγικού σχεδίου για την κλιματική αλλαγή: Προσαρμογή (Adaptation) - Μετριασμός (Mitigation)

Ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο σχεδιασμού για την κλιματική αλλαγή πρέπει να περιλαμβάνει τόσο ενέργειες για το μετριασμό του φαινομένου όσο και ενέργειες για την προσαρμογή της γεωργίας και των αγροοικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της. Οι δύο επιμέρους στόχοι συνδέονται άρρηκτα και αλληλοεπιδρούν. Οι ενέργειες για την προσαρμογή στοχεύουν στην μείωση ή και εξάλειψη των επιπτώσεων ειδικά σε τομείς, κλάδους αλλά και περιοχές που αξιολογούνται ως πλέον ευάλωτοι στην αλλαγή του κλίματος. Διότι ο βαθμός ανθεκτικότητας των κλάδων και των περιοχών στις πιέσεις που προέρχονται από την κλιματική αλλαγή διαφέρει. Υπάρχουν περιπτώσεις ευπροσάρμοστων στην κλιματική αλλαγή ειδών ή/και οικοσυστημάτων (περιλαμβανομένων και των αγροοικοσυστημάτων), όπως και περιπτώσεις όπου καθίσταται αναγκαία η αλλαγή πρακτικών διαχείρισης για να επιτευχθεί ή να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στην κλιματική αλλαγή. Από την άλλη πλευρά οι ενέργειες μετριασμού της

κλιματικής αλλαγής στο στρατηγικό σχέδιο για τη γεωργία και τη δασοπονία θα πρέπει να αποσκοπούν αφενός μεν στη συνολική μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου και αφετέρου στην αύξηση της δέσμευσης άνθρακα. Οι δύο αυτές κατηγορίες ενεργειών για το μετριασμό του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής συμπληρώνονται από την ενθάρρυνση της παραγωγής εναλλακτικών μορφών ενέργειας που δεν συνδέονται με τον άνθρακα ή τουλάχιστον το ανθρακικό τους αποτύπωμα είναι ουδέτερο.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Έμφαση στην ενίσχυση χρήσεων γης και γεωργικών/ κτηνοτροφικών πρακτικών οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου π.χ. βιολογική γεωργία.

T5,S2, S3, (S20/ΕΣ8), (Ο14/ΕΣ8), W2, S4 (S22/ΕΣ8), S7, (S23/ΕΣ8), (Ο13/ΕΣ8)

Τα στοιχεία που αφορούν στην συμβολή της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή φαίνεται να επιτρέπουν κάποια αισιοδοξία. Η γεωργία, η κτηνοτροφία και η δασοπονία φαίνεται να ακολουθούν τη συνολική τάση της ελληνικής οικονομίας προς μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Με αποτέλεσμα την, σε απόλυτους αριθμούς, μείωση της συμβολής της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή. Βέβαια ο ρυθμός αυτής της μείωσης στη γεωργία είναι μικρότερος από το σύνολο της οικονομίας με αποτέλεσμα το ποσοστό συμμετοχής της γεωργίας στις συνολικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου της χώρας να παραμένει σταθερό ή και να αυξάνεται, γεγονός ου μπορεί να θέσει το γεωργικό τομέα στο επίκεντρο της προσοχής με αποτέλεσμα την αύξηση των πιέσεων για λήψη αυστηρότερων μέτρων, που δεν δικαιολογούνται από τη πτωτική πορεία των εκπομπών διαχρονικά.

Εξ άλλου, η ανά εκτάριο κατανάλωση ενέργειας στη γεωργία και τη δασοπονία στην χώρα μας να είναι κατά πολύ χαμηλότερη του κοινοτικού μέσου όρου. Η μείωση των εκπομπών φαίνεται να οφείλεται στην μείωση κυρίως των εκπομπών CH₄ και N₂O, λόγω της μείωσης του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων, και της μειούμενης χρήσης συνθετικών λιπασμάτων δηλαδή λόγω μειωμένης δραστηριότητας. Αυτή η θετική για το περιβάλλον τάση φαίνεται να είναι δυνατόν να αναστραφεί εύκολα στην περίπτωση της αύξησης της ζήτησης, με την αναμενόμενη αναθέρμανση της οικονομίας είτε δια της εντατικοποίησης της παραγωγής είτε δια της επέκτασης εντατικών χρήσεων γης. Συνεπώς, είναι αναγκαία η έμφαση στην ενίσχυση της διατήρησης των χρήσεων γης και των ήδη εφαρμοζόμενων πρακτικών ή/και της εισαγωγής πρακτικών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών. Δυνητικά σημαντική θα είναι η ύπαρξη ενός σαφούς πλαισίου πολιτικής που περιγράφεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα αλλά και η επέκταση και βελτίωση των μέτρων πολιτικής της ΕΕ για τη παραγωγή και τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη στιγμή μάλιστα που η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δείχνει τάση αύξησης στη γεωργία.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Καλύτερος συντονισμός με το Εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα καθώς και συντονισμός με τις πολιτικές της ΕΕ για παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από τη δασοπονία και παράλληλα ενίσχυση των προσπαθειών για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία..

Ο6, Ο3, S2, W1, W3, (W34/ΕΣ 8), (W37/ΕΣ8), (W40/ΕΣ 8), (T4/ΕΣ8), (T5/ΕΣ8), (Ο15/ΕΣ 8), (Ο16/ΕΣ 8), (Ο17/ΕΣ 8), (T34/ΕΣ8), (T37/ΕΣ8), (40/ΕΣ8)

Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία και στη δασοπονία ως ποσοστό συμμετοχής στη συνολική παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές παρουσιάζεται πολύ κάτω του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και μάλιστα ενώ στην περίπτωση της γεωργίας η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές παρουσιάζει ανοδική τάση, η αντίστοιχη τάση στη δασοπονία είναι αρνητική με αποτέλεσμα η χώρα μας να απομακρύνεται έτι περαιτέρω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε αυτόν το τομέα. Συνεπώς είναι σημαντικό να περιληφθούν στο Στρατηγικό Σχέδιο προβλέψεις για την ενίσχυση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τόσο στη γεωργία αλλά και, κυρίως, στη δασοπονία, αφού η αύξηση της προστιθέμενης αξίας που προέρχεται από τη δασοπονία θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο τις προσπάθειες προστασίας των δασών. Πέραν αυτού η αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία είναι δυνατόν να περιορίσει τις πιέσεις που ενδεχομένως θα δεχθεί η γεωργία λόγω της φαινόμενης αύξησης της ποσοστιαίας συμμετοχής του τομέα στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, όπως προαναφέρθηκε, τη στιγμή μάλιστα που η πραγματική κατανάλωση ενέργειας ανά εκτάριο τόσο στη γεωργία όσο και στη δασοπονία φαίνεται να είναι μικρότερη του Ευρωπαϊκού μέσου όρου. Η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα αλλά και η συνεχής επέκταση και εμπλουτισμός των μέτρων πολιτικής της ΕΕ για την παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για έναν αποτελεσματικό σχεδιασμό.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Σχεδιασμός και λήψη μέτρων για την αύξηση της δέσμευσης άνθρακα στη γεωργία και τη δασοπονία, με έμφαση στην προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την διαχείριση των βοσκοτόπων και την αγροδασοπονία.

Ο10, (S21/ΕΣ8), (S22/ΕΣ8) T2,(T2/ΕΣ6), (T6/ΕΣ8), S6, (S21/ΕΣ8), (S22/ΕΣ8), (W32/ΕΣ8), (33/ΕΣ8), (W35/ΕΣ8), W6, (W36/ΕΣ8), Ο5, (Ο12/ΕΣ8), Ο7, (Ο13/ΕΣ8)

Η εικόνα που προκύπτει από την εξέταση των δεδομένων για τη δέσμευση άνθρακα από τη γεωργία και τη δασοπονία είναι κατά κάποιον αντιφατική. Από τη μια πλευρά φαίνεται ότι η δέσμευση άνθρακα στα δάση και τους βοσκοτόπους ακολουθεί μια ανοδική πορεία διαχρονικά. Αλλά, για το ίδιο χρονικό διάστημα, τα στοιχεία από τη γεωργία δεν δίνουν την ίδια αισιόδοξη εικόνα αφού η δέσμευση άνθρακα στις καλλιεργούμενες εκτάσεις φαίνεται να μειώνεται. Τα αγροδασοπονικά συστήματα δύνανται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια για την αύξηση της δέσμευσης άνθρακα. Επιπροσθέτως, η αυξημένη δέσμευση άνθρακα στις δασικές εκτάσεις τελεί πάντα υπό την απειλή των δασικών πυρκαγιών. Σε κάθε περίπτωση

- η υποχρέωση για την προστασία των μόνιμων βοσκοτόπων, των υγροτόπων και των τυρφώνων που περιλαμβάνεται στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα
- το σαφές πλαίσιο πολιτικής που παρέχει η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση αλλά και
- οι προβλέψεις που περιλαμβάνονται στο Εθνικό σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα,

αποτελούν ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τον ορθό σχεδιασμό.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Αναδιάρθρωση της πολιτικής για την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας στην κλιματική αλλαγή, στηριζόμενη στα νεότερα στοιχεία αλλά και στο Εθνικό και τα περιφερειακά σχέδια για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Έμφαση στην επίταση των φαινομένων ξηρασίας και του κινδύνου πλημμυρών.

W4, O1, O2, O4, T4,T2, T3,T1

Ξεκινώντας από τη παραδοχή ότι ο συνολικός σχεδιασμός μέτρων για την προσαρμογή της γεωργίας και δασοπονίας στην κλιματική αλλαγή χρειάζεται σημαντική βελτίωση και με δεδομένη την αναμενόμενη όξυνση του προβλήματος της ξηρασίας, διαπιστώνεται η ανάγκη για έναν επανασχεδιασμό των μέτρων, χρησιμοποιώντας τις συγκεκριμένες και διεξοδικές αναφορές στη γεωργία και τη δασοπονία που περιέχονται στο Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή. Εξ άλλου είναι πολύ σημαντική η πρόοδος που έχει γίνει ως προς την αξιολόγηση των δυνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε διάφορους κλάδους μεταξύ των οποίων σημαντική θέση επέχει η γεωργία και η δασοπονία, στα πλαίσια των προγραμμάτων LIFE – ADAPT του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Πράσινου Ταμείου. Σε κάθε περίπτωση οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής προβλέπονται άνισες και ανισοκατανομημένες. Π.χ. υπάρχουν καλλιέργειες όπως το σιτάρι, το ρύζι και το βαμβάκι για τις οποίες οι προβλέψεις είναι για ευεργετικά αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής στις αποδόσεις ενώ, την ίδια στιγμή, γι' άλλες, και μάλιστα κάποιες από αυτές κρίσιμες για τη χώρα, καλλιέργειες, οι προβλέψεις για τις αποδόσεις είναι μάλλον αρνητικές, όπως για το αμπέλι, την ελιά, τον αραβόσιτο και τα λαχανικά. Όπως επίσης και για κάποιες περιφέρειες της χώρας η επίδραση από την κλιματική αλλαγή αναμένεται μάλλον ήπια (Μακεδονία, Θράκη) ενώ για άλλες όπως η Κρήτη και το Αιγαίο οι επιπτώσεις φαίνεται να είναι βαρύτερες. Συνεπώς δεν είναι ούτε εφικτή ούτε προτιμητέα η κατάρτιση μέτρων γενικής εφαρμογής. Τόσο όμως τα στοιχεία που διατίθενται ήδη από τα προγράμματα LIFE-ADAPT όσο και τα αναμενόμενα από τα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, επιτρέπουν αισιοδοξία για έναν αποτελεσματικό σχεδιασμό.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

(W8, (W1.1/ΕΣ10),(W1.13/ΕΣ10) (W28/ΕΣ8) (W29/ΕΣ8), O8, (O1.1/ΕΣ10), (O1.10/ΕΣ10), T4,5/ΕΣ8

Η συνεχιζόμενη έρευνα για τις δυνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τους τρόπους τόσο μετριασμού αλλά κυρίως, για τους παραγωγούς, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή παράγει διαρκώς χρήσιμα αποτελέσματα. Η αξιολόγηση των αναμενόμενων επιπτώσεων και της ανθεκτικότητας/τρωτότητας των γεωργικών και των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και έναντι της επικινδυνότητας φυσικών καταστροφών αλλά και η συγκρότηση συνεκτικών σχεδίων δράσης και προγραμμάτων είναι εξαιρετικά σημαντικά πλεονεκτήματα. Αν όμως αυτό το σημαντικό στοιχείο δε συνοδεύεται από διάδοση της πληροφόρησης και της γνώσης, από την στήριξη των παραγωγών και των διαχειριστών της γης με συμβουλές για την εφαρμογή των δράσεων που προτείνονται σε αυτά τα σχέδια και προγράμματα και θα

συμπεριλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο, η επιτυχία δεν μπορεί να θεωρηθεί εξασφαλισμένη. Καθίστανται λοιπόν απαραίτητες η ανταλλαγή πληροφοριών, η παροχή ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών οι οποίες θα διευκολύνουν τη εφαρμογή δράσεων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής αλλά και προσαρμογής των εκμεταλλεύσεων και των περιοχών στην κλιματική αλλαγή.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τον ΕΣ-4.

SWOT	α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 4 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
T5,S2, S3, (S20/ΕΣ8), (O14/ΕΣ8), W2, S4 (S22/ΕΣ8), S7, (S23/ΕΣ8), (O13/ΕΣ8)	1	Έμφαση στην ενίσχυση χρήσεων γης και γεωργικών/ κτηνοτροφικών πρακτικών οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου π.χ. βιολογική γεωργία
O6, O3, S2, W1, W3, (W34/ΕΣ 8), (W37/ΕΣ8), (W40/ΕΣ 8), (T4/ΕΣ8), (T5/ΕΣ8), (O15/ΕΣ 8), (O16/ΕΣ 8), (O17/ΕΣ 8), (T34/ΕΣ8), (T37/ΕΣ8), (40/ΕΣ8)	2	Καλύτερος συντονισμός με το Εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα καθώς και συντονισμός με τις πολιτικές της ΕΕ για παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από τη δασοκομία και παράλληλα ενίσχυση των προσπάθειών για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία.
O10, (S21/ΕΣ8), (S22/ΕΣ8) T2,(T2/ΕΣ6), (T6/ΕΣ8), S6, (S21/ΕΣ8), (S22/ΕΣ8), (W32/ΕΣ8), (33/ΕΣ8) , (W35/ΕΣ8), W6, (W36/ΕΣ8), O5, (O12/ΕΣ8), O7, (O13/ΕΣ8)	3	Σχεδιασμός και λήψη μέτρων για την αύξηση της δέσμευσης άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία, με έμφαση στην προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την διαχείριση των βοσκοτόπων και την αγροδασοπονία
W4, O1, O2, O4, T4,T2, T3,T1	4	Ανασχεδιασμός της πολιτικής για την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας στη γεωργία, στηριζόμενος στα νεότερα στοιχεία αλλά και στο Εθνικό και τα περιφερειακά σχέδια για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Έμφαση στην αύξηση της ξηρασίας και του κινδύνου πλημμυρών
W8, (W1.1/ΕΣ10),(W1.13/ΕΣ10) (W28/ΕΣ8) (W29/ΕΣ8), O8, (O1.1/ΕΣ10), (O1.10/ΕΣ10), T4,5/ΕΣ8	5	Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

5. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5: ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΟΠΩΣ ΤΟ ΝΕΡΟ, ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΕΡΑΣ

5.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-5

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 5^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στους παρακάτω πίνακες για τη βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση των υδάτων και του εδάφους.

5.1.1. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση των Υδάτων (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι αρδευόμενες εκτάσεις, βάσει των στοιχείων από τις επίσημες στατιστικές, φαίνεται να ακολουθούν πτωτική τάση. 2. Η μέση ανά εκτάριο κατανάλωση αρδευτικού νερού φαίνεται να μειώθηκε, αφού μειώθηκε στο μεγαλύτερο μέρος (περίπου 2/3 των αρδευόμενων εκτάσεων) 3. Στα ΥΔ Ηπείρου, Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Ανατολικής Μακεδονίας, η εξάρτηση της γεωργίας από υπόγειους υδροφορείς φτάνει στο ¼ των χρησιμοποιούμενων στη γεωργία υδάτων. 4. Το δυνητικό πλεόνασμα φωσφόρου στα εδάφη είναι μικρότερο του κοινοτικού μέσου όρου. 5. Η κατάσταση των επιφανειακών υδροφορέων από πλευράς συγκέντρωσης νιτρικών είναι σχετικά καλή και φαίνεται να βελτιώθηκε ελαφρά. 6. ΣΕ λίγες σχετικά λεκάνες απορροής ένα σημαντικό ποσοστό της ρύπανσης είναι σημειακής μορφής. 7. Η λειτουργία και επέκταση του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της Ποιότητας των υδάτων. 8. Ολοκλήρωση και λειτουργία του θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των υδατικών πόρων και σε εθνικό επίπεδο.
------------------------------	---

<p>W Αδυναμίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι απολήψεις ύδατος παρουσιάζουν σταθερότητα ή και αυξητική τάση, ανεξάρτητα από τη μεθοδολογία και τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται. 2. Τα υπόγεια νερά, των οποίων ο εμπλουτισμός είναι δυσκολότερος, συνεχίζουν να είναι ο κυριότερος τροφοδότης της άρδευσης. Και μάλιστα η συμμετοχή τους αυξάνεται ως ποσοστό. 3. Η μέση ανά εκτάριο κατανάλωση αρδευτικού νερού αυξήθηκε σε πάνω από 1/3 των αρδευόμενων εκτάσεων. 4. Η αποδοτικότητα της άρδευσης είναι μικρή αφού το ποσοστό απωλειών στη μεταφορά και στην εφαρμογή ξεπερνά αθροιστικά το 35%. 5. Στα ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου, Βορείας Πελοποννήσου, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Θράκης η εξάρτηση από τα υπόγεια νερά είναι από 2/3 έως ¾ 6. Στα ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου, Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας, Κρήτης και νησιών του Αιγαίου η γεωργία τροφοδοτείται από 84 έως 100% από υπόγεια νερά. 7. Ως προς την ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδατικών πόρων, στα Υδατικά Διαμερίσματα της Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας Δυτικής Μακεδονίας και Αττικής οι υπόγειοι υδατικοί πόροι εκτιμάται ότι βρίσκονται σε προβληματική κατάσταση αφού ένα μεγάλο ποσοστό των υπόγειων νερών αντλούνται από υδροφορείς που βρίσκονται σε κακή κατάσταση. Στις δύο τελευταίες περιφέρειες μάλιστα το πρόβλημα είναι εντονότερο αφού η εξάρτηση της γεωργίας από τα υπόγεια νερά είναι πολύ μεγάλη, σχεδόν πλήρης. 8. Το δυνητικό πλεόνασμα νιτρικών στα εδάφη είναι σημαντικά μεγαλύτερο του κοινοτικού μέσου όρου. 9. Η κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων από πλευράς συγκέντρωσης νιτρικών είναι λιγότερο καλή από αυτήν των επιφανειακών αν και φαίνεται να βελτιώθηκε ελαφρά. 10. Στις περισσότερες λεκάνες απορροής η ρύπανση κάθε μορφής είναι κυρίως διάχυτη (με δυσκολότερη αντιμετώπιση) Συνδέεται με W.30 ΕΣ 8 Absence of organized areas for the installation of livestock units and incomplete management of their liquid and solid waste 11. Συνεχιζόμενη αδυναμία συστηματικής συγκέντρωσης αξιόπιστων στοιχείων όσον αφορά στην κατανάλωση αρδευτικού ύδατος. 12. Πληθώρα φορέων διαχείρισης των αρδευτικών πόρων, με μεγάλες διαφορές ως προς την επάρκειά τους. 13. Το υπάρχον σύστημα AKIS δεν ανταποκρίθηκε στις αυξημένες απαιτήσεις κατάρτισης, εκπαίδευσης, συμβουλών που δημιουργούνται από το επείγον της εφαρμογής μέτρων και πρακτικών για την ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα). Συνδέεται με W1.1 ΕΣ 10 Έλλειψη συνεκτικής στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας και W1.13 Απουσία επικέντρωσης της πολιτικής στην υλοποίηση των Μέτρων που αφορούν στην προώθηση και τη διάδοση της γνώσης και της καινοτομίας στον αγροτικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές
<p>O Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης και μείωσης των απωλειών στην άρδευση οι οποίες ξεπερνούν το 1/3 της ποσότητας του νερού άρδευσης της χώρας. 2. Εντός των Υδατικών Διαμερισμάτων και μεταξύ των Λεκανών Απορροής υπάρχει σχετικά περισσότερη ομοιογένεια όσον αφορά στον τύπο (διάχυτη- σημειακή) και την προέλευση (καλλιέργειες- κτηνοτροφία) της ρύπανσης. 3. Ελαφρώς πτωτική τάση στη χρήση τόσο αζωτούχων όσο και φωσφορικών λιπασμάτων 4. Η ενισχυμένη αιρεσιμότητα προβλέπει αυξημένη προστασία για τους φυσικούς πόρους. 5. Στην Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή περιλαμβάνεται πλαίσιο για δράσεις και μέτρα που αφορούν στους γεωργικούς υδατικούς πόρους.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Στα αναθεωρημένα ΣΔ/ΛΑΠ υπάρχουν για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα επικαιροποιημένα Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και την αποκατάσταση των υδατικών πόρων 7. Συσχέτιση με Ο.16 ΕΣ 8 The provisions of the National Planning for the circular economy that provides for the increase of the possibility of reuse of the water coming from EEL, the use of agricultural waste as secondary fuels in industry 8. Με την αναμενόμενη βελτίωση λειτουργίας του συστήματος AKIS θα προωθηθεί η εφαρμογή μέτρων και πρακτικών ορθής διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα). Συνδέεται με Ευκαιρία Ο1 ΕΣ 10 "Έμφαση στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας για την νέα προγραμματική περίοδο 2021–2027", Ευκαιρία Ο3.10 του ΕΣ10 "Ανάπτυξη ποιοτικής γεωργίας σε μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις"
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι εκτιμήσεις μελέτης που στηρίχθηκε στα στοιχεία του ΟΣΔΕ για το 2015 και 2018, δείχνουν αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων. 2. Σε ιδιαίτερα ανταγωνιστικούς κλάδους (συμπύρηνου ροδάκινο, μηλοειδή, ζωοτροφές, λοιπές δένδρωδεις, μπανάνες, ανθοκομικά, φυτώρια) αυξήθηκαν οι εκτάσεις αλλά και η μέση εκταριακή κατανάλωση αρδευτικού ύδατος. Οι κλάδοι αντιπροσωπεύουν το 20% των αρδευόμενων εκτάσεων και του αρδευτικού νερού. Συνδέεται με τα S1,2 του ΕΣ 1 S.1 Formulation of agricultural income mainly based on sales of products in the market and not from direct payments, for about 22% of the country's holdings, which belong to the productive specializations of other tree crops (except olive and viticulture) and horticulture S.2 Highly dynamic sectors of horticulture and flowers: in 2011-2019, the number of holdings specialized in these two sectors increased; also these farms achieved a higher than average (economically viable) income 3. Η αποδοτικότητα της άρδευσης δεν φαίνεται να αυξήθηκε στο διάστημα 2015-2018. 4. Από τη χωρική ανάλυση της ποσοτικής και της ποιοτικής κατάστασης προκύπτει ότι υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ Υδατικών Διαμερισμάτων, μικρότερη σε γενικές γραμμές εντός Υδατικών Διαμερισμάτων μεταξύ των Λεκανών Απορροής. 5. Στις νησιωτικές περιοχές η κατάσταση ποικίλλει. Η αυξημένη εξάρτηση της γεωργίας των νησιών από τους υπόγειους υδροφορείς επιβαρύνει το πρόβλημα συνολικά αλλά κυρίως στα νησιά που οι υπόγειοι υδατικοί πόροι δέχονται πιέσεις. 6. Παρουσιάζονται σημειακά φαινόμενα υπαλμύρισης στους παράκτιους υδροφορείς λόγω υπεραντλήσεων 7. Υπάρχει διαφοροποίηση ανάμεσα στις λεκάνες απορροής ως προς την προέλευση της ρύπανσης τόσο της νιτρορρύπανσης όσο και της ρύπανσης από φωσφορικά. 8. Αύξηση των αντίξωων καιρικών φαινομένων (αύξηση ημερών ξηρασίας, πλημμυρικών φαινομένων) λόγω της αλλαγής κλιματος.

5.1.2. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση του Εδάφους (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το 35% των γεωργικών εδαφών της χώρας (1.211.350 ha) αντιμετωπίζουν μικρό κίνδυνο διαβρώσεων.
---------------------------	--

W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το 52% των γεωργικών εδαφών της χώρας (1.785.125 ha) αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο διαβρώσεων. Ιδιαίτερα η Κρήτη με 92,2% της έκτασής της, Ιονίων νήσων με 91,07%, Νοτίου Αιγαίου με 90,13%, Βορείου Αιγαίου με 79,83% και Πελοποννήσου με 78,04% 2. Σημαντική έλλειψη είναι η απουσία διαχειριστικών σχεδίων βοσκοτόπων. 3. Τα προσωρινά διαχειριστικά σχέδια βοσκοτόπων για τέσσερις Δήμους της Π.Ε. Ξάνθης υποδεικνύουν σοβαρό πρόβλημα διάβρωσης λόγω υπερβόσκησης. 4. Το υπάρχον σύστημα AKIS δεν ανταποκρίθηκε στις αυξημένες απαιτήσεις κατάρτισης, εκπαίδευσης, συμβουλών που δημιουργούνται από το επείγον της εφαρμογής μέτρων και πρακτικών για την ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα). Συνδέεται με W1.1 ΕΣ 10 Έλλειψη συνεκτικής στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας και W1.13 Απουσία επικέντρωσης της πολιτικής στην υλοποίηση των Μέτρων που αφορούν στην προώθηση και τη διάδοση της γνώσης και της καινοτομίας στον αγροτικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η Κρήτη αλλά τα νησιά του Αιγαίου να παρουσιάζουν μικρή σχετικά επικινδυνότητα ως προς τα πλημμυρικά φαινόμενα. 2. Η ενισχυμένη αιρεσιμότητα προβλέπει αυξημένη προστασία για τους φυσικούς πόρους. 3. Με την αναμενόμενη βελτίωση λειτουργίας του συστήματος AKIS θα προωθηθεί η εφαρμογή μέτρων και πρακτικών ορθής διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα). Συνδέεται με Ευκαιρία O1 ΕΣ 10 "Έμφαση στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας για την νέα προγραμματική περίοδο 2021–2027", Ευκαιρία O3.10 του ΕΣ10 "Ανάπτυξη ποιοτικής γεωργίας σε μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις"
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αύξηση των αντίξων καιρικών φαινομένων (αύξηση ημερών ξηρασίας, πλημμυρικών φαινομένων) λόγω της αλλαγής κλίματος. 2. Το 1/5 της έκτασης της χώρας βρίσκεται σε ζώνες δυνητικά υψηλού κινδύνου πλημμύρας με τις Περιφέρειες της Κεντρικής , Ανατολικής Μακεδονίας και τις Θεσσαλίας να έχουν τις μεγαλύτερες απειλούμενες ζώνες. 3. Υπάρχουν περιπτώσεις περιφερειών όπου η διαφοροποίηση ανάμεσα στις περιφερειακές ενότητες, ως προς τον κίνδυνο διάβρωσης, είναι σημαντική. Τέτοια παραδείγματα είναι οι Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία και η Στερεά Ελλάδα.

5.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-5

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνονται παρακάτω οι σχετικές μήτρες προσδιορισμού των Αναγκών για το νερό και το έδαφος που σχετίζονται με τον ΕΣ-5. Για τον προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) για το νερό και το έδαφος που σχετίζονται με τον ΕΣ-5, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

5.2.1. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση των Υδάτων (Ανάγκες)

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																										
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)										W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)																
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	%		
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	0,6	0,6	0,3					1,0	31,3	O1	1,0	0,6	1,0	1,0	0,6	0,6	0,6				1,0	1,0	1,0	64,6		
		O2			0,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	66,3	O2							0,3	1,0	1,0	1,0				25,4		
		O3				1,0	1,0	0,6	0,6	0,6	47,5	O3					0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	1,0				30,0		
		O4	0,3	0,3	0,3	1,0	0,3	0,3	0,6	0,6	46,3	O4	1,0	0,6	1,0		0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0	70,8		
		O5	0,3	0,3	0,3					1,0	1,0	36,3	O5	0,6	0,3	0,6	0,6	0,3	0,3					1,0	1,0	1,0	43,8	
		O6	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,6		1,0	1,0	55,0	O6	0,6	0,6	0,3	1,0	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	1,0	63,1	
		O7		0,3	0,6					0,6	0,6	26,3	O7	0,6	0,6		1,0	0,6	0,6	0,6				1,0	1,0	1,0	53,8	
		O8		1,0						1,0	1,0	37,5	O8	1,0		1,0	1,0								1,0	1,0	1,0	46,2
		%	18,8	35,0	30,0	41,3	32,5	31,3	72,5	85,0	43,3	%	60,0	33,8	48,8	57,5	37,5	37,5	37,5	36,3	36,3	36,3	75,0	75,0	75,0	49,7		
		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T1	1,0	0,6	0,3				1,0	1,0	48,8	T1	0,6	0,3	1,0	1,0	0,3	0,3	0,3				1,0	1,0	0,3	46,9
T2	0,6			1,0	0,3					1,0	1,0	48,8	T2	1,0	0,3	1,0	1,0	0,3	0,3	0,3				1,0	1,0	0,3	50,0	
T3				0,6	0,3					0,6	0,6	26,3	T3	1,0	0,3	1,0	1,0	0,3	0,3	0,3				1,0	1,0	1,0	55,4	
T4					1,0			1,0	1,0	0,3		41,3	T4		1,0			1,0	1,0	1,0			1,0	1,0	1,0	0,3	56,2	
T5												0,0	T5		1,0				1,0					0,3	0,6		22,3	
T6	0,6			0,3						1,0	1,0	36,3	T6	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0				1,0	1,0	1,0	73,8	
T7						1,0	1,0	1,0	0,3	0,3		45,0	T7									1,0	1,0	1,0				23,1
T8	1,0			1,0	0,3							28,8	T8	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0	1,0				0,3	0,3	0,3	57,7	
%	40,0			43,8	27,5	12,5	12,5	25,0	61,3	52,5	34,4	%	52,5	61,3	62,5	62,5	43,8	61,3	48,8	12,5	12,5	25,0	70,0	73,8	40,0	48,2		

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 5 για το νερό.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Έμφαση στη μείωση απωλειών από την άρδευση.

S8, (S1/ΕΣ1), (S2/ΕΣ1), W3, W4, W13, O1, O6, O5, O8, T1, (T2/ΕΣ1), T3, T6, T8,

Η έλλειψη ενός πλήρους και λειτουργικού συστήματος καταγραφής των απολήψεων αρδευτικού ύδατος καθιστά απαραίτητη την προσφυγή σε εκτίμηση της ποσότητας νερού που καταναλώνεται για άρδευση των καλλιεργειών. Σε όλες τις εκτιμήσεις πάντως η ποσότητα των απολήψεων φαίνεται να αυξάνεται. Παρουσιάζονται επίσης φαινόμενα υπαλμύρισης σε συγκεκριμένες παράκτιες περιοχές λόγω υπεραντλήσεων. Η εξοικονόμηση, λοιπόν, του αρδευτικού νερού είναι μια προφανής ανάγκη. Από τη στιγμή λοιπόν που διαπιστώνεται ότι το συνολικό ποσοστό απωλειών αρδευτικού ύδατος στην μεταφορά και στην εφαρμογή ξεπερνά το 35% και, τουλάχιστον από τα διαθέσιμα στοιχεία για το διάστημα 2015-2018, δεν προκύπτει μέχρι τώρα μια βελτίωση της αποδοτικότητας της άρδευσης, η δυνατότητα να εξοικονομηθεί ένα μεγάλο ποσοστό του αρδευτικού ύδατος μέσω της μείωσης των απωλειών καθίσταται μια σημαντική ευκαιρία.

Ακόμα μεγαλύτερη σημασία αποκτά η ορθολογική διαχείριση αρδευτικών πόρων, μέσω της βελτίωσης της αποδοτικότητας της άρδευσης, όταν α. διαφαίνεται αύξηση των αντίξων καιρικών φαινομένων όπως π.χ. αύξηση των ημερών ξηρασίας λόγω της αλλαγής του κλίματος και β. σε ιδιαίτερα ανταγωνιστικούς κλάδους, που κατέχουν το 20% των αρδευόμενων εκτάσεων και καταναλώνουν ανάλογο ποσοστό του αρδευτικού νερού, παρατηρήθηκε και αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων αλλά και της κατανάλωσης νερού κατά στρέμμα.

Τόσο η Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, όσο και τα αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών για τα 14 υδατικά διαμερίσματα της χώρας, παρέχουν τις κατευθυντήριες αρχές που είναι αναγκαίες για το σχεδιασμό σχετικών μέτρων ιδιαίτερα των μέτρων που αφορούν σε επενδύσεις σε υποδομές, των ecoschemes και των αγροπεριβαλλοντικών και κλιματικών μέτρων.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Βελτίωση του συστήματος διακυβέρνησης των υδατικών πόρων με την ενίσχυση και ενδυνάμωση του συστήματος διαχείρισης του αρδευτικού νερού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Αξιοποίηση της κτηθείσας εμπειρίας από το Εθνικό Σύστημα για την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων με στόχο τη βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης/ελέγχου των απολήψεων.

S7, S8, (S1/ΕΣ1), (S2/ΕΣ1), W11, W12, W13, O5, O6, O7, O2, O3, O4, O1, O8, T1, T2, T6, T3, T4, T8

Από την ανάλυση SWOT προέκυψαν δύο διαπιστώσεις που καθιστούν επιτακτική τη βελτίωση του συστήματος καταγραφής, ελέγχου και παρακολούθησης των απολήψεων αρδευτικού νερού στην επικράτεια αλλά και του συστήματος διακυβέρνησης των αρδευτικών πόρων. Η πρώτη διαπίστωση έχει να κάνει με την έλλειψη κάποιου αξιόπιστου, ενιαίου και καθολικής εφαρμογής τρόπου καταγραφής των ποσοτήτων απολήψεων αρδευτικού ύδατος, παρά την υποχρέωση τήρησης μητρώου απολήψεων (γεωτρήσεων, πηγαδιών κλπ) και εντοπισμού, ταυτοποίησης και δήλωσης των αρδευτικών γεωτρήσεων στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Αποτέλεσμα αυτού είναι να χρησιμοποιούνται κατά προσέγγιση εκτιμήσεις για τις ποσότητες που αντλούνται βασιζόμενες σε παραδοχές, οι οποίες καταλήγουν σε εκτιμήσεις που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Η

σημαντική βελτίωση που επιτεύχθηκε στο Εθνικό Σύστημα για την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων της χώρας, καταδεικνύει το εφικτό του εγχειρήματος αλλά και το ίδιο το σύστημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παράδειγμα για την οργάνωση της καταγραφής και παρακολούθησης της διαχείρισης του αρδευτικού ύδατος. Η δεύτερη διαπίστωση, που συνδέεται με την προηγούμενη, είναι το ότι ακόμα και στις συλλογικές μορφές διαχείρισης του αρδευτικού ύδατος εμπλέκεται ένα μεγάλο πλήθος φορέων (σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών το πλήθος ανερχόταν σε 425) σε όλη τη χώρα, με διαφορετικό θεσμικό status αλλά και με διαφορετικά επίπεδα διαχειριστικής και επιχειρησιακής επάρκειας. Από εκεί προκύπτει η ανάγκη αναδιάρθρωσης και εξορθολογισμού του συστήματος διακυβέρνησης του αρδευτικού ύδατος στο επίπεδο εφαρμογής του σχεδιασμού.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Συντονισμός και ενσωμάτωση στο Στρατηγικό Σχέδιο των μέτρων που αναφέρονται στα Αναθεωρημένα Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών αλλά και στην Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στο βαθμό μάλιστα που αυτά εξειδικεύονται σε περιφερειακό αλλά και σε τοπικό επίπεδο.

S7, S8, S6,S3, W4, W11,W12, W5, W6,W7, W9, O6, (O16/ΕΣ8), T4,T5,T6, T7

Έχουν ολοκληρωθεί, εγκριθεί και επικυρωθεί τα 14 αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών από ένα για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα της χώρας, τα οποία περιέχουν πρόβλεψη για σχέδια διαχείρισης ξηρασίας και συμπληρώνονται από τα Σχέδια Διαχείρισης Πλημμύρας. Σε αυτά περιέχονται κατευθύνσεις τεκμηριωμένες προτάσεις για μέτρα και δράσεις σε επίπεδο Υδατικών συστημάτων εντός των Λεκανών απορροής, από τα οποία ένα μεγάλο μέρος αφορά στις γεωργικές δραστηριότητες. Από την άλλη πλευρά η Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, που δίνει κατευθύνσεις σε εθνικό επίπεδο, σταδιακά συμπληρώνεται από Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, τα οποία αναμένεται να περιέχουν μέτρα και δράσεις για τη χρήση του ύδατος σε γεωργικές δραστηριότητες και προτάσεις για πρακτικές προσδιορισμένες τόσο κατά κατηγορία καλλιεργειών όσο και σε χωρικό επίπεδο. Η συμπερίληψη και ενσωμάτωση των κατευθύνσεων, μέτρων, δράσεων στο Στρατηγικό Σχέδιο είναι αναγκαία για να επιτευχθούν συνέργειες και να αποφευχθεί η εφαρμογή αντικρουόμενων μέτρων.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των υδατικών πόρων.

O4, S4, S7,S8, S1, S2, S3, S5,S6, W1, W3,W11, W2,W5, W6,W7, W8, W9, W10

Στις προβλέψεις για την αυξημένη αιρεσιμότητα περιλαμβάνονται δύο Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης που συνδέονται τόσο με την Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά (2000/60) για την οποία έγινε λόγος παραπάνω αλλά και η Οδηγία 91/676 για την αντιμετώπιση της νιτρορρύπανσης γεωργικής προέλευσης. Πέραν όμως των δύο αυτών οδηγιών, σημαντική είναι και η Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Πρακτική 4 για τη δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων με σκοπό την προστασία των ποταμών από τη ρύπανση και τις επιφανειακές απορροές. Η σημαντικότητα αυτού του πλέγματος υποχρεώσεων είναι ότι αποτελούν τη γραμμή

βάσης, επί της οποίας θα πρέπει να στηριχθεί ο σχεδιασμός τόσο των eco-schemes όσο και των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων, που θα αφορούν στη διαχείριση των υδατικών πόρων.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Οι Χωρικές/ περιφερειακές διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν υποδεικνύουν:

Βάρος θα πρέπει να δοθεί στα μέτρα ποσοτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και ειδικά στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών που

1. παρουσιάζουν μεγάλη εξάρτηση από τα υπόγεια νερά ή/και
2. η ποσοτική κατάσταση είναι λιγότερο από καλή ή/και
3. παρατηρούνται φαινόμενα υπαλμύρισης.

S3, (S1/ΕΣ1), (S2/ΕΣ1) S1, W2, W1, W5, W6, W7, W12, T1, T2, T3, T4, T5, T6, O5, O6

Διαπιστώθηκε ότι οι απολήψεις ύδατος παρουσιάζουν σταθερότητα ή και αυξητική τάση, ανεξάρτητα από τη μεθοδολογία και τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται

Από την ανάλυση SWOT που βασίστηκε στα στοιχεία που παρατίθενται στα αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής καταδεικνύεται ότι τα υπόγεια νερά, των οποίων ο εμπλουτισμός είναι δυσκολότερος, συνεχίζουν να είναι ο κυριότερος τροφοδότης της άρδευσης σε πολλές περιοχές (ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου, Βορείας Πελοποννήσου, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Θράκης) και σχεδόν αποκλειστικός σε άλλες (ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου, Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας, Κρήτης και νησιών του Αιγαίου). Έχουν εντοπιστεί οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών οι οποίες εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τα υπόγεια υδατικά συστήματα για την άρδευση.

Επίσης, έχουν εντοπιστεί στην ανάλυση τα Υδατικά συστήματα εντός των Λεκανών απορροής τα οποία βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση τα οποία εντοπίζονται κυρίως στα Υδατικά Διαμερίσματα της Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Αττικής αλλά όχι αποκλειστικά.

Τέλος, είναι καταγεγραμμένα τα παράκτια υδατικά συστήματα στα οποία έχουν παρατηρηθεί σημειακά φαινόμενα υπαλμύρισης λόγω της υπεράντλησης.

Λόγω των περιορισμένων πόρων τόσο χρηματικών όσο και ανθρώπινων είναι αναγκαίο ο σχεδιασμός να λάβει υπόψη του τα παραπάνω εντοπισμένα χωρικά προβλήματα.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Οι Χωρικές/ περιφερειακές διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν υποδεικνύουν:

β. Προτεραιότητα στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών με εκτεταμένη διάχυτη ρύπανση όταν σχεδιάζεται η στόχευση τόσο των κανονιστικών όσο και των μέτρων παροχής κινήτρων.

O4, S4, S5, S6, S7, S8, W8, W9, W11, W12

Η διαφοροποίηση που διαπιστώθηκε μεταξύ των Λεκανών απορροής ως προς την αιτία (γεωργική ή κτηνοτροφική) όσο και τύπο της ρύπανσης (φωσφορική ή ρύπανση από νιτρικά) αλλά κυρίως ως προς την προέλευση (σημειακή ή διάχυτη) κάνει αναγκαία την διαμόρφωση

μιας στρατηγικής για την αντιμετώπιση των φαινομένων ρύπανσης γεωργικής προέλευσης είτε αυτή αφορά σε νιτρικά, φωσφορικά ή και BOD. Σε αυτήν τη στρατηγική, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην αντιμετώπιση της διάχυτης ρύπανσης και φυσικά σε αυτές από τις Λεκάνες Απορροής Ποταμών όπου παρατηρείται εκτεταμένη διάχυτη ρύπανση. Τέτοιες ΛΑΠ έχουν εντοπιστεί στην ανάλυση.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων.

O8, (O1.1/ΕΣ10), (O3.10/ΕΣ10), S2, S7, S8, W1, W3, W4, W11, W12, W13, (W1.1/ΕΣ10), (W1.13/ΕΣ10), T3, T6

Η αποτελεσματικότερη διαχείριση των δεδομένων σε σχέση με την κατάσταση των φυσικών πόρων, η καλύτερη επεξεργασία και ανάλυσή τους αλλά και η αξιολόγηση των αναμενόμενων επιπτώσεων και της ανθεκτικότητας/τρωτότητας των φυσικών πόρων στην κλιματική αλλαγή και έναντι της επικινδυνότητας φυσικών καταστροφών αλλά και η συγκρότηση συνεκτικών σχεδίων δράσης και προγραμμάτων είναι εξαιρετικά σημαντικά πλεονεκτήματα. Αν όμως αυτό το σημαντικό στοιχείο δε συνοδεύεται από διάδοση της πληροφόρησης και της γνώσης, από την στήριξη των παραγωγών και των διαχειριστών της γης με συμβουλές για την εφαρμογή των δράσεων που προτείνονται σε αυτά τα σχέδια και προγράμματα και θα συμπεριλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο, η επιτυχία δεν μπορεί να θεωρηθεί εξασφαλισμένη. Καθίστανται λοιπόν απαραίτητες η ανταλλαγή πληροφοριών, η παροχή ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών οι οποίες θα διευκολύνουν τη εφαρμογή δράσεων προστασίας των φυσικών πόρων

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν όσο αφορά τη βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση των υδάτων που σχετίζεται με τον ΕΣ-5.

SWOT	α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 5 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση των υδάτων)
W3, W4, W13, O1,O6,O5, O8, T1, (T2+S1,2/ΕΣ1), T3, T6, T8, S8	1	Έμφαση στη μείωση απωλειών από την άρδευση.
S7,S8, W11,W12, W13, O5,O6,O7, O2,O3,O4, O1,O8, T1, (T2+S1,2/ΕΣ1), T6, T3, T4,T8	2	Βελτίωση του συστήματος διακυβέρνησης των υδατικών πόρων με την ενίσχυση και ενδυνάμωση του συστήματος διαχείρισης του αρδευτικού νερού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Αξιοποίηση της κτηθείσας εμπειρίας από το Εθνικό Σύστημα για την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων με στόχο τη βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης/ελέγχου των απολήψεων.
O6, (O16/ΕΣ8), S7,S8, S6,S3, W4, W11,W12, W5, W6,W7, W9, T4,T5,T6, T7	3	Συντονισμός και ενσωμάτωση στο Στρατηγικό Σχέδιο των μέτρων που αναφέρονται στα Αναθεωρημένα Σχέδια Λεκάνων Απορροής Ποταμών αλλά και στην Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στο βαθμό μάλιστα που αυτά εξειδικεύονται σε περιφερειακό αλλά και σε τοπικό επίπεδο.
O4, S4, S7,S8, S1, S2, S3,	4	Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις

SWOT	α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 5 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση των υδάτων)
S5,S6, W1, W3,W11, W2,W5, W6,W7, W8, W9, W10		ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των υδατικών πόρων.
α) W2, W1, S3, S1, W5,W6,W7, W12, T1,(T2+S1,2/ΕΣ1), T3,T4, T5, T6, O5, O6 β) O4, S4, S5,S6, S7,S8, W8,W9, W11, W12	5	Οι Χωρικές/ περιφερειακές διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν υποδεικνύουν: α. Βάρος στα μέτρα ποσοτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και ειδικά στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών που 1. παρουσιάζουν μεγάλη εξάρτηση από τα υπόγεια νερά ή/και 2. η ποσοτική κατάσταση είναι λιγότερο από καλή ή/και 3. παρατηρούνται φαινόμενα υφαλμύρισης. β. Προτεραιότητα στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών με εκτεταμένη διάχυτη ρύπανση όταν σχεδιάζεται η στόχευση τόσο των κανονιστικών όσο και των μέτρων παροχής κινήτρων.
O8, (O1.1/ ΕΣ10),(O3.10/ ΕΣ10), S2,S7,S8, W1,W3,W4, W11,W12, W13, (W1.1/ΕΣ10),(W1.13/ΕΣ10), T3, T6	6	Συμπερίληψη στο ΑΚΙΣ δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων

5.2.2. Βιώσιμη και Αποτελεσματική Διαχείριση του Εδάφους (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση του εδάφους

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ											
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)					W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)						
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1			%	W-O	W1	W2	W3	W4	%	
		O1	1,0				100,0	O1	1,0	1,0			50,0
		O2	1,0				100,0	O2	1,0	1,0	1,0		75,0
		O3	0,6				60,0	O3	0,6	0,3	0,3	1,0	55,0
		%	86,7	0,0	0,0		86,7	%	86,7	76,7	43,3	33,3	60,0
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1			%	W-T	W1	W2	W3	W4	%	
		T1	1,0				100,0	T1	1,0	1,0			50,0
		T2	1,0				100,0	T2	1,0	1,0	0,3	0,3	65,0
		T3	1,0				100,0	T3		0,6	0,6	0,3	37,5
		%	100,0	0,0	0,0		100,0	%	66,7	86,7	30,0	20,0	50,8

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αριθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 5 για το έδαφος

Διαπιστωμένη ανάγκη: Προσεκτικά σχεδιασμένη με έντονη χωρική διάσταση πολιτική για την προστασία των εδαφικών πόρων

S1,W1, W2, W3,T3

Ο υπαρκτός κίνδυνος διάβρωσης των εδαφών δεν είναι ο ίδιος για όλη την καλλιεργούμενη έκταση της χώρας. Ενώ πάνω από το ένα τρίτο των εκτάσεων αντιμετωπίζουν μικρό κίνδυνο διαβρώσεων, υπάρχει ένα σημαντικό ποσοστό (πάνω από το 50%) των γεωργικών εδαφών της χώρας που αντιμετωπίζουν σημαντικό πρόβλημα. Στις τρεις από τις τέσσερις νησιωτικές περιφέρειες - Κρήτη, Ιόνια και Νότιο Αιγαίο – το ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων υπό έντονη απειλή διάβρωσης είναι πάνω από 90%, ενώ στην τέταρτη νησιωτική περιφέρεια, αυτή του Βορείου Αιγαίου και η Πελοπόννησος πάνω από τα ¼ των εδαφών παρουσιάζουν έντονη επικινδυνότητα. Αλλά και σε άλλες περιφέρειες όπως η Κεντρική Μακεδονία, η Ήπειρος, η Θεσσαλία και η Στερεά Ελλάδα, η διαφοροποίηση μεταξύ των Περιφερειακών ενοτήτων, ως προς τον κίνδυνο διάβρωσης, είναι σημαντική. Με την υπάρχουσα ανάλυση και με τις δυνατότητες που υπάρχουν ο σχεδιασμός των μέτρων για την αντιδιαβρωτική προστασία με έντονη χωρική διάσταση και προτεραιότητα στις περιοχές που παρουσιάζουν αυξημένο κίνδυνο καθίσταται αναγκαίος αλλά και δυνατός.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Χωρικά προσδιορισμένα σχέδια και κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη γεωργία και τη δασοπονία από τα εντεινόμενα πλημμυρικά φαινόμενα και την ξηρασία.

O1, T1, T2

Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών για τα 14 υδατικά διαμερίσματα της χώρας συνοδεύονται από σχεδιασμό διαχείρισης και αξιολόγησης του κινδύνου πλημμυρών, στα πλαίσια του οποίου έχουν οριστεί εντός κάθε Υδατικού διαμερίσματος συγκεκριμένες Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας. Ο σχεδιασμός αυτός είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με τα προβλεπόμενα στα αναθεωρημένα ΣΔΛΑΠ για την προστασία των γεωργικών εκτάσεων από πλημμυρικά φαινόμενα.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Έμφαση πρέπει να δοθεί στους βοσκοτόπους, με την έγκαιρη κατάρτιση αξιόπιστων και λειτουργικών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων.

W2, W3, T3

Για τους βοσκοτόπους και τις βοσκήσιμες εκτάσεις της χώρας, δεν υπάρχει διαθεσιμότητα στοιχείων και αναλύσεων αντίστοιχη με αυτήν των καλλιεργούμενων εδαφών. Η έλλειψη στοιχείων αναμένεται να καλυφθεί σε μεγάλο βαθμό από τα περιφερειακά διαχειριστικά σχέδια βοσκοτόπων. Σε κάθε περίπτωση, ήδη τόσο από αρκετές μελέτες περίπτωσης που έχουν δημοσιευθεί (Κρήτη, Δυτική Λέσβος, κ.α.) όσο και από τα πρώτα προσωρινά διαχειριστικά σχέδια, προκύπτει η ανάγκη να δοθεί έμφαση στη ορθολογική διαχείριση των βοσκοτόπων αλλά και των βοσκήσιμων εκτάσεων συνολικά, για την αποφυγή φαινομένων διάβρωσης. Πολλώ δε μάλλον όταν οι βοσκοτόποι αποτελούν πολύτιμο πόρο για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Εξάλλου το μεγαλύτερο μέρος των βοσκήσιμων εκτάσεων ανήκει στην κατηγορία των περιοχών και γεωργικών συστημάτων HNV και το μεγαλύτερο μέρος των γεωργικών εκτάσεων που βρίσκεται εντός των ορίων του δικτύου προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 .

Διαπιστωμένη ανάγκη: Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των εδαφικών πόρων.

O2, O3 , (O1.1/ ΕΣ10), (O3.10/ ΕΣ10), W4, (W1.1/ΕΣ10),(W1.13/ΕΣ10),

Στις προβλέψεις για την αυξημένη αιρεσιμότητα περιλαμβάνονται δύο Καλές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Πρακτική. Κατ' αρχάς περιλαμβάνεται η ΚΓΠΚ 6 που αφορά στη διαχείριση της κατεργασίας του εδάφους για τη μείωση του κινδύνου υποβάθμισης του εδάφους, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη την κλίση του εδάφους η οποία εξειδικεύεται ως ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης. Αλλά και η ΚΓΠΚ 8 η οποία στοχεύει στη διατήρηση του εδαφικού δυναμικού με την υιοθέτηση της διαφοροποίησης των καλλιεργειών που περιλαμβάνονταν ως όρος για τις πράσινες ενισχύσεις ή/και της αμειψισποράς. Η σημαντικότητα αυτού του πλέγματος υποχρεώσεων έγκειται στο γεγονός ότι θα αποτελέσουν τη γραμμή βάσης, επί της οποίας θα πρέπει να στηριχθεί ο σχεδιασμός τόσο των eco-schemes όσο και των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων, που θα αφορούν στη διαχείριση των εδαφικών πόρων.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων.

W4, (W1.1/ΕΣ10), (W1.13/ΕΣ10), (Ο3, , (Ο1.1/ ΕΣ10),(Ο3.10/ ΕΣ10), Ο2, W2, W3

Βλέπε παραπάνω διαπιστωμένη ανάγκη ως προς του υδατικούς πόρους.

Από την ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν όσο αφορά τη βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση του εδάφους που σχετίζεται με τον ΕΣ-5.

SWOT	α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 5 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση του εδάφους)
S1,W1, W2, W3,T3	1	Προσεκτικά σχεδιασμένη με έντονη χωρική διάσταση πολιτική για την προστασία των εδαφικών πόρων
O1, T1, T2	2	Χωρικά προσδιορισμένα σχέδια και κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη γεωργία και τη δασοκομία από τα εντεινόμενα πλημμυρικά φαινόμενα και ξηρασία.
W2, W3, T3	3	Έμφαση πρέπει να δοθεί στους βοσκοτόπους, με την έγκαιρη κατάρτιση αξιόπιστων και λειτουργικών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων
O2, O3 , (O1.1/ ΕΣ10), (O3.10/ ΕΣ10), W4, (W1.1/ΕΣ10),(W1.13/ΕΣ10),	4	Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των εδαφικών πόρων
W4, (W1.1/ΕΣ10), (W1.13/ΕΣ10), (Ο3, , (Ο1.1/ ΕΣ10),(Ο3.10/ ΕΣ10), Ο2, W2, W3	5	Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων.

Σημείωση:

Όσον αφορά στην ποιότητα της ατμόσφαιρας θεωρείται ότι καλύπτεται από την διαπιστωμένη ανάγκη 1 του ΕΣ 4

Διαπιστωμένη ανάγκη: Έμφαση στην ενίσχυση χρήσεων γης και γεωργικών/ κτηνοτροφικών πρακτικών οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Τα στοιχεία που αφορούν στην συμβολή της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή φαίνεται να επιτρέπουν κάποια αισιοδοξία. Η γεωργία, η κτηνοτροφία και η δασοπονία φαίνεται να ακολουθούν τη συνολική τάση της ελληνικής οικονομίας προς μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Με αποτέλεσμα την, σε απόλυτους αριθμούς, μείωση της συμβολής της

γεωργίας στην κλιματική αλλαγή. Ανάλογες τάσεις τόσο στις συνολικές εκπομπές αμμωνίας από τη γεωργία όσο και στην εκπομπή υποξειδίου του αζώτου και αμμωνίας από τις καλλιέργειες, το τελευταίο εν μέρει λόγω της σχετικής μειωτικής τάσης χρήσης συνθετικών λιπασμάτων. Αυτή η θετική για το περιβάλλον τάση φαίνεται να είναι δυνατόν να αναστραφεί εύκολα στην περίπτωση της αύξησης της ζήτησης, με την αναμενόμενη αναθέρμανση της οικονομίας είτε δια της εντατικοποίησης της παραγωγής είτε δια της επέκτασης εντατικών χρήσεων γης. Συνεπώς, είναι αναγκαία η έμφαση στην ενίσχυση της διατήρησης των χρήσεων γης και των ήδη εφαρμοζόμενων πρακτικών ή/και της εισαγωγής πρακτικών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών.

6. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 6: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ, ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΩΝ

6.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-6

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 6^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω πίνακα.

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η χλωρίδα και η πανίδα της Ελλάδας είναι ιδιαίτερα πλούσια. 2. Το ποσοστό των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος που είναι σε ικανοποιητική κατάσταση υπερβαίνει τον κοινοτικό ΜΟ 3. Ένα σημαντικό μέρος των οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (>50%) βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. 4. Ένα σημαντικό μέρος της γεωργικής γης εμπίπτει στην κατηγορία HNV, και υπάρχει η δυνατότητα επέκτασής τους για να βελτιωθεί η συνδεσιμότητα μεταξύ των προστατευόμενων περιοχών. Η παρουσία στοιχείων του τοπίου στις γεωργικές εκτάσεις είναι σημαντική. 5. Στην Ελλάδα παρά το μικρό σχετικά μέγεθος της χώρας απαντάται μεγάλο μέρος των οικοτόπων, πάνω από τα μισά πτηνά και σημαντικός αριθμός άλλων ειδών Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. 6. Οι φθίνουσες τάσεις φαίνεται να αφορούν ένα μικρό ποσοστό των πουλιών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. 7. Σύνδεση με τις ευκαιρίες Ο5 του ΕΣ 4 Πλαίσιο πολιτικής στην Εθνική Στρατηγική για τα Δάση, και Ο12 του ΕΣ8 Ο.12 Institutionalization of the National Strategy for Forests 2018-2030 8. Η γενετική βιοποικιλότητα στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα πλούσια ειδικά στα φυτικά είδη.
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ένα σημαντικό ποσοστό από τα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος (>50%) είναι σε μη ικανοποιητική κατάσταση. 2. Από τα είδη ενδιαφέροντος που δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση για πάνω από το 1/3 η κατάσταση της διατήρησής τους φαίνεται να χειροτερεύει. 3. Για συγκεκριμένες κατηγορίες ειδών (Αγγειόσπερμα φυτά, αρθρόποδα,

	<p>ιχθυοπανίδα, και θηλαστικά) η κατάσταση διατήρησης στο μεγαλύτερο ποσοστό τους αναφέρεται ως μη ικανοποιητική.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Η γεωργική δραστηριότητα αναφέρεται ως η πρώτη σε συχνότητα απειλή και για τα πουλιά αλλά και για τα είδη ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος γενικότερα. 5. Καθυστέρηση στην κατάρτιση των ειδικών σχεδίων διαχείρισης των γεωργικών εκτάσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών. 6. Καθυστέρηση στην κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων. 7. Παρατηρείται απότομη επιδείνωση του δείκτη δασικών πουλιών που είναι αρνητική ένδειξη για την κατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων. 8. Ένα σημαντικό μέρος των οικοτόπων βρίσκονται σε μη ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Από τους οικοτόπους που σχετίζονται άμεσα με τη γεωργία ένα σχετικά μικρό ποσοστό (5,3%) βρίσκεται σε μη ικανοποιητική κατάσταση και ακόμα μικρότερο (1,5%) σε κακή κατάσταση διατήρησης. Για τους οικοτόπους προτεραιότητας γεωργικού ενδιαφέροντος (18,7% του συνόλου), τα σχετικά ποσοστά παρουσιάζονται ελαφρώς αυξημένα, 7,3% και 2,0% σε μη ικανοποιητική και κακή κατάσταση διατήρησης αντίστοιχα. 9. Για πάνω από μισά είδη (53%) για τα οποία εκτιμάται ότι η κατάσταση διατήρησης δεν είναι καλή δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να εκτιμηθεί η τάση. 10. Η γεωργία είναι η σημαντικότερη πηγή πίεσης στους οικοτόπους είτε εξετασθούν οι τύποι οικοτόπων που επηρεάζονται από τη γεωργία είτε οι πιέσεις που ασκεί η γεωργία στο σύνολο των προστατευόμενων οικοτόπων της χώρας. 11. Στους χερσαίους οικοτόπους ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος της Ελλάδας ασκούνται σημαντικές πιέσεις και απειλές. Η πλειοψηφία των απειλών και πιέσεων που δέχονται οι οικοτόποι που εξαρτώνται από τη γεωργική δραστηριότητα εκτιμώνται ως μεσαίας (44,9%) και υψηλής έντασης (15,6%). Σε απόλυτες τιμές, η κατηγορία των δασών δέχεται το μεγαλύτερο αριθμό πιέσεων και απειλών 12. Δεν έχουν ληφθεί μέτρα για την προστασία των συστημάτων HNV. Οι περιοχές HNV μειώθηκαν από το 2015 έως το 2018. Δεν αποτυπώνεται επαρκώς χαρτογραφικά η παρουσία στοιχείων του τοπίου στις γεωργικές εκτάσεις. 13. Το υπάρχον σύστημα AKIS δεν ανταποκρίθηκε στις αυξημένες απαιτήσεις κατάρτισης, εκπαίδευσης, συμβουλών που δημιουργούνται από το επείγον της εφαρμογής μέτρων και πρακτικών για την ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα). Συνδέεται με W1.1 ΕΣ 10 Έλειψη συνεκτικής στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας και W1.13 Απουσία επικέντρωσης της πολιτικής στην υλοποίηση των Μέτρων που αφορούν στην προώθηση και τη διάδοση της γνώσης και της καινοτομίας στον αγροτικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές
<p> Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η πολιτική της ΕΕ που θέτει στο επίκεντρο της προσπάθειας για τη προστασία του περιβάλλοντος την προστασία της βιοποικιλότητας 2. Τίθενται συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι στόχοι προς επίτευξη όσον αφορά στην διατήρηση της βιοποικιλότητας στο σχέδιο δράσης για τη βιοποικιλότητα 2030. 3. Με τον καινούριο ορισμό για τους βοσκοτόπους είναι δυνατή η ορθολογική διαχείρισή τους. 4. Η στροφή τόσο των δημοσίων αρχών όσο και της αγοράς προς προϊόντα ποιότητας θα μπορούσε να είναι προωθητική για την διατήρηση των γενετικών πόρων της γεωργίας. 5. Έχει βελτιωθεί σημαντικά η πληροφορία αλλά και η διαθέσιμη γνώση για τα θέματα της βιοποικιλότητας τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. 6. Η σύνταξη και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα η οποία προβλέπει πλαίσιο μέτρων για τη γεωργία και δασοπονία. 7. Υπάρχει λεπτομερής κατάλογος δράσεων και μέτρων που αναφέρονται στο γεωργικό χώρο στο Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας 2021-2027, όπου αναδεικνύεται ο ρόλος της αγροδασοπονίας στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών.

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Προτείνονται δράσεις και μέτρα για τη γεωργία και δασοπονία στα εκδοθέντα Εθνικά σχέδια δράσης για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων. 9. Στην Πρωτοβουλία για τους επικοινωνιαστές υπάρχει «οδικός χάρτης» ενεργειών. 10. Συσχετίζεται με την ευκαιρία Ο6 του Ειδικού Στόχου 4 Σαφές πλαίσιο πολιτικής για την προστασία της βιοποικιλότητας στο Εθνικό σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα 11. Συσχετίζεται με την ευκαιρία Ο4 του Ειδικού Στόχου 4 Εξαιρετικά λεπτομερείς και συγκεκριμένες αναφορές για τη γεωργία και τη δασοπονία στο Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή. Αναμένεται να εξειδικευθούν περαιτέρω στα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή. 12. Με την αναμενόμενη βελτίωση λειτουργίας του συστήματος AKIS θα προωθηθεί η εφαρμογή μέτρων και πρακτικών ορθής διαχείριση των φυσικών πόρων (ύδατα, έδαφος, ατμόσφαιρα). Συνδέεται με Ο 1 ΕΣ 10 "Εμφαση στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας για την νέα προγραμματική περίοδο 2021–2027", Ο 3.10 του ΕΣ10 "Ανάπτυξη ποιοτικής γεωργίας σε μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις"
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι δασικές πυρκαγιές συνεχίζουν να αποτελούν σημαντικό κίνδυνο, ειδικά με την αλλαγή του κλίματος. Σύνδεση με την απειλή T6 του ειδικού στόχου 8 «Αύξηση των κινδύνων εκδήλωσης mega fires λόγω κλιματικής αλλαγής 2. Τόσο τα δάση όσο και η γεωργική γη δέχονται πιέσεις για αλλαγή χρήσης. Για τη γεωργία αλλά και για τα δάση οι πιέσεις προέρχονται από αστικές χρήσεις. 3. Μη ορθή καταγραφή και χαρτογράφηση των βοσκοτόπων θα προκαλέσει πιέσεις για αλλαγή χρήσης. 4. Συσχετίζεται με την απειλή T4 του Ειδικού Στόχου 4 Η ξηρασία που αποτελεί πρόβλημα για μεγάλο τμήμα της χώρας αναμένεται να είναι εντονότερη λόγω της κλιματικής αλλαγής. 5. Συσχετίζεται με την απειλή T3 του Ειδικού Στόχου 4 Οι άνισες και ανισοκατανομημένες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής δεν επιτρέπουν την κατάρτιση μέτρων γενικής εφαρμογής. Με δεδομένη όμως την αδυναμία στα συστήματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διακυβέρνησης (Βλ. Διαχείριση Αρδευτικών Υδάτων), είναι ισχυρή η πιθανότητα δυσλειτουργιών.

6.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-6

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών του ΕΣ-6. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) του ΕΣ-6, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																								
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)										W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)														
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	%
O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	95,0	O1	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	0,6	0,6	87,7
	O2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0	0,3	86,3	O2	1,0	1,0	0,6	1,0	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0	0,3	0,3	0,6	0,6	73,8	
	O3	0,3	0,6	0,3	1,0	0,6	0,6	0,3	0,3	50,0	O3	0,6	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0	0,3	1,0	0,3	0,6	0,3	1,0	0,6	68,5	
	O4	0,3		0,6	0,6	0,3			1,0	35,0	O4			0,6		1,0	0,6		1,0	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	46,9	
	O5	1,0	0,6	0,6	0,3	1,0	0,6	0,6		58,8	O5	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	0,6	0,6	0,3	1,0	61,5	
	O6	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3	1,0		38,8	O6	0,3	0,3	0,6	0,6	1,0	1,0	0,3	0,6	0,3	0,6	0,6	0,3	1,0	57,7	
	O7	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	33,8	O7	0,3	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	0,6	1,0	0,3	1,0	1,0	1,0	0,3	64,6	
	O8	0,3	0,6	0,6	1,0	0,3	0,3	0,6		46,3	O8	0,3	0,3	0,6	0,6	1,0	0,6	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,3	53,8	
	O9				0,6				0,6	15,0	O9			0,6		0,6						0,6		0,6	0,6	23,1
	O10	0,6	0,6	0,6	1,0	0,6	0,3	1,0	0,3	62,5	O10	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6				0,6	0,3	34,6	
	O11			0,3	0,6			1,0	0,6	31,3	O11			0,6		1,0	0,6	0,6	0,6		0,6	0,6	1,0	0,3	45,4	
	O12				0,6				0,6	15,0	O12			0,6	0,6	0,6	0,6		0,6		0,6	0,6	0,6	1,0	44,6	
	%	42,5	41,7	46,7	71,7	45,0	33,3	59,2	38,3	47,3	%	34,2	36,7	58,3	50,0	80,0	65,0	44,2	71,7	40,0	56,7	49,2	68,3	63,3	55,2	
T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	%	
	T1	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0		57,5	T1	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	0,6	0,3	1,0		0,3	53,1	
	T2	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6		0,6		41,3	T2	0,6	0,6	0,6	0,3	0,6	1,0	0,6	1,0	0,3		1,0	1,0	0,3	60,8	
	T3	0,3	0,3			0,6		0,3		18,8	T3			0,3	0,3	1,0	1,0	0,3	1,0	0,3	1,0	1,0	1,0	0,6	60,0	
	T4	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,6	0,6	41,3	T4	0,3	0,3	0,6	0,3	0,6	0,6	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	50,8	
	T5		0,3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,6		30,0	T5	0,3	0,3	0,6	0,3	0,6	0,6	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	50,8	
%	30,0	42,0	36,0	48,0	48,0	24,0	62,0	12,0	37,8	%	36,0	36,0	54,0	30,0	62,0	70,0	50,0	84,0	48,0	50,0	84,0	64,0	48,0	55,1		

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 6.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Σχεδιασμός που θα επιτυγχάνει συνέργειες με την Εθνική και Κοινοτική περιβαλλοντική πολιτική (Πράσινη Συμφωνία, Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα 2030, Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές NATURA, , Σχέδια Δράσης Ειδών και οικοτόπων, Πρωτοβουλία για τους Επικονιαστές)

S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7, W1, W2, W3, W4, W5, W7, W8, W9, W10, W11, O1, O2, O6, O7, O8, O9, (O6/ΕΣ4), (O4/ΕΣ4), (O5/ΕΣ4), (O12/ΕΣ8), (O1/ΕΣ10), (O3.10/ΕΣ10)

Η ιδιαίτερα πλούσια βιοποικιλότητα της χώρας, παρά τη μικρή σχετικά έκτασή της, και στα τρία επίπεδα που αυτή αξιολογείται (γενετική, ειδών και οικοσυστημάτων) αποτελεί ένα σημαντικότατο πλεονέκτημα ενόψει της έντασης των προσπαθειών για την προστασία της βιοποικιλότητας στα πλαίσια τόσο της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και της ενσωμάτωσης σχετικών προβλέψεων σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ. Αυτό καταδεικνύεται από σειρά θεσμικών κειμένων όπως στο η Πράσινη Συμφωνία, Το 7ο Σχέδιο Δράσης για το Περιβάλλον, το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα, η πρωτοβουλία για τους επικονιαστές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές NATURA, η Στρατηγική για τα Δάση, τα Σχέδια Δράσης Ειδών και οικοτόπων που έχουν εκδοθεί σε εθνικό επίπεδο σε εφαρμογή των παραπάνω. Τα εθνικά κείμενα στρατηγικής και τα σχέδια δράσης είναι πολύτιμα σε αυτή την κατεύθυνση διότι στηρίζονται σε σαφές πλαίσιο και στις πλείστες των περιπτώσεων περιέχουν κατευθύνσεις και προτάσεις που προσφέρονται για την ενσωμάτωσή τους σε επιχειρησιακό επίπεδο. Το Στρατηγικό Σχέδιο πρέπει να ενσωματώνει τις κατευθύνσεις αλλά και τα συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις που περιλαμβάνονται στα θεσμικά κείμενα αυτά, έτσι ώστε να χρησιμοποιήσει προς όφελος του γεωργικού τομέα και της υπαίθρου, την προτεραιότητα που δίνεται από την ΕΕ στην προστασία της βιοποικιλότητας. Το γεγονός ότι η ο αριθμός των ειδών που βρίσκονται σε μη ικανοποιητική κατάσταση, τόσο των πουλιών όσο και των λοιπών αλλά και των οικοτόπων είναι σε σχετικά χαμηλότερο επίπεδο από τον ευρωπαϊκό μέσον όρο, επιτρέπει στη χώρα μας να επικεντρώσει τις προσπάθειες σε συγκεκριμένα είδη και οικοτόπους για να βελτιώσει την κατάσταση διατήρησής τους, όπως τα δασικά οικοσυστήματα και οι βοσκούμενες εκτάσεις. Η συνεισφορά του Στρατηγικού Σχεδίου σε αυτόν τον στόχο μπορεί να είναι καθοριστική αφού η γεωργία σε κάθε περίπτωση αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα πίεσης τόσο των ειδών όσο και των οικοτόπων.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Ενίσχυση της αποκατάστασης, διατήρησης και βελτίωσης των προστατευόμενων περιοχών, οικοτόπων και ειδών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα, με προτεραιότητα στην εκπόνηση των ειδικών διαχειριστικών σχεδίων για τις γεωργικές περιοχές NATURA και των περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων.

S4, S1, S5, S7, W3, W4, W5, W6, W8, W10, W11, W12, O3, O7, O6, O8, O11, T2, T3, (T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)

Είναι ευνόητο ότι ιδιαίτερο βάρος στο σχεδιασμό θα δοθεί στην αποκατάσταση, διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των περιοχών που έχουν στενή σχέση και επηρεάζονται από τη γεωργία. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία του Στρατηγικού Σχεδίου είναι η αποτελεσματική υπέρβαση εμποδίων και ανασταλτικών παραγόντων με την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως είναι η έλλειψη, μέχρι τώρα, σχεδίων διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές με τη συνακόλουθη η έλλειψη εξειδικευμένων κατευθύνσεων για τις σχετικές με τη

γεωργία δραστηριότητες εντός των προστατευόμενων περιοχών αλλά και για υποστηρικτικές δράσεις εκτός των περιοχών NATURA. Θεωρείται επίσης σημαντική η έγκαιρη κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης των βοσκοτόπων, η οποία θα επιτρέψει αφ' ενός την ομαλή ενσωμάτωσή εκτεταμένων παραδοσιακά βοσκομένων εκτάσεων στις επιλέξιμες προς ενίσχυση εκτάσεις με τον καινούριο ορισμό για τις επιλέξιμες γεωργικές εκτάσεις αλλά και παράλληλα στο σχεδιασμό για την προστασία της βιοποικιλότητας και την αντιμετώπιση των πιέσεων για αλλαγή χρήσης. Τόσο τα ειδικά σχέδια διαχείρισης για τις γεωργικές περιοχές εντός του δικτύου NATURA όσο και τα διαχειριστικά σχέδια των βοσκοτόπων σε συνδυασμό με τις προβλέψεις του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας, τα σχέδια δράσης για συγκεκριμένα είδη και οικοτόπους προτεραιότητας που σταδιακά ολοκληρώνονται όσο και τα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή αναμένεται να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό πλαίσιο συγκεκριμένων δράσεων για την αποκατάσταση, διαχείριση κα βελτίωση των γεωργικού ενδιαφέροντος οικοτόπων εν όψει μάλιστα των προβλημάτων που αναμένεται να προκαλέσει η κλιματική αλλαγή π.χ. επέκταση των ημερών ξηρασίας.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Αύξηση των διατηρούμενων στοιχείων του τοπίου στις γεωργικές γαίες, διατήρηση και βελτίωση των γεωργικών συστημάτων και περιοχών υψηλής περιβαλλοντικής αξίας (HNV) και της αγροδασοπονίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας εκτός των προστατευόμενων περιοχών αλλά και τη βελτίωση της συνδετικότητας των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA.

S1, S4, W4, W5, W6, W8, W10, W11, W12, O3, O7, O8, T2, T3, (T3/ΕΣ4)

Ο στόχος της διατήρησης και πολύ περισσότερος της βελτίωσης της βιοποικιλότητας δεν επιδιώκεται μόνο με τη λήψη μέτρων εντός των προστατευόμενων περιοχών. Η επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης τόσο των ειδών όσο και των οικοτόπων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά και με πρόβλεψη για μέτρα εκτός των προστατευόμενων περιοχών. Η σημασία της συνδετικότητας μεταξύ των προστατευόμενων περιοχών αλλά και των όμορων προς τις προστατευόμενες περιοχές γεωργικών περιοχών για την προστασία της βιοποικιλότητας γενικότερα αλλά και των προστατευόμενων ειδών έχει αναδειχθεί τόσο από την επιστημονική βιβλιογραφία αλλά αναφέρεται σε αρκετά κείμενα της ΕΕ. Η οριοθέτηση και ανάδειξη, ως HNV, των γεωργικών περιοχών οι οποίες είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της συνδετικότητας και σημαντικές για την διατήρηση των προστατευόμενων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος αποτελεί το πρώτο βήμα για την ενσωμάτωση δράσεων προστασίας τους τόσο στα ecoschemes όσο και στα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα, αφού φυσικά ληφθεί υπόψη η γραμμή βάσης που ορίζεται από την ενισχυμένη αιρεσιμότητα. Περαιτέρω η βελτιωμένη καταγραφή και χαρτογράφηση των στοιχείων του τοπίου εντός των γεωργικών περιοχών αλλά και η διασφάλισή τους μέσω της ενισχυμένης αιρεσιμότητας και πρόσθετων μέτρων αναμένεται να βελτιώσει τις σχετικές επιδόσεις της χώρας και στον τομέα της προστασίας του τοπίου.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Έμφαση στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων -Πρόληψη και αποκατάσταση επιπτώσεων δασικών πυρκαγιών Συντονισμός με τη στρατηγική για τα Δάση

S7, W7, W11, O5, O6, O8, T1 (T6/ΕΣ8), T2, (T4/ΕΣ4)

Η διαπίστωση για την αρνητική εξέλιξη του δείκτη των δασικών πουλιών έρχεται προς επίρρωση της διαπίστωσης για την όχι καλή κατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων. Οι συχνότητα εμφάνισης απειλών και πιέσεων προς τους δασικούς οικοτόπους είναι η μεγαλύτερη σε απόλυτους αριθμούς. Η κυριότερη απειλή που υφίστανται τόσο τα οριοθετημένα εντός του δικτύου προστατευόμενων περιοχών όσο και τα εκτός αυτών δασικά οικοσυστήματα είναι η απειλή της πυρκαγιάς, ειδικά με την επίταση των φαινομένων ξηρασίας αλλά και άλλων παραγόντων επικινδυνότητας που αναμένονται λόγω της κλιματικής αλλαγής. Η απειλή αυτή βέβαια δεν περιορίζεται στα δασικά οικοσυστήματα αλλά επεκτείνεται και στα όμορα γεωργικά συστήματα και κυρίως τα βοσκοτόπια. Η ενίσχυση τόσο της πρόληψης της φωτιάς όσο και της αποκατάστασης των δασών και των δασικών εκτάσεων από της ζημιές που αυτή προκαλεί αποτελεί διαρκή ανάγκη. Η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση κυρίως, αλλά και η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και τα σχέδια δράσης για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων που συντάσσονται σταδιακά αποτελούν συμπαγές σώμα κειμένων που θα χρησιμοποιηθεί για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και την πρόληψη των πυρκαγιών αλλά και την αποκατάσταση των ζημιών που επήλθαν.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Συντονισμός με την εθνική πολιτική για την κλιματική αλλαγή. (π.χ. Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, Εθνικό και Περιφερειακά σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή καθώς και τα διαλαμβανόμενα στο Εθνικό Σχέδιο για τη Δασοπονία)

O5, O7, (O4/ΕΣ4), (O5/ΕΣ4), (O6/ΕΣ4), (O12/ΕΣ8), T1, (T6/ΕΣ8), (T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα περιλαμβάνει πλαίσιο δράσεων για τη γεωργία και τη δασοπονία. Κυρίως όμως Εθνικό και, πολύ περισσότερο, τα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή αναμένεται να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό πλαίσιο συγκεκριμένων δράσεων για την αποκατάσταση, διαχείριση κα βελτίωση των γεωργικού ενδιαφέροντος οικοτόπων εν όψει μάλιστα των προβλημάτων που αναμένεται να προκαλέσει η κλιματική αλλαγή π.χ. επέκταση των ημερών ξηρασίας.όπως και η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση. Διακρίνεται εναργώς λοιπόν η ανάγκη ευθυγράμμισης του υπό εκπόνηση Στρατηγικού Σχεδίου με τις προβλέψεις των σχεδίων αυτών. Από την άλλη πλευρά, το Εθνικό σχέδιο για τη Δασοπονία τονίζει την έμφαση που δίνεται στην κλιματική αλλαγή καθιστώντας την το αντικείμενο ενός από τους άξονες δράσης του.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξη του εγχώριου γενετικού υλικού

S1, S4, S8, W5, W6, W8, W12, O3, O5, O6, O7, O4, T2 (T4/ΕΣ4)

Η πλούσια γενετική βιοποικιλότητα, ειδικά του φυτογενετικού υλικό από τη μία πλευρά αλλά και η παρατηρούμενη στροφή των αγορών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο προς προϊόντα ιδιαίτερης ποιότητας από την άλλη αναδεικνύουν την ανάγκη της ενίσχυσης του υπάρχοντος εγχώριου γενετικού υλικού. Τα είδη, οι ποικιλίες και οι φυλές που είναι προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες με συνέπεια να είναι λιγότερο απαιτητικά σε εισροές αλλά και να συμβάλλουν

στην καλύτερη διαχείριση των διαθέσιμων φυσικών πόρων μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμα στοιχεία σε μια αγροοικολογική προσέγγιση.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Συμπλήρωση και βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης των ειδών και οικοτόπων που επηρεάζονται από τη γεωργική δραστηριότητα και τη δασοπονία. Βελτίωση της γνώσης σε ότι αφορά στις οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται από τη γεωργία και τη δασοπονία.

S1, S2, W9,W13, (W1.1/ΕΣ10), O2, O5, O7, O8, (T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)

Τα διαθέσιμα στοιχεία για την κατάσταση των ειδών και των οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος παρουσιάζουν μια εικόνα που αναδεικνύει αφ'ενός τις διαφορές μεταξύ των ειδών ως προς την κατάσταση που βρίσκονται αφού ένα σημαντικό ποσοστό των ειδών συνολικά αλλά και των πτηνών κοινοτικού ενδιαφέροντος βρίσκονται σε καλή κατάσταση ενώ παράλληλα για συγκεκριμένες κατηγορίες ειδών (Αγγειόσπερμα φυτά, αρθρόποδα, ιχθυοπανίδα, και θηλαστικά) η κατάσταση διατήρησης στο μεγαλύτερο ποσοστό τους αναφέρεται ως μη ικανοποιητική και για το 1/3 από αυτά η κατάσταση φαίνεται να χειροτερεύει ενώ για το 53% δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να εκτιμηθεί η τάση. Προκύπτει λοιπόν η ανάγκη για εντατικοποίηση των μέτρων προστασίας των ειδών και των οικοτόπων αλλά και για καλύτερη στόχευσή τους, η οποία δεν είναι δυνατή χωρίς τη συμπλήρωση και τη βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης στην οποία βρίσκονται τα είδη και οι οικοτόποι κοινοτικού ενδιαφέροντος αλλά και των τάσεων που παρατηρούνται διαχρονικά. Από την άλλη πλευρά η ολοένα αυξανόμενη βιβλιογραφία που αφορά στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στη χώρα μας, που περιλαμβάνει και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται με γεωργικά και δασοπονικά συστήματα είναι αποτελούν σημαντικό πλεονέκτημα για το ορθολογικό σχεδιασμό και εφαρμογή μέτρων διατήρησης και βελτίωσης της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημικών υπηρεσιών.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Άρση προβλημάτων συντονισμού των δομών διακυβέρνησης βιοποικιλότητας και αγροτικού χώρου.

S4, W5,W6,W12, (W1.13/ΕΣ10), O2, O5,O6,O7,O8,O9, (O4/ΕΣ4),(O6/ΕΣ4), (T3/ΕΣ4)

Η ύπαρξη όλων αυτών των κειμένων τόσο στρατηγικής αλλά και σχεδίων δράσης, που αναφέρονται σε διάφορα επίπεδα (ΕΕ, Εθνικό, Περιφερειακό) σε διαφορετικές θεματικές στοχεύσεις π.χ. στη διατήρηση ειδών / οικοτόπων, την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, σε διαφορετικά παραγωγικά συστήματα εκτατικά/εντατικά, είναι ένα σημαντικό πλεονέκτημα, όπως προαναφέρθηκε. Από την άλλη πλευρά όμως η πληρότητα της κάλυψης των προβλημάτων αντισταθμίζεται μερικώς με την πολυπλοκότητα και τη σύγχυση αρμοδιοτήτων που επέρχεται, τόσο σε οριζόντιο (εντός της Κεντρικής κυβέρνησης και των οργανισμών) όσο και σε κάθετο (Κεντρική Κυβέρνηση, Περιφέρειες, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Δήμοι, Φορείς Διαχείρισης). Από την άλλη πλευρά υπάρχει μια έντονη αλληλεξάρτηση των διαφόρων τομέων που κάνουν απαραίτητη την επιτυχή και έγκαιρη επίτευξη κάποιων στόχων για την επιδίωξη άλλων. Παραδείγματα τέτοιων προϋποθέσεων είναι

η ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης στις περιφέρειες αλλά και των ειδικών διαχειριστικών σχεδίων για τις γεωργικές εκτάσεις εντός των περιοχών του δικτύου NATURA.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, παροχής κατάρτισης και συμβουλών στους παραγωγούς στα πλαίσια του ΑΚΙΣ έτσι ώστε να γίνουν πιο κατανοητές οι σχέσεις αλληλεπίδρασης γεωργίας / δασοπονίας και βιοποικιλότητας και να διευκολυνθεί η εφαρμογή της ενισχυμένης αιρεσιμότητας καθώς και των άλλων μέτρων στα πλαίσια του ΣΤρ. Σχεδίου.

W9, W13, (W1.1/ΕΣ10), (W1.13/ΕΣ10), O5, O12, (O1.1/ ΕΣ10), (O3.10/ ΕΣ10), (T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)

Η σταδιακή συμπλήρωση των ελλείψεων στη γνώση σε σχέση με την κατάσταση διατήρησης των ειδών και των οικοτόπων, σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρονται από τα οικοσυστήματα, τις αναμενόμενες επιπτώσεις και την ανθεκτικότητα/τρωτότητα των οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή αλλά και η συγκρότηση συνεκτικών σχεδίων δράσης και προγραμμάτων είναι εξαιρετικά σημαντικό πλεονέκτημα. Αν όμως αυτό το σημαντικό στοιχείο δε συνοδεύεται από διάδοση της πληροφόρησης και της γνώσης, από την στήριξη των παραγωγών και των διαχειριστών της γης με συμβουλές για την εφαρμογή των δράσεων που προτείνονται σε αυτά τα σχέδια και προγράμματα και θα συμπεριλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο, η επιτυχία δεν μπορεί να θεωρηθεί εξασφαλισμένη. Καθίστανται λοιπόν απαραίτητες η ανταλλαγή πληροφοριών, η παροχή ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών οι οποίες θα διευκολύνουν τη εφαρμογή δράσεων προστασίας της βιοποικιλότητας στη γεωργία και τη δασοπονία.

Διαπιστωμένη ανάγκη: Προώθηση πρακτικών στην γεωργία και τη δασοπονία οι οποίες θα διατηρούν και ενισχύουν την βιοποικιλότητα στις γεωργικές και δασικές εκτάσεις και παράλληλα αποτροπή γεωργικών και δασοπονικών πρακτικών που έχουν αρνητικές επιπτώσεις.

S1, S4, S6, (O5/ΕΣ4), (O12/ΕΣ8), W4, W5, W6, W7, W8, W10, W11, W12, W13, (W1.1/ΕΣ10), (W1.13/ΕΣ10), O2, O3, O5, O6, O7, O8, O9, (O4/ΕΣ4), (O3.10/ΕΣ10), T2, T3, (T4/ΕΣ4), (T3/ΕΣ4)

Η λογική τόσο της Πράσινης Συμφωνίας όσο και του Σχεδίου Δράσης για τη Βιοποικιλότητα ως το 2030 της ΕΕ συνεπώς και των Εθνικών Στρατηγικών όπως π.χ. του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας 2021-2027, έχει απομακρυνθεί από τη λογική του διαχωρισμού στην προστασία της βιοποικιλότητας. Η προστασία της βιοποικιλότητας δεν περιορίζεται, συνεπώς, εντός των προστατευόμενων περιοχών, αλλά αποτελεί μέριμνα σε όλες τις εκτάσεις, εν προκειμένω και στις γεωργικές και δασικές εκτάσεις. Συνεπώς η προστασία, η διατήρηση και η βελτίωση της βιοποικιλότητας και του τοπίου συγκαταλέγονται μεταξύ των προτεραιοτήτων όταν λαμβάνονται οι αποφάσεις τόσο στο επίπεδο της γεωργικής εκμετάλλευσης όσο και στο επίπεδο του σχεδιασμού και εφαρμογής μέτρων πολιτικής. Η προώθηση λοιπόν της υιοθέτησης από πλευράς των διαχειριστών της γης πρακτικών στη γεωργική και δασοπονική δραστηριότητα πρακτικών επωφελών για τη βιοποικιλότητα όσο και της αποτροπής από επιβλαβείς για το περιβάλλον πρακτικές αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

Από την ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τον ΕΣ-6

SWOT	α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 6 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
S1,S2, S3,S4,S5,S6,S7,W1, W2, W3, W4,W5, W7, W8,W9,W10,W11, O1,O2,O6,O7,O8,O9,(O6 /ΕΣ4), (O4/ΕΣ4), (O5/ΕΣ4),(O12/ΕΣ8)(O1/ ΕΣ10), (O3.10 ΕΣ10)	1	Σχεδιασμός που θα επιτυγχάνει συνέργειες με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για τη βιοποικιλότητα (Πράσινη Συμφωνία, Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα 2030, Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές NATURA, , Σχέδια Δράσης Ειδών και οικοτόπων, Πρωτοβουλία για τους Επικοινωνιαστές)
S4, S1,S5, S7, W3, W4, W5,W6,W8, W10,W11,W12, , O3, O7,O6,O8,O11,T2,T3,(T3 /ΕΣ4),(T4/ΕΣ4)	2	Ενίσχυση της αποκατάστασης, διατήρησης και βελτίωσης των προστατευόμενων περιοχών, οικοτόπων και ειδών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα, με προτεραιότητα στην εκπόνηση των ειδικών διαχειριστικών σχεδίων για τις γεωργικές περιοχές NATURA και των περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων.
S1, S4, W4,W5,W6,W8, W10,W11, W12, O3, O7, O8, T2, T3, (T3/ΕΣ4)	3	Αύξηση των διατηρούμενων στοιχείων του τοπίου στις γεωργικές γαίες, διατήρηση και βελτίωση των γεωργικών συστημάτων και περιοχών υψηλής περιβαλλοντικής αξίας (HNV) και της αγροδασοπονίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας εκτός των προστατευόμενων περιοχών αλλά και τη βελτίωση της συνδετικότητας των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA.
S7, W7, W11, O5, O6, O8, T1(T6/ΕΣ8), T2, (T4/ΕΣ4)	4	Έμφαση στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων - Πρόληψη και αποκατάσταση επιπτώσεων δασικών πυρκαγιών Συντονισμός με τη στρατηγική για τα Δάση
O5, O7, (O4/ΕΣ4),(O5/ΕΣ4)(O6/E Σ4) (O12/ΕΣ8), T1,(T6/ΕΣ8), (T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)	5	Συντονισμός με την εθνική πολιτική για την κλιματική αλλαγή. (π.χ. Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, Εθνικό και Περιφερειακά σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή καθώς και τα διαλαμβανόμενα στο Εθνικό Σχέδιο για τη Δασοπονία)
S1, S4, S8, W5, W6, W8, W12, O3, O5, O6, O7,O4, T2 (T4/ΕΣ4)	6	Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξη του εγχώριου γενετικού υλικού
S1, S2, W9,W13, (W1.1/ΕΣ10), O2, O5, O7, O8, (T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)	7	Συμπλήρωση και βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης των ειδών και οικοτόπων που επηρεάζονται από τη γεωργική δραστηριότητα και τη δασοπονία. Βελτίωση της γνώσης σε ότι αφορά στις οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται από τη γεωργία και τη δασοπονία.
S4, W5,W6,W12,	8	Άρση προβλημάτων συντονισμού των δομών διακυβέρνησης

SWOT	α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 6 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
(W1.13/ΕΣ10), O2, O5,O6,O7,O8,O9, (O4/ΕΣ4),(O6/ΕΣ4), (T3/ΕΣ4)		βιοποικιλότητας και αγροτικού χώρου
W9, W13, (W1.1/ΕΣ10),(W1.13/ΕΣ10), O5, 012, (O1.1/ΕΣ10),(O3.10/ΕΣ10),(T3/ΕΣ4), (T4/ΕΣ4)	9	Ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, παροχής κατάρτισης και συμβουλών στους παραγωγούς στα πλαίσια του AKIS έτσι ώστε να γίνουν πιο κατανοητές οι σχέσεις αλληλεπίδρασης γεωργίας / δασοκομίας και βιοποικιλότητας και να διευκολυνθεί η εφαρμογή της ενισχυμένης αιρεσιμότητας καθώς και των άλλων μέτρων στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου.
S1, S4,S6, (O5/ΕΣ4, O12/ΕΣ8, W4, W5, W6, W7,W8,W10, W11, W12,W13, (W1.1/ΕΣ10), (W1.13/ΕΣ10), O2, O3,O5, O6,O7,O8,O9,(O4/ΕΣ4), (O3.10/ΕΣ 10), T2,T3, (T4/ΕΣ4), (T3/ΕΣ4)	10	Προώθηση πρακτικών στην γεωργία και τη δασοκομία οι οποίες θα διατηρούν και ενισχύουν την βιοποικιλότητα στις γεωργικές και δασικές εκτάσεις και παράλληλα αποτροπή γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών που έχουν αρνητικές επιπτώσεις.

7. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 7: ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΝΕΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

7.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-7

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 7^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μεγάλου σχετικά φυσικού και οικονομικού μεγέθους γεωργικές εκμεταλλεύσεις των νέων γεωργών 2. Σημαντική συμβολή του Πυλώνα 2 στην δημιουργία ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων από νέους γεωργούς 3. Σημαντική συμβολή του 1ου Πυλώνα στη προσέλκυση των νέων γεωργών λόγω της παροχής συμπληρωματικής ενίσχυσης 4. Η πλειονότητα των εκμεταλλεύσεων των νέων γεωργών ανήκει στην κλάση οικονομικού μεγέθους 8.000 -25.000 € 5. Υψηλή συμμετοχή νέων γεωργών σε δυναμικούς κλάδους της γεωργίας (κηπευτικά, άνθη, προβατοτροφία, λοιπές μόνιμες καλλιέργειες) 6. Υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο των νέων γεωργών σε σχέση με το σύνολο των απασχολούμενων στον πρωτογενή 7. Η πλειονότητα των δικαιούχων του Μέτρου Πρώτης Εγκατάστασης είναι κάτω των 35 ετών, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη δημογραφική ανανέωση 8. Η πλειονότητα των νέων γεωργών εγκαθίστανται σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές 9. Υψηλή ζήτηση για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές εκτός γεωργικού τομέα στα Μέτρα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διαρκής επιδείνωση της δημογραφικής σύνθεσης των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα 2. Μεγάλες διαφοροποιήσεις της δημογραφικής σύνθεσης και του μορφωτικού επιπέδου μεταξύ των Περιφερειών 3. Περιορισμένη πρόσβαση σε γεωργική γη (απουσία μηχανισμών διαχείρισης της

	<p>γεωργικής γης και κινήτρων μεταβίβασης της γης σε νέους γεωργούς)</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Πολύ περιορισμένος αριθμός αγορών πωλήσεων γεωργικής γης 5. Υψηλές τιμές ενοικίασης της γεωργικής γης 6. Περιορισμένη αναδιάρθρωση καλλιεργειών από τους νέους γεωργούς 7. Δραστηριοποίηση νέων γεωργών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πολύ μικρού οικονομικού μεγέθους σε μη ανταγωνιστικούς κλάδους (δημητριακά, ελαιοκομία) 8. Απουσία συμβουλευτικής στήριξης προς τους νέους γεωργούς 9. Περιορισμένη παροχή γεωργικής εκπαίδευσης 10. Απαρχαιωμένο και προβληματικό στη λειτουργία σύστημα παροχής γεωργικής εκπαίδευσης – δια βίου μάθησης 11. Περιορισμένη αποτελεσματικότητα των Εθνικών Μέτρων για την διανομή γεωργικών γαιών προς τους νέους 12. Δυσκολία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό 13. Περιορισμένος αριθμός νέων γεωργών με πλήρη γεωργική εκπαίδευση 14. Εγκατάλειψη της γεωργίας μετά την υποχρεωτική περίοδο παραμονής των δικαιούχων του Μέτρου της Πρώτης Εγκατάστασης 15. Κριτήρια ένταξης στο Μέτρο της πρώτης εγκατάστασης που δεν συμβάλλουν στην βελτίωση της συνολικής παραγωγικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων 16. Ανεπαρκές το ύψος του πριμ της πρώτης εγκατάστασης για τη δημιουργία μακροχρόνια ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων 17. Απουσία «κριτηρίων» για τους δικαιούχους της Συμπληρωματικής Ενίσχυσης του Πυλώνα 1
Ο Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η σημασία που αποδίδει η ΕΕ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της δημογραφικής γήρανσης των αγροτικών περιοχών και η νέα ΚΓΠ ιδιαίτερα στη προσέλκυση νέων γεωργών 2. Η δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων σε επίπεδο Ε.Ε που στοχεύουν στην εγκατάσταση νέων γεωργών (Young farmers initiative) 3. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το νέο Μέτρο Συνεργασία του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2021-2027 για την προώθηση της διαδοχής σε νέους γεωργούς
Τ Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η συνέχιση της απουσίας συμπληρωματικών μέτρων εθνικής πολιτικής (φορολογικά , ασφαλιστικά) για την διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών 2. Η συνέχιση της χαμηλής κοινωνικής αναγνώρισης του επαγγέλματος του γεωργού 3. Η συνέχιση της πληθυσμιακής αποδυνάμωσης των αγροτικών περιοχών ως αποτέλεσμα της μη σύγκλισης του επιπέδου της ποιότητας ζωής με τις αστικές περιοχές

7.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-7

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών του ΕΣ-7. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) του ΕΣ-7, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για το ΕΣ 7

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																															
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)											W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)																				
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	%		
		O1		1,0	1,0	0,6				0,3	1,0		43,3	O1	1,0								1,0	1,0	1,0	0,3	0,6	0,6		0,3	1,0	0,3	41,8
		O2		1,0	0,3	0,3				0,3			21,1	O2	1,0								0,3	0,3	0,3	0,3	1,0			0,3	1,0	0,0	26,5
		O3	0,6	1,0	1,0	0,0	0,3	1,0	0,3	0,3			50,0	O3	0,3		1,0	1,0	1,0	0,3	0,3	1,0	1,0	1,0	0,3		0,3	0,3	0,3		0,3	49,4	
		%	20,0	100,0	76,7	30,0	10,0	33,3	30,0	43,3	0,0		38,1	%	76,7	0,0	33,3	33,3	33,3	10,0	10,0	76,7	76,7	76,7	30,0	53,3	30,0	10,0	30,0	66,7	20,0	39,2	
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	%		
T1		1,0	1,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3		38,9	T1	1,0		1,0	1,0	1,0		0,3	0,3	0,3	1,0	1,0		0,6					44,1			
T2	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,6	0,3	0,6			43,3	T2	1,0		0,3	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	0,6	0,3	0,3	0,6	0,6		0,3	0,3	0,6	45,9			
T3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0		73,3	T3	0,6	1,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	1,0	0,6	0,6	0,6	48,8			
%	40,0	73,3	73,3	40,0	40,0	50,0	53,3	63,3	33,3		51,9	%	86,7	33,3	53,3	53,3	53,3	20,0	63,3	53,3	50,0	53,3	53,3	30,0	50,0	33,3	30,0	30,0	40,0	46,3			

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 7.

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης
Ανάγκη 1 Ενδυνάμωση και ενίσχυση των Μέτρων για την διευκόλυνση της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών ιδιαίτερα σε μειονεκτικές περιοχές

(i) Το σύνολο σχεδόν των πλεονεκτημάτων που καταγράφηκαν στην (Μεγάλου σχετικά φυσικού και οικονομικού μεγέθους γεωργικές εκμεταλλεύσεις των νέων γεωργών, υψηλή συμμετοχή νέων γεωργών σε δυναμικούς κλάδους της γεωργίας καλλιέργειες που σχετίζονται με τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων των νέων γεωργών αλλά και παράμετροι όπως η ηλικία και το μορφωτικό τους επίπεδο, ο τόπος εγκατάστασης τους (Π 6,7,8) αναδεικνύουν την σημαντικότητα των σχετικών παρεμβάσεων τόσο για την πληθυσμιακή αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών αλλά και για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας Τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με την πρώτη ευκαιρία Ε1 «Η σημασία που αποδίδει η ΕΕ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της δημογραφικής γήρανσης των αγροτικών περιοχών και η νέα ΚΓΠ ιδιαίτερα στη προσέλκυση νέων γεωργών» παρουσιάζει το πλεονέκτημα Π 8 «Η πλειονότητα των νέων γεωργών εγκαθίστανται σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές» αναδεικνύοντας την ανάγκη για την ενίσχυση και ενδυνάμωση των παρεμβάσεων για την προσέλκυση νέων γεωργών που χρηματοδοτούνται μέσω της ΚΓΠ . Η ενδυνάμωση μπορεί να προβλέπει αυξημένη μοριοδότηση για την συμμετοχή των νέων γεωργών σε λοιπές παρεμβάσεις του δεύτερου πυλώνα, αύξηση του αριθμού των δικαιωμάτων των νέων γεωργών από το εθνικό απόθεμα, αύξηση του ποσού του πριμ πρώτης εγκατάστασης, αυξημένους πόρους για την παρέμβαση που αφορά την παροχή κινήτρων για την έξοδο από το γεωργικό επάγγελμα ηλικιωμένων γεωργών με παράλληλη μεταβίβαση της εκμετάλλευσής τους σε νεότερους γεωργούς στο πλαίσιο του Μέτρου Συνεργασία

Ανάγκη 2 Μεγιστοποίηση οριζόντιων (μεταξύ των πυλώνων) και κάθετων (επιμέρους κατηγορίες παρεμβάσεων) συνεργειών μεταξύ των παρεμβάσεων της ΚΓΠ που στοχεύουν στην εγκατάσταση των νέων γεωργών

Στην SWOT ανάλυση αναδείχθηκε η καθοριστική συμβολή αμφοτέρων των Πυλώνων της ΚΓΠ στην πληθυσμιακή ανανέωση των απασχολούμενων στη γεωργία που αποτυπώνεται στο Δεύτερο κα Τρίτο πλεονέκτημα (Π2 «Σημαντική συμβολή του Πυλώνα 2 στην δημιουργία ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων από νέους γεωργούς» , Π3 «Ουσιώδης συμβολή του 1ου Πυλώνα στο γεωργικό εισόδημα των νέων γεωργών λόγω της παροχής συμπληρωματικής ενίσχυσης» Ο συνδυασμός των δύο ανωτέρω πλεονεκτημάτων με την Τρίτη ή ευκαιρία «Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το νέο Μέτρο Συνεργασία του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2021-2027 για την προώθηση της διαδοχής σε νέους γεωργούς» λόγω της δυνατότητας που παρέχει για την συνεργασία μεταξύ νέου γεωργού που αναλαμβάνει την διαχείριση της γεωργικής εκμετάλλευσής αποχωρούντος γεωργού ο οποίος μπορεί να παρέχει συμβουλές και τεχνική υποστήριξη στον διάδοχο γεωργό οδηγεί στην ανάγκη της Μεγιστοποίησης των συνεργειών μεταξύ των παρεμβάσεων των δύο πυλώνων αλλά και των λοιπών κατηγοριών παρεμβάσεων του Πυλώνα 2 (π.χ εκπαίδευση, επενδύσεις). Σημειώνεται ότι στο τρέχον ΠΑΑ 2014-2020 το Μέτρο 16 δεν παρείχε αυτή την δυνατότητα , ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός νέων γεωργών μέσω του σχετικού μέτρου της παροχής πριμ πρώτης

εγκατάστασης κατεγράφη την προγραμματική περίοδο 2000 – 2006 που εφαρμόστηκε μέσω του ΕΠΑΑ 2000-2006 το μέτρο της πρόωρης συνταξιοδότησης των γεωργών.

B) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ανάγκη 3 Αναβάθμιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και παροχή συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς

(i) Μια ομάδα τριών αδυναμιών που σχετίζονται με την παροχή εκπαίδευσης και συμβουλών προς τους νέους γεωργούς (Α8-Απουσία συμβουλευτικής στήριξης προς τους νέους γεωργούς), Α9. «Περιορισμένη παροχή γεωργικής εκπαίδευσης και Α10-Απαρχαιωμένο και προβληματικό στη λειτουργία σύστημα παροχής γεωργικής εκπαίδευσης – δια βίου μάθησης) παρουσιάζουν τον δεύτερο υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες που σχετίζονται με την αυξημένη βαρύτητα που αποδίδει η ΚΓΠ 2023-2027 στην προσέλκυση νέων γεωργών (Ε1) και Ε3 Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το νέο Μέτρο Συνεργασία του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2021-2027 για την προώθηση της διαδοχής σε νέους γεωργούς

Παράλληλα η υποχρέωση των Κρατών Μελών να αναβαθμίσουν το πλέγμα των προσφερόμενων υπηρεσιών κατάρτισης, παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και μεταφοράς των αποτελεσμάτων της έρευνας και την προώθηση της καινοτομίας μέσω της σύστασης του AKIS που προβλέπεται στον εγκάρσιο στόχο της ΚΓΠ 2023-2027 συνθέτουν ένα νέο πλαίσιο για την υπέρβαση/επίλυση του προβλήματος της μεγάλης υστέρησης που παρουσιάζει το ποσοστό των νέων γεωργών με πλήρη γεωργική εκπαίδευση στην Ελλάδα σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε όπως αποτυπώνεται στο σχετικό context indicator αλλά και την προβληματική εφαρμογή την προηγούμενη αλλά και την τρέχουσα προγραμματική περίοδο του Μέρους της παροχής των γεωργικών συμβουλών Τα ανωτέρω σηματοδοτούν την ανάγκη της αναβάθμισης της παρεχόμενης εκπαίδευσης- κατάρτισης και παροχής συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς.

Ανάγκη 4 Πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της γεωργικής παραγωγής

(ii) Από την εξέταση των παραγόντων που καθιστούν δυσχερή την πρώτη εγκατάσταση και συνακόλουθα την έναρξη άσκησης γεωργικής δραστηριότητας των νέων τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ε.Ε είναι η δυσκολία πρόσβασης τους σε χρηματοδότηση όπως αποτυπώνεται από την αδυναμία . (Α12-Δυσκολία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό).

Ιδιαίτερα στην Ελλάδα που η ανάπτυξη των εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης (venture capital, κεφάλαια σποράς) είναι εξαιρετικά περιορισμένη ο τραπεζικός δανεισμός αποτελεί την μόνη διέξοδο, αλλά όπως αναδείχθηκε και στην ανάλυση, ιδιαίτερα οι νέοι αντιμετωπίζουν την απροθυμία των τραπεζών για την δανειοδότηση τους Η διαπιστωθείσα αδυναμία μπορεί να αμβλυωθεί μέσω της αξιοποίησης των ευκαιριών που προκύπτουν από την δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων σε επίπεδο Ε.Ε που στοχεύουν στην εγκατάσταση νέων γεωργών (Young farmers initiative) (Ε2) αλλά και από την Ε1 «Η σημασία που αποδίδει η ΕΕ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της δημογραφικής γήρανσης των αγροτικών περιοχών και η νέα ΚΓΠ ιδιαίτερα στη προσέλκυση νέων γεωργών» σηματοδοτούν την ανάγκη (ενδεχόμενα

μέσω της δημιουργίας χρηματοδοτικών εργαλείων) για την δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος η πρόσβασης σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους

Ανάγκη 5 Η στήριξη των νέων γεωργών να οδηγή στη δημιουργία βιώσιμων και ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων

(iii) Η ανάγκη της πρόσβασης σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους που αναδείχθηκε και αναλύθηκε προηγουμένως είναι ιδιαίτερα κρίσιμη κατά την πρώτη περίοδο της εγκατάστασης που οι απαιτήσεις για επενδύσεις είναι αυξημένες αλλά και η πρόσδοδος σχετικά περιορισμένη.

Με δεδομένο το οξύτατο πρόβλημα που αποτυπώνει η πρώτη αδυναμία A1 «Διαρκής επιδείνωση της δημογραφικής σύνθεσης των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα» σε συνδυασμό με την αδυναμία A 16 «Ανεπαρκές το ύψος του πριμ της πρώτης εγκατάστασης για τη δημιουργία μακροχρόνια ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων» η διαμόρφωση των προϋποθέσεων για την παραμονή των νέων στην γεωργία όπως είναι το ικανοποιητικό εισόδημα είναι απολύτως αναγκαία και απαιτεί την αξιοποίηση των ευκαιριών . E1 «Η σημασία που αποδίδει η ΕΕ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της δημογραφικής γήρανσης των αγροτικών περιοχών και η νέα ΚΓΠ ιδιαίτερα στη προσέλκυση νέων γεωργών» και E2. «Η δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων σε επίπεδο Ε.Ε που στοχεύουν στην εγκατάσταση νέων γεωργών (Young farmers initiative)»

Ο συνδυασμός των ανωτέρω οδηγεί στην ανάγκη της δημιουργίας βιώσιμων και ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων Η ικανοποίηση της ανάγκης αυτής θα οδηγήσει στην άμβλυνση και άλλων αδυναμιών που εντοπίστηκαν στην ανάλυση (με χαμηλό βαθμό συσχέτισης) «Περιορισμένη αναδιάρθρωση καλλιεργειών από τους νέους γεωργούς» και «Δραστηριοποίηση νέων γεωργών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πολύ μικρού οικονομικού μεγέθους σε μη ανταγωνιστικούς κλάδους (δημητριακά, ελαιοκομία)».

Τα ανωτέρω σηματοδοτούν την αναγκαιότητα επανασχεδιασμού των όρων και προϋποθέσεων ένταξης στα σχετικά μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 6 Επιπρόσθετα εθνικά μέτρα πολιτικής (φορολογικά, ασφαλιστικά κ.α.) για τη διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών

(i) Τέσσερα πλεονεκτήματα που σχετίζονται (α) με την συμβολή της ΚΓΠ στη διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών (Π2-Σημαντική συμβολή του Πυλώνα 2 στη δημιουργία ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων από νέους γεωργούς» και Π3-Σημαντική συμβολή του 1ου Πυλώνα στο γεωργικό εισόδημα των νέων γεωργών λόγω της παροχής συμπληρωματικής ενίσχυσης, (β) τα ιδιαίτερα κρίσιμα χαρακτηριστικά των νέων γεωργών που εγκαθίστανται μέσω των Παρεμβάσεων της ΚΓΠ Π7-Η πλειονότητα των δικαιούχων του Μέτρου Πρώτης Εγκατάστασης είναι κάτω των 35 και Π 8 «Η πλειονότητα των νέων γεωργών εγκαθίστανται σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές» παρουσιάζουν τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με την απειλή Α3-Η συνέχιση της πληθυσμιακής αποδυνάμωσης των αγροτικών

περιοχών ως αποτέλεσμα της μη σύγκλισης του επιπέδου της ποιότητας ζωής με τις αστικές περιοχές.

Η γεωργία παραμένει βασική οικονομική δραστηριότητα σε όρους απασχόλησης και παραγωγής εισοδήματος σε πληθώρα αγροτικών περιοχών που αντιμετωπίζουν οξεία δημογραφική γήρανση. Η ηλικιακή ανανέωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή είτε μέσω της παραμονής στον τόπο κατοικίας των νέων στις αγροτικές περιοχές είτε μέσω προσέλκυσης πληθυσμού από τις αστικές περιοχές (όπως συνέβη κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στις κυρίως αγροτικές τουριστικές¹ περιοχές) συμβάλλει και στην αναστροφή της δημογραφικής συρρίκνωσης των αγροτικών περιοχών αλλά η επίτευξη του στόχου αυτού δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στις παρεμβάσεις της ΚΓΠ και προϋποθέτει την δημιουργία ενός ευνοϊότερου «επιχειρηματικού περιβάλλοντος» για τους νέους γεωργούς

Για την διευκόλυνση της προσέλκυσης νέων γεωργών όπως και γενικότερα για την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας πληθώρα μελετών επισημαίνει την υψηλή φορολογία αλλά και τις υψηλές ασφαλιστικές εισφορές σαν ανασταλτικούς παράγοντες. Τόσο η φορολογία όσο και το ασφαλιστικό δεν εμπίπτουν στο πεδίο της ΚΓΠ αλλά αποτελούν αμιγώς εθνικές πολιτικές. Συνεπώς, προκύπτει ως ανάγκη για την μεγιστοποίησή των ωφελειών από τις παρεμβάσεις αμφοτέρων των Πυλώνων της ΚΓΠ για την διευκόλυνση της προσέλκυσης και εγκατάστασης νέων γεωργών **η λήψη Εθνικών Μέτρων στο πεδίο της φορολογίας και των ασφαλιστικών εισφορών** (όπως προνοεί άλλωστε και το σχέδιο Κανονισμού για το περιεχόμενο των Στρατηγικών Σχεδίων της ΚΓΠ²) για την διευκόλυνση της εγκατάστασης των νέων γεωργών.

Δ) Οι αδυναμίες – απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 7 Εθνικά μέτρα για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργική γη/ Δημιουργία Μηχανισμών Διαχείρισης

(i) Μια ομάδα τριών αδυναμιών που σχετίζονται με την πρόσβαση σε γεωργική γη αλλά και τις επικρατούσες συνθήκες στην αγορά γης παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συσχέτισης και με τις τρεις απειλές. Τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση η δυσκολία απόκτησης γεωργικής γης αποτελεί ένα από τους βασικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για την εγκατάσταση των νέων γεωργών. Από την εξέταση του βαθμού αποτελεσματικότητας του εθνικού πλαισίου για την διανομή γεωργικής γης προέκυψε μικρός βαθμός διανομής γεωργικής γης. Τόσο ως μέτρο για την προσέλκυση νέων γεωργών όσο και για την μεγέθυνση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων των ήδη εγκατεστημένων γεωργών προκύπτει η ανάγκη αναβάθμισης/ανασχεδιασμού της ασκούμενης εθνικής πολιτικής για την διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργική γη.

(ii) Μια ομάδα τριών αδυναμιών (8,9 & 10) αποτυπώνει την προβληματική κατάσταση του Συστήματος παροχής συμβουλών αλλά και εκπαίδευσης κατάρτισης των νέων γεωργών συνδυαζόμενες με τις αδυναμίες που αφορούν την δημογραφική σύνθεση (ΑΔ1) και την μεγάλη

¹ Είδη SWOT ανάλυση Ειδικού Στόχου 8

² Άρθρο 97 Intervention Strategy παράγραφος 2 σημείο γ

υστέρηση που παρουσιάζει το ποσοστό των νέων γεωργών με πλήρη γεωργική εκπαίδευση στην Ελλάδα σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε όπως αποτυπώνεται στο σχετικό context indicator (ΑΔ13) παρουσιάζει (με πολύ μικρές αποκλίσεις) συσχέτιση και με τις τρεις απειλές σηματοδοτώντας την ανάγκη της αναβάθμισης της παρεχόμενης εκπαίδευσης- κατάρτισης και παροχής συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς Η ανάγκη αυτή ταυτίζεται με την Τρίτη ανάγκη που προέκυψε από τον συνδυασμό Απειλών – Ευκαιριών.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τον ΕΣ-7.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 7 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
S-O	S: 08	O: 01,	1 Ενδυνάμωση και ενίσχυση των μέτρων για τη διευκόλυνση της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών ιδιαίτερα σε μειονεκτικές περιοχές
	S: 02, 03	O: 03	2 Μεγιστοποίηση οριζοντίων (μεταξύ των πυλώνων) και κάθετων (επιμέρους κατηγορίες παρεμβάσεων) συνεργειών μεταξύ παρεμβάσεων
W-O	W: 08, 09, 10	O: 01	3 Αναβάθμιση εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και παροχή συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς (*)
	W: 12	O: 01, 02	4 Πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της γεωργικής παραγωγής
	W:01, 16	O: 01, 02,	5 Η στήριξη των νέων γεωργών να οδηγεί στη δημιουργία βιώσιμων και ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων
S-T	S: 02, 03, 07 ,08	T: 01, 02, 03	6 Επιπρόσθετα εθνικά μέτρα πολιτικής (φορολογικά, ασφαλιστικά κ.α.) για τη διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών
W-T	W:01, 03, 04, 05, 07, 11	T: 01, 02, 03	7 Εθνικά μέτρα για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργική γη/ Δημιουργία Μηχανισμών Διαχείρισης
	W:01,08,09, 10,13	T:02, 03	8 Αναβάθμιση εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και παροχή συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς (*)

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (W-O) & (W-T)

8. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 8: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑΣ

8.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-8

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 8^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στους παρακάτω πίνακες ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-8.

8.1.1. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Επιστροφή πληθυσμού σε ορισμένες αγροτικές περιοχές κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης 2. Σημαντικό ποσοστό πολύ-απασχόλησης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, 3. Υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης και μειωμένο ποσοστό ανεργίας στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με το σύνολο της χώρας 4. Σημαντικές χρηματοδοτήσεις για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας από τα Διαρθρωτικά Ταμεία 5. Βαθμιαία βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας στον πρωτογενή 6. Δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού που συνέβαλε στη βελτίωση των δημογραφικών δεικτών και των οικονομικών επιδόσεων των αγροτικών περιοχών 7. Ανθεκτικότητα των αγροτικών περιοχών στην διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης 8. Περιορισμένος αριθμός αγροτικών περιοχών παρουσιάζει σημαντική αύξηση της ΑΠΑ του πρωτογενή
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας στις αγροτικές περιοχές 2. Διατήρηση των περιφερειακών ανισοτήτων παρά την σημαντική υποχώρηση του ΑΕΠ στην Αττική την περίοδο της οικονομικής κρίσης 3. Σημαντική υστέρηση του κατ' κεφαλήν ΑΕΠ στις αγροτικές περιοχές της Ε.Ε 4. Υψηλότερο ποσοστό ηλικιωμένων κατοίκων στην πλειονότητα των αγροτικών περιοχών σε σχέση με το σύνολο της χώρας

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Υψηλά ποσοστά ανεργίας νέων και γυναικών 6. Μεγάλη απόκλιση του μορφωτικού επιπέδου μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών 7. Μη άμβλυνση των διαρθρωτικών προβλημάτων της Ελληνικής γεωργίας (μικρός κλήρος , υποαπασχόληση) 8. Χαμηλή ελκυστικότητα του επαγγέλματος του γεωργού 9. Χαμηλό δυναμικό για την ανάπτυξη καινοτομίας και έλλειψη δικτυώσεων 10. Σημαντική υποχώρηση της μεταποίησης 11. Αδυναμία σύζευξης τουρισμού με την τοπική αγροτική παραγωγή 12. Υψηλή εποχικότητα του τουρισμού και διατήρηση του παραδοσιακού προτύπου «Ήλιος – Θάλασσα» 13. Χαμηλός βαθμός μεταποίησης γεωργικών προϊόντων 14. Υψηλή εξάρτηση σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα σε ορισμένες αγροτικές περιοχές 15. Διεύρυνση της σημασίας του τριτογενή τομέα σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές αλλά σε κλάδους χαμηλής προστιθέμενης αξίας 16. Απουσία ισχυρού δικτύου αστικών κέντρων που αποτελούν βασική παράμετρο για την ζωτικότητα και την ευημερία των αγροτικών περιοχών 17. Πολύ χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα που καθιστά ιδιαίτερα υψηλό το κόστος παροχής Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)
<p>Ο Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η αυξημένη βαρύτητα που αποδίδει η Ε.Ε για το μέλλον των αγροτικών περιοχών και την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζουν 2. Το σημαντικό ύψος πόρων που θα λάβει η χώρα από το Ταμείο Ανάκαμψης, τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης την περίοδο 2021-2027 3. Η συνειδητοποίηση από τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους της αναγκαιότητας αλλαγής του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας και την ενίσχυση των παραγωγικών κλάδων 4. Δυνατότητες περαιτέρω αύξησης του βαθμού μεταποίησης της αγροτικής παραγωγής που μπορεί να αποτελέσει βασική αναπτυξιακή συνιστώσα των αγροτικών περιοχών
<p>Τ Απειλές</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η διαχρονική μείωση του ποσοστού της ΚΓΠ στον προϋπολογισμό της Ε.Ε και η διαχρονική μείωση του προϋπολογισμού της ΚΓΠ σε απόλυτες τιμές. 2. Η συνέχιση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας του COVID- 19 και στο μέλλον θα οδηγήσει σε σημαντική υποχώρηση εισοδημάτων και απασχόλησης στις τουριστικές περιοχές αντιστρέφοντας την θετική αναπτυξιακή πορεία της τελευταίας δεκαετίας 3. Η μη αντιστροφή των αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων και η συνέχιση της εξόδου των νέων από τις αγροτικές περιοχές ως αποτέλεσμα της διαφοράς του επιπέδου ζωής μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών

8.1.2. Προσβασιμότητα - Ευρυζωνικά Δίκτυα (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ολοκλήρωση μεγάλου τμήματος των βασικών οδικών αξόνων του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, γεγονός που συνεπάγεται τη μείωση της χρονο-απόστασης μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών 2. Αυξανόμενη κάλυψη των αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές 3. Σημαντική αύξηση των ψηφιακά προσφερόμενων δημοσίων υπηρεσιών 4. Συνέχιση της υψηλής χρηματοδότησης έργων μεταφορικών υποδομών και προστασίας περιβάλλοντος στις αγροτικές περιοχές από τα Διαρθρωτικά Ταμεία
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δυσμενής γεωμορφολογία (μεγάλο ποσοστό ορεινών όγκων και νησιών) που εντείνει τα προβλήματα προσβασιμότητας 2. Μεγάλη εξάρτηση από τις οδικές μεταφορές 3. Πολύ χαμηλό επίπεδο προσβασιμότητας για σημαντικό αριθμό αγροτικών περιοχών 4. Περιορισμένη πρόσβαση των κατοίκων στο διαδίκτυο σε σχέση με τις αστικές περιοχές με υστέρηση στην πρόσβαση ΤΠΕ, λόγω της σημαντικής υστέρησης στην ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων αλλά και του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η επέκταση των υποδομών υπερυψηλής ευρυζωνικότητας στις αγροτικές περιοχές 2. Η προώθηση σημαντικού αριθμού δράσεων που εντάσσονται στην επίτευξη του στόχου της ψηφιακής διακυβέρνησης 3. Η υψηλή προτεραιότητα που δίνεται σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης και η αξιοποίηση του πολύ σημαντικού ύψους των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης που θα διατεθεί για την ψηφιακή μετάβαση
T Απειλές	

8.1.3. Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ενεργοποίηση των προβλέψεων για την βιοοικονομία και την κυκλική οικονομία στα πλαίσια της ΚΑΠ που περιλαμβάνονται στο ΕΣΕΚ. 2. Θεσμικές ρυθμίσεις και ισχυρά κίνητρα για την διευκόλυνση της εγκατάστασης ΑΠΕ στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις 3. Δυνατότητες αξιοποίησης του compost για τον εμπλουτισμό των φτωχών σε οργανική ουσία γεωργικών γαιών 4. Θεσμικές ρυθμίσεις για την αξιοποίηση του βιοαερίου στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις 5. Μικρή αλλά αυξανόμενη αξιοποίηση της γεωθερμίας για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών των θερμοκηπίων 6. Ώριμο αναπτυξιακό πλαίσιο και στοχευμένη εθνική στρατηγική διαχείρισης
---------------------------	--

	αποβλήτων
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ασαφές πλαίσιο ενεργοποίησης, συντονισμού και παρακολούθησης σχεδίων δράσης στην προώθηση της βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας (πολλοί εμπλεκόμενοι εθνικοί φορείς – ελλιπής συντονισμός) 2. Μικρή δυναμικότητα μονάδων παραγωγής και αγροτικών εκμεταλλεύσεων 3. Δυσκολία οργάνωσης αξιόπιστου δικτύου συλλογής και μεταφοράς παραπροϊόντων/υποπροϊόντων λόγω της υψηλής διασπορά μονάδων παραγωγής ΓΚΤ αποβλήτων, ατελής διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων τους αλλά και απουσίας οργανωμένων χώρων εγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων 4. Ασταθές φορολογικό περιβάλλον και γραφειοκρατικό πλαίσιο αδειοδότησης 5. Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης παραγωγών και επιχειρήσεων σε θέματα βιοοικονομίας 6. Η αδυναμία προσαρμογής των γεωργών στις απαιτήσεις της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο λόγω έλλειψης εκπαίδευσης και συμβουλευτικής στήριξης 7. Έλλειψη χωρητικότητας των δικτύων μέσης τάσης 8. Απουσία βιοδιυλιστηρίων 9. Μείωση των δυνατοτήτων των γεωργικών εκτάσεων για να λειτουργήσουν ως καταβόθρες άνθρακα 10. Απουσία μηχανισμών συγκέντρωσης/συλλογής αποβλήτων /υποπροϊόντων /παραπροϊόντων της φυτικής και ζωικής παραγωγής στην πηγή και τοπικών δικτύων συλλογής και μεταφοράς γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων μη οργανικής προέλευσης 11. Ελλείψεις στην παροχή εκπαίδευσης- παροχής συμβουλών στους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των πόρων 12. Ελλείψεις στον μηχανισμό καταγραφής και παρακολούθησης των γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αναγνωρισμένη σημαντικότητα της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο 2. Η θεσμοθέτηση της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) σαν βασικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Ε.Ε 3. Η ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και της Βιοποικιλότητας στο Στρατηγικό Σχέδιο 4. Προώθηση βιολογικών μεθόδων στη γεωργική παραγωγή ώστε να αυξηθεί η απορρόφηση των παραγόμενων από τα ΓΚΤ απόβλητα εδαφοβελτιωτικών 5. Προώθηση θεσμικού πλαισίου για την αξιοποίηση του βιομεθανίου 6. Οι πρόνοιες του Εθνικού Σχεδιασμού για την κυκλική οικονομία που προβλέπει την αύξηση της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης του νερού που προέρχεται από

	<p>ΕΕΛ, την χρήση γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων στην βιομηχανία</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Υψηλό ανεκμετάλλευτο αναπτυξιακό/ενεργειακό δυναμικό στον τομέα αξιοποίησης της βιομάζας 8. Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενίσχυσης της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ της βιομηχανίας και της έρευνας 9. Δυνατότητες χρηματοδότησης ποικίλων δράσεων μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης του ΕΣΠΑ 2021-2027 10. Οι σημαντικές δυνατότητες για την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και την δημιουργία επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές η «πράσινη» οικονομία (κυκλική οικονομία, βιοοικονομία)
<p>T Απειλές</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη ευαισθητοποίησης κοινού σε θέματα κυκλικής οικονομίας και οι ενδεχόμενες τοπικές αντιδράσεις για την εγκατάσταση μονάδων βιοδιυλιστηρίων, βιοαερίου ή αξιοποίησης βιομάζας

8.1.4. Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός (SWOT Analysis)

<p>S Δυνατά Σημεία</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σημαντική εξοικείωση των κατοίκων και των συλλογικών κοινωνικό-οικονομικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης των αγροτικών περιοχών με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER
<p>W Αδυναμίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη κοινωνικού κεφαλαίου και εμπιστοσύνης στους θεσμούς 2. Υψηλότερα του μέσου εθνικού όρου, ποσοστά φτώχειας στις αγροτικές περιοχές 3. Μη «καταγεγραμμένη φτώχεια» 4. Υψηλή σχολική διαρροή σε σχέση με τις αστικές περιοχές 5. Πολύ υψηλό ποσοστό των νέων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης, αγοράς εργασίας (NEETS) 6. Χαμηλή πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας 7. Μη καταγραφή και απουσία μέτρων κοινωνικής ένταξης αλλοδαπών εργαζομένων γεννηθέντων εκτός Ευρώπης που ζουν σε προβληματικές συνθήκες (στέγασης, υγιεινής, πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας) και αποτελούν ομάδες υψηλού κινδύνου για την προσβολή τους από επιδημίες

<p>Ο Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η θεσμική κατοχύρωση και η ενίσχυση του ρόλου των Αναπτυξιακών Εταιρειών που αποτελούν τους βασικούς πυρήνες των ΟΤΔ στον σχεδιασμό και υλοποίηση έργων των ΟΤΑ από τον νέο νόμο για την οργάνωση της αυτοδιοίκησης 2. Η διαθεσιμότητα σημαντικών πόρων από το ΕΚΤ, το Ταμείο Φτώχειας , το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης για την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και την ένταξη των μεταναστών
<p>Τ Απειλές</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η αδυναμία κατανόησης των στόχων της νέας ΚΓΠ από τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους των αγροτικών περιοχών

8.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-8

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνονται παρακάτω οι σχετικές μήτρες προσδιορισμού των Αναγκών ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-8. Για τον προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-8, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

8.2.1. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Κοινωνικοοικονομικά Χαρακτηριστικά» του ΕΣ8.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																													
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)										W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)																			
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	%	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Ο (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	0,6	0,6	0,6		0,3	1,0	0,6	58,8	O1	0,6	0,6	1,0	1,0	0,6	0,6	0,3		0,6	0,3	0,6	0,6	0,3	0,3	0,6	1,0	1,0	1,0	58,8
		O2	0,3	0,6	0,6	1,0		0,6	0,6	0,6	53,8	O2	1,0	0,6	1,0	0,3	0,6	0,3	0,0	0,3	0,6	1,0	0,6	0,6	0,6	0,3	1,0	0,6	0,6	58,8	
		O3	0,0	0,6	0,6	1,0	0,6	0,6	0,6	0,6	57,5	O3	1,0	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	1,0	0,0	0,0	41,8	
		O4					1,0		0,3	0,3	20,0	O4	0,3						0,3		0,3	1,0	0,0		1,0						17,1
		%	32,5	45,0	45,0	65,0	40,0	37,5	62,5	52,5	47,5	%	72,5	37,5	57,5	40,0	45,0	30,0	30,0	15,0	52,5	65,0	37,5	37,5	62,5	22,5	65,0	40,0	40,0	44,1	
		Τ (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17
T1	1,0			1,0	0,6		1,0		0,6	0,6	60,0	T1	0,3	0,3	0,6	0,6	0,6	0,3	1,0	0,6	0,6	0,3	0,6		1,0	1,0	0,6	0,3	0,6	54,7	
T2	0,3			0,6	0,6	1,0		1,0	1,0	0,6	63,8	T2	0,6	0,6	0,6	0,3	0,6		0,3	0,3	0,3	0,6	0,6	1,0	0,3	0,3	0,6	0,3	0,6	46,5	
T3	0,6			0,3	0,6	1,0	0,6	0,3	0,6	0,6	57,5	T3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,3	0,6	1,0	0,6	0,3		0,3	0,6	0,6	1,0	1,0	72,4	
%	63,3			63,3	60,0	66,7	53,3	43,3	73,3	60,0	60,4	%	63,3	63,3	73,3	63,3	73,3	43,3	53,3	50,0	63,3	50,0	50,0	33,3	53,3	63,3	60,0	53,3	73,3	57,8	

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 8 που αφορά τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά.

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 1 Ενίσχυση της παραγωγικής βάσης των αγροτικών περιοχών και ενίσχυση των διακλαδικών σχέσεων μεταξύ των τομέων της οικονομίας

(i) Από την εξέταση των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών των αγροτικών περιοχών προέκυψε ότι μόνο τα δεδομένα της αγοράς εργασίας παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με το σύνολο της χώρας όπως αποτυπώνεται στα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας /υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης. Ο πρωτογενής τομέας επιδρά στην εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με την εποχικότητα του τουρισμού και την σημαντική παρουσία του σε σημαντικό αριθμό αγροτικών περιοχών αλλά και την μικρότερη επίπτωση της οικονομικής κρίσης στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις αστικές. Τα ανωτέρω αποτυπώνονται στα Π2-Σημαντικό ποσοστό πολύ-απασχόλησης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, Π3-Υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης και μειωμένο ποσοστό ανεργίας στις αγροτικές περιοχές (που παρουσιάζουν ελάχιστη απόκλιση του βαθμού συσχέτισης με τις ευκαιρίες) και Π7-Ανθεκτικότητα των αγροτικών περιοχών στην διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης. Η πανδημία του COVID 19 εκτός των άλλων επιπτώσεων ανέδειξε και την τρωτότητα του τουρισμού σε εξωγενείς παράγοντες. Η μακροχρόνια ανάλυση της τομεακής διάρθρωσης της οικονομίας των αγροτικών περιοχών ανέδειξε επίσης την σημαντική υποχώρηση της μεταποίησης σε σύνολο χώρας αλλά και στις αγροτικές περιοχές. Από την SWOT ανάλυση των ΕΣ 2&3 αναδείχθηκε η βαρύνουσα σημασία της βιομηχανίας τροφίμων στην ελληνική μεταποίηση, ενώ από την ανάλυση του παρόντος στόχου προκύπτουν οι δυνατότητες περαιτέρω μεγέθυνσης της και οι δυνατότητες της να αποτελέσει βασική αναπτυξιακή συνιστώσα των αγροτικών περιοχών.

Αναφορικά με τις ευκαιρίες το πολύ υψηλό ποσό πόρων που θα λάβει η χώρα από το Ταμείο Ανάκαμψης (32 δις €) σε συνδυασμό με τις χρηματοδοτήσεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και την ΚΓΠ (Ε2-«Το σημαντικό ύψος πόρων που θα λάβει η χώρα από το Ταμείο Ανάκαμψης, τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης την περίοδο 2021-2027» δημιουργεί βάσιμες ελπίδες για την δυνατότητα ανάταξης της παραγωγικής βάσης της χώρας μέσω της κάλυψης σημαντικού τμήματος του ελλείμματος επενδύσεων που εκτινάχθηκε κατά την διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης. Θετική παράμετρο αποτελεί και η ευρεία αποδοχή που υπάρχει πλέον στην ελληνική κοινωνία για την αναγκαιότητα μετασχηματισμού της οικονομίας (Ε3-Η συνειδητοποίηση από τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους της αναγκαιότητας αλλαγής του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας και την ενίσχυση των παραγωγικών κλάδων).

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω πλεονεκτημάτων και ευκαιριών προκύπτει η ανάγκη για την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης των αγροτικών περιοχών και την ενίσχυση των διακλαδικών σχέσεων μεταξύ των τομέων της οικονομίας.

B) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 2 Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών

(i) Παρά την σημαντική μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην χώρα - που οφείλεται στην πολύ μεγαλύτερη μείωση του ΑΕΠ στις αστικές περιοχές την περίοδο 2008-2017 και όχι στην σε απόλυτες τιμές αύξηση του ΑΕΠ στις αγροτικές περιοχές – αυτές παραμένουν όπως αποτυπώνεται στην διαφορά του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και οφείλονται σε μια σειρά παράγοντες με προεξέχουσα την χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας των αγροτικών περιοχών ως αποτέλεσμα και της κλαδικής εξειδίκευσης της οικονομίας τους αλλά και ανθρωπίνου δυναμικού, όπως αποτυπώνεται στις Α1-Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας στις αγροτικές περιοχές, Α3-Σημαντική υστέρηση του κατ' κεφαλήν ΑΕΠ στις αγροτικές περιοχές Α9- Χαμηλό δυναμικό για την ανάπτυξη καινοτομίας και έλλειψη δικτυώσεων, Α15-Διεύρυνση της σημασίας του τριτογενή τομέα σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές αλλά σε κλάδους χαμηλής προστιθέμενης αξίας. Από την ανάλυση των μεταβολών στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας αναδεικνύονται δύο πρόσθετες αδυναμίες που είναι οι Α10-Σημαντική υποχώρηση της μεταποίησης και Α13-Χαμηλός βαθμός μεταποίησης γεωργικών προϊόντων. Οι προαναφερθείσες αδυναμίες είναι αποτέλεσμα μακρόχρονων εξελίξεων και δύσκολα αντιστρέψιμες βραχυχρόνια και θα απαιτήσουν την συνδρομή πολλών παρεμβάσεων σε ένα εύρος τομέων. Σε βραχυχρόνιο διάστημα οι ευκαιρίες που υπάρχουν είναι πολύ συγκεκριμένες και είναι η Ε1 «Η αυξημένη βαρύτητα που αποδίδει η Ε.Ε για το μέλλον των αγροτικών περιοχών και την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζουν» και η Ε2 –«Το σημαντικό ύψος πόρων που θα λάβει η χώρα από το Ταμείο Ανάκαμψης, τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης την περίοδο 2021-2027» και σχετίζεται με την διαθεσιμότητα σημαντικών πόρων για την χρηματοδότηση επενδύσεων είτε εκσυγχρονισμού υφιστάμενων επιχειρήσεων είτε ίδρυσης νέων.

Από το συνδυασμό των ανωτέρω αδυναμιών και ευκαιριών προκύπτει η ανάγκη για **την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών** που θα μπορούσε να εξειδικευτεί περαιτέρω σε

- Ενίσχυση του κλάδου της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, και
- Προσέλκυση κλάδων παραγωγής προϊόντων/ παροχής υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας στις αγροτικές περιοχές

Ανάγκη 3 Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές

(ii) Το σημαντικό πρόβλημα της αγοράς εργασίας των αγροτικών περιοχών αποτυπώνεται στην Α 5-Υψηλά ποσοστά ανεργίας νέων και γυναικών σε σχέση με το μέσο όρο που αν συνδυασθεί και με τις αδυναμίες που σχετίζονται με τα διαρθρωτικά προβλήματα/χαρακτηριστικά της οικονομίας των αγροτικών περιοχών (Α9- Χαμηλό δυναμικό για την ανάπτυξη καινοτομίας και έλλειψη δικτυώσεων, Α10-Σημαντική υποχώρηση της μεταποίησης, Α-15 -Διεύρυνση της σημασίας του τριτογενή τομέα σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές αλλά σε κλάδους χαμηλής προστιθέμενης αξίας) δημιουργεί αρνητικές προοπτικές για την δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Η αξιοποίηση των ευκαιριών που σχετίζονται με ένα εν δυνάμει ευνοϊκότερο χρηματοδοτικό περιβάλλον που αποτυπώνεται στις ευκαιρίες Ε1 «Η αυξημένη βαρύτητα που αποδίδει η Ε.Ε για το μέλλον των αγροτικών περιοχών και την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος που

αντιμετωπίζουν» και Ε2 «Το σημαντικό ύψος πόρων που θα λάβει η χώρα από το Ταμείο Ανάκαμψης, τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης την περίοδο 2021-2027» και σχετίζεται με την διαθεσιμότητα σημαντικών πόρων για την χρηματοδότηση επενδύσεων είτε εκσυγχρονισμού υφιστάμενων επιχειρήσεων είτε ίδρυσης νέων μπορεί να ικανοποιήσει την ανάγκη της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές .

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που προκύπτει από την ανάλυση της μήτρας συσχέτισης του τεταρτημόριου πλεονεκτημάτων – απειλών είναι ο πολύ υψηλός βαθμός συσχέτισεων μεταξύ του συνόλου των πλεονεκτημάτων – απειλών (ο υψηλότερος μέσος βαθμός συσχέτισης 61,7 της σχετικής μήτρας) που αναδεικνύει την τρωτότητα των πλεονεκτημάτων των αγροτικών περιοχών από τις μεταβολές στο εξωτερικό περιβάλλον

Ανάγκη 4 Μείωση της εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις

(i) Ο πρωτογενής τομέας παρά την διαχρονική μείωση της σημασίας του σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και απασχόλησης διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην οικονομία των αγροτικών περιοχών. Η ανθεκτικότητα που επέδειξαν οι οικονομίες των αγροτικών περιοχών κατά την περίοδο της κρίσης σχετίζονται και με την ανθεκτικότητα που επέδειξε ο πρωτογενής τομέας (περιορισμένη μείωση απασχόλησης, σταθερότητα σε όρους αξίας παραγωγής, σημαντική αύξηση εξαγωγών) όπως αναδεικνύεται και από τα πλεονεκτήματα Π1-Επιστροφή πληθυσμού σε ορισμένες αγροτικές περιοχές κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης, Π2-Σημαντικό ποσοστό πολύ-απασχόλησης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, Π7-Ανθεκτικότητα των αγροτικών περιοχών στην διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης

Βασική συνιστώσα στη διαμόρφωση του αγροτικού εισοδήματος όπως προέκυψε από την SWOT ανάλυση των ΕΣ 1&2 αποτελούν οι άμεσες ενισχύσεις του Πυλώνα 1 (αποτελούν κατά μέσο όρο το 54% του γεωργικού εισοδήματος). Η απειλή Α1-Η διαχρονική μείωση του ποσοστού της ΚΓΠ στον προϋπολογισμό της Ε.Ε θα ασκήσει σημαντική πίεση στο οικογενειακό γεωργικό εισόδημα σηματοδοτώντας την ανάγκη της μείωσης της εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις.

Ανάγκη 5 Αξιοποίηση του συνόλου των χρηματοδοτικών μέσων της Ε.Ε για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομία των αγροτικών περιοχών

(ii) Η ανάπτυξη του τουρισμού ήταν η βασική αιτία που σημαντικός αριθμός αγροτικών περιοχών σημείωσε αύξηση του πληθυσμού, αύξηση της απασχόλησης αύξηση του εισοδήματος όπως αποτυπώνεται στα Π1-Επιστροφή πληθυσμού σε ορισμένες αγροτικές περιοχές κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης, Π2-Σημαντικό ποσοστό πολύ-απασχόλησης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, Π3-Υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης και μειωμένο ποσοστό ανεργίας στις αγροτικές περιοχές, Π6-Δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού που συνέβαλε στη βελτίωση των δημογραφικών δεικτών και των οικονομικών επιδόσεων των αγροτικών περιοχών. Π7-Ανθεκτικότητα των αγροτικών περιοχών στην διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης

Η πανδημία του COVID-19 οδήγησε σε πολύ μεγάλη μείωση του τουρισμού το φετινό καλοκαίρι. Η ΑΠ2- Η συνέχιση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19 και

στο μέλλον θα οδηγήσει σε σημαντική υποχώρηση εισοδημάτων και απασχόλησης στις τουριστικές περιοχές αντιστρέφοντας την θετική αναπτυξιακή πορεία της τελευταίας δεκαετίας και αναδεικνύει την ανάγκη της λήψης μέτρων για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας στην τουριστική οικονομία των αγροτικών περιοχών.

Δ) Οι αδυναμίες – απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 6 Βελτίωση του επιπέδου παροχής βασικών υπηρεσιών

(i) Η αναπτυξιακή υστέρηση των αγροτικών περιοχών αποτυπώνεται στις ανάγκες Α2- Διατήρηση των περιφερειακών ανισοτήτων παρά την σημαντική υποχώρηση του ΑΕΠ στην Αττική την περίοδο της οικονομικής κρίσης, Α3-Σημαντική υστέρηση του κατ' κεφαλήν ΑΕΠ των αγροτικών περιοχών της χώρας σε σχέση με τις αγροτικές περιοχές της Ε.Ε, Α4-Προβληματική δημογραφική σύνθεση και γήρανση του πληθυσμού στην πλειονότητα των αγροτικών περιοχών , Α17-Πολύ χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα που καθιστά ιδιαίτερα υψηλό το κόστος παροχής Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ).

Τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με τις ανωτέρω αδυναμίες παρουσιάζει η απειλή ΑΠ 3 Η μη αντιστροφή των αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων και η συνέχιση της εξόδου των νέων από τις αγροτικές περιοχές ως αποτέλεσμα της διαφοράς του επιπέδου ζωής μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών . Η υστέρηση του επιπέδου της παροχής βασικών υπηρεσιών μεταξύ των πληθυσμών αστικών – αγροτικών περιοχών δεν συναντάται μόνο στην Ελλάδα.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω προκύπτει η ανάγκη της βελτίωσης του επιπέδου παροχής βασικών υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές. Σημειώνεται ότι το χαμηλό σε σχέση με τις αστικές περιοχές επίπεδο παροχής βασικών υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές εντοπίσθηκε και στην SWOT ανάλυση του ΕΣ7 σαν μια από τις αιτίες που λειτουργούν αποτρεπτικά για την προσέλκυση νέων στο γεωργικό επάγγελμα.

Ανάγκη 7 Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές

(ii) Δεύτερη ομάδα αναγκών που παρουσιάζει υψηλή συσχέτιση με την απειλή Α3-Η μη αντιστροφή των αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων και η συνέχιση της εξόδου των νέων από τις αγροτικές περιοχές ως αποτέλεσμα της διαφοράς του επιπέδου ζωής μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. είναι οι σχετιζόμενες με την διάρθρωση της οικονομίας και της αγοράς εργασίας των αγροτικών περιοχών Α1-Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας στις αγροτικές περιοχές, Α5-Υψηλά ποσοστά ανεργίας νέων και γυναικών, Α9.-Χαμηλό δυναμικό για την ανάπτυξη καινοτομίας και έλλειψη δικτυώσεων, Α14.-Υψηλή εξάρτηση σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα σε ορισμένες αγροτικές περιοχές , Α15-Διεύρυνση της σημασίας του τριτογενή τομέα σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές αλλά σε κλάδους χαμηλής προστιθέμενης αξίας.

Ο συνδυασμός αδυναμιών – απειλών προσδιορίζει την ανάγκη :της Δημιουργίας θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά» του ΕΣ8.

Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027)

Αναπροσαρμογή Αξιολόγησης των Αναγκών, με συμμόρφωση στις υποδείξεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ΕΧΑΝΤΕ)- **(ΥΠΟ-ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2.4)**

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 8 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Κοινωνικοοικονομικά Χαρακτηριστικά)
S-O	S: 02, 03, 04, 07, 08 O: 01,02, 03	1	Ενίσχυση της παραγωγικής βάσης των αγροτικών περιοχών και ενίσχυση των διακλαδικών σχέσεων μεταξύ των τομέων της οικονομίας
W-O	W: 01, 03,09,10, 13,15 O:01, 02,	2	Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών
	W: 05, 09, 10 O: 01, 02	3	Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές (*)
S-T	S: 01, 02, 03, 05, 07, 08 T: 01	4	Μείωση της εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις
	S: 02, 03, 06,07 T: 02	5	Αξιοποίηση του συνόλου των χρηματοδοτικών μέσων της Ε.Ε για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομία των αγροτικών περιοχών
W-T	W: 02, 03,04, 17 T: 03	6	Βελτίωση του επιπέδου παροχής βασικών υπηρεσιών
	W:01, 05, 09, 14, 15 T:03	7	Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές (*)

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (W-T) & (W-O)

8.2.2. Προσβασιμότητα - Ευρυζωνικά Δίκτυα (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Προσβασιμότητα και τα Ευρυζωνικά Δίκτυα» του ΕΣ 8

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ										
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)						W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)				
		S-O	S1	S2	S3	S4	%	W-O	W1	W2	W3	W4
O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1		1,0	1,0		50,0	O1	0,6	0,3	1,0	1,0	72,5
	O2		1,0	1,0		50,0	O2	0,6	0,3	0,6	1,0	62,5
	O3		1,0	1,0		50,0	O3	0,6	0,3	1,0	1,0	72,5
	%	0,0	100,0	100,0	0,0	50,0	%	60,0	30,0	86,7	100,0	69,2
T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	S4	%	W-T	W1	W2	W3	W4	%
												0,0
												0,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 8 που αφορά τη Προσβασιμότητα - Ευρυζωνικά Δίκτυα

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 1. Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων (*)

(i) Η σημειωθείσα έστω και με βραδείς ρυθμούς επέκταση των ευρυζωνικών υποδομών στις αγροτικές περιοχές και η αύξηση των ψηφιακά προσφερόμενων δημόσιων υπηρεσιών που αποτυπώνεται στα Π2 -Αυξανόμενη κάλυψη των αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και Π3 -Σημαντική αύξηση των ψηφιακά προσφερόμενων δημοσίων υπηρεσιών παρουσιάζουν τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με το σύνολο των ευκαιριών (Ε1-Η επέκταση των υποδομών υπερυψηλής ευρυζωνικότητας στις αγροτικές περιοχές, Ε2-Η προώθηση σημαντικού αριθμού δράσεων που εντάσσονται στην επίτευξη του στόχου της ψηφιακής

διακυβέρνησης, E3-Η υψηλή προτεραιότητα που δίνεται σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης προσδιορίζουν την ανάγκη της Κάλυψης του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές με στόχο την ενεργοποίηση/προσφορά περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων προς τις αστικές περιοχές των κατοίκων των αγροτικών περιοχών.

B) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 2. Εκπαίδευση και κατάρτιση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών σε θέματα χρήσης του internet και των προσφερόμενων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών

(i) Παρά την σημειωθείσα πρόοδο οι αγροτικές περιοχές υστερούν σε σχέση με τις αστικές περιοχές στην αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Η αδυναμία με τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες είναι η Α4-Περιορισμένη πρόσβαση των κατοίκων στο διαδίκτυο σε σχέση με τις αστικές περιοχές στέρξη στην πρόσβαση ΤΠΕ, λόγω της απουσίας ευρυζωνικών υποδομών αλλά και ψηφιακού αναλφαριθμητισμού. Η άμβλυνση της αδυναμίας αυτής μπορεί να επιτευχθεί με την αξιοποίηση των ευκαιριών Ε1- Η επέκταση των υποδομών υπερυψηλής ευρυζωνικότητας στις αγροτικές περιοχές και της Ε3.- Η υψηλή προτεραιότητα που δίνεται σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης και η αξιοποίηση του πολύ σημαντικού ύψους των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης που θα διατεθεί για την ψηφιακή μετάβαση. Η αξιοποίηση της Ε3 μέσω της οποίας αναμένεται η επιτάχυνση της δρομολόγησης των αναγκαίων επενδύσεων σε υποδομές και λογισμικό αντίστοιχη πρόνοια δεν έχει ληφθεί για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (ψηφιακός αλφαριθμητισμός) των αγροτικών περιοχών προσδιορίζοντας την ανάγκη για εκπαίδευση και κατάρτιση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών σε χρήση ΤΠΕ (βασικές δεξιότητες, χρήση δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών) ώστε να καταστεί δυνατή η «διασπορά» των ωφελειών της ψηφιακής μετάβασης τόσο για τους πολίτες όσο και για τις επιχειρήσεις των αγροτικών περιοχών

Ανάγκη 3. Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων

(ii) Τον δεύτερο υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες Ε1-Η επέκταση των υποδομών υπερυψηλής ευρυζωνικότητας στις αγροτικές περιοχές, και, Ε3 -Η υψηλή προτεραιότητα που δίνεται σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης και η αξιοποίηση του σημαντικού ύψους των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης που θα διατεθεί για την ψηφιακή μετάβαση παρουσιάζει η αδυναμία Α3-Πολύ χαμηλό επίπεδο προσβασιμότητας για σημαντικό αριθμό αγροτικών περιοχών αναδεικνύουν τα προβλήματα προσβασιμότητας σε συνδυασμό με την χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα που καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη την παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών. που όπως αναδείχθηκε στην προηγούμενη ενότητα οδηγεί στην ελλιπή (σε σχέση με τους κατοίκους των αστικών περιοχών) προσφορά βασικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών Η εμπειρία κρατών μελών (Σκανδιναβικές χώρες) αλλά και άλλων κρατών (Καναδάς, Αυστραλία) που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας στις αγροτικές περιοχές δείχνει ότι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορεί να άρει το αίσθημα απομόνωσης που νοιώθουν οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών και των μικρών νησιών. Οι δύο προαναφερθείσες ευκαιρίες δράσεων που θα συμβάλλουν στην

επίτευξη του στόχου της ψηφιακής διακυβέρνησης δημιουργούν ένα ευνοϊκό πλαίσιο για την επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης στις αγροτικές περιοχές αλλά αναδεικνύουν ταυτόχρονα την ανάγκη Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων. (Η ανάγκη είναι ταυτόσημη με την ανάγκη που προκύπτει από τον συνδυασμό ισχυρών πλεονεκτημάτων και ευκαιριών).

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Προσβασιμότητα – Ευρυζωνικά Δίκτυα» του ΕΣ8.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 8 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Προσβασιμότητα - Ευρυζωνικά Δίκτυα)	
S-O	S: 02, 03	O: 01, 02, 03	1	Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων (*)
	W: 04	O: 01, 03	2	Εκπαίδευση και κατάρτιση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών σε θέματα χρήσης του internet και των προσφερόμενων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών
W-O	W: 03,	O: 01, 03,	3	Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων (*)

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (S-O) & (W-O)

8.2.3. Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων» του ΕΣ8.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																						
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)							W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)															
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	%	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Ο (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	93,3	O1	0,6		0,6	0,6	1,0	0,6	0,3	1,0	0,3	1,0	1,0		58,3	
		O2	1,0	1,0	0,3	0,6	0,6	0,6	68,3	O2				1,0					1,0		0,6	1,0	32,5	
		O3	1,0	0,6	1,0	1,0	0,6	0,6	80,0	O3		0,6	0,6	1,0	0,6	1,0					1,0	1,0		48,3
		O4	0,6			1,0			26,7	O4										0,6		0,3		7,5
		O5	1,0	1,0			1,0		66,7	O5		0,6	1,0	1,0	0,3		1,0	0,6	0,3	1,0	0,3	0,3	53,3	
		O6	1,0	1,0			1,0		66,7	O6		0,6	1,0	1,0	0,6		1,0	1,0	0,6	1,0			0,3	59,2
		O7	1,0	1,0	1,0				66,7	O7		0,6	1,0			0,6		1,0	1,0	0,3	1,0		1,0	54,2
		O8	0,6	1,0	0,6	1,0	1,0	1,0	86,7	O8	0,6	1,0	0,3		1,0	0,6			0,6			0,3	1,0	45,0
		O9	0,6	0,6	0,6	1,0	1,0	0,6	73,3	O9	1,0	1,0	1,0	1,0		0,6	0,6	1,0		1,0	1,0	1,0	76,7	
		O10	0,6	1,0	1,0	0,6	0,6		63,3	O10		1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	0,6		0,6		1,0			51,7
			%	84,0	78,0	65,0	72,0	48,0	68,0	69,2	%	22,0	54,0	65,0	66,0	51,0	37,0	39,0	58,0	31,0	73,0	52,0	36,0	48,7
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Τ (ΑΠΕΙΛΗ)	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	%	
		T1	0,6	1,0		1,0		1,0	60,0	T1			0,6		1,0	0,6		1,0		0,6	1,0		40,0	
									0,0															0,0
	%	60,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	60,0	%	0,0	0,0	60,0	0,0	100,0	60,0	0,0	100,0	0,0	60,0	100,0	0,0	40,0		

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 8 για βιοκαύσιμα/ κυκλική οικονομία

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 1. Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων και ευκαιριών είναι 69,2% και είναι ο υψηλότερος από τους αντίστοιχους βαθμούς συνεκτικότητας των λοιπών τεταρτημόριων της μήτρας συσχέτισης. Τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης με ευκαιρίες είναι τα Π1, Π2, Π4 (72-84%) και σχετική υψηλή συσχέτιση παρουσιάζουν και τα υπόλοιπα Π3, Π5, Π6 (48-68%).

Ο συνδυασμός των πλεονεκτημάτων Π1-Ενεργοποίηση των προβλέψεων για την βιοοικονομία και την κυκλική οικονομία στα πλαίσια της ΚΑΠ που περιλαμβάνονται στο ΕΣΕΚ, Π2-Θεσμικές ρυθμίσεις και ισχυρά κίνητρα για την διευκόλυνση της εγκατάστασης ΑΠΕ στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και Π 4.- Θεσμικές ρυθμίσεις για την αξιοποίηση του βιοαερίου στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις παρουσιάζουν τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες Ε1_Αναγνωρισμένη σημαντικότητα της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο, Ε3-Η ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και της Βιοποικιλότητας στο Στρατηγικό Σχέδιο, -Ε8 -Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενίσχυσης της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ της βιομηχανίας και της έρευνας και Ε9 -Δυνατότητες χρηματοδότησης ποικίλων δράσεων μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης του ΕΣΠΑ 2021-2027,Ο9 το σύνολο των οποίων αναδεικνύει την βαρύτητα που αποδίδει στην προώθηση της βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας η εθνική και Ευρωπαϊκή Πολιτικά αλλά και την δημιουργία ενός ιδιαίτερα ευνοϊκού χρηματοδοτικού περιβάλλοντος αναδεικνύει την σκοπιμότητα για την ενεργότερη συμμετοχή της γεωργίας στην κυκλική οικονομία και την κάλυψη του σχετικού χάσματος σηματοδοτώντας την ανάγκη της Προώθησης και χρηματοδότησης επενδύσεων βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας και ΑΠΕ μέσω και των δύο Πυλώνων της ΚΑΠ

Ανάγκη 2 Προώθηση επενδυτικών σχεδίων αξιοποίησης βιομάζας ΓΚΤ αποβλήτων, παραγωγής βιοαερίου και επαναχρησιμοποίησης νερού

Τα πλεονεκτήματα Π2-Θεσμικές ρυθμίσεις και ισχυρά κίνητρα για την διευκόλυνση της εγκατάστασης ΑΠΕ στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και Π 4.- Θεσμικές ρυθμίσεις για την αξιοποίηση του βιοαερίου στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις συνδυαστικά με τις ευκαιρίες Ε1_Αναγνωρισμένη σημαντικότητα της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο, Ε3-Η ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και της Βιοποικιλότητας στο Στρατηγικό Σχέδιο, -Ε8 -Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενίσχυσης της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ της βιομηχανίας και της έρευνας, προσδιορίζουν την ανάγκη προώθησης κατά προτεραιότητα επενδυτικών σχεδίων αξιοποίησης βιομάζας ΓΚΤ αποβλήτων, παραγωγής βιοαερίου και επαναχρησιμοποίησης νερού. Η προώθηση της αξιοποίησης του βιοαερίου στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις θα συμβάλει και στην μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προέρχεται από τα υγρά και στερεά απόβλητα των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων

Ανάγκη 3 Υποστήριξη δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας/τεχνονγνωσίας μεταξύ βιομηχανίας και έρευνας

Η ανάπτυξη της βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας στην χώρα συνολικά και ιδιαίτερα στον πρωτογενή τομέα υστερεί σημαντικά σε σχέση με το υφιστάμενο επίπεδο συμμετοχής του πρωτογενή τομέα στην κυκλική οικονομία/βιοοικονομία στην Ε.Ε παράμετρος που δημιουργεί κινδύνους για την δυνατότητα επίτευξης των φιλόδοξων στόχων που θέτει η Πράσινη Συμφωνία.

Η υστέρηση αποτυπώνεται στην συμμετοχή της γεωργίας /δασοκομίας στην παραγωγή ΑΠΕ στην μη αξιοποίηση για αρδευτικούς σκοπούς (παρά την υδατοπενία ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες) , το χαμηλό βαθμό ανακύκλωσης κλπ.

Τα πλεονεκτήματα Π1 Ενεργοποίηση των προβλέψεων για την βιοοικονομία και την κυκλική οικονομία στα πλαίσια της ΚΑΠ που περιλαμβάνονται στο ΕΣΕΚ,(υψηλότερος βαθμός συσχέτισης) και Π6-Ωριμο αναπτυξιακό πλαίσιο και στοχευμένη εθνική στρατηγική διαχείρισης αποβλήτων αίρει μια χρόνια εκκρεμότητα για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας (με βαθμό συσχέτισης οριακά χαμηλότερο από την μέση βαθμολογία) σε συνδυασμό με την ομάδα τριών ευκαιριών Ε5-Προώθηση θεσμικού πλαισίου για την αξιοποίηση του βιομεθανίου, Ε6-Οι πρόνοιες του Εθνικού Σχεδιασμού για την κυκλική οικονομία που προβλέπει την αύξηση της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης του νερού που προέρχεται από ΕΕΛ, την χρήση γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων στην βιομηχανία ,Ε7-Υψηλό ανεκμετάλλετο αναπτυξιακό/ενεργειακό δυναμικό στον τομέα αξιοποίησης της βιομάζας που επίσης παρουσιάζουν βαθμό συσχέτισης οριακά χαμηλότερο από την μέση βαθμολογία και την Ε-8 Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενίσχυσης της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ της βιομηχανίας και της έρευνας προσδιορίζουν την ανάγκη Υποστήριξη δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας/τεχνογνωσίας μεταξύ βιομηχανίας και έρευνας που σε συνδυασμό την άρση των ανελαστικότητων του θεσμικού πλαισίου μπορεί να δώσει την αναγκαία ώθηση στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας γιαο ατην αποτελέσει

Β) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο συνδυασμός αδυναμιών – ευκαιριών εμφανίζει μέσο βαθμό συσχέτισης (48,7%) που είναι χαμηλότερος σε σχέση με το βαθμό του πρώτου τεταρτημορίου (69%) αναδεικνύοντας τον σχετικά μεγάλο αριθμό αδυναμιών και αντίστοιχα τον περιορισμένο αριθμό ευκαιριών που δύναται να άρουν τις αδυναμίες αυτές

Ανάγκη 4 Οργάνωση και ανάπτυξη δικτύων συλλογής γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων προς αξιοποίηση σε περιφερειακό επίπεδο:

Τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της ελληνικής γεωργίας ΑΔ 2 -Μικρή δυναμικότητα μονάδων παραγωγής και αγροτικών εκμεταλλεύσεων σε συνδυασμό με την απουσία σχεδιασμού – κανονιστικού πλαισίου για την χωροθετηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που αποτυπώνεται στην ΑΔ 3.-Δυσκολία οργάνωσης αξιόπιστου δικτύου συλλογής και μεταφοράς παραπροϊόντων/υποπροϊόντων λόγω της υψηλής διασπορά μονάδων παραγωγής ΓΚΤ αποβλήτων, ατελής διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων τους αλλά και απουσίας οργανωμένων χώρων εγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων και της Αδ10-Απουσία μηχανισμών συγκέντρωσης/συλλογής αποβλήτων /υποπροϊόντων /παραπροϊόντων της φυτικής και ζωικής παραγωγής στην πηγή και τοπικών δικτύων συλλογής και μεταφοράς γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων μη οργανικής προέλευσης έχουν υψηλό βαθμό

συσχέτιση με τις Ε9--Δυνατότητες χρηματοδότησης ποικίλων δράσεων μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης του ΕΣΠΑ 2021-2027, Ε-10.Οι σημαντικές δυνατότητες για την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και την δημιουργία επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές η «πράσινη» οικονομία (κυκλική οικονομία, βιοοικονομία) και την Ε3 Η ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και της Βιοποικιλότητας στο Στρατηγικό Σχέδιο (ελαφρά υστέρηση του βαθμού συσχέτισης) προσδιορίζουν την ανάγκη της Οργάνωσης και ανάπτυξης δικτύων συλλογής γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων προς αξιοποίηση σε περιφερειακό επίπεδο με πολλαπλά οφέλη για το περιβάλλον το κλίμα αλλά και την δημιουργία θέσεων απασχόλησης Η ικανοποίηση της ανωτέρω ανάγκης θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί μέσω Δικτυώσεων σε τοπικό επίπεδο που προωθεί η προσέγγιση LEADER.

Ανάγκη 4 Προώθηση/ενίσχυση επενδύσεων μείωσης και επεξεργασίας/επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ αποβλήτων στην πηγή και βιοδιυλιστηρίων

Η μονοσήμαντη αξιοποίηση των υπολειμμάτων της φυτικής παραγωγής και των υγρών και στερεών αποκλειστικά και μόνο για την παραγωγή ενέργειας αντιβαίνει τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Οι παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά για την διεύρυνση του εύρους παραγωγής προϊόντων που βασίζονται στις αρχές της κυκλικής οικονομίας αποτυπώνονται στις αδυναμίες ΑΔ 3.-Δυσκολία οργάνωσης αξιόπιστου δικτύου συλλογής και μεταφοράς παραπροϊόντων/υποπροϊόντων λόγω της υψηλής διασπορά μονάδων παραγωγής ΓΚΤ αποβλήτων, ατελής διαχείριση των υγρών και στερεών από (υψηλότερος βαθμός συσχέτισης με τις ευκαιρίες) και ΑΔ 8 Απουσία βιοδιυλιστηρίων .

Οι αδυναμίες αυτές παρουσιάζουν υψηλή συσχέτιση με τις ευκαιρίες Ε6-Οι πρόνοιες του Εθνικού Σχεδιασμού για την κυκλική οικονομία που προβλέπει την αύξηση της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης του νερού που προέρχεται από ΕΕΛ, την χρήση γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων στην βιομηχανία, Ε7-Υψηλό ανεκμετάλλετο αναπτυξιακό/ενεργειακό δυναμικό στον τομέα αξιοποίησης της βιομάζας, Ε-10.Οι σημαντικές δυνατότητες για την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και την δημιουργία επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές η «πράσινη» οικονομία (κυκλική οικονομία, βιοοικονομία) και με την Ε8-Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενίσχυσης της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ της βιομηχανίας και της έρευνα που παρουσιάζει βαθμό συσχέτισης οριακά χαμηλότερο από την μέση βαθμολογία

Ο συνδυασμός των ανωτέρω αδυναμιών – ευκαιριών προσδιορίζει την ανάγκη της Προώθησης/ενίσχυσης επενδύσεων μείωσης και επεξεργασίας/επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ αποβλήτων στην πηγή και βιοδιυλιστηρίων .

Ανάγκη 5 Δράσεις εκπαίδευσης/ενημέρωσης αγροτών σε θέματα βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας

Η υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομία και η αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η βιοοικονομία προϋποθέτει την σωστή ενημέρωση /εκπαίδευση των παραγωγών Οι αδυναμίες ΑΔ 5 Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης παραγωγών και επιχειρήσεων σε θέματα βιοοικονομίας και ΑΔ.11-Ελλείψεις στην παροχή εκπαίδευσης- παροχής συμβουλών στους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των πόρων αποτυπώνουν τα στις ελλείψεις του συστήματος παροχής εκπαίδευσης/κατάρτισης και συμβουλών (αναλυτική αποτύπωση στην SWOT ανάλυση του

εγκάρσιου στόχου) Η μη κάλυψη των ελλείψεων αυτών περιορίζει τις δυνατότητες αξιοποίησης των ευκαιριών E1_Αναγνωρισμένη σημαντικότητα της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο, E3 Η ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και της Βιοποικιλότητας στο Στρατηγικό Σχέδιο, την E8-Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενίσχυσης της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ της βιομηχανίας και της έρευνα, E-10.Οι σημαντικές δυνατότητες για την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και την δημιουργία επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές η «πράσινη» οικονομία (κυκλική οικονομία, βιοοικονομία)

Ο συνδυασμός των ανωτέρω αδυναμιών – ευκαιριών προσδιορίζει την ανάγκη για την εφαρμογή Δράσεις εκπαίδευσης/ενημέρωσης αγροτών σε θέματα βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας.

Ανάγκη 6 Δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος (φορολογικό πλαίσιο) για ίδρυση και λειτουργία παραγωγικών μονάδων στον τομέα της βιοοικονομίας

Για την προώθηση των επενδύσεων σε νέες οικονομικές δραστηριότητες που παρουσιάζουν σημαντικό περιβαλλοντικό όφελος είναι συνήθης πρακτική (αποτυπώνεται και στις κατευθυντήριες γραμμές κρατικών ενισχύσεων) η παροχή κινήτρων. Η υλοποίηση όμως επενδύσεων (ιδιαίτερα εάν πρόκειται για επενδυτικά σχέδια υψηλού κόστους) προϋποθέτει και ένα σταθερό και διαφανές φορολογικό πλαίσιο και ένα ευέλικτο και μη γραφειοκρατική διαδικασία αδειοδότησης. Η απουσία αμφοτέρων αποτυπώνεται στην ΑΔ 4 -Ασταθές φορολογικό περιβάλλον και γραφειοκρατικό πλαίσιο αδειοδότησης. Η αδυναμία αυτή παρουσιάζει υψηλό βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες E5--Προώθηση θεσμικού πλαισίου για την αξιοποίηση του βιομεθανίου, E6 - Οι πρόνοιες του Εθνικού Σχεδιασμού για την κυκλική οικονομία που προβλέπει την αύξηση της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης του νερού που προέρχεται από ΕΕΛ, την χρήση γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων στην βιομηχανία, E9.-Δυνατότητες χρηματοδότησης ποικίλων δράσεων μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης του ΕΣΠΑ 2021-2027, E-10.Οι σημαντικές δυνατότητες για την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και την δημιουργία επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές η «πράσινη» οικονομία (κυκλική οικονομία, βιοοικονομία)

Ο συνδυασμός των ανωτέρω αδυναμιών ευκαιριών προσδιορίζει την ανάγκη για την Δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος για ίδρυση και λειτουργία παραγωγικών μονάδων στον τομέα της βιοοικονομίας .

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων και απειλών είναι 60% και είναι ο δεύτερος υψηλότερος στην μήτρα συσχέτισης

Ανάγκη 7 Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας

Τα πλεονεκτήματα που σχετίζονται με την ωρίμανση του θεσμικού πλαισίου για την προώθηση των ΑΠΕ και την ολοκλήρωση του Εθνικού Σχεδιασμού για την Διαχείριση των αποβλήτων που αποτυπώνονται στα Πλεονεκτήματα Π2-Θεσμικές ρυθμίσεις και ισχυρά κίνητρα για την

διευκόλυνση της εγκατάστασης ΑΠΕ στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, Π 4.- Θεσμικές ρυθμίσεις για την αξιοποίηση του βιοαερίου στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, Π6-Ωριμο αναπτυξιακό πλαίσιο και στοχευμένη εθνική στρατηγική διαχείρισης αποβλήτων παρουσιάζουν τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με την απειλή ΑΠ1- Έλλειψη ευαισθητοποίησης κοινού σε θέματα κυκλικής οικονομίας προκύπτει η ανάγκη προώθησης δράσεων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας έτσι ώστε να αποφευχθούν τυχόν τοπικές αντιδράσεις κατά την χωροθέτηση και ίδρυση μονάδων επεξεργασίας ΓΚΤ αποβλήτων και βιοδιυλιστηρίων.

Δ) Οι αδυναμίες – απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των αδυναμιών και απειλών είναι 40% και είναι ο χαμηλότερος στην μήτρα συσχέτισης

Ανάγκη 9 Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας

Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας /βιοοικονομίας θα απαιτήσει την υπέρβαση

(i) των αδυναμιών που σχετίζονται με την έλλειψη ενημέρωσης/κατάρτισης των παραγωγών που αποτυπώνεται στις αδυναμίες ΑΔ 5 Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης παραγωγών και επιχειρήσεων σε θέματα βιοοικονομίας, ΑΔ-6 Η αδυναμία προσαρμογής των γεωργών στις απαιτήσεις της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο λόγω έλλειψης εκπαίδευσης και συμβουλευτικής στήριξης ΑΔ.11-Ελλείψεις στην παροχή εκπαίδευσης- παροχής συμβουλών στους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των πόρων αποτυπώνουν τα στις ελλείψεις του συστήματος παροχής εκπαίδευσης/κατάρτισης και συμβουλών

(ii) τις ελλείψεις σε υποδομές που αποτυπώνονται στις αδυναμίες ΑΔ 3.-Δυσκολία οργάνωσης αξιόπιστου δικτύου συλλογής και μεταφοράς παραπροϊόντων/υποπροϊόντων λόγω της υψηλής διασπορά μονάδων παραγωγής ΓΚΤ αποβλήτων, ατελής διαχείριση των υγρών και στερεών από (υψηλότερος βαθμός συσχέτισης με τις ευκαιρίες), ΑΔ8 - Απουσία βιοδιυλιστηρίων, ΑΔ10 .Απουσία μηχανισμών συγκέντρωσης/συλλογής αποβλήτων /υποπροϊόντων /παραπροϊόντων της φυτικής και ζωικής παραγωγής στην πηγή και τοπικών δικτύων συλλογής και μεταφοράς γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων μη οργανικής προέλευσης

Εκτός όμως από την υπέρβαση των ανωτέρω αδυναμιών θα πρέπει να αντιμετωπισθεί και η συχνά εκ δηλούμενη αντίδραση των τοπικών κοινωνιών στην χωροθέτηση έργων που σχετίζονται με την Διαχείριση αποβλήτων αλλά και Ανανεώσιμων Πηγών ενέργειας που αποτυπώνεται στην ΑΠ1- Έλλειψη ευαισθητοποίησης κοινού σε θέματα κυκλικής οικονομίας προκύπτει η ανάγκη προώθησης δράσεων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας

Από το συνδυασμό των αδυναμιών – απειλών προκύπτει η ανάγκη

ανάγκη προώθησης στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας έτσι ώστε να αποφευχθούν τυχόν τοπικές αντιδράσεις κατά την χωροθέτηση και

ίδρυση μονάδων επεξεργασίας ΓΚΤ αποβλήτων και βιοδιυλιστηρίων) (ταυτόσημη με την ανάγκη που προκύπτει από το τεταρτημόριο Πλεονεκτημάτων – Απειλών).

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων» του ΕΣ8.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 8ου ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Βιοκαύσιμα/ Κυκλική Οικονομία/ Αξιοποίηση παραπροϊόντων/ υποπροϊόντων)
S-O	S: 01, 02, 04	O: 01, 03, 08,09	1 Πρώθηση και χρηματοδότηση επενδύσεων βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας και ΑΠΕ μέσω και των δύο Πυλώνων της ΚΑΠ
	S: 02, 04,	O: 01, 03,, 08,	2 Πρώθηση επενδυτικών σχεδίων αξιοποίησης βιομάζας ΓΚΤ αποβλήτων, παραγωγής βιοαερίου και επαναχρησιμοποίησης νερού
	S: 01-06	O:05,06,07 08	3 Υποστήριξη δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας/τεχνογνωσίας μεταξύ βιομηχανίας και έρευνας
W-O	W: 02, 03, 10	O: 03, 05-07, 09, 10	4 Οργάνωση και ανάπτυξη δικτύων συλλογής γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων προς αξιοποίηση σε περιφερειακό επίπεδο
	W: 03, 08	O: 06, 07, 08, 10	5 Πρώθηση/ενίσχυση επενδύσεων μείωσης και επεξεργασίας/επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ αποβλήτων στην πηγή και βιοδιυλιστηρίων
	W: 05, 11	O: 01, 03, 08, 10	6 Δράσεις εκπαίδευσης/ενημέρωσης αγροτών σε θέματα βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας
	W: 04	O:, 05, 06, 09, 10	7 Δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος (φορολογικό πλαίσιο) για ίδρυση και λειτουργία παραγωγικών μονάδων στον τομέα της βιοοικονομίας
S-T	S: 01, 02, 04, 06	T: 01	8 Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας (*)
W-T	W: 03,05, 08, 10,11	T: 01	9 Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας (*)

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (S-T) & (W-T)

Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027)

Αναπροσαρμογή Αξιολόγησης των Αναγκών, με συμμόρφωση στις υποδείξεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ΕΧΑΝΤΕ)- **(ΥΠΟ-ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2.4)**

8.2.4. Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός» του ΕΣ8.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ													
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)					W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)								
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1		%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	%	
		O1	1			100,0	O1	0,6	0,6	1,0		0,3		1,0	50,0
		O2				0,0	O2		0,6	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	47,1
		%	50,0			50,0	%	30,0	60,0	65,0	30,0	45,0	30,0	80,0	48,6
		T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1		%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	%
T1	1,0			100,0	T1	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	60,0		
%	100,0			100,0	%	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0		

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 8 για την τοπική ανάπτυξη/ διακυβέρνηση - φτώχεια/ κοινωνικό αποκλεισμό

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 1 Η αξιοποίηση θεσμικού πλαισίου για τις Αναπτυξιακές Εταιρείες / Υποβοήθηση των ΟΤΑ και των λοιπών τοπικών εταίρων για την ενεργοποίηση και σε λοιπούς τομείς πλην των δημοσίων έργων

Η μακροχρόνια εφαρμογή της προσέγγισης Leader έχει δημιουργήσει μια ικανή δεξαμενή ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές που έχει εξοικειωθεί με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της (Π1i Σημαντική εξοικείωση των κατοίκων και των συλλογικών κοινωνικοοικονομικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης των αγροτικών περιοχών με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER).

Η πρόσφατη αλλαγή του θεσμικού πλαισίου δίνει στις Αναπτυξιακές Εταιρείες που αποτελούν τον βασικό εταίρο των τοπικών εταιρικών σχέσεων που συνήθως επωμίζεται και την βασική ευθύνη της επιχειρησιακής λειτουργίας των Ομάδων Τοπικής Δράσης αυξημένες αρμοδιότητες και δυνατότητες για την παροχή υποστήριξης στους Οργανισμούς Τοπικής αυτοδιοίκησης (Ε1 - Η θεσμική κατοχύρωση και η ενίσχυση του ρόλου των Αναπτυξιακών Εταιρειών που αποτελούν τους βασικούς πυρήνες των ΟΤΔ στον σχεδιασμό και υλοποίηση έργων των ΟΤΑ από τον νέο νόμο για την οργάνωση της αυτοδιοίκησης).

Οι νέες προτεραιότητες της ΚΓΠ, η Πράσινη Συμφωνία (Green Deal) και συνακόλουθα η Στρατηγική Farm to Fork και η Στρατηγική για την Βιοποικιλότητα δημιουργούν ταυτόχρονα ευκαιρίες και προκλήσεις για τις αγροτικές περιοχές, ενώ ταυτόχρονα η πανδημία του COVID-19 αναδεικνύει την ανάγκη επαναξιολόγησης των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων. Τα ανωτέρω προσδιορίζουν την ανάγκη για την αξιοποίηση θεσμικού πλαισίου για τις Αναπτυξιακές Εταιρείες / Υποβοήθηση των ΟΤΑ και των λοιπών τοπικών εταίρων για την ενεργοποίηση και σε λοιπούς τομείς πλην των δημοσίων έργων.

B) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 2 Διεύρυνση της τοπικής εταιρικής σχέσης με στόχο την προσαρμογή/εμπλουτισμό των τοπικών στρατηγικών με δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεργειών με το ΕΚΤ, Τ.Α.Μ, Τ.Φ

Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές δεν έχει αντιμετωπισθεί μέσω των παρεμβάσεων της ΚΓΠ παρά το ότι ήδη από την τρέχουσα προγραμματική περίοδο αποτελούσε την 6η προτεραιότητα της ΚΓΠ. Οι ισχυροί οικογενειακοί δεσμοί ενδεχόμενα καθιστούν περισσότερα δυσδιάκριτα σε σχέση με τις αστικές περιοχές τα σχετικά προβλήματα, ενώ η πανδημία ανέδειξε και στη χώρα μας όπως άλλωστε και σε πολλές χώρες της ΕΕ το πρόβλημα των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας των αλλοδαπών εργαζόμενων στο γεωργικό τομέα και στην αγροδιατροφή. Κρίσιμη παράμετρο για το μέλλον των αγροτικών περιοχών αποτελεί το θέμα της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας που στις αγροτικές περιοχές σχετίζεται τόσο με την έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης (κοινό χαρακτηριστικό συνολικά της αγοράς εργασίας της χώρας) όσο και της έλλειψης προσόντων. Τα ανωτέρω αποτυπώνονται στις αδυναμίες Α 2.-Υψηλότερα του μέσου εθνικού όρου, ποσοστά φτώχειας στις αγροτικές περιοχές, Α3-Μη «καταγεγραμμένη φτώχεια», Α7 -Μη καταγραφή και απουσία μέτρων κοινωνικής ένταξης αλλοδαπών εργαζομένων γεννηθέντων εκτός Ευρώπης που ζουν σε προβληματικές συνθήκες (στέγασης, υγιεινής, πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας) και αποτελούν ομάδες υψηλού κινδύνου για την προσβολή τους από επιδημίες.

Η εστίαση στην αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων προϋποθέτει και την κινητοποίηση /ενημέρωση των δρώντων κοινωνικών εταίρων στις αγροτικές περιοχές αλλά και την σχετική ευαισθητοποίηση των κοινωνικών δομών που λειτουργούν υπό την ευθύνη των ΟΤΑ και της κοινωνίας των πολιτών (εθελοντικές οργανώσεις, δίκτυα, ΜΚΟ, εκκλησία). Η ανωτέρω προσπάθεια θα μπορούσε να συνεπικουρηθεί από τις Αναπτυξιακές Εταιρείες (Ε1 -Η θεσμική κατοχύρωση και η ενίσχυση του ρόλου των Αναπτυξιακών Εταιρειών που αποτελούν τους βασικούς πυρήνες των ΟΤΔ στον σχεδιασμό και υλοποίηση έργων των ΟΤΑ από τον νέο νόμο για την οργάνωση της αυτοδιοίκησης). ενώ αναδεικνύει την ανάγκη για τη διεύρυνση της

τοπικής εταιρικής σχέσης με στόχο την προσαρμογή/εμπλουτισμό των τοπικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 3 Ενημέρωση του πληθυσμού και των κοινωνικοοικονομικών εταίρων για τις προτεραιότητες της ΚΓΠ 2023-2027 και ενσωμάτωσή τους στις τοπικές στρατηγικές

Το πλεονέκτημα Π1 Σημαντική εξοικείωση των κατοίκων και των συλλογικών κοινωνικοοικονομικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης των αγροτικών περιοχών με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER). δύναται να αναιρεθεί από την ΑΠ1-Η αδυναμία κατανόησης των στόχων της νέας ΚΓΠ από τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους των αγροτικών περιοχών. Ο συνδυασμός των ανωτέρω αναδεικνύει την ανάγκη για την ενημέρωση του πληθυσμού και των κοινωνικοοικονομικών εταίρων για τις προτεραιότητες της ΚΓΠ 2023-2027 και την ενσωμάτωσή τους στις τοπικές στρατηγικές

Δ) Οι αδυναμίες – απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ανάγκη 4 Ανάδειξη της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις προτεραιότητες των τοπικών στρατηγικών

Παρατηρείται πολύ υψηλός βαθμός συσχέτισης της πλειονότητας των αδυναμιών με την ΑΠ1-Η αδυναμία κατανόησης των στόχων της νέας ΚΓΠ από τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους των αγροτικών περιοχών ενώ αναδεικνύονται και ανάγκες η αντιμετώπιση των οποίων εμπίπτει κυρίως στις αρμοδιότητες της Κεντρικής Διοίκησης όπως για παράδειγμα οι σχετιζόμενες με τα θέματα υγείας, παιδείας, ένταξης στην αγορά εργασίας (Α4-Υψηλή σχολική διαρροή σε σχέση με τις αστικές περιοχές, Α5-Πολύ υψηλό ποσοστό των νέων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης, αγοράς εργασίας (NEETS), Α6 -Χαμηλή πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας

Για τις αδυναμίες Α 2.-Υψηλότερα του μέσου εθνικού όρου, ποσοστά φτώχειας στις αγροτικές περιοχές, Α3-Μη «καταγεγραμμένη φτώχεια», Α7 -Μη καταγραφή και απουσία μέτρων κοινωνικής ένταξης αλλοδαπών εργαζομένων γεννηθέντων εκτός Ευρώπης που ζουν σε προβληματικές συνθήκες (στέγασης, υγιεινής, πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας) και αποτελούν ομάδες υψηλού κινδύνου για την προσβολή τους από επιδημίες. Θα μπορούσαν να υπάρξουν παρεμβάσεις σε τοπικό επίπεδο μέσω της κινητοποίησης της αυτοδιοίκησης και των μη κυβερνητικών οργανώσεων για την υπέρβαση τους μέσω των Τοπικών Προγραμμάτων .

Ο συνδυασμός των σχετιζόμενων με την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό αδυναμιών με την απειλή αναδεικνύει την ανάγκη Ανάδειξη της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις προτεραιότητες των τοπικών στρατηγικών

Ανάγκη 5 Αναζήτηση συνεργειών και συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από τα λοιπά Ταμεία της ΕΕ

Με βάση την αποστολή των Ταμείων της ΕΕ η ΚΓΠ συνεπικουρεί το ΕΚΤ , το Ταμείο Φτώχειας, το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, η αποστολή των οποίων εστιάζεται στην αντιμετώπιση

της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την υποβοήθηση των νέων για την ένταξη στην αγορά εργασίας ενώ η προσέγγιση Leader στοχεύει στην ανάδειξη καινοτόμων προσεγγίσεων προσαρμοσμένων στο επίπεδο της μικρο-χωρικής κλίμακας και όχι στην υλοποίηση παρεμβάσεων καθολικού χαρακτήρα.

Κατά συνέπεια, για την αντιμετώπιση του συνόλου των αδυναμιών και την αποφυγή της επανάληψης της μη ύπαρξης σχετικών δράσεων στις Τοπικές Στρατηγικές που αποτυπώνεται στην ΑΠ1-Η αδυναμία κατανόησης των στόχων της νέας ΚΓΠ από τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους των αγροτικών περιοχών προκύπτει η ανάγκη της Αναζήτησης συνεργειών και συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από τα λοιπά Ταμεία της ΕΕ,

Ανάγκη 6 Εστίαση σε δράσεις για την υποβοήθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας των νέων

Από το σύνολο των επτά αδυναμιών οι σχετιζόμενες με την δημιουργία των προϋποθέσεων για την ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων (ΑΔ4 Υψηλή σχολική διαρροή σε σχέση με τις αστικές περιοχές , ΑΠ5 -Πολύ υψηλό ποσοστό των νέων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης, αγοράς εργασίας (NEETS) σχετίζονται άμεσα με την ανάλυση της αγοράς εργασίας και της διάρθρωσης της οικονομίας των αγροτικών περιοχών που παρουσιάσθηκε στη Ενότητα 1 «Ανάλυση Κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών των αγροτικών περιοχών» και δύναται να επηρεάσουν αρνητικά επιδεινώνοντας περαιτέρω την δημογραφική σύνθεση των αγροτικών περιοχών (φυγή νέων). Η άμβλυση των αδυναμιών αυτών απαιτεί παρεμβάσεις που υπερβαίνουν το πεδίο παρεμβάσεων της ΚΓΠ αλλά και της προσέγγισης Leader. Όμως η αναζήτηση παρεμβάσεων μικρής τοπικής κλίμακας (π.χ ενημέρωση για θέσεις εργασίας σε συνεργασία με τα Επιμελητήρια, mentoring) ή η διαμόρφωση κριτηρίων ένταξης πράξεων με αυξημένη βαρύτητα για την δημιουργία θέσεων εργασίας μπορούν να συμβάλλουν στην άμβλυση των αδυναμιών μέσω της εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων..

Η ΑΠ1- Η αδυναμία κατανόησης των στόχων της νέας ΚΓΠ από τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους των αγροτικών περιοχών αναδεικνύει την σημασία του ρόλου των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων για την ευθυγράμμιση των Τοπικών Στρατηγικών με τις νέες προτεραιότητες της ΚΓΠ.

Ο συνδυασμός των ανωτέρω αδυναμιών – απειλής προσδιορίζει την ανάγκη της Εστίασης σε δράσεις για την υποβοήθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας των νέων

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός» του ΕΣ8.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 8ου ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός)	
S-O	S: 01,	O: 01	1	Η αξιοποίηση θεσμικού πλαισίου για τις Αναπτυξιακές

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 8ου ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Τοπική Ανάπτυξη / Διακυβέρνηση - Φτώχεια / Κοινωνικός Αποκλεισμός)
			Εταιρείες / Υποβοήθηση των ΟΤΑ και των λοιπών τοπικών εταίρων για την ενεργοποίηση και σε λοιπούς τομείς πλην των δημοσίων έργων
W-O	W: 02, 03, , 07	O: 01	2 Διεύρυνση της τοπικής εταιρικής σχέσης με στόχο την προσαρμογή/εμπλουτισμό των τοπικών στρατηγικών με δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεργειών με το ΕΚΤ, Τ.Α.Μ, Τ.Φ .
S-T	S: 01,	T:01	3 Ενημέρωση του πληθυσμού και των κοινωνικοοικονομικών εταίρων για τις προτεραιότητες της ΚΓΠ 2023-2027 και ενσωμάτωσή τους στις τοπικές στρατηγικές
W-T	W: ,02,03,07	T: 01	4 Ανάδειξη της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις προτεραιότητες των τοπικών στρατηγικών
	W:01,02, 03, 04, 05, 06, 07	T:01	5 Αναζήτηση συνεργειών και συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από τα λοιπά Ταμεία της ΕΕ
	W:,04, 05	T:01	6 Εστίαση σε δράσεις για την υποβοήθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας των νέων

9. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 9: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΗ ΘΡΕΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΑΛΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

9.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-9

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών / Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 9^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στους παρακάτω πίνακες ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-9.

9.1.1. Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μεγάλη αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ, ΠΓΕ και ΕΤΙΠ της ΕΕ ανάμεσα στους Έλληνες καταναλωτές 2. Μεγάλος αριθμός προϊόντων έχει διεκδικήσει την πιστοποίηση ΠΟΠ και ΠΓΕ 3. Σημαντικές εξαγωγές φέτας, ελαιόλαδου και συγκεκριμένων προϊόντων φυτικής παραγωγής 4. Πολύ καλό σύστημα ελέγχου και παρακολούθησης (ΠΟΠ – ΠΓΕ) για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα 5. Αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ αξιοποιώντας τις διεθνείς και διμερείς συμφωνίες 6. Υψηλότερες εκτάσεις και ζωικές μονάδες στην βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς μέσους όρους 7. Πολύ καλό σύστημα ελέγχων και θεσμικό πλαίσιο (βιολογική γεωργία) 8. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας αγορών βιολογικών προϊόντων
------------------------------	--

W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Είναι πολύ λίγα τα προϊόντα μαζικής κατανάλωσης (πατάτες, μήλα, ακτινίδια, ελιές) με ικανοποιητική παραγωγή για σοβαρή διείσδυση στην αγορά και με ποσότητες που μπορεί να γίνουν αποδεκτές από μεγάλα δίκτυα διακίνησης και σουπερμάρκετ 2. Έλλειψη Εθνικής Στρατηγικής για τα ΠΟΠ – ΠΓΕ προϊόντα οδηγεί στην ύπαρξη προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ με μηδενική παραγωγή. 3. Μικρή συμμετοχή του οίνου στα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ συγκριτικά με τις λοιπές μεσογειακές γεωργίες της ΕΕ 4. Μικρή αναγνώριση του σήματος της βιολογικής γεωργίας από τους Έλληνες καταναλωτές 5. Οι Έλληνες καταναλωτές θεωρούν τα βιολογικά προϊόντα ακριβά 6. Μικρή κατά κεφαλή δαπάνη για βιολογικά προϊόντα 7. Υψηλό κόστος παραγωγής βιολογικών προϊόντων
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αύξηση των εξαγωγικών προσπαθειών και ενημέρωση των Ευρωπαίων καταναλωτών που έχουν χαμηλή αναγνωρισιμότητα και γνώση των προϊόντων αυτών 2. Επέκταση των διμερών και διεθνών συμφωνιών της ΕΕ για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ που περιλαμβάνουν και ελληνικά σήματα. 3. Αύξηση της προστιθέμενης αξίας στον οίνο μέσα από την αξιοποίηση των σημάτων ποιότητας 4. Εκπαίδευση των αγροτών σε θέματα βιολογικής καταπολέμησης των ασθενειών λόγω του ρόλου της βιολογικής γεωργίας στη προστασία του περιβάλλοντος 5. Υψηλή ζήτηση βιολογικών προϊόντων σε αγορές της Ευρώπης που διαθέτουν υψηλή κατά κεφαλή δαπάνη για βιολογικά προϊόντα
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ανταγωνισμός με άλλα σήματα και σύγχυση των καταναλωτών 2. Απειλή από σήματα κλιματικής αλλαγής και Food Miles που θα θεωρήσουν τα ΠΟΠ/ΠΓΕ σαν προϊόντα που συνεισφέρουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου 3. Η «απάτη» (fraud) στα τρόφιμα θέτει σε κίνδυνο τη φήμη των ελληνικών προϊόντων ποιότητας 4. Μικρή αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ και ΠΓΕ από πολίτες ευρωπαϊκών χωρών που αποτελούν εν δυνάμει αγορές των ελληνικών ΠΟΠ και ΠΓΕ 5. Αύξηση του κόστους παραγωγής από αύξηση του κόστους των εισροών ή της εργασίας θα μειώσει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιολογικής γεωργίας στην εσωτερική και την ευρωπαϊκή αγορά

9.1.2. Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ασφάλεια των τροφίμων είναι μια σημαντική προτεραιότητα για τους Έλληνες πολίτες που είναι ενημερωμένοι για αντίστοιχα θέματα και δείχνουν υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς ασφάλειας τροφίμων, στους επιστήμονες και στις οργανώσεις καταναλωτών 2. Το σύστημα ελέγχου συνεχώς βελτιώνεται όπως φαίνεται από τις σχετικά λίγες ειδοποιήσεις που αφορούν τη χώρα στο σύστημα RASFF 3. Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Κινδύνου 1 μειώνεται συνεχώς από το 2013 μέχρι σήμερα
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μικρότερος βαθμός εμπιστοσύνης των πολιτών στη βιομηχανία τροφίμων και στους αγρότες 2. Οι πωλήσεις φυτοπροστατευτικών δείχνουν διαφοροποιημένες τάσεις, σε κάποιες μειώνονται, ενώ η χρήση ζιζανιοκτόνων και εντομοκτόνων καθώς και των φυτο-ορμονών αυξάνει, με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Κινδύνου 2 να αυξάνεται ανησυχητικά 3. Το σύστημα ελέγχου πάσχει κυρίως από εξοπλισμό στα εργαστήρια αναφοράς και ανθρώπινο δυναμικό 4. Το σύστημα γεωργικών προειδοποιήσεων παρουσιάζει ελλιπή γεωγραφική κάλυψη και έλλειψη στη συγκέντρωση και επεξεργασία μετεωρολογικών δεδομένων 5. Οι επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών ουσιών δεν έχουν επαρκή εκπαίδευση και ενημέρωση και πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες 6. Η έλλειψη ενός ψηφιακού συστήματος φυτοϋγείας για την καταγραφή των επισήμων ελέγχων και την ηλεκτρονική έκδοση των πιστοποιητικών φυτοϋγείας 7. Οι ελλειπείς έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις των μηχανημάτων και η απουσία κατάρτισης μπορεί να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ιδιαίτερα στα υδάτινα οικοσυστήματα 8. Η ανίχνευση απαγορευμένων φυτοπροστατευτικών ουσιών ανάμεσα στα υπολείμματα
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ένα μεγάλο μέρος των πολιτών μπορεί να ενημερωθεί από σχετικά λίγες πηγές πληροφόρησης. Η ενημέρωση των καταναλωτών και η ανησυχία τους για τα υπολείμματα φυτοπροστατευτικών ουσιών είναι μια ευκαιρία για την επέκταση της Βιολογικής Γεωργίας, της Ολοκληρωμένης Γεωργίας (Integrated Pest Management) και της γεωργίας ακριβείας 2. Προώθηση επιθεωρήσεων για την καλή λειτουργία στα μηχανήματα εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών και η χρήση μηχανημάτων εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών που μειώνουν τον κίνδυνο διασποράς
T Απειλές	

9.1.3. Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι Έλληνες πολίτες θεωρούν την καλή διαβίωση των ζώων σημαντικό θέμα 2. Σημαντικές προσπάθειες για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε θέματα καλής διαβίωσης και προστασίας των ζώντων ζώων 3. Η χρήση κτηνιατρικών αντι-μικροβιακών δεν είναι πολύ υψηλή
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι Έλληνες πολίτες δεν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν επιπλέον για σήμανση προϊόντων από διαβίωση των ζώων καλύτερη από αυτή που ορίζουν οι κανονισμοί 2. Κακή διαβίωση και μεταχείριση των ζώων ιδιαίτερα κατά την μετακίνηση στους θερινούς μήνες σε υψηλές θερμοκρασίες και κατά τη θανάτωση λόγω μη συμμόρφωσης των επιχειρήσεων και των σφαγείων της χώρας ως προς την εφαρμογή της νομοθεσίας 3. Έλλειψη κτηνιατρικού προσωπικού 4. Οι Έλληνες πολίτες δεν έχουν ενημέρωση για την αντι-μικροβιακή αντίσταση και για την σχέση ανθρώπου-ζώων-περιβάλλοντος στη μικροβιακή αλυσίδα 5. Αυξάνεται με εξαιρετικά ανησυχητικούς ρυθμούς η χρήση κτηνιατρικών αντι-μικροβιακών
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η εφαρμογή από το αγρόκτημα στο πιάτο μειώνει τη χρήση αντιβιοτικών 2. Αύξηση της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για την καλή διαβίωση των ζώων 3. Περαιτέρω ενημέρωση του κοινού σε θέματα αντι-μικροβιακής αντίστασης
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υπερβολική αύξηση του κόστους παραγωγής από την εφαρμογή όλων των μέτρων ευζωίας των παραγωγικών ζώων λόγω του μικρού μεγέθους των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα

9.1.4. Σπατάλη Τροφίμων (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σημαντική δραστηριοποίηση ιδιωτικών επιχειρήσεων, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και Οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην πρόληψη της σπατάλης τροφίμων κυρίως μέσω δράσεων διάσωσης και προσφοράς τροφίμων αξιοποιώντας και τα σχετικά κίνητρα
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη δεδομένων για τη σπατάλη τροφίμων και μιας ενιαίας στρατηγικής για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων η οποία οδήγησε στην περιορισμένη υλοποίηση των σχετικών δράσεων που προβλέπονταν στο ΕΣΣΠΔΑ 2015 2. Η μείωση της σπατάλης των τροφίμων δεν αποτελεί έννοια που συμπεριλαμβάνεται στη συνείδηση του ελληνικού καταναλωτικού κοινού

Ο Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η μείωση της σπατάλης τροφίμων συμπεριλαμβάνεται στον παγκόσμιο στόχο βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) 12.3 2. Οι νέες στρατηγικές της Ε.Ε. για τη σπατάλη τροφίμων, η υιοθέτηση και οι διάφορες πρωτοβουλίες για τη μεταφορά τεχνολογίας και την προώθηση της Ε-Κ για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων 3. Η πρόβλεψη για την εκπόνηση και υιοθέτηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο τη μείωση της σπατάλης τροφίμων στο νέο ΕΣΔΑ 2020-2030 4. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης μπορούν να κινητοποιήσουν την τοπική εταιρική σχέση στο θέμα της σπατάλης τροφίμων
Τ Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ενδεχόμενη αποτυχία της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19

9.1.5. Υγιεινή διατροφή (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η υψηλή κατανάλωση φρούτων και λαχανικών και ειδικότερα στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές 2. Η μεγάλη εγχώρια παραγωγή φρούτων και λαχανικών που αποτελούν τη βάση της υγιεινής διατροφής 3. Η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία σειράς ευρωπαϊκών οδηγιών για την υγιεινή διατροφή 4. Η ύπαρξη Σχεδίου Δράσης για την Ανασύνθεση των Τροφίμων 5. Η ύπαρξη των Εθνικών Διατροφικών Οδηγών 6. Η ενσωμάτωση των στόχων του Ευρωπαϊκού Σχολικού Προγράμματος διανομής φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολικά προγράμματα 7. Η μεσογειακή διαίτα και διατροφή
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τα αυξημένα ποσοστά υπερβολικού βάρους και παχυσαρκίας στους Έλληνες και ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με την Ευρώπη 2. Έλλειψη επικαιροποιημένων δεδομένων για την κατανάλωση τροφίμων στη χώρα
Ο Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι σταδιακές αλλαγές στις διατροφικές και καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων, η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα διατροφής και παχυσαρκίας καθώς και οι σύγχρονες απαιτήσεις των καταναλωτών για υγιεινά και διαφοροποιημένα τρόφιμα 2. Οι ευρωπαϊκές στρατηγικές και πολιτικές της περιόδου 2021-2027 (η στρατηγική από το Αγρόκτημα στο Πιάτο, η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η Κοινή Γεωργική Πολιτική)
Τ Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η έλλειψη εμπειρίας στο σχεδιασμό σχετικών δράσεων

9.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-9

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνονται παρακάτω οι σχετικές μήτρες προσδιορισμού των Αναγκών ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-9. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-9, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT Ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

9.2.1. Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα» του ΕΣ 9

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																			
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)									W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)										
		S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	%	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	0,3	0,6	0,6	0,6	1,0	0,3	0,3		46,3	O1	1,0	1,0	1,0						42,9
		O2	0,3	0,6	1,0	0,6	1,0				43,8	O2	0,6	1,0	0,6						31,4
		O3	0,3	0,3	0,0	0,3	0,6	0,3	0,6		30,0	O3	0,3	0,6	1,0	0,6				0,3	40,0
		O4						0,6	0,0		7,5	O4				0,6	0,6	0,3	0,6		30,0
		O5						1,0	1,0		25,0	O5	0,3			0,3	1,0	1,0	1,0		51,4
		%	18,0	30,0	32,0	30,0	52,0	44,0	38,0	0,0	30,5	%	44,0	52,0	52,0	30,0	32,0	26,0	38,0		39,1
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T1	0,6	0,6	0,6	0,3	0,6	0,6			41,3	T1	1,0	0,3	0,3	1,0					37,1
		T2	0,3	1,0	1,0	0,6	1,0	0,6			56,3	T2	0,3	0,3	0,6	0,6	0,0				25,7
		T3	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0		72,5	T3	0,6		0,6						17,1
		T4		0,6	0,3	0,6	0,6				26,3	T4	1,0	1,0	0,6						37,1
		T5						1,0	0,3		16,3	T5				0,3	1,0	1,0	1,0		47,1
		%	30,0	56,0	58,0	50,0	64,0	56,0	26,0	0,0	42,5	%	58,0	32,0	42,0	38,0	20,0	20,0	20,0		32,9

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 9 για τα Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα

A) Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων -ευκαιριών είναι 30,5% και είναι ο χαμηλότερος στην μήτρα συσχέτισης αναδεικνύοντας σχετικά περιορισμένη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων από τις υπάρχουσες ευκαιρίες

Ανάγκη 1 Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των ΠΟΠ - ΠΓΕ στις αγορές εξωτερικού

Η σημαντική αύξηση των εξαγωγών των ΠΟΠ-ΠΓΕ προϊόντων που παρατηρήθηκε την τελευταία δεκαετία αποτυπώνεται στα πλεονεκτήματα Π3-Σημαντικές εξαγωγές φέτας, ελαιόλαδων και συγκεκριμένων προϊόντων φυτικής παραγωγής και Π5- Αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ αξιοποιώντας τις διεθνείς και διμερείς συμφωνίες παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες Ε1- Αύξηση των εξαγωγικών προσπαθειών και ενημέρωση των Ευρωπαίων καταναλωτών που έχουν χαμηλή αναγνωρισιμότητα και γνώση των προϊόντων αυτών και Ε2-Επέκταση των διμερών και διεθνών συμφωνιών της ΕΕ για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ που περιλαμβάνουν και ελληνικά σήματα» αναδεικνύει την ανάγκη για την εκπόνηση μιας στρατηγικής για την προώθηση των ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού ώστε αυτά να καταστούν περισσότερο γνωστά.

Ανάγκη 2 Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Η ανάλυση ανέδειξε ότι πάρα την σημαντική αύξηση των εκτάσεων σε καθεστώς βιολογικής γεωργίας που αποτυπώνεται στο «Π6-Υψηλότερες εκτάσεις και ζωικές μονάδες στην βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς μέσους όρους», η κατανάλωση των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά είναι περιορισμένη ενώ και οι εξαγωγές των ελληνικών βιολογικών προϊόντων δεν ακολουθούν την πολύ μεγάλη αύξηση της κατανάλωσης των βιολογικών προϊόντων στην Ευρώπη.

Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι δεν επαρκεί το υφιστάμενο ευνοϊκό πλαίσιο που διασφαλίζει την γνησιότητα των παραγόμενων βιολογικών προϊόντων και αποτυπώνεται στο πλεονέκτημα Π7- «Πολύ καλό σύστημα ελέγχων και θεσμικό πλαίσιο (βιολογική γεωργία)», για την αύξηση της ζήτησης των παραγόμενων βιολογικών προϊόντων τόσο στην εγχώρια και διεθνή αγορά τάση που αν δεν αντιστραφεί ενδέχεται να λειτουργήσει αρνητικά στην επίτευξη του στόχου της αύξησης των εκτάσεων που ασκείται βιολογική γεωργία που θέτει η Στρατηγική από το Αγρόκτημα στο πιάτο

Υψηλό βαθμό συσχέτισης, οι προαναφερθείσες ανάγκες παρουσιάζουν με τις ευκαιρίες . Ε1- «Αύξηση των εξαγωγικών προσπαθειών και ενημέρωση των Ευρωπαίων καταναλωτών που έχουν χαμηλή αναγνωρισιμότητα και γνώση των προϊόντων αυτών» και Ε2-«Επέκταση των διμερών και διεθνών συμφωνιών της ΕΕ για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ που περιλαμβάνουν και ελληνικά σήματα».

Από τον συνδυασμό πλεονεκτημάτων ευκαιριών προκύπτει η ανάγκη για την εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά..

B) Οι αδυναμίες - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των αδυναμιών -ευκαιριών είναι 39,1% και είναι ο δεύτερος υψηλότερος στην μήτρα συσχέτισης.

Ανάγκη 3 Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των ΠΟΠ - ΠΓΕ και ιδιαίτερα των οίνων στις αγορές του εξωτερικού.

Οι αδυναμίες ΑΔ1-«Είναι πολύ λίγα τα προϊόντα μαζικής κατανάλωσης (πατάτες, μήλα, ακτινίδια, ελιές) με ικανοποιητική παραγωγή για σοβαρή διείσδυση στην αγορά και με ποσότητες που μπορεί να γίνουν αποδεκτές από μεγάλα δίκτυα διακίνησης και σουπερμάρκετ», ΑΔ2-«Έλλειψη Εθνικής Στρατηγικής για τα ΠΟΠ – ΠΓΕ προϊόντα οδηγεί στην ύπαρξη προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ με μηδενική παραγωγή» και ΑΔ3-«Πολύ μικρή συμμετοχή του οίνου στα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ σε σχέση με αντίστοιχες μεσογειακές γεωργίες της ΕΕ» αποτυπώνουν τις διαρθρωτικές αδυναμίες της παραγωγής ΠΟΠ – ΠΓΕ προϊόντων και ιδιαίτερα για τα οινικά προϊόντα την μη αξιοποίηση των ευνοϊκών προοπτικών που υπάρχουν στην παγκόσμια αγορά.

Οι ανωτέρω αδυναμίες μπορεί να αμβλυθούν με την αξιοποίηση των ευκαιριών . Ε1-« Αύξηση των εξαγωγικών προσπαθειών και ενημέρωση των Ευρωπαίων καταναλωτών που έχουν χαμηλή αναγνωρισιμότητα και γνώση των προϊόντων αυτών», & Ε3 «Αύξηση της προστιθέμενης αξίας στον οίνο μέσα από την αξιοποίηση των σημάτων ποιότητας» που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης. Ο συνδυασμός των ανωτέρω αδυναμιών ευκαιριών οδηγεί στην ανάγκη της ενίσχυσης των δράσεων προώθησης των ΠΟΠ - ΠΓΕ και ιδιαίτερα των οίνων στις αγορές του εξωτερικού.

Ανάγκη 4 Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά και διεθνή αγορά

Οι αδυναμίες Α4-«Μικρή αναγνώριση του σήματος της βιολογικής γεωργίας από τους Έλληνες καταναλωτές», Α5-«Οι Έλληνες καταναλωτές θεωρούν τα βιολογικά προϊόντα ακριβά», Α6 «Μικρή κατά κεφαλή δαπάνη για βιολογικά προϊόντα» παρουσιάζουν χαμηλό βαθμό συσχέτισης με τις ευκαιρίες ενώ η ΑΔ7 «Υψηλό κόστος παραγωγής βιολογικών προϊόντων» που παρουσιάζει οριακά χαμηλότερο βαθμό συσχέτισης από το μέσο όρο του τεταρτημόριου αναδεικνύουν και εν μέρει εξηγούν τις δυσκολίες για την σημαντική αύξηση της κατανάλωσης των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά.

Η πολύ μεγάλη απόκλιση της κατά κεφαλή δαπάνης για την αγορά βιολογικών προϊόντων στην Ελλάδα σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε πιστοποιεί τις δυσκολίες που υπάρχουν για την αύξηση της διαθεσιμότητας βιολογικών προϊόντων στην Ελληνική αγορά σε αντίθεση με την πολύ σημαντική αύξηση της κατανάλωσης που παρατηρείται σε σειρά χωρών της Ε.Ε. που αποτυπώνεται στην Ε5-«Υψηλή ζήτηση βιολογικών προϊόντων σε αγορές της Ευρώπης που διαθέτουν υψηλή κατά κεφαλή δαπάνη για βιολογικά προϊόντα». Από τον συνδυασμό των ανωτέρω Αδ με Ε. προκύπτει η ανάγκη της ενίσχυσης των δράσεων προώθησης των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά.

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων – απειλών είναι 42% και είναι ο υψηλότερος στην μήτρα συσχέτισης αναδεικνύοντας την ύπαρξη σημαντικού κινδύνου οι διαφαινόμενες απειλές να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα πλεονεκτήματα;

Ανάγκη 5 Σήμανση ελληνικών προϊόντων με σήματα υψηλής αναγνωρισιμότητας στις αγορές του εξωτερικού Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των βιολογικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά και διεθνή αγορά

Σημαντικός αριθμός πλεονεκτημάτων (5 σε σύνολο οκτώ) και συγκεκριμένα τα , Π2 «Μεγάλος αριθμός προϊόντων έχει διεκδικήσει την πιστοποίηση ΠΟΠ και ΠΓΕ» Π3-«Σημαντικές εξαγωγές φέτας, ελαιόλαδου και συγκεκριμένων προϊόντων φυτικής παραγωγής», Π4 «-Πολύ καλό σύστημα ελέγχου και παρακολούθησης (ΠΟΠ – ΠΓΕ) για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα», Π5-«Αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ αξιοποιώντας τις διεθνείς και διμερείς συμφωνίες», παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με τις απειλές Α1-«Ανταγωνισμός με άλλα σήματα και σύγχυση των καταναλωτών» & Α2 «Απειλή από σήματα κλιματικής αλλαγής και Food Miles που θα θεωρήσουν τα ΠΟΠ/ΠΓΕ σαν προϊόντα που συνεισφέρουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου». Από το συνδυασμό των ανωτέρω Π -ΑΠ προκύπτει η ανάγκη της σήμανσης των ελληνικών προϊόντων με σήματα υψηλής αναγνωρισιμότητας στις αγορές του εξωτερικού.

Δ) Οι αδυναμίες - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των αδυναμιών – απειλών είναι 32,9% και είναι ο δεύτερος χαμηλότερος στην μήτρα συσχέτισης αναδεικνύοντας την ύπαρξη σημαντικού κινδύνου που υφίσταται οι διαφαινόμενες απειλές να επηρεάσουν αρνητικά και να επιτείνουν τις αδυναμίες:

Ανάγκη 6 Αύξηση της παραγωγής /τυποποίησης / μεταποίησης ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντων που έχουν δυνατότητες εισόδου στις αγορές

Η στρατηγική από το Αγρόκτημα στο Πιάτο δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για την αύξηση της ζήτησης των προϊόντων ΠΟΠ -ΠΓΕ από τους καταναλωτές. Παράλληλα νέα καταναλωτικά πρότυπα διαμορφώνονται ενώ η σήμανση των αγροδιατροφικών προϊόντων θα έχει βαρύνουσα σημασία στις επιλογές των καταναλωτών . Τα ανωτέρω δύναται να επηρεάσουν θετικά την εγχώρια παραγωγή ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντων με την προϋπόθεση της άμβλυνσης των αδυναμιών που αποτυπώνονται στις ΑΔ-1 «Είναι πολύ λίγα τα προϊόντα μαζικής κατανάλωσης (πατάτες, μήλα, ακτινίδια, ελιές) με ικανοποιητική παραγωγή για σοβαρή διείσδυση στην αγορά και με ποσότητες που μπορεί να γίνουν αποδεκτές από μεγάλα δίκτυα διακίνησης και σουπερμάρκε», ΑΔ 2 «Έλλειψη Εθνικής Στρατηγικής για τα ΠΟΠ – ΠΓΕ προϊόντα οδηγεί στην ύπαρξη προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ με μηδενική παραγωγή» και Α3 «Πολύ μικρή συμμετοχή του οίνου στα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ σε σχέση με αντίστοιχες μεσογειακές γεωργίες της ΕΕ» Οι ανωτέρω αδυναμίες παρουσιάζουν υψηλή συσχέτιση με τις απειλές ΑΠ1 «Ανταγωνισμός με άλλα σήματα και σύγχυση των καταναλωτών» και ΑΠΔ 4 «Μικρή αναγνώριση των σημάτων ΠΟΠ και ΠΓΕ από πολίτες ευρωπαϊκών χωρών που αποτελούν εν δυνάμει αγορές των ελληνικών ΠΟΠ και ΠΓΕ». Ο συνδυασμός των ανωτέρω αδυναμιών και απειλών προσδιορίζει ως απολύτως αναγκαία την αύξηση της παραγωγής /τυποποίησης / μεταποίησης ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντων που θα έχουν δυνατότητες εισόδου στις αγορές.

Ανάγκη 7 Μείωση του κόστους παραγωγής των βιολογικών προϊόντων

Η υψηλότερη τιμή των βιολογικών προϊόντων σε σχέση με τα συμβατικά αποτελεί πρόβλημα ιδιαίτερα για τους καταναλωτές των κρατών με χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα που

αναγνωρίζεται στην Στρατηγική από το Αγρόκτημα στο πιάτο και αποτυπώνεται στην ΑΔ 7 «Υψηλό κόστος παραγωγής βιολογικών προϊόντων» Η αδυναμία παρουσιάζει υψηλή συσχέτιση με την απειλή ΑΠ4 «Αύξηση του κόστους παραγωγής από αύξηση του κόστους των εισροών ή της εργασίας θα μειώσει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιολογικής γεωργίας στην εσωτερική και την ευρωπαϊκή αγορά». Ο συνδυασμός των ανωτέρω προσδιορίζει την ανάγκη για μείωση του κόστους παραγωγής των βιολογικών προϊόντων. Η κάλυψη της ανάγκης αυτής θα μπορούσε να επιτευχθεί και με την λήψη μέτρων εκτός του πλαισίου των παρεμβάσεων του Στρατηγικού Σχεδίου όπως για παράδειγμα η διαφοροποίηση του συντελεστή του ΦΠΑ μεταξύ συμβατικών και βιολογικών προϊόντων

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα» του ΕΣ-9

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 9 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ/ΠΓΕ & Βιολογικά προϊόντα)
S-O	S: 03, 05	O 01, 02,	1 Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των ΠΟΠ - ΠΓΕ στις αγορές εξωτερικού
	S:6, 7	O 01, 02	2 Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην εγχωρία και διεθνή αγορά
W-O	W: 01, 02, 03	O:01,03	3 Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των ΠΟΠ - ΠΓΕ και ιδιαίτερα των οίνων στις αγορές του εξωτερικού
	W:07	O: 05	4 Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των βιολογικών προϊόντων στην εγχωρία αγορά και διεθνή αγορά
S-T	S: 02, 03, 04, 05	T: 02, 03	5 Σήμανση ελληνικών προϊόντων με σήματα υψηλής αναγνωρισιμότητας στις αγορές του εξωτερικού
W-T	W:1, 3,	T: 1, 4	6 Αύξηση της παραγωγής /τυποποίησης / μεταποίησης ΠΟΠ - ΠΓΕ προϊόντων που έχουν δυνατότητες εισόδου στις αγορές
	W:4	T: 05	7 Μείωση του κόστους παραγωγής των βιολογικών προϊόντων

9.2.2. Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα» του ΕΣ 9.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ														
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)					W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)									
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1	S2	S3	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%
		O1	1,0	0,6	0,6	73,3	O1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,3	33,8
		O2	0,3	1,0	1,0	76,7	O2	0,3	1,0	1,0	0,3	1,0	0,6	1,0	1,0	77,5
		%	65,0	80,0	80,0	75,0	%	30,0	65,0	65,0	30,0	80,0	45,0	65,0	65,0	55,6
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	%
					0,0										0,0	
					0,0										0,0	
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Βαθμός συσχέτισης

- 1** → Μεγάλος
- 0,6** → Μέτριος
- 0,3** → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 9 για την Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα

A) Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων – ευκαιριών είναι 75% και είναι ο υψηλότερος στην μήτρα. Ο περιορισμένος αριθμός πλεονεκτημάτων ευκαιριών καθιστά δύσκολη την διαφοροποίηση του βαθμού συσχέτισης.

Ανάγκη 1 Ενημέρωση παραγωγών για τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης φυτοπροστασίας σε ότι αφορά την ασφάλεια τροφίμων και την αναγκαιότητα μηδενικών υπολειμμάτων

Τα πλεονεκτήματα Π 2-«Το σύστημα ελέγχου συνεχώς βελτιώνεται όπως φαίνεται από τις σχετικά λίγες ειδοποιήσεις που αφορούν τη χώρα στο σύστημα RASFF» και Π2 «-Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Κινδύνου 1 μειώνεται συνεχώς από το 2013» αποτυπώνουν το σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο συμμόρφωσης των παραγωγών. Η πρόσφατη έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης φυτοπροστασίας δημιουργεί ένα νέο πλαίσιο υποχρεώσεων.

Ο υψηλότερος βαθμός συσχέτισης των ανωτέρω πλεονεκτημάτων σημειώνεται με την Ε 2 «Πρώθηση επιθεωρήσεων για την καλή λειτουργία στα μηχανήματα εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών και η χρήση μηχανημάτων εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών που μειώνουν τον κίνδυνο διασποράς». Η ευκαιρία αυτή αποτυπώνει την αυξημένη φιλοδοξία για την περεταίρω μείωση της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που θέτει η Στρατηγική από το αγρόκτημα στο πιάτο. Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα πλεονεκτήματα - ευκαιρία αναδεικνύει την ανάγκη της διευρυμένης ενημέρωσης των παραγωγών για τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης φυτοπροστασίας σε ότι αφορά την ασφάλεια τροφίμων και την αναγκαιότητα μηδενικών υπολειμμάτων.

B) Οι αδυναμίες - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των αδυναμιών – ευκαιριών είναι 55,6

Ανάγκη 2 Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών για την ασφάλεια των τροφίμων με ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό

Οι αδυναμίες ΑΔ-2 «Οι πωλήσεις φυτοπροστατευτικών δείχνουν διαφοροποιημένες τάσεις σε κάποιες μειώνονται ενώ η χρήση ζιζανιοκτόνων και εντομοκτόνων καθώς και των φυτορμονών αυξάνει, με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Κινδύνου 2 να αυξάνεται ανησυχητικά», ΑΔ3 «Το σύστημα ελέγχου πάσχει κυρίως από εξοπλισμό στα εργαστήρια αναφοράς και ανθρώπινο δυναμικό», ΑΔ.7 «Οι ελλειπείς έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις των μηχανημάτων και η απουσία κατάρτισης μπορεί να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ιδιαίτερα στα υδάτινα οικοσυστήματα και ΑΔ8 «Η ανίχνευση απαγορευμένων φυτοπροστατευτικών ουσιών ανάμεσα στα υπολείμματα και παρουσιάζουν τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης» με την Ε 2 «Πρώθηση επιθεωρήσεων για την καλή λειτουργία στα μηχανήματα εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών και η χρήση μηχανημάτων εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών που μειώνουν τον κίνδυνο διασποράς» αναδεικνύουν ένα πρόβλημα που σχετίζεται με υφιστάμενα κενά στο σύστημα ελέγχου. Ο συνδυασμός αδυναμιών – ευκαιριών προσδιορίζουν την ανάγκη για την ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών για την ασφάλεια των τροφίμων με ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό.

Ανάγκη 3 Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής προς τους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών

Η ΑΔ 5 «Οι επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών ουσιών δεν έχουν επαρκή εκπαίδευση και ενημέρωση και πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες» αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση πριν την έκδοση του επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης . Η αδυναμία αυτή παρουσιάζει υψηλό βαθμό συσχέτισης με την Ε 2 «Πρώθηση επιθεωρήσεων για την καλή λειτουργία στα μηχανήματα εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών και η χρήση μηχανημάτων εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών που μειώνουν τον κίνδυνο διασποράς» αναδεικνύοντας τον υψηλό βαθμό συσχέτισης της προοπτικής προώθησης νέων τεχνικών εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών και στα πλαίσια εφαρμογής του νέου ΕΣΔ σε σχέση την μη επαρκή εκπαίδευση των γεωργών . Ο συνδυασμός των ανωτέρω προσδιορίζει την ανάγκη για την ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής προς τους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών ουσιών.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα» του ΕΣ9.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 9 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Ασφάλεια Τροφίμων από υπολείμματα)
S-O	S: 2, 3 O: 2, 3	1	Ενημέρωση παραγωγών για τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης φυτοπροστασίας σε ότι αφορά την ασφάλεια τροφίμων και την αναγκαιότητα μηδενικών υπολειμμάτων
W-O	W: 2, 3, 7, 8 O: 2,	2	Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών για την ασφάλεια των τροφίμων με ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό
	W: 5 O: 2	3	Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής προς τους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών

9.2.3. Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση» του ΕΣ 9.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ											
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)					W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)						
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1	S2	S3	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	%
		O1	0,3	0,3	0,6	40,0	O1	0,0	1,0	1,0	0,3	1,0	66,0
		O2	0,6	0,6	0,3	50,0	O2	1,0	1,0	0,3	1,0	0,6	78,0
		O3	0,3	0,3	0,6	40,0	O3	1,0	0,3	0,3	1,0	1,0	72,0
		%	40,0	40,0	50,0	43,3	%	66,7	76,7	53,3	76,7	86,7	72,0
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	%
		T1	0,3	0,6		30,0	T1	0,3	1,0	1,0	0,3	0,3	58,0
						0,0							0,0
		%	30,0	60,0	0,0	30,0	%	30,0	100,0	100,0	30,0	30,0	58,0

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 9 για την Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση.

A) Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων – ευκαιριών είναι 43,3%. Ο περιορισμένος αριθμός πλεονεκτημάτων ευκαιριών καθιστά δύσκολη την διαφοροποίηση του βαθμού συσχέτισης και οι διαφοροποιήσεις των βαθμών συσχέτισης είναι εξαιρετικά περιορισμένες καθιστώντας ιδιαίτερα δυσχερή την διάκριση πλεονεκτημάτων - ευκαιριών που συμβάλλουν στο προσδιορισμό μιας ανάγκης.

Ανάγκη 1 Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής των παραγωγών για την ευζωία των ζώων και τη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων

Από τον συνδυασμό των πλεονεκτημάτων Π1-«Οι Έλληνες πολίτες θεωρούν την καλή διαβίωση των ζώων σημαντικό θέμα», Π2 «Σημαντικές προσπάθειες για την εκπαίδευση και την

κατάρτιση σε θέματα καλής διαβίωσης και προστασίας των ζώντων ζώων» & Π3 « Η χρήση κτηνιατρικών αντι-μικροβιακών δεν είναι πολύ υψηλή» με το σύνολο των ευκαιριών, δηλ. τις Ε1- «Η εφαρμογή από το αγρόκτημα στο πιάτο απαιτεί την σημαντική μείωση της χρήσης αντιβιοτικών», Ε2-«Αύξηση της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για την καλή διαβίωσης των ζώων» και Ε3- «Περαιτέρω ενημέρωση του κοινού σε θέματα αντι-μικροβιακής αντίστασης» προκύπτει ότι λόγω της αναγκαιότητας της μειωμένης χρήσης αντιβιοτικών με την εφαρμογή της Στρατηγικής «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο» αλλά και της αυξημένης ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για τη καλή διαβίωση των ζώων προκύπτει η ανάγκη για επιπλέον ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής για την ευζωία των παραγωγικών ζώων και χρήσης κτηνιατρικών φαρμάκων.

Ανάγκη 2 Αύξηση ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των καταναλωτών σε θέματα καλής διαβίωσης των παραγωγικών ζώων και των κινδύνων από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα

Στην ανάλυση αναδείχθηκε η σχετικά υψηλή γνώση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την ευζωία των ζώων παρά την απροθυμία τους να επιβαρυνθούν πρόσθετο κόστος για την αγορά προϊόντων από κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που εφαρμόζουν αυξημένα πρότυπα. αλλά δεν έχουν επαρκή γνώση για τις παρενέργειες /επιπτώσεις της χρήσης αντιβιοτικών στα ζώα.

Από το σύνολο των πλεονεκτημάτων – ευκαιριών προκύπτει πέραν της ανάγκης για την ενημέρωση των κτηνοτρόφων που αναδείχθηκε (Ανάγκη 1) και η ανάγκη για την ενημέρωσης- ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για τους κινδύνους που απορρέουν για την ανθρώπινη υγεία από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα και την καλή διαβίωση των ζώων.

Β) Οι αδυναμίες - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των αδυναμιών – ευκαιριών είναι 69,3 όντας ο υψηλότερος βαθμός μεταξύ των τεσσάρων τεταρτημόριων αναδεικνύοντας τις δυνατότητες άμβλυνσης των διαπιστωμένων αδυναμιών από τις ευκαιρίες

Ανάγκη 3 Αύξηση ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των καταναλωτών σε θέματα καλής διαβίωσης των παραγωγικών ζώων και των κινδύνων από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα

Η Τρίτη ανάγκη είναι ταυτόσημη με την δεύτερη ανάγκη και προκύπτει από τον συνδυασμό των αδυναμιών Α1-«Οι Έλληνες πολίτες δεν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν επιπλέον για σήμανση προϊόντων από διαβίωση των ζώων καλύτερη από αυτή που ορίζουν οι κανονισμοί» και Α2- «.Κακή διαβίωση και μεταχείριση των ζώων ιδιαίτερα κατά την μετακίνηση στους θερινούς μήνες σε υψηλές θερμοκρασίες και κατά τη θανάτωση λόγω μη συμμόρφωσης των επιχειρήσεων και των σφαγείων της χώρας ως προς την εφαρμογή της νομοθεσίας», ΑΔ4 «Οι Έλληνες πολίτες δεν έχουν ενημέρωση για την αντι-μικροβιακή αντίσταση και για την σχέση ανθρώπου-ζώων-περιβάλλοντος στη μικροβιακή αλυσίδα» και ΑΔ5. «Αυξάνεται με εξαιρετικά ανησυχητικούς ρυθμούς η χρήση κτηνιατρικών αντι-μικροβιακών» με τις ευκαιρίες Ε2-«Αύξηση της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για την καλή διαβίωσης των ζώων» και Ε3- «Περαιτέρω ενημέρωση του κοινού σε θέματα αντι-μικροβιακής αντίστασης» Οι μετακινήσεις των ζώντων ζώων ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες σε υψηλές θερμοκρασίες ΑΔ

Ανάγκη 4 Ενίσχυση των αρμόδιων φορέων σχεδιασμού, εφαρμογής, ελέγχου στους τομείς που επηρεάζονται από τις προβλέψεις - στόχους της πολιτικής από το Αγρόκτημα στο πιάτο

Τρεις αδυναμίες (ΑΔ 2 «Κακή διαβίωση και μεταχείριση των ζώων ιδιαίτερα κατά την μετακίνηση στους θερινούς μήνες σε υψηλές θερμοκρασίες και κατά τη θανάτωση λόγω μη συμμόρφωσης των επιχειρήσεων και των σφαγείων της χώρας ως προς την εφαρμογή της νομοθεσίας», ΑΔ 3 «Έλλειψη κτηνιατρικού προσωπικού» , ΑΔ5. «Αυξάνεται με εξαιρετικά ανησυχητικούς ρυθμούς η χρήση κτηνιατρικών αντι-μικροβιακών» αναδεικνύουν τις ελλείψεις και τα κενά που υφίστανται στους αρμόδιους εποπτικούς φορείς. Η υποχρέωση αναστροφής της αυξητικής τάσης στην χρήση αντιβιοτικών που αποτυπώνει η Ε1 «Η Στρατηγική Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο μειώνει τη χρήση αντιβιοτικών» προσδιορίζει την ανάγκη της ενίσχυσης των αρμόδιων φορέων σχεδιασμού, εφαρμογής, ελέγχου στους τομείς που επηρεάζονται από τις προβλέψεις - στόχους της πολιτικής από το Αγρόκτημα στο πιάτο»

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των πλεονεκτημάτων – απειλών είναι 30% όντας ο χαμηλότερος βαθμός συσχέτισης. Ο περιορισμένος αριθμός πλεονεκτημάτων απειλών ουσιαστικά περιορίζει τον προσδιορισμό αναγκών ευκαιριών καθιστά δύσκολη την διαφοροποίηση του βαθμού συσχέτισης και οι διαφοροποιήσεις των βαθμών συσχέτισης είναι εξαιρετικά περιορισμένες καθιστώντας ιδιαίτερα δυσχερή την διάκριση πλεονεκτημάτων - ευκαιριών που συμβάλλουν στο προσδιορισμό μιας ανάγκης

Ανάγκη 1 Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας

Από τον συνδυασμό του πλεονεκτήματος Π2 «-Σημαντικές προσπάθειες για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε θέματα καλής διαβίωσης και προστασίας των ζώντων ζώων» με την ΑΠ1- «Υπερβολική αύξηση του κόστους παραγωγής από την εφαρμογή όλων των μέτρων ευζωίας των παραγωγικών ζώων λόγω του μικρού μεγέθους των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα» προκύπτει η ανάγκη της ενίσχυσης των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας.

Δ) Οι αδυναμίες - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο συνολικός βαθμός συσχέτισης της περιοχής των αδυναμιών είναι 580% όντας ο δεύτερος υψηλότερος. και αναδεικνύει με δεδομένη την ύπαρξη μόνο μιας απειλής την σημαντικότητα της ανάγκης που προσδιορίζεται

Ανάγκη 1 Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας με παράλληλη ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών με το αναγκαίο προσωπικό

Το πρόβλημα των ελλείψεων των εποπτικών μηχανισμών αλλά και της μη συμμόρφωσης/εναρμόνισης με της απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας για την ευζωία των ζώων αποτυπώνεται στις αδυναμίες ΑΔ 2 «Κακή διαβίωση και μεταχείριση των ζώων ιδιαίτερα κατά την μετακίνηση στους θερινούς μήνες σε υψηλές θερμοκρασίες και κατά τη θανάτωση λόγω μη συμμόρφωσης των επιχειρήσεων και των σφαγείων της χώρας ως προς την εφαρμογή

της νομοθεσίας» και ΑΔ 3 «Έλλειψη κτηνιατρικού προσωπικού» οι οποίες έχουν και τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης με την ΑΠ1- «Υπερβολική αύξηση του κόστους παραγωγής από την εφαρμογή όλων των μέτρων ευζωίας των παραγωγικών ζώων λόγω του μικρού μεγέθους των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα» προσδιορίζουν την ανάγκη της Ενίσχυσης των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας με παράλληλη ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών με το αναγκαίο προσωπικό

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση» του ΕΣ 9.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		ΑΝΑΓΚΕΣ 9 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Καλή Διαβίωση και Προστασία των Παραγωγικών Ζώων & Αντι-μικροβιακή αντίσταση)		
S-O	S: 1, 2, 3	O: 1, 2, 3	1	Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής των παραγωγών για την ευζωία των ζώων και τη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων
	S: 1, 2, 3	O: 1, 2, 3	2	Αύξηση ενημέρωσης - ευασητοποίησης των καταναλωτών σε θέματα καλής διαβίωσης των παραγωγικών ζώων και των κινδύνων από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα (*)
W-O	W: 1, 2, 4, 5	O: 2, 3	3	Αύξηση ενημέρωσης - ευασητοποίησης των καταναλωτών σε θέματα καλής διαβίωσης των παραγωγικών ζώων και των κινδύνων από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα (*)
	W: 2, 3, 5	O: 1,	4	Ενίσχυση των αρμόδιων φορέων σχεδιασμού, εφαρμογής, ελέγχου στους τομείς που επηρεάζονται από τις προβλέψεις - στόχους της πολιτικής από το Αγρόκτημα στο πιάτο
S-T	S: 2,	T: 1	5	Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας
W-T	W: 02, 03	T: 1	6	Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας με παράλληλη ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών με το αναγκαίο προσωπικό

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (S-O) & (W-O)

9.2.4. Σπατάλη Τροφίμων (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Σπατάλη Τροφίμων» του ΕΣ 9

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ							
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)				W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)			
		S-O	S1		%	W-O	W1	W2	%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	0,3		30,0	O1	0,3	0,3	30,0
		O2	1,0		100,0	O2	1,0	0,3	65,0
		O3	1,0		100,0	O3	1,0	0,6	80,0
		O4	0,6		60,0	O4	0,0	1,0	50,0
		%	72,5	0,0	72,5	%	57,5	55,0	56,3
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1		%	W-T	W1	W2	%
		T1	1,0		100,0	T1	1,0	1,0	100,0
				0,0				0,0	
	%	100,0	0,0	100,0	%	100,0	100,0	100,0	

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών,

Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με τον Πίνακα της

Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 9 για τη Σπατάλη Τροφίμων

A) Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Από το συνδυασμό του πλεονεκτήματος Π1-Σημαντική δραστηριοποίηση ιδιωτικών επιχειρήσεων, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και Οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην πρόληψη της σπατάλης τροφίμων κυρίως μέσω δράσεων διάσωσης και προσφοράς τροφίμων αξιοποιώντας και τα σχετικά κίνητρα με την ευκαιρία E2-Οι νέες στρατηγικές της Ε.Ε. για τη σπατάλη τροφίμων, η υιοθέτηση και οι διάφορες πρωτοβουλίες για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την προώθηση της E-Κ για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων εκτιμάται ο υψηλός βαθμός συσχέτισης μεταξύ της δραστηριοποίησης των ΜΚΟ και του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές και πολιτικές της νέας περιόδου όπου το θέμα των τροφικών απωλειών έχει κυρίαρχη θέση. Η συσχέτιση του πλεονεκτήματος Π1 με την ευκαιρία E2 συνεπάγεται την ανάγκη αξιοποίησης των καλών διεθνών πρακτικών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας για την εφαρμογή των σχετικών δράσεων στην Ελλάδα. Επιπλέον, η ισχυρή

συσχέτιση του πλεονεκτήματος Π1 με την ευκαιρία Ε3- οδηγεί στην ανάγκη ενεργότερης συμμετοχής των ΜΚΟ και του ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών δράσεων για την ενημέρωση – ευαισθητοποίηση του πληθυσμού στο θέμα της σπατάλης τροφίμων.

Β) Οι αδυναμίες - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Από τον συνδυασμό της αδυναμίας Α1-Έλλειψη δεδομένων για τη σπατάλη τροφίμων και μιας ενιαίας στρατηγικής για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων η οποία οδήγησε στην περιορισμένη υλοποίηση των σχετικών δράσεων που προβλέπονταν στο ΕΣΣΠΔΑ 2015 με την ευκαιρία Ε2-Οι νέες στρατηγικές της Ε.Ε. για τη σπατάλη τροφίμων, η υιοθέτηση και οι διάφορες πρωτοβουλίες για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την προώθηση της Ε-Κ για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων προκύπτει η αναγκαιότητα άμεσης έναρξης της ποσοτικής αποτύπωσης/καταγραφής της σπατάλης τροφίμων με βάση την κοινή μεθοδολογία μέτρησης αποβλήτων τροφίμων που έχει θεσπιστεί από την ΕΕ.

Επιπλέον, από τον συνδυασμό της αδυναμίας Α2- Η μείωση της σπατάλης των τροφίμων δεν αποτελεί έννοια που συμπεριλαμβάνεται στη συνείδηση του ελληνικού καταναλωτικού κοινού με την ευκαιρία Ε3- Η πρόβλεψη για την εκπόνηση και υιοθέτηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο τη μείωση της σπατάλης τροφίμων στο νέο ΕΣΔΑ 2020-2030, προκύπτει η ανάγκη έγκαιρης εκπόνησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την μείωση της σπατάλης τροφίμων και έκδοσης του συνόλου των κανονιστικών πράξεων.

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Από τον συνδυασμό του πλεονεκτήματος Π1-Σημαντική δραστηριοποίηση ιδιωτικών επιχειρήσεων, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και Οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην πρόληψη της σπατάλης τροφίμων κυρίως μέσω δράσεων διάσωσης και προσφοράς τροφίμων αξιοποιώντας και τα σχετικά κίνητρα και της απειλής ΑΠ1 – Η ενδεχόμενη αποτυχία της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων λόγω των επιπτώσεων τη πανδημίας του COVID-19, προκύπτει η ανάγκη ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για την σπατάλη τροφίμων.

Δ) Οι αδυναμίες - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Παρατηρείται πολύ υψηλός βαθμός συσχέτισης των αδυναμιών Α1- Έλλειψη δεδομένων για τη σπατάλη τροφίμων και μιας ενιαίας στρατηγικής για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων η οποία οδήγησε στην περιορισμένη υλοποίηση των σχετικών δράσεων που προβλέπονταν στο ΕΣΣΠΔΑ 2015 και Α2-Η μείωση της σπατάλης των τροφίμων δεν αποτελεί έννοια που συμπεριλαμβάνεται στη συνείδηση του ελληνικού καταναλωτικού κοινού με την απειλή ΑΠ1– Η ενδεχόμενη αποτυχία της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων λόγω των επιπτώσεων τη πανδημίας του COVID-19. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί στην ανάγκη έγκαιρης εκπόνησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την μείωση της σπατάλης τροφίμων και έκδοσης του συνόλου των κανονιστικών πράξεων.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Σπατάλη Τροφίμων» του ΕΣ 9.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Σπατάλη Τροφίμων» του ΕΣ 9.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 9 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Σπατάλη Τροφίμων)
S-O	S: 1	O: 2	1 Η αξιοποίηση καλών διεθνών πρακτικών και η μεταφορά τεχνογνωσίας για την εφαρμογή των σχετικών δράσεων
	S: 1	O: 3	2 Η ενεργότερη συμμετοχή ΜΚΟ και ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών δράσεων - ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την σπατάλη τροφίμων (*)
W-O	W: 2	O: 3	3 Η έγκαιρη εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την μείωση της σπατάλης τροφίμων και η έκδοση του συνόλου των κανονιστικών πράξεων (**)
	W: 1	O: 2	4 Η άμεση έναρξη της ποσοτικής αποτύπωσης/καταγραφής της σπατάλης τροφίμων με βάση την κοινή μεθοδολογία μέτρησης αποβλήτων τροφίμων που έχει θεσπιστεί από την ΕΕ
S-T	S: 1, 3	T: 2	5 Η ενεργότερη συμμετοχή ΜΚΟ και ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών δράσεων - ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την σπατάλη τροφίμων (*)
W-T	W: 1,2	T: 1	6 Η έγκαιρη εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την μείωση της σπατάλης τροφίμων και η έκδοση του συνόλου των κανονιστικών πράξεων (**)

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (S-O) & (S-T)

(**) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (W-O) & (W-T)

9.2.5. Υγιεινή διατροφή (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των Αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για τη θεματική ενότητα «Υγιεινή διατροφή» του ΕΣ 9.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ												
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)									W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)			
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	%	W-O	W1	W2	%
		O1	1,0	0,6	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	48,6	O1	1,0	0,3	65,0
		O2	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,6	0,3	47,1	O2	0,3	1,0	65,0
		%	80,0	60,0	45,0	30,0	30,0	60,0	30,0	47,9	%	65,0	65,0	65,0
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	%	W-T	W1	W2	%
T1	0,3	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0		45,7	T1	0,6	0,6	60,0		
%	30,0	30,0	30,0	30,0	100,0	100,0	0,0	45,7	%	60,0	60,0	60,0		

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με τον Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 9 για την Υγιεινή διατροφή

A) Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Από το συνδυασμό των πλεονεκτημάτων Π1-Η υψηλή κατανάλωση φρούτων και λαχανικών και ειδικότερα στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές” και Π2-Η μεγάλη εγχώρια παραγωγή φρούτων και λαχανικών που αποτελούν τη βάση της υγιεινής διατροφής, με την ευκαιρία Ε2-Οι Ευρωπαϊκές στρατηγικές και πολιτικές της περιόδου 2021-2027 (η στρατηγική από το Αγρόκτημα στο Πιάτο, η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η Κοινή Γεωργική Πολιτική) που παρουσιάζουν σημαντική (ή/και μέτρια) συσχέτιση μεταξύ τους προκύπτει η ανάγκη για την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η Στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο (F2F)» για την αύξηση της ζήτησης φρούτων και λαχανικών, γεγονός που θα έχει θετικές επιπτώσεις στους παραγωγούς των αντίστοιχων προϊόντων. Επιπλέον, ο συνδυασμός του πλεονεκτήματος Π6-Η ενσωμάτωση των στόχων του Ευρωπαϊκού Σχολικού Προγράμματος διανομής φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολικά προγράμματα της χώρας με τις ευκαιρίες Ε1- Οι σταδιακές αλλαγές στις διατροφικές και καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων, η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα διατροφής και παχυσαρκίας και οι σύγχρονες απαιτήσεις των καταναλωτών για υγιεινά και διαφοροποιημένα τρόφιμα οδηγούν στην ανάγκη ενημέρωσης του πληθυσμού για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής.

Β) Οι αδυναμίες - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Από τον συνδυασμό της αδυναμίας Α1-Τα αυξημένα ποσοστά υπερβολικού βάρους και παχυσαρκίας στους Έλληνες και ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με την Ευρώπη με τις ευκαιρίες Ε1-Οι σταδιακές αλλαγές στις διατροφικές και καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων, η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα διατροφής και παχυσαρκίας και οι σύγχρονες απαιτήσεις των καταναλωτών για υγιεινά και διαφοροποιημένα τρόφιμα και Ε2-Οι Ευρωπαϊκές στρατηγικές και πολιτικές της περιόδου 2021-2027 (η στρατηγική από το Αγρόκτημα στο Πιάτο, η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η Κοινή Γεωργική Πολιτική) προκύπτει η ανάγκη ενημέρωσης του πληθυσμού για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής. Επιπλέον, από την συσχέτιση της αδυναμίας Α2-Έλλειψη επικαιροποιημένων δεδομένων για την κατανάλωση τροφίμων στη χώρα με τις δύο προαναφερθείσες ευκαιρίες Ε1 και Ε2 προκύπτει η αναγκαιότητα για την συνεχή παρακολούθηση της κατανάλωσης τροφίμων με στόχο την εξειδίκευση στοχευμένων πολιτικών για την προώθηση της υγιεινής διατροφής.

Η τελευταία ανάγκη προκύπτει επίσης αν ληφθεί υπόψη και η συσχέτιση μεταξύ των αδυναμιών Α1-Τα αυξημένα ποσοστά υπερβολικού βάρους και παχυσαρκίας στους Έλληνες σε σχέση με την Ευρώπη και Α2-Οι αγροτικές περιοχές στην Ελλάδα παρουσιάζουν υψηλότερο ποσοστό υπέρβαρων και παχύσαρκων ατόμων σε σύγκριση με τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές με την απειλή Α1-Η έλλειψη εμπειρίας στο σχεδιασμό σχετικών δράσεων.

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Τα πλεονεκτήματα Π5-Η ύπαρξη των Εθνικών Διατροφικών Οδηγών και Π6- Η ενσωμάτωση των στόχων του Ευρωπαϊκού Σχολικού Προγράμματος διανομής φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολικά προγράμματα της χώρας παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με την απειλή Απ1-Η έλλειψη εμπειρίας στο σχεδιασμό σχετικών δράσεων στον τομέα της υγιεινής διατροφής δημιουργεί την ανάγκη εξοικείωσης των καταναλωτών με το περιεχόμενο των Εθνικών Διατροφικών Οδηγών.

Δ) Οι αδυναμίες - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης:

Οι αδυναμίες Α1- Τα αυξημένα ποσοστά υπερβολικού βάρους και παχυσαρκίας στους Έλληνες και ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με την Ευρώπη και Α2-Έλλειψη επικαιροποιημένων δεδομένων για την κατανάλωση τροφίμων στη χώρα παρουσιάζουν μέτριο βαθμό συσχέτισης με την απειλή Απ1-Η έλλειψη εμπειρίας στο σχεδιασμό σχετικών δράσεων στον τομέα της υγιεινής διατροφής. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί στην ανάγκη επικαιροποίησης των πολιτικών για την καταπολέμηση της παχυσαρκίας.

Από την παραπάνω ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές παρουσιάζονται παρακάτω συγκεντρωτικά οι ανάγκες που προέκυψαν για τη θεματική ενότητα «Υγιεινή διατροφή» του ΕΣ 9.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 9 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Υγιεινή διατροφή)
S-O	S: 1, 2, O: , 2	1	Αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η Στρατηγική F2F για την αύξηση της ζήτησης φρούτων και λαχανικών
	S: 6 O: 1,	2	Ενημέρωση του πληθυσμού για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής (*)
W-O	W:2 O: 1, 2	3	Η συνεχής παρακολούθηση της κατανάλωσης τροφίμων για την εξειδίκευση στοχευμένων πολιτικών για την προώθηση της υγιεινής διατροφής
	W: 1 O: 1, 2		Ενημέρωση του πληθυσμού για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής (*)
S-T	S: 5,6 T: 1	4	Εξοικείωση των καταναλωτών με το περιεχόμενο των Εθνικών Διατροφικών Οδηγών
W-T	W: 1,2 T: 1	5	Η επικαιροποίηση των πολιτικών για την καταπολέμηση της παχυσαρκίας

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (S-O) & (W-O)

10. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 10: Ο ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥΣ

10.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΕΣ-10

Στη ενότητα αυτή παρουσιάζονται συγκεντρωτικά όλα τα δυνατά και αδύναμα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές, όπως προέκυψαν από το σχετικό αναθεωρημένο Υπο - Παραδοτέο (ΥΠ-2.2 «Ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών/ Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Ανάλυση SWOT)») του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής - Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ 2021 - 2027) που αφορά τον 10^ο Ειδικό Στόχο.

Προκειμένου να δημιουργηθεί η μήτρα συσχέτισης των δυνατών και αδύναμων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές, σύμφωνα και με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε στο αρχικό κεφάλαιο του παρόντος Παραδοτέου (ΥΠ- 2.3), πραγματοποιήθηκε μια αύξουσα αρίθμηση των επιμέρους πεδίων του συνοπτικού πίνακα της SWOT Ανάλυσης, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

10.1.1. Σύστημα Γεωργικής Γνώσης & Καινοτομίας – AKIS (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ερευνητικό δυναμικό με σημαντική παρουσία τόσο στα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ Προγράμματα όσο και στις δημοσιεύσεις (και το δείκτη απήχρησής τους) - ιδιαίτερα στα ζητήματα της αγροδιατροφής – γεγονός που υπογραμμίζει την αύξουσα εξωστρέφεια των Ελλήνων ερευνητών 2. Σημαντική αύξηση της ιδιωτικής δαπάνης για Ε&Α από την πλευρά των επιχειρήσεων συμπεριλαμβανόμενης της βιομηχανίας τροφίμων 3. Συνεχής αύξηση του ποσοστού των ελληνικών επιχειρήσεων που καινοτομούν 4. Σημαντικές επιδόσεις στην καινοτομία και τις διασυνδέσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανόμενης της βελτίωσης της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για Ε&Α) 5. Σημαντικές πρωτοβουλίες για τη συγκρότηση οικοσυστημάτων καινοτομίας 6. Εγκατάσταση μεγάλου αριθμού νέων γεωργών με εκπαιδευτικό επίπεδο σημαντικά διαφοροποιημένο και βελτιωμένο σε σχέση με το υφιστάμενο, στον πρωτογενή τομέα, εργατικό δυναμικό 7. Ενεργοποίηση του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου σε δράσεις δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης 8. Η αύξηση των συνολικών δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) στην Ελλάδα 9. Οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες για την έρευνα και την καινοτομία 10. Η αναδιάρθρωση των υποδομών έρευνας και εκπαίδευσης/ κατάρτισης με τη
------------------------------	---

	<p>δημιουργία νέων Πανεπιστημιακών Τμημάτων Γεωπονίας, Τροφίμων και Αγροτικής Οικονομίας</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Η λειτουργία (και περαιτέρω ενίσχυση) Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στα ελληνικά ΑΕΙ 12. Τα κίνητρα σε νέους ερευνητές για ανάσχεση του brain drain 13. Η μεγάλη ζήτηση για την χρηματοδότηση δράσεων καινοτομίας στον Αγροδιατροφικό τομέα στο πλαίσιο τόσο του ΠΑΑ 2014-2020 όσο και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020
<p>W Αδυναμίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη συνεκτικής στρατηγικής για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ) με βάση τις πραγματικές ανάγκες του πρωτογενούς τομέα 2. Χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης καινοτομίας και εξειδικευμένης γνώσης στον πρωτογενή τομέα 3. Ανεπαρκείς συνέργειες για τη (συν-)δημιουργία και/ή διάχυση 'κατάλληλης' καινοτομίας στον αγροτικό χώρο 4. Απουσία μηχανισμών μεταφοράς γνώσης και διάχυσης αποτελεσμάτων της ΕΤΑΚ στην πρωτογενή παραγωγή 5. Μη ανεπτυγμένο σύστημα παροχής ('ανεξάρτητων') συμβουλών και τεχνικής υποστήριξης στη γεωργία 6. Ελλιπής γενική και επαγγελματική εκπαίδευση-κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού στη γεωργία 7. Περιορισμένο και ανεπαρκές σύστημα παροχής επαγγελματικής κατάρτισης 8. Απουσία κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων ικανού μεγέθους (ή/και συνεταιριστικών οργανώσεων ή/και clusters) ώστε να μπορούν να επενδύσουν στην ΕΤΑΚ για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας 9. Χαμηλός βαθμός κατοχύρωσης ευρεσιτεχνιών και εξαγωγής προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας 10. Υστέρηση (σε σχέση με την Ε.Ε.) εθνικών επενδύσεων και επιδόσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη 11. Παραγωγικότητα της γεωργίας σε χαμηλά επίπεδα 12. Απουσία επικέντρωσης της πολιτικής και των διοικητικών και λοιπών πόρων στην υλοποίηση των Μέτρων που αφορούν στην προώθηση και τη διάδοση της γνώσης και της καινοτομίας στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση της υιοθέτησής τους 13. Η Ελλάδα, μαζί με άλλες 13 χώρες της ΕΕ, ανήκει στις Moderate ενώ σύμφωνα με μία άλλη διάκριση η Ελλάδα περιλαμβάνεται στις 13 λιγότερο καινοτόμες (EU13) χώρες της ΕΕ-28 14. Η ελλειμματική συνεργασία μεταξύ των παραγωγικών τομέων της οικονομίας και των ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας
<p>O Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η έμφαση (συμπεριλαμβανόμενης της πρόσθετης χρηματοδότησης της έρευνας) στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την νέα προγραμματική περίοδο 2021–2027, συμπεριλαμβανόμενης της ΚΑΠ 2. Η δυνατότητα, μέσω της συγκρότησης του AKIS, σχεδιασμού συνεκτικής και συνεπούς εθνικής στρατηγικής διάδοσης και υιοθέτησης της γνώσης και της καινοτομίας στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές 3. Οι αυξανόμενες απαιτήσεις των πολιτών για πιστοποιημένα, ποιοτικά και καινοτόμα προϊόντα (συμπεριλαμβανόμενων των φιλικών προς το περιβάλλον διαδικασιών

	παραγωγής)
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το δυσμενές μακροοικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον (συμπεριλαμβανόμενης της ανεργίας και της φτώχειας) 2. Το γεγονός ότι οι περισσότερες καινοτομίες στην γεωργία είναι εντάσεως κεφαλαίου 3. Η απώλεια εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού (brain drain) λόγω της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης, συμπεριλαμβανόμενης της υγειονομικής κρίσης λόγω COVID-19 4. Τα υψηλά ποσοστά των ατόμων νεαρής ηλικίας (15-34 ετών) που χαρακτηρίζονται ως «απόντες/ούσες» από εκπαίδευση, κατάρτιση ή απασχόληση (NEETs - 'Not in Education, Employment, or Training')

10.1.2. Περιγραφή του Διοικητικού Μηχανισμού Εφαρμογής ΚΓΠ- Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση ΤΠΕ στο ΣΔΕ της ΚΓΠ (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> Υψηλό επίπεδο μηχανογραφικής υποστήριξης της ΚΓΠ σε όλα τα επίπεδα προγραμματισμού, προκήρυξης, υλοποίησης δράσεων από πολλαπλά συστήματα του ΥΠΑΑΤ και του ΟΠΕΚΕΠΕ Ενεργοποίηση του ΥΠΑΑΤ και του ΟΠΕΚΕΠΕ για την ανταπόκριση στις απαιτήσεις της νέας ΚΓΠ σε ότι αφορά τον προγραμματισμό επενδύσεων για νέα πληροφοριακά συστήματα και αναβάθμιση υφιστάμενων Συμπερίληψη σημαντικών έργων ψηφιακής αναβάθμισης του ΥΠΑΑΤ στην Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού (ΒΨΜ)
W Αδυναμίες	<ol style="list-style-type: none"> Πληθώρα εφαρμογών και δομών βάσεων δεδομένων – μη ύπαρξη ενοποιημένου μητρώου δικαιούχων και για τους δύο Πυλώνες της ΚΓΠ Ελλείψεις σε βάσεις δεδομένων και δυνατότητες παρακολούθησης δεικτών της νέας ΚΑΠ – Ανάγκες για επεκτάσεις/βελτιώσεις/αναβαθμίσεις συστημάτων Έλλειψη ολοκληρωμένων συστημάτων για την διαχείριση των Τομεακών Προγραμμάτων των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι
O Ευκαιρίες	<ol style="list-style-type: none"> Περεταίρω ανάπτυξη διαλειτουργικότητας συστημάτων και παροχής πληροφόρησης και εξυπηρέτησης πολιτών/δικαιούχων των Προγραμμάτων Ολοκλήρωση/ανάπτυξη νέων διαχειριστικών εφαρμογών Ενσωμάτωση/Συγκέντρωση εφαρμογών και πληροφοριών που τηρούνται μέσω του του gov.gr Ομογενοποίηση Μητρώων (μέσω του ΜΑΕΕ) Κοινό Προγραμματικό Πλαίσιο ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ Χρηματοδότηση δράσεων/επενδύσεων σε πληροφοριακά συστήματα και υποδομές μέσω προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΠΑΑΣ
T Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> Μη έγκαιρη έκδοση του Κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου – διοικητικές καθυστερήσεις Ενδεχόμενες καθυστερήσεις υλοποίησης δράσεων ψηφιακής διακυβέρνησης και διαλειτουργικότητας συστημάτων από εξωτερικούς φορείς και επισπεύδοντα Υπουργεία

10.1.3. Ψηφιοποίηση και ελληνική γεωργία (SWOT Analysis)

S Δυνατά Σημεία	<ol style="list-style-type: none"> Υπάρχουν επιχειρήσεις με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο, εξειδικευμένο προσωπικό και καινοτόμες τεχνολογίες για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η ύπαρξη συμβολαιακής γεωργίας δίνει ώθηση στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκολύνει τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στην αγροτική παραγωγή.
---------------------------	---

<p>W Αδυναμίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γήρανση του πληθυσμού και χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο στις αγροτικές περιοχές. 2. Χαμηλό επίπεδο τεχνολογικών δεξιοτήτων και ανεπαρκής διάδοση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στον αγροτικό τομέα. Αδυναμία χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών στον αγροτικό χώρο. 3. Ανεπαρκείς ευκαιρίες για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση υφιστάμενων πληθυσμών στον τομέα της γεωργίας. Έλλειψη ενημερωτικών δράσεων αναφορικά με την αξιοποίηση συγχρόνων τεχνολογιών. 4. Έλλειψη δομών στήριξης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για τον εκσυγχρονισμό της γεωργικής παραγωγής. 5. Δημιουργία και επέκταση του δικτύου οπτικών ινών και της διαθεσιμότητα 5G . Η διεύρυνση του διαδικτύου σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις αυξάνεται. 6. Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας και κυριαρχία παραδοσιακών μεθόδων και παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων. 7. Υψηλό κόστος παραγωγής προϊόντων και επενδύσεων που οφείλεται σε αντικειμενικές αδυναμίες (π.χ. νησιωτικότητα, ορεινοί όγκοι, μικρές καλλιεργήσιμες εκτάσεις) και μεγάλη εξάρτηση από τις επιδοτήσεις. 8. Μικρός αριθμός αποτελεσματικών περιφερειακών και επιχειρηματικών συνεργασιών/ δικτύων και υψηλός βαθμός εσωστρέφειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων. 9. Έλλειψη επιχειρηματικότητας και καινοτομικού πνεύματος περιλαμβάνοντας δυσμενές φορολογικό καθεστώς, πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και έλλειψη χρηματοδότησης. 10. Σχετικά χαμηλές δαπάνες σε έρευνα, ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα και χαμηλό ποσοστό ερευνητικού προσωπικού σε εταιρείες αγροδιατροφικών προϊόντων. 11. Ο αγροτικός τομέας χαρακτηρίζεται από εσωστρέφεια και έλλειψη εξαγωγικής στρατηγικής και τα τελευταία 10 χρόνια συρρικνώνεται συνεχώς τόσο ως προς το μέγεθος της παραγωγής όσο και της απασχόλησης. Προσανατολισμός παραδοσιακού και «γεωργικού προϊόντος» κυρίως στην εγχώρια αγορά 12. Οι διασυνδέσεις ανάμεσα στους κρίκους της γεωργικής παραγωγής και της μεταποίησης των τροφίμων είναι ασθενείς. Επίσης, οι διασυνδέσεις ανάμεσα στην αγροδιατροφή και άλλες αλυσίδες (τουρισμός, καλλυντικά, φάρμακα, χημική βιομηχανία) δεν έχουν αξιοποιηθεί ικανοποιητικά.
<p>O Ευκαιρίες</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η νέα γενιά κατέχει υψηλή ειδίκευση στον τομέα της πληροφορικής. Προσέλκυση νέων στη γεωργία, λόγω των νέων τεχνολογιών που είναι ελκυστικές για τη νέα γενιά 2. Η υφιστάμενη ευρωπαϊκή και διεθνής χρηματοδότηση σε προγράμματα με τεχνολογίες ΤΠΕ προσφέρουν ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης για αγρότες, ευάλωτες ομάδες, καθώς και ευκαιρίες (επαγγελματική κατάρτιση) για την αύξηση εξειδικευμένων δεξιοτήτων. 3. Αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των κοινών τεχνολογιών για την προσέγγιση ευρύτερων βάσεων πελατών, νέων αγορών καθώς και την αποτελεσματική εκμετάλλευση γεωργικών προϊόντων υψηλής ποιότητας και τη μείωση του κόστους παραγωγής. 4. Δημιουργία και επέκταση δικτύου οπτικών ινών. Η διεύρυνση του διαδικτύου σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις αυξάνεται. 5. Όλο και πιο γρήγορη ανάπτυξη της τεχνολογίας αγροδιατροφικών προϊόντων. Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να βελτιώσουν τις πρακτικές και τις δραστηριότητες

	<p>περιβαλλοντικής γεωργίας (Έξυπνες καλλιέργειες) και να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων προς την κυκλική οικονομία.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Μετατροπή των μεγάλων διαρθρωτικών αδυναμιών της Ελληνικής παραγωγής, όπως η νησιωτικότητα, το μικρό μέγεθος και ο οικογενειακός χαρακτήρας των εκμεταλλεύσεων, σε πλεονεκτήματα ακολουθώντας ένα διαφορετικό μοντέλο 'ανάπτυξης ποιοτικής γεωργίας'. Η διαφοροποίηση προϊόντων μπορεί να επικεντρωθεί στην πραγματική ζήτηση της αγοράς. 7. Ελαφρά αύξηση των δραστηριοτήτων τεχνολογίας και της καινοτομίας από ερευνητικά ινστιτούτα. Αύξηση επενδύσεων και πρωτοβουλιών στην έρευνα και ανάπτυξη. 8. Το COVID-19 έχει αυξήσει τις ευκαιρίες ψηφιοποίησης, γεγονός που έχει αυξήσει την ετοιμότητα υιοθέτησης νέων τεχνολογιών
Τ Απειλές	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ανεπαρκή κίνητρα για την προσέλκυση νέων πληθυσμών στον πρωτογενή τομέα και απώλεια ανθρώπινου δυναμικού υψηλής μόρφωσης και κατάρτισης στο εξωτερικό. 2. Χαμηλή παραγωγικότητα των εκμεταλλεύσεων του αγροδιατροφικού κλάδου. 3. Το μικρό μέγεθος των μονάδων παραγωγής δεν επιτρέπει υψηλές επενδύσεις, αντίθετα οι μεγάλες μονάδες είναι συνήθως πιο κερδοφόρες και πιο πρόθυμες να υιοθετήσουν τις νέες τεχνολογίες, καθώς έχουν καλύτερη πρόσβαση σε εξωτερικό κεφάλαιο και δανεισμό. 4. Καθυστέρηση στην ενσωμάτωση σύγχρονων τεχνολογιών και καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία 5. Χαμηλή απόδοση νεοσύστατων επιχειρήσεων και έλλειψη κουλτούρας καινοτομίας σε αρκετές περιοχές

10.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΣ-10

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών που παρουσιάστηκε αρχικά, αποτυπώνονται παρακάτω οι σχετικές μήτρες προσδιορισμού των Αναγκών ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-10. Για το προσδιορισμό του βαθμού συσχέτισης των διαφόρων δυνατών σημείων και αδυναμιών (εσωτερικό περιβάλλον) σε σχέση με τις ευκαιρίες και τις απειλές (εξωτερικό περιβάλλον) ανά θεματική ενότητα του ΕΣ-10, χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω κριτήρια κρίσης, ανάλογα με το υπό εξέταση τεταρτημόριο της μήτρας συσχέτισης της SWOT Ανάλυσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΡΙΣΗΣ

1) Τεταρτημόριο S-O

Σε ποιο βαθμό η αξιοποίηση των ευκαιριών δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τα πλεονεκτήματα του τομέα;

2) Τεταρτημόριο W-O

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες ευκαιρίες μπορούν να αμβλύνουν τις αδυναμίες του τομέα;

3) Τεταρτημόριο S-T

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύναται να επηρεάσουν αρνητικά και να άρουν τα

πλεονεκτήματα;

4) Τεταρτημόριο W-Τ

Σε ποιο βαθμό οι διαφαινόμενες απειλές δύνανται να επιτείνουν περαιτέρω τις διαπιστωθείσες αδυναμίες;

10.2.1. Σύστημα Γεωργικής Γνώσης & Καινοτομίας – AKIS (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για το AKIS.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																															
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)														W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)																	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	%	
		O1	0,6	0,6	0,3	0,6	0,3				1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0	61,5	O1	0,6	1,0	1,0	1,0	0,3		0,6					1,0	0,6	0,3	45,7
		O2		0,3	0,3	0,6	1,0	0,3			1,0	1,0	0,3	0,6	0,3	0,6	48,5	O2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,3		0,3	0,6	0,6	0,6	0,3	69,3
		O3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,6	0,3			0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	32,3	O3	0,3	0,3							0,3				0,6		10,7
		%	30,0	50,0	30,0	50,0	63,3	20,0	0,0		76,7	76,7	53,3	63,3	40,0	63,3	47,4	%	63,3	76,7	66,7	66,7	43,3	33,3	53,3	10,0	10,0	10,0	20,0	53,3	60,0	20,0	41,9
	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	%	
T1	0,3	1,0	1,0	1,0	0,3				1,0	0,3	0,3	1,0	1,0	0,3	57,7	T1		0,3						0,3	0,3	0,6	0,3		1,0	0,6	24,3		
T2					0,6	0,3			0,3	0,3		0,3	0,3	0,3	18,5	T2	0,3	0,3						0,6	0,6		1,0	0,3	0,3	0,3	26,4		
T3	0,6		0,3	0,3	0,3	0,3			0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	0,3	42,3	T3			0,3		0,3			0,3	0,3			0,6	0,6		17,1		
T4						0,3			0,3	0,6					9,2	T4						0,3						0,3	0,3	0,3	8,6		
%	22,5	25,0	32,5	32,5	30,0	22,5	0,0		55,0	45,0	22,5	47,5	57,5	22,5	31,9	%	7,5	15,0	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	22,5	30,0	22,5	32,5	15,0	55,0	45,0	19,1		

Βαθμός συσχέτισης

- 1 → Μεγάλος
- 0,6 → Μέτριος
- 0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αριθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 10.1 AKIS

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης Ο συνδυασμός των πλεονεκτημάτων Π2 - Σημαντική αύξηση της ιδιωτικής δαπάνης για E&A από την πλευρά των επιχειρήσεων συμπεριλαμβανόμενης της βιομηχανίας τροφίμων, Π4- Σημαντικές επιδόσεις στην καινοτομία και τις διασυνδέσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανόμενης της βελτίωσης της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για E&A), Π8-Η αύξηση των συνολικών δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A) στην Ελλάδα, Π9-Οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες για την έρευνα και την καινοτομία, Π10-Η αναδιάρθρωση των υποδομών έρευνας και εκπαίδευσης/ κατάρτισης με τη δημιουργία νέων Πανεπιστημιακών Τμημάτων Γεωπονίας, Τροφίμων και Αγροτικής Οικονομίας, Π11-Η λειτουργία (και περαιτέρω ενίσχυση) Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στα ελληνικά ΑΕΙ, Π12-Τα κίνητρα σε νέους ερευνητές για ανάσχεση του brain drain και Π13-Η μεγάλη ζήτηση για την χρηματοδότηση δράσεων καινοτομίας στον Αγροδιατροφικό τομέα στο πλαίσιο τόσο του ΠΑΑ 2014-2020 όσο και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 με την ευκαιρία Ε1-Η έμφαση (συμπεριλαμβανόμενης της πρόσθετης χρηματοδότησης της έρευνας) στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την νέα προγραμματική περίοδο 2021– 2027, συμπεριλαμβανόμενης της ΚΑΠ, σηματοδοτεί την ανάγκη αξιοποίησης των ευκαιριών χρηματοδότησης προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των πόρων που αφιερώνονται στην καινοτόμο έρευνα για το αγροτροφικό σύστημα.

Παράλληλα, ο συνδυασμός των πλεονεκτημάτων Π4-Σημαντικές επιδόσεις στην καινοτομία και τις διασυνδέσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανόμενης της βελτίωσης της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για E&A), Π5-Σημαντικές πρωτοβουλίες για τη συγκρότηση οικοσυστημάτων καινοτομίας» με την ευκαιρία, Π8-Η αύξηση των συνολικών δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A) στην Ελλάδα, Π9-Οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες για την έρευνα και την καινοτομία, Π10-Η αναδιάρθρωση των υποδομών έρευνας και εκπαίδευσης/ κατάρτισης με τη δημιουργία νέων Πανεπιστημιακών Τμημάτων Γεωπονίας, Τροφίμων και Αγροτικής Οικονομίας, Π11-Η λειτουργία (και περαιτέρω ενίσχυση) Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στα ελληνικά ΑΕΙ, και Π13-Η μεγάλη ζήτηση για την χρηματοδότηση δράσεων καινοτομίας στον Αγροδιατροφικό τομέα στο πλαίσιο τόσο του ΠΑΑ 2014-2020 όσο και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 με την ευκαιρία Ε2-Η δυνατότητα, μέσω της συγκρότησης του AKIS, σχεδιασμού συνεκτικής και συνεπούς εθνικής στρατηγικής διάδοσης και υιοθέτησης της γνώσης και της καινοτομίας στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές, υποδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης των δράσεων που αφορούν στη διάχυση και αξιοποίηση/υιοθέτηση καινοτομιών ιδίως μέσω συνεργασιών.

B) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης Ο συνδυασμός των αδυναμιών A1-Ελλειψη συνεκτικής στρατηγικής για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ) με βάση τις πραγματικές ανάγκες του πρωτογενούς τομέα, A2- Χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης καινοτομίας και εξειδικευμένης γνώσης στον πρωτογενή τομέα, A3-Ανεπαρκείς συνέργειες για τη (συν-) δημιουργία και/ή διάχυση 'κατάλληλης' καινοτομίας στον αγροτικό χώρο, A4- Απουσία μηχανισμών μεταφοράς γνώσης και διάχυσης αποτελεσμάτων της ΕΤΑΚ στην πρωτογενή παραγωγή, A7- Περιορισμένο και ανεπαρκές σύστημα παροχής επαγγελματικής κατάρτισης, A12-Απουσία επικέντρωσης της πολιτικής και των διοικητικών και λοιπών πόρων στην υλοποίηση των Μέτρων που αφορούν στην προώθηση και τη διάδοση της γνώσης και της καινοτομίας στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση της υιοθέτησής τους και A13-Η Ελλάδα, μαζί με άλλες 13 χώρες

της ΕΕ, ανήκει στις Moderate ενώ σύμφωνα με μία άλλη διάκριση η Ελλάδα περιλαμβάνεται στις 13 λιγότερο καινοτόμες (EU13) χώρες της ΕΕ-28 με τις ευκαιρίες E1-H έμφαση (συμπεριλαμβανόμενης της πρόσθετης χρηματοδότησης της έρευνας) στην προώθηση της γνώσης και της καινοτομίας στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την νέα προγραμματική περίοδο 2021– 2027, συμπεριλαμβανόμενης της ΚΓΠ και E2-H δυνατότητα, μέσω της συγκρότησης του AKIS, σχεδιασμού συνεκτικής και συνεπούς εθνικής στρατηγικής διάδοσης και υιοθέτησης της γνώσης και της καινοτομίας στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές επισημαίνουν την ευρύτερη/περιεκτική ανάγκη συγκρότησης συνολικής/συνεκτικής στρατηγικής (σχεδιασμός και πάσης φύσεως πόροι σε εθνικό, περιφερειακό ή/και κλαδικό επίπεδο) για την παραγωγή, διάδοση (συμπεριλαμβανόμενης της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και των συμβουλευτικών υπηρεσιών) και παραγωγική αξιοποίηση καινοτομιών με έμφαση στην προώθηση συνεργασιών (πάσης φύσεως κίνητρα) και την ικανοποίηση πραγματικών (τρεχουσών ή χρόνιων) αναγκών του αγροτροφικού συστήματος.

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης Ο συνδυασμός των πλεονεκτημάτων Π2 - Σημαντική αύξηση της ιδιωτικής δαπάνης για Ε&Α από την πλευρά των επιχειρήσεων συμπεριλαμβανόμενης της βιομηχανίας τροφίμων, Π3- Συνεχής αύξηση του ποσοστού των ελληνικών επιχειρήσεων που καινοτομούν, Π4-Σημαντικές επιδόσεις στην καινοτομία και τις διασυνδέσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανόμενης της βελτίωσης της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για Ε&Α), Π8-Η αύξηση των συνολικών δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) στην Ελλάδα, Π11-Η λειτουργία (και περαιτέρω ενίσχυση) Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στα ελληνικά ΑΕΙ και Π12-Τα κίνητρα σε νέους ερευνητές για ανάσχεση του brain drain με την απειλή Α1-Το δυσμενές μακροοικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον (συμπεριλαμβανόμενης της ανεργίας και της φτώχειας) οδηγεί στην ανάγκη ύπαρξης σταθερού (μακρο-)οικονομικού περιβάλλοντος για την περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων (σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) και της καινοτομικότητας.

Από την άλλη, ο συνδυασμός των πλεονεκτημάτων Π8-Η αύξηση των συνολικών δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) στην Ελλάδα, Π9-Οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες για την έρευνα και την καινοτομία, Π11-Η λειτουργία (και περαιτέρω ενίσχυση) Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στα ελληνικά ΑΕΙ, και Π12-Τα κίνητρα σε νέους ερευνητές για ανάσχεση του brain drain με την απειλή Α3- Η απώλεια εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού (brain drain) λόγω της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης, συμπεριλαμβανόμενης της υγειονομικής κρίσης λόγω COVID-19 υπογραμμίζει την ανάγκη ανάσχεσης της περαιτέρω απώλειας υψηλής στάθμης και δυνατοτήτων ανθρώπινου δυναμικού.

Δ) Οι αδυναμίες – απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης Ο συνδυασμός των αδυναμιών Α13-Η Ελλάδα, μαζί με άλλες 13 χώρες της ΕΕ, ανήκει στις Moderate ενώ σύμφωνα με μία άλλη διάκριση η Ελλάδα περιλαμβάνεται στις 13 λιγότερο καινοτόμες (EU13) χώρες της ΕΕ-28 και Α14-Η ελλειμματική συνεργασία μεταξύ των παραγωγικών τομέων της οικονομίας και των ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας με την απειλή Α1-Το δυσμενές μακροοικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον (συμπεριλαμβανόμενης της ανεργίας και της φτώχειας) οδηγεί και πάλι στην ανάγκη ύπαρξης σταθερού (μακρο-)οικονομικού περιβάλλοντος για την περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων (σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) και της καινοτομικότητας.

Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι ο σχεδιασμός και η λειτουργία του AKIS θα είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία του επιδιωκόμενου εκσυγχρονισμού του πρωτογενούς τομέα με την προώθηση και τη διάδοση της γνώσης, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση της υιοθέτησής τους και, συνολικά, του Στρατηγικού Σχεδιασμού. Στο πλαίσιο της επιτυχούς λειτουργίας του AKIS σημαντικές παράμετροι είναι, από τη μια, η παροχή κινήτρων και η ενθάρρυνση των συνεργασιών, ιδίως μεταξύ κέντρων παραγωγής γνώσης και παραγωγικών φορέων και, ως εκ τούτου, η επιδίωξη συγκρότησης οικοσυστημάτων καινοτομίας και, από την άλλη, η διάδοση και αξιοποίηση καινοτομιών στην πρωτογενή παραγωγή, δηλαδή η συγκρότηση και λειτουργία συμβουλευτικών υπηρεσιών παράλληλα με τη βελτίωση της παρεχόμενης γεωργικής εκπαίδευσης/κατάρτισης. Και όλα αυτά σαφώς δείχνουν προς την κατεύθυνση της ανάγκης προτεραιοποίησης των εν λόγω δράσεων στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου, τόσο όσον αφορά στους οικονομικούς πόρους όσο και στους λοιπούς πόρους που είναι αναγκαίοι για την εμπροσθοβαρή εκκίνηση των σχετικών δράσεων ώστε να ενισχύσουν αποφασιστικά και ουσιαστικά τις υπόλοιπες δράσεις που θα σχεδιαστούν στο πλαίσιο ενός εκάστου των Ειδικών Στόχων της νέας ΚΓΠ.

Από την ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές προέκυψαν οι παρακάτω ανάγκες για το Σύστημα Γεωργικής Γνώσης & Καινοτομίας – AKIS.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 10 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Σύστημα Γεωργικής Γνώσης & Καινοτομίας – AKIS)	
S-O	S: 02, 04, 08, 09, 10, 11, 12, 13	O: 01	1	Ενίσχυση των πόρων που αφιερώνονται στην έρευνα και καινοτομία για το αγροτροφικό σύστημα
	S: 04, 05, 08, 09, 11, 13	O: 02	2	Ενίσχυση των δράσεων που αφορούν στη διάχυση και αξιοποίηση/υιοθέτηση καινοτομιών ιδίως μέσω συνεργασιών
W-O	W: 01, 02, 03, 04, 07, 12, 13	O: 02, 01	3	Συνολική στρατηγική (σχεδιασμός και πάσης φύσεως πόροι σε εθνικό, περιφερειακό ή/και κλαδικό επίπεδο) για την παραγωγή, διάδοση (συμπεριλαμβανόμενης της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και των συμβουλευτικών υπηρεσιών) και παραγωγική αξιοποίηση καινοτομιών με έμφαση στην προώθηση συνεργασιών (πάσης φύσεως κίνητρα) και την ικανοποίηση πραγματικών (τρεχουσών ή χρόνιων) αναγκών του αγροτροφικού συστήματος
S-T	S: 02, 03, 04, 08, 11, 12	T: 01	4	Σταθερό (μακρο-)οικονομικό περιβάλλον για την περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων (σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) και της καινοτομικότητας (*)
	S: 08, 09, 11, 12	T: 03	5	Ανάσχεση της περαιτέρω απώλειας υψηλής στάθμης και δυνατοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
W-T	W: 13, 14	T: 01	6	Σταθερό (μακρο-)οικονομικό περιβάλλον για την ενίσχυση των επενδύσεων (σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) και της καινοτομικότητας (*)

(*) Προκύπτει η ίδια ακριβώς ανάγκη από 2 διαφορετικά τεταρτημόρια (S-T) & (W-T)

10.2.2. Περιγραφή του Διοικητικού Μηχανισμού Εφαρμογής ΚΑΠ-Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση ΤΠΕ στο ΣΔΕ της ΚΓΠ (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για το Διοικητικό Μηχανισμό Εφαρμογής της ΚΓΠ & για τη Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση των ΤΠΕ στο ΣΔΕ της ΚΓΠ.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ									
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)					W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)				
		S-O	S1	S2	S3	%	W-O	W1	W2	W3	%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	O1	1,0	0,6	1,0	86,7	O1	0,6	1,0	0,3	63,3
		O2	0,6	1,0	1,0	86,7	O2	1,0	1,0	1,0	100,0
		O3	0,6	0,3	0,6	50,0	O3	0,3	0,3		20,0
		O4	1,0	0,6	1,0	86,7	O4	1,0	0,3	0,3	53,3
		O5	0,6	1,0	1,0	86,7	O5	1,0	0,6	0,6	73,3
		O6	1,0	1,0	1,0	100,0	O6	1,0	1,0	1,0	100,0
		%	80,0	75,0	93,3	82,8	%	81,7	70,0	53,3	68,3
T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	T	S-T	S1	S2	S3	%	W-T	W1	W2	W3	%
		T1	0,6	0,3		30,0	T1	0,6	0,6	0,6	60,0
		T2		1,0		33,3	T2				0,0
		%	30,0	65,0	0,0	31,7	%	30,0	30,0	30,0	30,0

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 10.2.

A). Τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Όλα τα εντοπισμένα πλεονεκτήματα παρουσιάζουν πολύ υψηλούς βαθμούς συσχέτισης με τις ευκαιρίες (μέσος βαθμός συσχέτισης 82,8%). Συγκεκριμένα: η συμπερίληψη σημαντικών έργων ψηφιακής αναβάθμισης του ΥΠΑΑΤ στην Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού (ΒΨΜ) (S3), η υφιστάμενη επιχειρησιακή ετοιμότητα του ΥΠΑΑΤ και του ΟΠΕΚΕΠΕ ως προς τον υψηλό βαθμό μηχανογράφησης των διαδικασιών υποστήριξης της ΚΓΠ (S1) αλλά και η ενεργοποίηση του ΥΠΑΑΤ για την μελέτη απαιτήσεων και διάγνωση αναγκών για νέα πληροφοριακά συστήματα και εφαρμογές (S2). Τα πλεονεκτήματα αυτά δύναται να ενισχυθούν από τις ευκαιρίες που εντοπίστηκαν (O1, O2, O4, O5, O6) για την κάλυψη των αναγκών:

(α) υλοποίηση έργων άμεσης προτεραιότητας της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού (Ενιαίο Μητρώο ΥΠΑΑΤ, ΟΠΣ γεωχωρικών δεδομένων, e-Learning Αγροδιατροφικού Τομέα),

- (β) βελτίωση της λειτουργικότητας/αναβαθμίσεις υφιστάμενων πληροφοριακών υποδομών,
- (γ) ανάπτυξη νέων διαχειριστικών εφαρμογών για καθεστώτα που δεν υποστηρίζονται μηχανογραφικά (π.χ. προγράμματα των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι) και
- (δ) την ομογενοποίηση των μητρώων του ΥΠΑΑΤ μέσω του ΜΑΕΕ.
- Οι ανωτέρω ανάγκες (συστημάτων και υποδομών) δύναται να υλοποιηθούν και να χρηματοδοτηθούν μέσω δράσεων του ΕΣΠΑ και του ΠΑΑ (Ο6).

Β) Οι αδυναμίες – ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Το σύνολο των εντοπισμένων αδυναμιών (W1, W2, W3) εμφανίζει πολύ υψηλούς βαθμούς συσχέτισης με τις ευκαιρίες (Ο1, Ο2, Ο4, Ο5, Ο6) και ως εκ τούτου οι ανάγκες που προκύπτουν για την αντιμετώπιση των αναγκών από τους επιμέρους συναφείς συνδυασμούς αξιοποίησης των ευκαιριών είναι μονοσήμαντες και αφορούν σε:

- α) βελτίωση της λειτουργικότητας/αναβαθμίσεις υφιστάμενων πληροφοριακών υποδομών (η ανάγκη αυτή είχε εντοπισθεί επίσης και από τον συνδυασμό πλεονεκτημάτων/ευκαιριών),
- β) ανάπτυξη διαχειριστικών εφαρμογών για τα προγράμματα των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι για τα οποία δεν υφίσταται ολοκληρωμένη μηχανογραφική υποστήριξη και
- γ) Κατάρτιση ενοποιημένου μητρώου δικαιούχων και για τους δύο Πυλώνες της ΚΓΠ - Ενιαίο Επιχειρησιακό Μητρώο ΥΠΑΑΤ (δεδομένου του κοινού διαχειριστικού πλαισίου που θα πρέπει να επιβληθεί).

Η προφανής ανάγκη χρηματοδότησης των απαραίτητων επενδύσεων για ανάπτυξη εφαρμογών και συστημάτων από συγχρηματοδοτούμενες δράσεις του ΕΣΠΑ και του ΠΑΑ προκύπτει επίσης από τον συνδυασμό όλων των αδυναμιών με την ευκαιρία Ο6 (όπως είχε εντοπισθεί και στην ενότητα Α: Πλεονεκτήματα-Ευκαιρίες).

Γ) Τα πλεονεκτήματα - απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Το πλεονέκτημα (S2) έγκαιρης ενεργοποίησης του ΥΠΑΑΤ και του ΟΠΕΚΕΠΕ για την μελέτη απαιτήσεων της νέας ΚΓΠ εμφανίζει υψηλό βαθμό συσχέτισης με τις απειλές T1 και T2 και ο συνδυασμός οδηγεί στον εντοπισμό πρόσθετων αναγκών για την:

- α) αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων υλοποίησης με ίδια μέσα σε περιπτώσεις καθυστερήσεων και διοικητικών εμπλοκών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον και
- β) έγκαιρης κατάρτισης απαιτήσεων/προδιαγραφών για τις προγραμματιζόμενες επενδύσεις για την κάλυψη των απαιτήσεων της νέας ΚΓΠ (προφανής ανάγκη ως προαπαιτούμενο).

Δ) Οι αδυναμίες – απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Καίτοι ο βαθμός συσχέτισης αδυναμιών-απειλών διαφαίνεται σχετικά χαμηλός, η επιμέρους μέτρια συσχέτιση του συνόλου των αδύνατων σημείων (W1, W2, W3) με τον ενδεχόμενο κίνδυνο διοικητικών καθυστερήσεων έκδοσης του κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου, οδηγεί

στον επανεντοπισμό της ανάγκης έγκαιρης κατάρτισης απαιτήσεων/προδιαγραφών για τις προγραμματιζόμενες επενδύσεις για την κάλυψη των απαιτήσεων της νέας ΚΓΠ (που είχε ήδη καταγραφεί από τον συνδυασμό πλεονεκτημάτων και απειλών)

Από την ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές προέκυψαν οι παρακάτω ανάγκες για τον Διοικητικό Μηχανισμό Εφαρμογής της ΚΓΠ & για τη Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση των ΤΠΕ στο ΣΔΕ της ΚΓΠ.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 10 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Διοικητικό Μηχανισμό Εφαρμογής της ΚΓΠ & για τη Ψηφιοποίηση, Αξιοποίηση των ΤΠΕ στο ΣΔΕ)	
S-O	S: 03	O: 01, 02, 04, 05, 06	1	Υλοποίηση έργων άμεσης προτεραιότητας της ΒΨΜ (Ενιαίο Μητρώο ΥΠΑΑΤ, ΟΠΣ γεωχωρικών δεδομένων, e-Learning Αγροδιατροφικού Τομέα)
	S: 01	O: 01, 04, 06	2	Βελτίωση λειτουργικότητας-επεκτάσεις/αναβαθμίσεις υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων (*)
	S: 02	O: 01, 02, 05, 06	3	Ανάπτυξη νέων διαχειριστικών εφαρμογών για καθεστάτα που δεν υποστηρίζονται μηχανογραφικά (π.χ. προγράμματα των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι) (*)
	S: 01, 02	O: 04, 06	4	Ομογενοποίηση μητρώων του ΥΠΑΑΤ μέσω του ΜΑΑΕ
W-O	W: 01	O: 01, 04, 05, 06	5	Κατάρτιση ενοποιημένου Μητρώου δικαιούχων και για τους δύο Πυλώνες της ΚΓΠ (Ενιαίο Επιχειρησιακό Μητρώο ΥΠΑΑΤ)
	W: 02	O: 01, 02, 05, 06	6	Βελτίωση λειτουργικότητας-επεκτάσεις/αναβαθμίσεις υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων (*)
	W: 03	O: 01, 05, 06	7	Ανάπτυξη νέων διαχειριστικών εφαρμογών για καθεστάτα που δεν υποστηρίζονται μηχανογραφικά (π.χ. προγράμματα των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι) (*)
	W: 01, 02, 03	O: 06	8	Χρηματοδότηση επενδύσεων για ανάπτυξη εφαρμογών και συστημάτων μέσω προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΠΑΑ
SW-T	S: 02	T: 02	9	Αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων με ίδια μέσα για την οργάνωση συλλογής δεδομένων σε περίπτωση καθυστερήσεων υλοποίησης πληροφοριακών συστημάτων από τρίτους
	S: 01, 02 ή W: 01, 02, 03	T: 01	10	Έγκαιρη κατάρτιση απαιτήσεων/προδιαγραφών για την κάλυψη των αναγκών της νέας ΚΓΠ

* Όπως φαίνεται στον παραπάνω Πίνακα προκύπτουν ταυτόσημες ανάγκες από τα τεταρτημόρια S-O και W-O, συγκεκριμένα οι ανάγκη 2 είναι ταυτόσημη με την 6 και η ανάγκη 3 είναι ταυτόσημη με την 7. Ως εκ τούτου, θα συγχωνευθούν και θα ιεραρχηθούν ενιαία.

10.2.3. Ψηφιοποίηση και ελληνική γεωργία (Ανάγκες)

Με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού των αναγκών παρουσιάζεται παρακάτω η σχετική μήτρα προσδιορισμού των Αναγκών για την Ψηφιοποίηση της ελληνικής γεωργίας.

		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ																			
		S (ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ)				W (ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ)															
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	O (ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ)	S-O	S1	S2	%	W-O	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	%		
		O1	1,0			50,0	O1	1,0	0,6		1,0	0,3	1,0	0,3		0,6		0,3			42,5
		O2	1,0	0,3		65,0	O2	0,6	1,0	1,0	0,6		1,0		0,3	0,3	1,0	0,6	0,3		55,8
		O3	0,6	0,3		45,0	O3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,3	1,0	1,0	0,6	0,6	0,3	0,6			49,2
		O4	1,0	1,0		100,0	O4	0,3	1,0	0,6		1,0	0,3	0,3	0,3	0,3		0,6	0,3		41,7
		O5	0,6	1,0		80,0	O5	0,3	0,3		0,3		1,0		0,6	0,3	0,3	0,6	0,6		35,8
		O6	0,6	0,3		45,0	O6	0,6	0,6		0,3		0,6	1,0	0,3	0,6	0,3	0,3	0,3		40,8
		O7	0,6	0,6		60,0	O7	0,3	1,0	0,6	0,6	0,3	1,0	0,6	0,6	0,3	1,0	0,3	0,3		57,5
		O8	0,6	0,3		45,0	O8	0,3	0,6			0,6	0,3	0,3	0,3		0,6	0,3			27,5
			%	75,0	47,5		61,3	%	46,3	71,3	31,3	38,8	31,3	77,5	43,8	37,5	37,5	43,8	45,0	22,5	43,9
		T (ΑΠΕΙΛΕΣ)				W-T															
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	T (ΑΠΕΙΛΕΣ)	S-T	S1	S2	%	W-T	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	%		
		T1	1,0	0,3	65,0	T1	1,0	0,3	0,3				0,6	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3		33,3	
		T2	0,6	0,6	60,0	T2	0,6	0,6	0,3	0,6			1,0	1,0	0,3	0,6	0,6	0,6	0,3	54,2	
		T3	0,3	0,6	45,0	T3	0,3	1,0	0,3	0,6			1,0	1,0	0,6	0,6	0,3	1,0	0,6	60,8	
		T4	0,6	0,6	60,0	T4	0,6	1,0	0,6	0,6	0,3		1,0	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	64,2	
		T5	1,0	0,6	80,0	T5	0,6	0,3	0,3	1,0	0,3		0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	53,3	
	%	70,0	54,0		62,0	%	62,0	64,0	36,0	56,0	12,0	78,0	70,0	48,0	60,0	48,0	62,0	42,0	53,2		

Βαθμός συσχέτισης

1 → Μεγάλος

0,6 → Μέτριος

0,3 → Μικρός

Σημείωση: Η αρίθμηση Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών συνδέεται με το Πίνακα της Ανάλυσης SWOT του ΕΣ 10.3

Α) Τα Πλεονεκτήματα – Ευκαιρίες που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης Κατόπιν συσχέτισης των πλεονεκτημάτων ΔΣ01 και ΔΣ02, τα οποία αφορούσαν την ύπαρξη επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο, εξειδικευμένο προσωπικό και καινοτόμες τεχνολογίες για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (ΔΣ01) και την ύπαρξη συμβολαιακής γεωργίας η οποία δίνει ώθηση στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκολύνει τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στην αγροτική παραγωγή (ΔΣ02), με την ευκαιρία Ε04, η οποία προωθεί την δημιουργία αλλά και την επέκταση του δικτύου οπτικών ινών καθώς την αυξανόμενη διείσδυση του διαδικτύου σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, προέκυψε η ανάγκη για επέκταση του οπτικού δικτύου για την δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη επιχειρήσεων υψηλού τεχνολογικού επιπέδου ακόμα και σε δυσπρόσιτες περιοχές. Εν συνεχεία τα πλεονεκτήματα ΔΣ01 και ΔΣ02 συσχετίστηκαν με την Ευκαιρία Ε05, η οποία αναφέρεται στην ολοένα και πιο γρήγορη ανάπτυξη της τεχνολογίας αγροδιατροφικών προϊόντων και την ικανότητα ψηφιακών

τεχνολογιών να βελτιώσουν τις πρακτικές και τις δραστηριότητες περιβαλλοντικής γεωργίας (Έξυπνες καλλιέργειες) και να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων προς την κυκλική οικονομία, αλλά και με τη Ευκαιρία E07, η οποία αφορά την ελαφρά αύξηση των δραστηριοτήτων τεχνολογίας και της καινοτομίας από ερευνητικά ινστιτούτα και την αύξηση επενδύσεων και πρωτοβουλιών στην έρευνα και ανάπτυξη. Οι συσχετισμοί αυτοί δημιούργησαν την ανάγκη για αύξηση των συνεργασιών με επιχειρήσεις υψηλού τεχνολογικού επιπέδου για την αποτελεσματικότερη διείσδυση των νέων τεχνολογιών στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και τον μετέπειτα προσανατολισμό τους προς και την κυκλική οικονομία (ΔΣ01, ΔΣ02 με E05) αλλά και την ανάγκη για διασύνδεση ερευνητικών φορέων με επιχειρήσεις και βελτίωση δικτύων συνεργασίας για την υλοποίηση καινοτόμων εφαρμογών (ΔΣ01, ΔΣ02 με E07).

Β) Οι Αδυναμίες – Ευκαιρίες που παρουσιάζουν τις υψηλότερες συσχετίσεις

Ο συσχετισμός των Αδυναμιών ΑΔ02 και ΑΔ06, που αναφέρονται στο χαμηλό επίπεδο τεχνολογικών δεξιοτήτων και την ανεπαρκή διάδοση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στον αγροτικό τομέα που έχουν ως αποτέλεσμα την αδυναμία χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών στον αγροτικό χώρο (ΑΔ02) και την χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας και την κυριαρχία παραδοσιακών μεθόδων και παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων (ΑΔ06), με την Ευκαιρία E02, η οποία αφορά την υφιστάμενη ευρωπαϊκή και διεθνής χρηματοδότηση σε προγράμματα με τεχνολογίες ΤΠΕ οι οποίες προσφέρουν ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης για αγρότες, ευάλωτες ομάδες, καθώς και ευκαιρίες (επαγγελματική κατάρτιση) για την αύξηση εξειδικευμένων δεξιοτήτων, προβάλλουν την ανάγκη για αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων που παρέχονται για την εκπαίδευση των ομάδων ενδιαφέροντος στη ψηφιοποίηση με σκοπό την εγκατάλειψη παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων. Παράλληλα ο συσχετισμός των ίδιων Αδυναμιών (ΑΔ02 και ΑΔ06) με την Ευκαιρία E02, η οποία αναφέρθηκε παραπάνω, και με την Ευκαιρία E07, η οποία αφορά στην ελαφρά αύξηση των δραστηριοτήτων τεχνολογίας και της καινοτομίας από ερευνητικά ινστιτούτα και την αύξηση επενδύσεων και πρωτοβουλιών στην έρευνα και ανάπτυξη, θίγουν την ανάγκη για αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων που προορίζονται για την ενίσχυση της έρευνας με σκοπό την αύξηση του επιπέδου των τεχνολογικών ικανοτήτων και την αύξηση της παραγωγικότητας.

Γ) Τα Πλεονεκτήματα - Απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Το πρώτο Πλεονέκτημα ΔΣ01, το οποίο αναφέρεται στην ύπαρξη επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο, εξειδικευμένο προσωπικό και καινοτόμες τεχνολογίες για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, σε συσχέτιση με την πρώτη Απειλή ΑΠ01, η οποία έχει να κάνει με τα ανεπαρκή κίνητρα για την προσέλκυση νέων πληθυσμών στον πρωτογενή τομέα και απώλεια ανθρώπινου δυναμικού υψηλής μόρφωσης και κατάρτισης στο εξωτερικό, συνθέτουν την ανάγκη για δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο ώστε να περιοριστεί η μετανάστευση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης. Επιπλέον, μεγάλος βαθμός συσχέτισης εντοπίστηκε στον συνδυασμό των Πλεονεκτημάτων ΔΣ01, το οποίο αναφέραμε παραπάνω, και ΔΣ02, που αφορά την ύπαρξη συμβολαιακής γεωργίας η οποία δίνει ώθηση στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκολύνει τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στην αγροτική παραγωγή, με τις Απειλές ΑΠ01, που αναφέραμε παραπάνω, ΑΠ 04, που αφορά την καθυστέρηση στην ενσωμάτωση σύγχρονων τεχνολογιών και καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία, αλλά και ΑΠ05, η οποία αναφέρεται στην χαμηλή απόδοση νεοσύστατων επιχειρήσεων και την έλλειψη κουλτούρας καινοτομίας σε αρκετές περιοχές. Η ανάγκη που

προέκυψε από αυτόν τον συνδυασμό προωθεί την ενίσχυση συμπράξεων μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν υψηλό τεχνολογικό επίπεδο και της συμβολαιακής γεωργίας με στόχο τη μύηση του αγροτικού τομέα σε καινοτόμες εφαρμογές και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην παραγωγική διαδικασία.

Δ) Οι Αδυναμίες – Απειλές που παρουσιάζουν τους υψηλότερους βαθμούς συσχέτισης

Ο τελευταίος συνδυασμός που έγινε αφορούσε τις Αδυναμίες ΑΔ01, ΑΔ02, ΑΔ04, ΑΔ05, ΑΔ06, ΑΔ07, ΑΔ08 και ΑΔ11 καθώς και τις Απειλές ΑΠ02, ΑΠ03, ΑΠ04 και ΑΠ05. Οι Αδυναμίες αυτές αναφέρονται, στη Γήρανση του πληθυσμού και στο χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο στις αγροτικές περιοχές (ΑΔ01), στο χαμηλό επίπεδο τεχνολογικών δεξιοτήτων και στην ανεπαρκή διάδοση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στον αγροτικό τομέα με αποτέλεσμα την αδυναμία χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών στον αγροτικό χώρο (ΑΔ02), στην έλλειψη δομών στήριξης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για τον εκσυγχρονισμό της γεωργικής παραγωγής (ΑΔ04), στην χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας και στην κυριαρχία παραδοσιακών μεθόδων και παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων (ΑΔ06), στο υψηλό κόστος παραγωγής προϊόντων και επενδύσεων που οφείλεται σε αντικειμενικές αδυναμίες (π.χ. νησιωτικότητα, ορεινοί όγκοι, μικρές καλλιεργήσιμες εκτάσεις) και η μεγάλη εξάρτηση από τις επιδοτήσεις (ΑΔ07), στην έλλειψη επιχειρηματικότητας και πνεύματος καινοτομίας συμπεριλαμβάνοντας το δυσμενές φορολογικό καθεστώς, τις πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και την έλλειψη χρηματοδότησης (ΑΔ09) και στον χαρακτηρισμό του αγροτικού τομέα από εσωστρέφεια και έλλειψη εξαγωγικής στρατηγικής καθώς τα τελευταία 10 χρόνια συρρικνώνεται συνεχώς τόσο ως προς το μέγεθος της παραγωγής όσο και της απασχόλησης με αποτέλεσμα τον προσανατολισμό του παραδοσιακού και «γεωργικού προϊόντος» κυρίως στην εγχώρια αγορά (ΑΔ11). Από την άλλη πλευρά οι Απειλές αναφέρονται, στη χαμηλή παραγωγικότητα των εκμεταλλεύσεων του αγροδιατροφικού κλάδου (ΑΠ02), στο μικρό μέγεθος των μονάδων παραγωγής το οποίο δεν επιτρέπει υψηλές επενδύσεις, σε αντίθεση με τις μεγάλες μονάδες οι οποίες είναι συνήθως πιο κερδοφόρες και πιο πρόθυμες να υιοθετήσουν τις νέες τεχνολογίες, καθώς έχουν καλύτερη πρόσβαση σε εξωτερικό κεφάλαιο και δανεισμό (ΑΠ03), στην καθυστέρηση της ενσωμάτωσης σύγχρονων τεχνολογιών και καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία (ΑΠ04), και στην χαμηλή απόδοση νεοσύστατων επιχειρήσεων και την έλλειψη κουλτούρας καινοτομίας σε αρκετές περιοχές (ΑΠ05).

Από τις παραπάνω Αδυναμίες και Απειλές οι συνδυασμοί με τον μεγαλύτερο βαθμό συσχέτισης και τον μετέπειτα εντοπισμό της εκάστοτε ανάγκης ήταν οι εξής:

Ο συνδυασμός των Αδυναμιών ΑΔ01 και ΑΔ02 με τις Απειλές ΑΠ02 και ΑΠ05 από τον οποίο και προέκυψε η ανάγκη βελτίωση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, των ευκαιριών κατάρτισης και των τεχνολογικών υποδομών για την ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού και την ενσωμάτωση των τεχνολογικών επιτευγμάτων στην παραγωγική διαδικασία.

Ο συνδυασμός των Αδυναμιών ΑΔ04 και ΑΔ11 με τις Απειλές ΑΠ02, ΑΠ03, ΑΠ04 και ΑΠ05 από τον οποίο και προέκυψε η ανάγκη για δημιουργία δομών δικτύωσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της εσωστρέφειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων και την διείσδυση σε διεθνείς αγορές.

Ο συνδυασμός των Αδυναμιών ΑΔ02, ΑΔ06, ΑΔ07, και ΑΔ09 με τις Απειλές ΑΠ02, ΑΠ03, ΑΠ04, ΑΠ05 από τον οποίο και προέκυψε η ανάγκη για δημιουργία δομών που προωθούν τη ροή της γνώσης και την καινοτομία σε μικρές μονάδες και την ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ των μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη μείωση του κόστους

παραγωγής, την αύξηση των επενδύσεων και την αντικατάσταση των παρωχημένων πρακτικών με σύγχρονες τεχνολογίες.

Τέλος ο συνδυασμός των Αδυναμιών ΑΔ09 και ΑΔ07 με την Απειλή ΑΠ05 από τον οποίο και προκύπτει ανάγκη για δημιουργία ευνοϊκού κλίματος επιχειρηματικότητας (ελαφρύ φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις, δυνατότητα εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδότησης κ.α.) για την αύξηση των 'start-up' επιχειρήσεων και την αύξηση των επενδύσεων στην καινοτομία και τεχνολογία.

Εν κατακλείδι μέσα από όσα έχουν προαναφερθεί μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός θα αποτελέσει μελλοντικά θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη και την αειφορία της ελληνικής γεωργίας και οικονομίας. Το όφελος από την εισαγωγή νέων και καινοτόμων τεχνολογιών στον αγροδιατροφικό τομέα καθώς και τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών μονάδων παραγωγής είναι αναμφισβήτητο μεγάλο. Επιπλέον, η δημιουργία δομών δικτύωσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε συνδυασμό με την εκμετάλλευση των κονδυλίων έρευνας αλλά και τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος επιχειρηματικότητας αποτελούν σημαντικές ανάγκες αλλά και βασικοί πυλώνες πάνω στους οποίους θα πρέπει να στηριχθεί η νέα ΚΑΠ.

Από την ανάλυση συσχέτισης των δυνατών και αδύνατων σημείων με τις ευκαιρίες και τις απειλές προέκυψαν οι παρακάτω ανάγκες για τη Ψηφιοποίηση της ελληνικής γεωργίας.

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 10 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Ψηφιοποίηση της Ελληνικής Γεωργίας)	
S-O	S:01, 02	O:04	1	Επέκταση του οπτικού δικτύου για την δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη επιχειρήσεων υψηλού τεχνολογικού επιπέδου ακόμα και σε δυσπρόσιτες περιοχές
	S: 01,02	O: 05	2	Αύξηση συνεργασιών με επιχειρήσεις υψηλού τεχνολογικού επιπέδου για την αποτελεσματικότερη διείσδυση των νέων τεχνολογιών στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και τον μετέπειτα προσανατολισμό τους προς και την κυκλική οικονομία
	S: 01,02	O: 7	3	Διασύνδεση ερευνητικών φορέων με επιχειρήσεις και βελτίωση δικτύων συνεργασίας για την υλοποίηση καινοτόμων εφαρμογών
W-O	W: 02, 06	O: 02	4	Αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων για την εκπαίδευση των ομάδων ενδιαφέροντος στη ψηφιοποίηση με σκοπό την εγκατάλειψη παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων.
	W: 02, 06	O:07	5	Αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων για την ενίσχυση της έρευνας με σκοπό την αύξηση του επιπέδου των τεχνολογικών ικανοτήτων και την αύξηση της παραγωγικότητας
S-T	S:01	T: 01	6	Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος (φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις) για την ανάπτυξη επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο για

ΠΕΡΙΟΧΗ SWOT		α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ 10 ^{ου} ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (Ψηφιοποίηση της Ελληνικής Γεωργίας)
			τον περιορισμό της μετανάστευσης ανθρωπίνου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης
	S:01, 02	T:05,06	7 Ενίσχυση συμπράξεων με επιχειρήσεις με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο και της συμβολαιακής γεωργίας για τη μύηση του αγροτικού τομέα σε καινοτόμες εφαρμογές και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην παραγωγική διαδικασία
W-T	W: 01, 02	T02, T05	8 Βελτίωση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, ευκαιριών κατάρτισης και τεχνολογικών υποδομών για την ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού και την ενσωμάτωση των τεχνολογικών επιτευγμάτων στην παραγωγική διαδικασία.
	W: 04, 11	T04, T02, T06	9 Δημιουργία δομών δικτύωσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της εσωστρέφειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων και την διείσδυση σε διεθνείς αγορές
	W:06, 07,09, 11	T05	10 Δημιουργία δομών που προωθούν τη ροή της γνώσης και την καινοτομία σε μικρές μονάδες και ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ των μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη μείωση του κόστους παραγωγής, την αύξηση των επενδύσεων και την αντικατάσταση των παρωχημένων πρακτικών με σύγχρονες τεχνολογίες
	W09, W07	T06	11 Δημιουργία ευνοϊκού κλίματος επιχειρηματικότητας (φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις, δυνατότητα εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδότησης κ.α.) για την αύξηση των start-ups και την αύξηση των επενδύσεων στην καινοτομία και τεχνολογία

11. ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ (CLUSTERING)

Με βάση την εφαρμοσθείσα μεθοδολογία που εκτενώς παρουσιάστηκε στο πρώτο κεφάλαιο ο συνολικός αριθμός των προσδιορισθεισών αναγκών ανέρχεται σε 146 απ' όλα τα τεταρτημόρια της μήτρας συσχέτισης της SWOT ανά ειδικό στόχο, ενώ εάν αφαιρεθούν κάποιες ανάγκες οι οποίες προέρχονται από διαφορετικά τεταρτημόρια και ταυτίζονται (σε επίπεδο ειδικού στόχου), τότε οι συνολικές ανάγκες ανέρχονται σε 135. .

Ο μεγάλος αυτός αριθμός αναγκών είναι απόρροια του πολύ μεγάλου αριθμού των Δυνατών – Αδύνατων Σημείων αλλά και Ευκαιριών – Κινδύνων και δημιουργεί σημαντική δυσκολία για την επόμενη φάση κατάρτισης του Στρατηγικού Σχεδίου που είναι η ιεράρχηση και η διαβούλευση τους.

Με δεδομένο ότι η ιεράρχηση των αναγκών (μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης) οδηγεί στον προσδιορισμό της στρατηγικής του Στρατηγικού Σχεδίου είναι ευνόητο ότι η ιεράρχηση 152 αναγκών που σε μεγάλο βαθμό αναδεικνύουν την αναγκαιότητα παρεμβάσεων σε επίπεδο ειδικού στόχου καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής.

Για την υπέρβαση αυτού του προβλήματος κρίθηκε αναγκαίο να εφαρμοσθεί η μέθοδος της συσσωμάτωσης (aggregation) δηλαδή η δημιουργία μιας νέας συστάδας αναγκών στην οποία θα ενσωματώνονται οι επιμέρους αναλυτικές ανάγκες του κάθε ειδικού στόχου σε ένα επίπεδο ευρύτερης στοχοθέτησης που θα καταστήσει ευχερέστερη την ιεράρχηση των στρατηγικών επιλογών.

Για την εφαρμογή της μεθοδολογίας επανεξετάστηκε από κοινού το σύνολο των 135 αναγκών, προσδιορίστηκαν αρχικά οι ομοειδείς ανάγκες σε επίπεδο ειδικού στόχου, στη συνέχεια «απομονώθηκαν» οι κοινές ανάγκες δηλαδή οι ανάγκες που καταγράφηκαν σε περισσότερους του ενός ειδικού στόχου και δημιουργήθηκαν οι συστάδες των νέων αναγκών.

Κάθε επιμέρους συστάδα αναγκών περιλαμβάνει το σύνολο των επιμέρους «αναλυτικών αναγκών». Με βάση την ανωτέρω προσέγγιση το σύνολο της ομάδας έργου συνεξέτασε τις συστάδες των αναγκών και τις κατένειμε σε κάθε ειδικό στόχο ενώ δημιούργησε και μια ιεραρχημένη λογική της προσέγγισης των αναγκών σε σχέση με τους γενικούς και ειδικούς στόχους της ΚΓΠ 2021-2027 έχοντας ως σημείο εκκίνησης το επίπεδο των τριών γενικών στόχων, την αντιστοίχιση τους με τους εννέα ειδικούς στόχους και στη συνέχεια την ταξινόμηση των «στρατηγικών αναγκών» (συστάδες αναγκών) και των συμπεριλαμβανομένων σε αυτές επιχειρησιακών αναγκών.

Από την ανάλυση αυτή οι 135 «επιχειρησιακές» ανάγκες κατανεμήθηκαν σε 29 συστάδες αναγκών.

Η υιοθετηθείσα μεθοδολογία επιτρέπει την ανάδειξη των κοινών αναγκών, δηλαδή συστάδες αναγκών που εντάσσονται σε περισσότερες του ενός ειδικού στόχου, αναδεικνύοντας και το σημαντικό βαθμό συσχέτισης που υπάρχει μεταξύ των αναγκών της Ελληνικής Γεωργίας και των επιμέρους Ειδικών Στόχων της ΚΓΠ 2021-2027.

Ο βαθμός συσχέτισης που αναδεικνύει και την συνεκτικότητα και την συνοχή των αναγκών αποτυπώνεται στην ακόλουθη μήτρα.

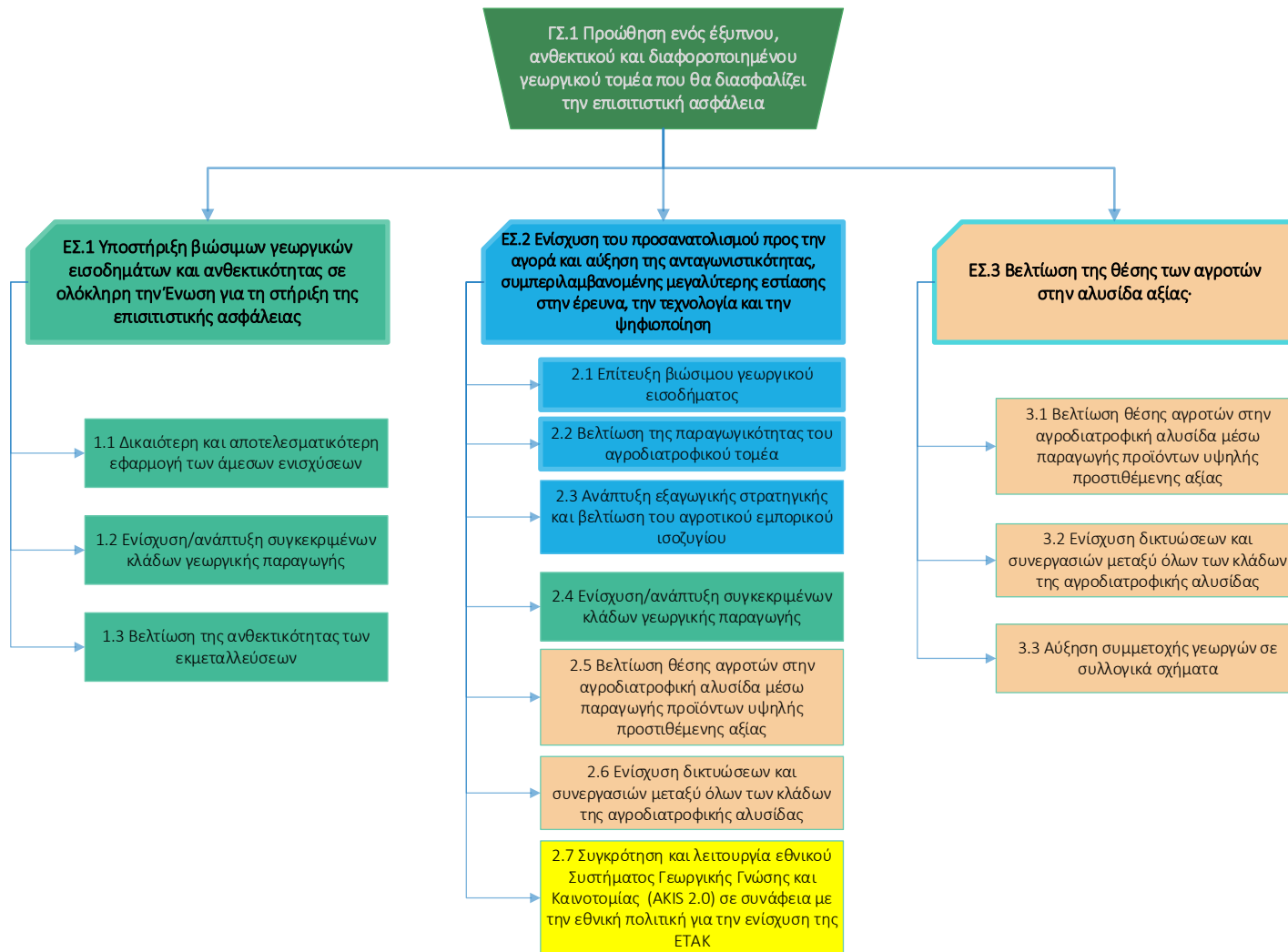
Πίνακας συσχέτισης των συστάδων (ομαδοποιημένων) αναγκών μεταξύ των Ειδικών Στόχων του ΣΣ της ΚΓΠ 2021 – 2027

ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ			ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ																																																
			ΓΣ-1					ΓΣ-2					ΓΣ-3					ΕΣ-10																																	
			ΕΣ-1			ΕΣ-2		ΕΣ-3		ΕΣ-4			ΕΣ-5		ΕΣ-6			ΕΣ-7		ΕΣ-8			ΕΣ-9		10.1	10.2	10.3	10.4	10.5																						
α/α			1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	4.4	5.1	5.2	5.3	5.4	6.1	6.2	6.3	7.1	7.2	7.3	8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	10.1	10.2	10.3	10.4	10.5						
ΓΣ-1	ΕΣ-1	1	1.1	Δικαιότερη & αποτελεσματικότερη εφαρμογή των άμεσων ενισχύσεων																																															
		2	1.2	Ενίσχυση/ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής																																															
		3	1.3	Βελτίωση της ανθεκτικότητας των εκμεταλλεύσεων																																															
	ΕΣ-2	4	2.1	Επίτευξη βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος																																															
		5	2.2	Βελτίωση παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού τομέα																																															
		6	2.3	Ανάπτυξη εξαγωγικής στρατηγικής και βελτίωση του αγροτικού εμπορικού ισοζυγίου																																															
		7	2.4	Ενίσχυση/ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής																																															
	ΕΣ-3	8	2.5	Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας																																															
		9	2.6	Ενίσχυση δικτύωσης και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας																																															
		10	2.7	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ																																															
	ΕΣ-4	11	3.1	Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας																																															
12		3.2	Ενίσχυση δικτύωσης και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας																																																
13		3.3	Αύξηση συμμετοχής γεωργών σε συλλογικά σχήματα																																																
14		4.1	Βελτίωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας και της δασοκομίας																																																
ΓΣ-2	ΕΣ-4	15	4.2	Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή																																															
		16	4.3	Πρώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές																																															
	ΕΣ-5	17	4.4	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ																																															
		18	5.1	Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων																																															
		19	5.2	Προστασία των εδαφικών πόρων από τη διάβρωση και βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών																																															
ΕΣ-6	20	5.3	Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή																																																
	21	5.4	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ																																																
	22	6.1	Παραγωγή περιβαλλοντικών δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών από τη γεωργία																																																
ΓΣ-3	ΕΣ-7	23	6.2	Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή																																															
		24	6.3	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ																																															
	ΕΣ-8	25	7.1	Ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού																																															
		26	7.2	Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού																																															
		27	7.3	Επίτευξη βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος																																															
ΕΣ-9	28	8.1	Ενίσχυση και διαφοροποίηση της οικονομίας των αγροτικών περιοχών																																																
	29	8.2	Συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές																																																
ΕΣ-10	ΕΣ-8	30	8.3	Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές																																															
		31	8.4	Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού																																															
	ΕΣ-9	32	8.5	Πρώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές																																															
		33	8.6	Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές																																															
		34	9.1	Ενδυνάμωση ζήτησης βιολογικών προϊόντων και προϊόντων με σήματα ποιότητας																																															
ΕΣ-10	35	9.2	Μείωση του κινδύνου από τη χρήση φυτοπροστατευτικών στη φυτική παραγωγή																																																
	36	9.3	Εφαρμογή προτύπων για την ευζωία και τον περιορισμό χρήσης αντιβιοτικών																																																
	37	9.4	Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων																																																
ΕΣ-10	38	9.5	Αλλαγή διατροφικών προτύπων και υιοθέτηση της μεσογειακής διατροφής																																																
	39	10.1	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ																																																
	40	10.2	Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών (συμπεριλαμβανόμενων δράσεων εκπαίδευσης-κατάρτισης, επιδείξεων, αναλλαγών, ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, παροχής γεωργικών συμβουλών) μέσω της αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύων																																																
	41	10.3	Αναβάθμιση πληροφοριακού και διοικητικού μηχανισμού για την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ																																																
	42	10.4	Βελτίωση παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού τομέα																																																
			43	10.5	Ενίσχυση δικτύωσης και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας																																														
			ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ			1			9					1			6					3			1			1		0			0		0																

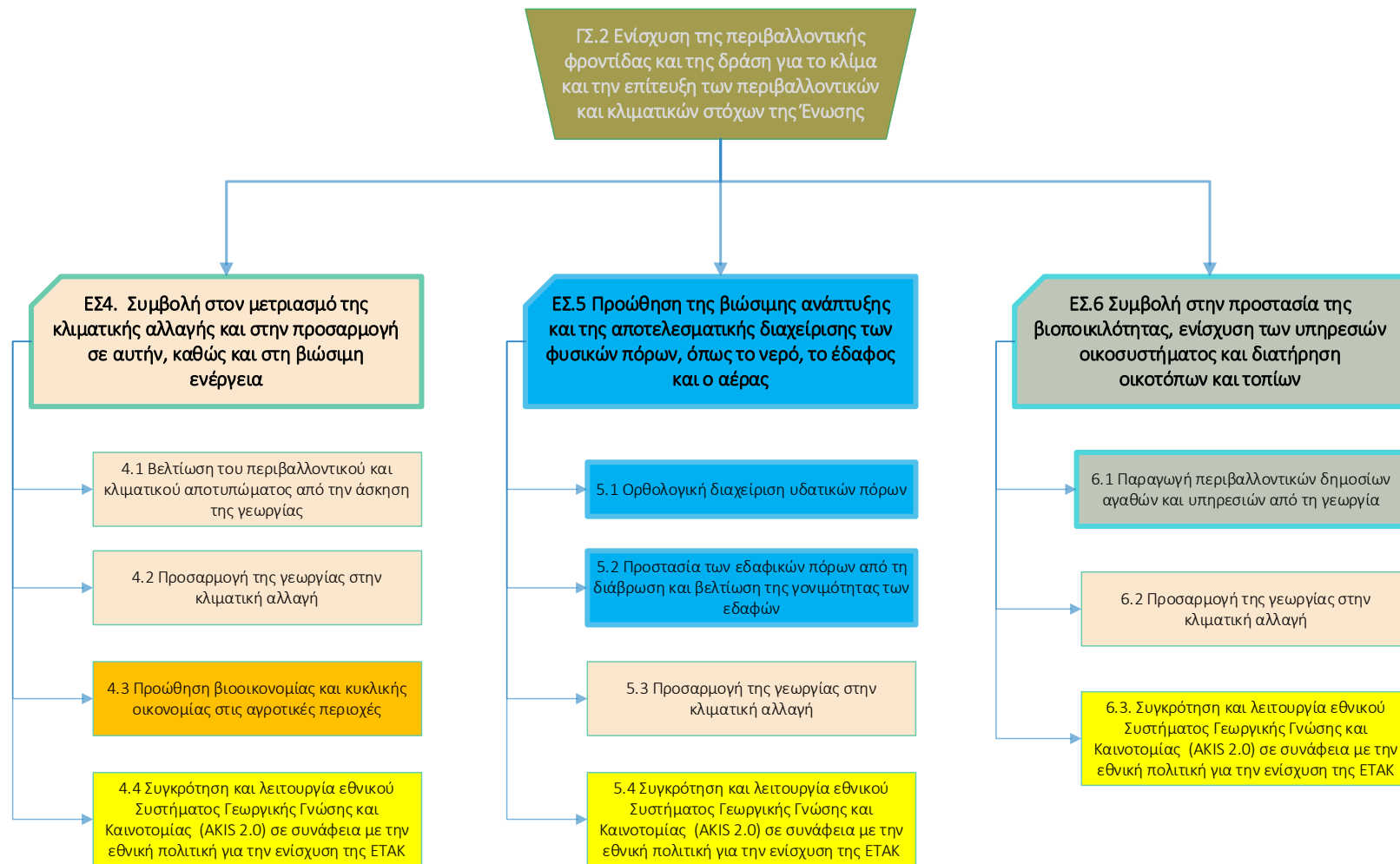
Βαθμός συνοχής των ομαδοποιημένων αναγκών μεταξύ των Ειδικών Στόχων: 51,2% (σύνολο συσχετισμένων ομαδοποιημένων αναγκών/ σύνολο ομαδοποιημένων αναγκών)

Η συσσωμάτωση των αναγκών σε επίπεδο «στρατηγικών» αναγκών που ενσωματώνουν τις επιχειρησιακές ανάγκες θα επιτρέψει στην συνέχεια κατά την φάση της κατάρτισης της στρατηγικής τον προσδιορισμό των επιμέρους στόχων αλλά και τον προσδιορισμό των παρεμβάσεων που θα εξυπηρετούν τους συγκεκριμένους στόχους επιτρέποντας τον προσδιορισμό των δεικτών αποτελεσμάτων και την σύνταξη του «πλαισίου επιδόσεων»

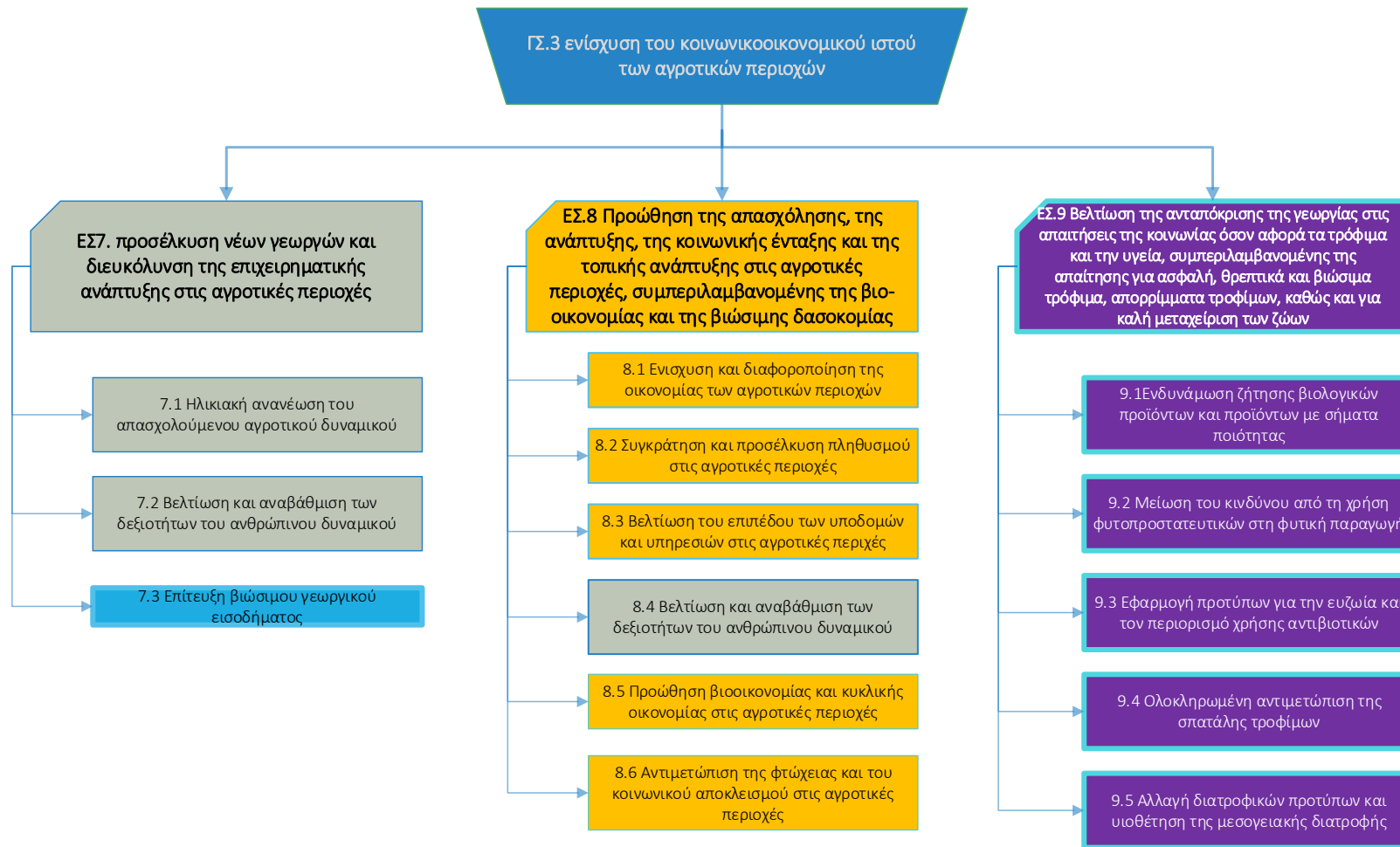
Η «λογική» της ομαδοποίησης των αναγκών αποτυπώνεται στα ακόλουθα δένδρογράμματα (για εποπτικούς λόγους ένα δένδρογράμμα ανά Γενικό Στόχο και 3 Ειδικούς και ένα ξεχωριστό δένδρογράμμα για τον ειδικό στόχο 10 (εγκάρσιος).

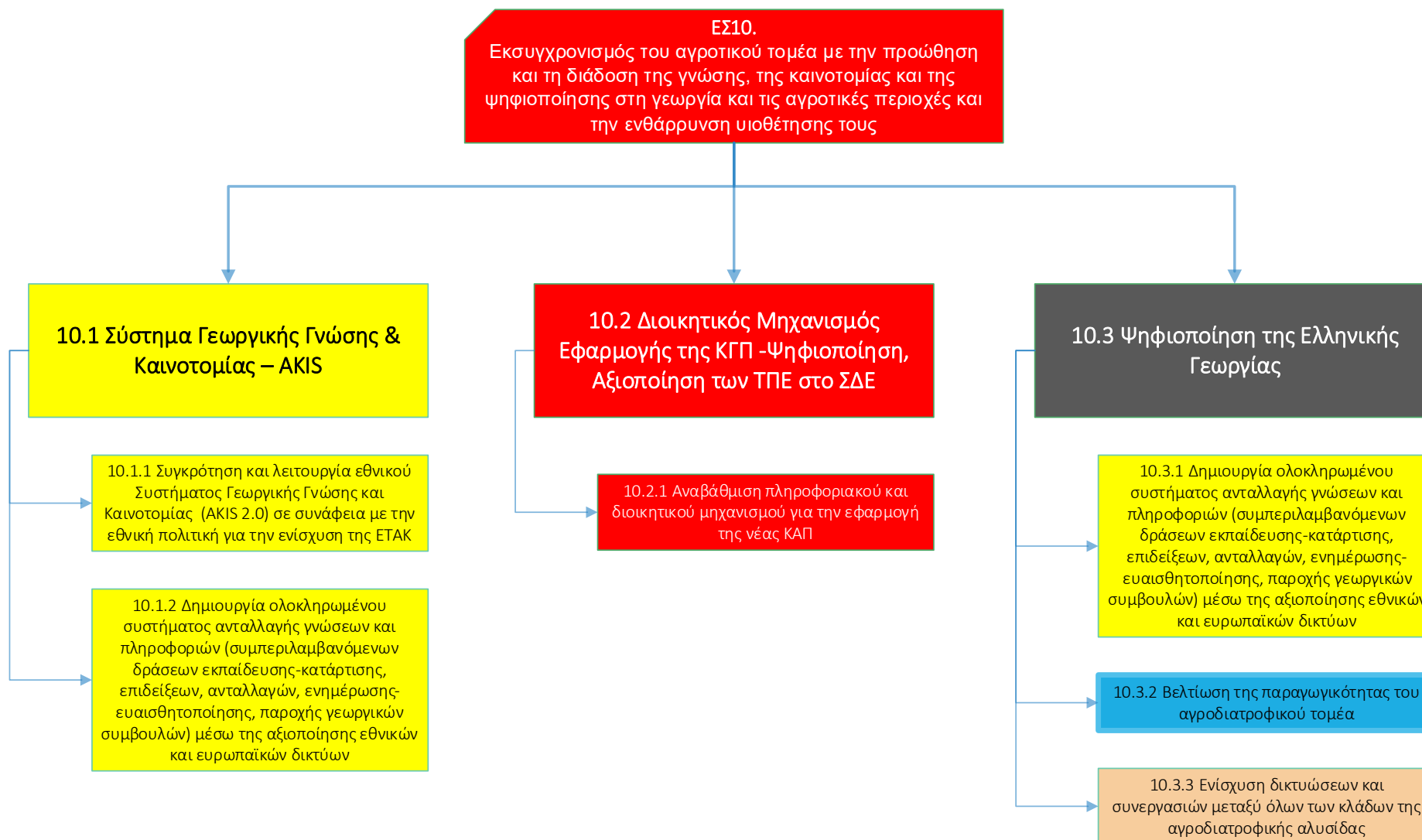
Διάγραμμα 1. Παρουσίαση clusters αναγκών Ειδικών Στόχων 1-3.

Διάγραμμα 2. Παρουσίαση clusters αναγκών Ειδικών Στόχων 4-6.

Διάγραμμα 3. Παρουσίαση clusters αναγκών Ειδικών Στόχων 7-9.

Διάγραμμα 4. Παρουσίαση clusters αναγκών Ειδικού Στόχου 10.

11.1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Στις επόμενες υποενότητες παρουσιάζονται οι συστάδες αναγκών ανά Ειδικό Στόχο και αναλύονται τα περιεχόμενα κάθε συστάδας (κατάλογος εξειδικευμένων αναγκών από τις οποίες έχει προκύψει η συστάδα).

11.1.1. Ειδικός Στόχος 1

1.1 Δικαιότερη & αποτελεσματικότερη εφαρμογή των άμεσων ενισχύσεων

- Στοχευμένη υποστήριξη για εγκατάσταση στη γεωργία ατόμων νεαρής ηλικίας και νεοεισερχομένων
- Καλύτερη στόχευση των προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων
- Μείωση των ανισοτήτων στην κατανομή των συνολικών ενισχύσεων ανά εκμετάλλευση
- Επανασχεδιασμός των ενισχύσεων στις εκμεταλλεύσεις των περιοχών με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς (πρώην 'μειονεκτικές περιοχές')
- Προφύλαξη της προβατοτροφίας (αλλά και της αιγοτροφίας και των βοοειδών) από κινδύνους που σχετίζονται με την εμφάνιση επιζωοτιών, τις αλλαγές των καταναλωτικών προτύπων, την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
- Ανάπτυξη των κλάδων των μηρυκαστικών με οριστική οριοθέτηση των εκτάσεων των βοσκοτόπων

1.2 Ενίσχυση/ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής

- Ανάπτυξη της προβατοτροφίας και ανάδειξη των εγχώριων φυλών
- Αύξηση της αξίας παραγωγής και της παραγωγικότητας στην κρεοπαραγωγό βοοτροφία και πιο ορθολογική διανομή της συνδεδεμένης ενίσχυσης στον τομέα του βοείου κρέατος.
- Αύξηση του Γεωργικού Οικογενειακού Εισοδήματος ανά εκμετάλλευση στις παραγωγικές εξειδικεύσεις: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή
- Βελτίωση της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής στις εκμεταλλεύσεις των παραγωγικών εξειδικεύσεων: δημητριακών, λοιπών αροτραίων, της ελαιοκομίας και της αμπελοκαλλιέργειας

1.3 Βελτίωση της ανθεκτικότητας των εκμεταλλεύσεων

- Διατήρηση υψηλού γεωργικού εισοδήματος στις εκμεταλλεύσεις των ορεινών περιοχών
- Μείωση του κόστους παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις εντάσεως εργασίας

11.1.2. Ειδικός Στόχος 2

2.1 Επίτευξη βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος

- Αύξηση των επενδύσεων και βελτίωση της στόχευσης των επενδυτικών μέτρων του Πυλώνα 2
- Περαιτέρω αύξηση του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων
- Βελτίωση της σχέσης ύψους επενδυμένου κεφαλαίου και μεγέθους εκμεταλλεύσεων

2.2 Βελτίωση παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού τομέα

- Ενίσχυση με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας σε όλους τους κλάδους με φθίνουσα πορεία την προηγούμενη περίοδο (λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή, μικτή φυτική παραγωγή, δημητριακά και ελαιοπρωτεϊνούχοι σπόροι, σπρωροφόρα δένδρα, ελαιοκομία, λοιπές μόνιμες καλλιέργειες, μικτή φυτική-ζωική παραγωγή)
- Υποστήριξη για περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας (TFP) στην αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά

2.3 Ανάπτυξη εξαγωγικής στρατηγικής και βελτίωση του αγροτικού εμπορικού ισοζυγίου

- Μείωση της ελλειμματικότητας στα κτηνοτροφικά προϊόντα (χοιρινό κρέας, βόειο κρέας, αγελαδινό γάλα) και τις ζωοτροφές (κτηνοτροφικά σιτηρά και σόγια)
- Εξειδικευμένη στρατηγική για εξαγωγές γεωργικών και διατροφικών προϊόντων σε συγκεκριμένες αγορές-στόχους

2.4 Ενίσχυση-ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων

- Αύξηση της παραγωγής αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών και παραγωγή εγχώριου πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της κρεοπαραγωγού πτηνοτροφίας

2.5 Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας

- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων, ιδιαίτερα στους υποκλάδους της μεταποίησης: επεξεργασίας φρούτων-λαχανικών, παραγωγής χυμών, παγωτών, έτοιμων γευμάτων, ζυθοποιίας και αναψυκτικών

2.6 Ενίσχυση δικτυώσεων και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας

- Ισχυροποίηση και επέκταση του πλέγματος των ενδοκλαδικών και διακλαδικών σχέσεων του εγχώριου αγροδιατροφικού τομέα, με στοχευμένες ενέργειες, σε κλαδικό και χωρικό επίπεδο.

2.7 Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ

- Δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος AKIS σε μεγάλη κλίμακα για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών

11.1.3. Ειδικός Στόχος 3

3.1 Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας

- Αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα που διαθέτουν σήμανση
- Αξιοποίηση εναλλακτικών καναλιών διανομής και ηλεκτρονικού εμπορίου
- Λήψη μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε εξωστρεφή α/δ προϊόντα
- Ενίσχυση της θέσης των α/δ προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού μέσω , οικονομικών κλίμακας, τυποποίησης , πιστοποίησης

3.2 Ενίσχυση δικτυώσεων και συνεργασιών

- Ενίσχυση των δικτυώσεων /συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ αλυσίδας ιδιαίτερα στα ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντα
- Ενίσχυση δικτυώσεων συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α.δ για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της εξωστρέφειας
- Ενίσχυση των παρεμβάσεων της ΚΓΠ που προωθούν την συνεργασία/δικτύωση των παραγωγών και των κλάδων της α/δ
- Αύξηση της συμμετοχής σε δικτυώσεις για την βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης των γεωργών στην α/δ αλυσίδα

3.3 Αύξηση συμμετοχής γεωργών σε συλλογικά σχήματα

- Αύξηση της συμμετοχής των γεωργών σε συλλογικά σχήματα με στόχο την αύξηση της παραγωγής προϊόντων με σήμανση

11.1.4. Ειδικός Στόχος 4

4.1 Βελτίωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας και της δασοκομίας

- Έμφαση στην ενίσχυση χρήσεων γης και γεωργικών/ κτηνοτροφικών πρακτικών οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου π.χ. βιολογική γεωργία
- Σχεδιασμός και λήψη μέτρων για την αύξηση της δέσμευσης άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία, με έμφαση στην προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την διαχείριση των βοσκοτόπων και την αγροδασοπονία

4.2 Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή

- Ανασχεδιασμός της πολιτικής για την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας στη γεωργία, στηριζόμενος στα νεότερα στοιχεία αλλά και στο Εθνικό και τα περιφερειακά σχέδια για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Έμφαση στην αύξηση της ξηρασίας και του κινδύνου πλημμυρών

4.3 Προώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές

- Καλύτερος συντονισμός με το Εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα καθώς και συντονισμός με τις πολιτικές της ΕΕ για παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από τη δασοκομία και παράλληλα ενίσχυση των προσπάθειών για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία.

4.4 Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ

- Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

11.1.5. Ειδικός Στόχος 5

5.1 Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων

- Έμφαση στη μείωση απωλειών από την άρδευση.
- Βελτίωση του συστήματος διακυβέρνησης των υδατικών πόρων με την ενίσχυση και ενδυνάμωση του συστήματος διαχείρισης του αρδευτικού νερού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Αξιοποίηση της κτηθείσας εμπειρίας από το Εθνικό Σύστημα για

την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων με στόχο τη βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης/ελέγχου των απολήψεων.

- Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των υδατικών πόρων.
- Οι Χωρικές/ περιφερειακές διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν υποδεικνύουν:
  - α. Βάρος στα μέτρα ποσοτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και ειδικά στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών που
    1. παρουσιάζουν μεγάλη εξάρτηση από τα υπόγεια νερά ή/και
    2. η ποσοτική κατάσταση είναι λιγότερο από καλή ή/και
    3. παρατηρούνται φαινόμενα υφαλμύρισης.
  - β. Προτεραιότητα στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών με εκτεταμένη διάχυτη ρύπανση όταν σχεδιάζεται η στόχευση τόσο των κανονιστικών όσο και των μέτρων παροχής κινήτρων

5.2 Προστασία των εδαφικών πόρων από τη διάβρωση και βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών

- Προσεκτικά σχεδιασμένη με έντονη χωρική διάσταση πολιτική για την προστασία των εδαφικών πόρων
- Έμφαση πρέπει να δοθεί στους βοσκοτόπους, με την έγκαιρη κατάρτιση αξιόπιστων και λειτουργικών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων
- Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των εδαφικών πόρων

5.3 Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή

- Συντονισμός και ενσωμάτωση στο Στρατηγικό Σχέδιο των μέτρων που αναφέρονται στα Αναθεωρημένα Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών αλλά και στην Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στο βαθμό μάλιστα που αυτά εξειδικεύονται σε περιφερειακό αλλά και σε τοπικό επίπεδο.
- Χωρικά προσδιορισμένα σχέδια και κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη γεωργία και τη δασοκομία από τα εντεινόμενα πλημμυρικά φαινόμενα και ξηρασία.

5.4 Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ

- Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων

11.1.6. Ειδικός Στόχος 6

6.1 Παραγωγή περιβαλλοντικών δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών από τη γεωργία

- Σχεδιασμός που θα επιτυγχάνει συνέργειες με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για τη βιοποικιλότητα (Πράσινη Συμφωνία, Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα 2030, Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές NATURA, , Σχέδια Δράσης Ειδών και οικοτόπων, Πρωτοβουλία για τους Επικονιαστές)
- Ενίσχυση της αποκατάστασης, διατήρησης και βελτίωσης των προστατευόμενων περιοχών, οικοτόπων και ειδών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα, με προτεραιότητα στην εκπόνηση των ειδικών διαχειριστικών σχεδίων για τις γεωργικές περιοχές NATURA και των περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων.
- Αύξηση των διατηρούμενων στοιχείων του τοπίου στις γεωργικές γαίες, διατήρηση και βελτίωση των γεωργικών συστημάτων και περιοχών υψηλής περιβαλλοντικής αξίας (HNV) και της αγροδασοπονίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας εκτός των προστατευόμενων περιοχών αλλά και τη βελτίωση της συνδετικότητας των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA.
- Έμφαση στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων -Πρόληψη και αποκατάσταση επιπτώσεων δασικών πυρκαγιών Συντονισμός με τη στρατηγική για τα Δάση
- Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξη του εγχώριου γενετικού υλικού
- Συμπλήρωση και βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης των ειδών και οικοτόπων που επηρεάζονται από τη γεωργική δραστηριότητα και τη δασοπονία. Βελτίωση της γνώσης σε ότι αφορά στις οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται από τη γεωργία και τη δασοκομία.
- Άρση προβλημάτων συντονισμού των δομών διακυβέρνησης βιοποικιλότητας και αγροτικού χώρου
- Προώθηση πρακτικών στην γεωργία και τη δασοκομία οι οποίες θα διατηρούν και ενισχύουν την βιοποικιλότητα στις γεωργικές και δασικές εκτάσεις και παράλληλα αποτροπή γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών που έχουν αρνητικές επιπτώσεις.

6.2 Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή

- Συντονισμός με την εθνική πολιτική για την κλιματική αλλαγή. (π.χ. Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, Εθνικό και Περιφερειακά σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή καθώς και τα διαλαμβανόμενα στο Εθνικό Σχέδιο για τη Δασοπονία)

6.3 Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ

- Ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, παροχής κατάρτισης και συμβουλών στους παραγωγούς στα πλαίσια του AKIS έτσι ώστε να γίνουν πιο κατανοητές οι σχέσεις αλληλεπίδρασης γεωργίας / δασοκομίας και βιοποικιλότητας και να διευκολυνθεί η

εφαρμογή της ενισχυμένης αιρεσιμότητας καθώς και των άλλων μέτρων στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου.

11.1.7. Ειδικός Στόχος 7

7.1 Ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού

- Ενδυνάμωση και ενίσχυση των μέτρων για τη διευκόλυνση της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών ιδιαίτερα σε μειονεκτικές περιοχές
- Μεγιστοποίηση οριζοντίων (μεταξύ των πυλώνων) και κάθετων (επιμέρους κατηγορίες παρεμβάσεων) συνεργειών μεταξύ παρεμβάσεων
- Πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της γεωργικής παραγωγής
- Επιπρόσθετα εθνικά μέτρα πολιτικής (φορολογικά, ασφαλιστικά κ.α.) για τη διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών
- Εθνικά μέτρα για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργική γη/ Δημιουργία Μηχανισμών Διαχείρισης

7.2 Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

- Αναβάθμιση εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και παροχή συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς

7.3 Επίτευξη βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος

- Η στήριξη των νέων γεωργών να οδηγή στη δημιουργία βιώσιμων και ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων

11.1.8. Ειδικός Στόχος 8

8.1 Ενίσχυση και διαφοροποίηση της οικονομίας των αγροτικών περιοχών

- Ενίσχυση της παραγωγικής βάσης των αγροτικών περιοχών και ενίσχυση των διακλαδικών σχέσεων μεταξύ των τομέων της οικονομίας
- Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών

- Μείωση της εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις
- Αξιοποίηση του συνόλου των χρηματοδοτικών μέσων της Ε.Ε για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομία των αγροτικών περιοχών

8.2 Συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές

- Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων
- Αύξηση της παροχής ψηφιακών υπηρεσιών με στόχο την μείωση των αναγκών για μετακινήσεις

8.3 Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές

- Βελτίωση του επιπέδου παροχής βασικών υπηρεσιών
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές

8.4 Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

- Εκπαίδευση και κατάρτιση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών σε θέματα χρήσης του internet και των προσφερόμενων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών

8.5 Προώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές

- Προώθηση και χρηματοδότηση επενδύσεων βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας και ΑΠΕ μέσω και των δύο Πυλώνων της ΚΑΠ
- Προώθηση επενδυτικών σχεδίων αξιοποίησης βιομάζας ΓΚΤ αποβλήτων, παραγωγής βιοαερίου και επαναχρησιμοποίησης νερού
- Υποστήριξη δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας/τεχνογνωσίας μεταξύ βιομηχανίας και έρευνας
- Οργάνωση και ανάπτυξη δικτύων συλλογής γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων προς αξιοποίηση σε περιφερειακό επίπεδο
- Προώθηση/ενίσχυση επενδύσεων μείωσης και επεξεργασίας/επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ αποβλήτων στην πηγή και βιοδιυλιστηρίων
- Δράσεις εκπαίδευσης/ενημέρωσης αγροτών σε θέματα βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας
- Δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος για ίδρυση και λειτουργία παραγωγικών μονάδων στον τομέα της βιοοικονομίας
- Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά, οικονομικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας

8.6 Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές

- Η αξιοποίηση θεσμικού πλαισίου για τις Αναπτυξιακές Εταιρείες / Υποβοήθηση των ΟΤΑ και των λοιπών τοπικών εταίρων για την ενεργοποίηση και σε λοιπούς τομείς πλην των δημοσίων έργων
- Διεύρυνση της τοπικής εταιρικής σχέσης με στόχο την προσαρμογή/εμπλουτισμό των τοπικών στρατηγικών με δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεργειών με το ΕΚΤ, Τ.Α.Μ, Τ.Φ .
- Ενημέρωση του πληθυσμού και των κοινωνικοοικονομικών εταίρων για τις προτεραιότητες της ΚΓΠ 2023-2027 και ενσωμάτωσή τους στις τοπικές στρατηγικές
- Ανάδειξη της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις προτεραιότητες των τοπικών στρατηγικών
- Αναζήτηση συνεργειών και συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από τα λοιπά Ταμεία της ΕΕ
- Εστίαση σε δράσεις για την υποβοήθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας των νέων

11.1.9. Ειδικός Στόχος 9

9.1 Ενδυνάμωση ζήτησης βιολογικών προϊόντων και προϊόντων με σήματα ποιότητας

- Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των ΠΟΠ - ΠΓΕ στις αγορές εξωτερικού
- Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην εγχωρία και διεθνή αγορά
- Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των ΠΟΠ - ΠΓΕ και ιδιαίτερα των οίνων στις αγορές του εξωτερικού
- Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των βιολογικών προϊόντων στην εγχωρία αγορά και διεθνή αγορά
- Σήμανση ελληνικών προϊόντων με σήματα υψηλής αναγνωρισιμότητας στις αγορές του εξωτερικού
- Αύξηση της παραγωγής /τυποποίησης / μεταποίησης ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντων που έχουν δυνατότητες εισόδου στις αγορές
- Μείωση του κόστους παραγωγής των βιολογικών προϊόντων

9.2 Μείωση του κινδύνου από τη χρήση φυτοπροστατευτικών στη φυτική παραγωγή

- Ενημέρωση παραγωγών για τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης φυτοπροστασίας σε ότι αφορά την ασφάλεια τροφίμων και την αναγκαιότητα μηδενικών υπολειμμάτων
- Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών για την ασφάλεια των τροφίμων με ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό
- Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής προς τους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών

9.3 Εφαρμογή προτύπων για την ευζωία και τον περιορισμό χρήσης αντιβιοτικών

- Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής των παραγωγών για την ευζωία των ζώων και τη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων
- Αύξηση ενημέρωσης - ευασητοποίησης των καταναλωτών σε θέματα καλής διαβίωσης των παραγωγικών ζώων και των κινδύνων από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα
- Ενίσχυση των αρμόδιων φορέων σχεδιασμού, εφαρμογής, ελέγχου στους τομείς που επηρεάζονται από τις προβλέψεις - στόχους της πολιτικής από το Αγρόκτημα στο πιάτο
- Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας

- Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας με παράλληλη ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών με το αναγκαίο προσωπικό

9.4 Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων

- Η αξιοποίηση καλών διεθνών πρακτικών και η μεταφορά τεχνογνωσίας για την εφαρμογή των σχετικών δράσεων
- Η ενεργότερη συμμετοχή ΜΚΟ και ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών δράσεων - ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την σπατάλη τροφίμων (*)
- Η έγκαιρη εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την μείωση της σπατάλης τροφίμων και η έκδοση του συνόλου των κανονιστικών πράξεων (**)
- Η άμεση έναρξη της ποσοτικής αποτύπωσης/καταγραφής της σπατάλης τροφίμων με βάση την κοινή μεθοδολογία μέτρησης αποβλήτων τροφίμων που έχει θεσπιστεί από την ΕΕ

9.5 Αλλαγή διατροφικών προτύπων και υιοθέτηση της μεσογειακής διατροφής

- Αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η Στρατηγική F2F για την αύξηση της ζήτησης φρούτων και λαχανικών
- Ενημέρωση του πληθυσμού για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής
- Η συνεχής παρακολούθηση της κατανάλωσης τροφίμων για την εξειδίκευση στοχευμένων πολιτικών για την προώθηση της υγιεινής διατροφής
- Εξοικείωση των καταναλωτών με το περιεχόμενο των Εθνικών Διατροφικών Οδηγών
- Η επικαιροποίηση των πολιτικών για την καταπολέμηση της παχυσαρκίας

11.1.10. Ειδικός Στόχος 10

10.1.1 Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ

- Ενίσχυση των πόρων που αφιερώνονται στην έρευνα και καινοτομία για το αγροτροφικό σύστημα
- Συνολική στρατηγική (σχεδιασμός και πάσης φύσεως πόροι σε εθνικό, περιφερειακό ή/και κλαδικό επίπεδο) για την παραγωγή, διάδοση (συμπεριλαμβανόμενης της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και των συμβουλευτικών υπηρεσιών) και παραγωγική αξιοποίηση καινοτομιών με έμφαση στην προώθηση συνεργασιών (πάσης φύσεως κίνητρα) και την ικανοποίηση πραγματικών (τρεχουσών ή χρόνιων) αναγκών του αγροτροφικού συστήματος
- Σταθερό (μακρο-)οικονομικό περιβάλλον για την περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων (σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) και της καινοτομικότητας

10.1.2 Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών (συμπεριλαμβανόμενων δράσεων εκπαίδευσης-κατάρτισης, επιδείξεων, ανταλλαγών, ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, παροχής γεωργικών συμβουλών) μέσω της αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύων

- Ενίσχυση των δράσεων που αφορούν στη διάχυση και αξιοποίηση/υιοθέτηση καινοτομιών ιδίως μέσω συνεργασιών
- Ανάσχεση της περαιτέρω απώλειας υψηλής στάθμης και δυνατοτήτων ανθρώπινου δυναμικού

Εξειδίκευση τομέων που θα πρέπει να εξυπηρετεί το AKIS

Ειδικά για το σύστημα AKIS αναγνωρίστηκαν επιμέρους επιχειρησιακές ανάγκες σε τομεακό/κλαδικό επίπεδο που θα πρέπει να στοχεύσουν οι παρεμβάσεις του συστήματος γεωργικής γνώσης και καινοτομίας μέσω των επιμέρους δράσεων (εκπαίδευση, κατάρτιση, ενημέρωση-ευαισθητοποίηση, μεταφορά τεχνογνωσίας). Οι τομείς που προκύπτουν από την οριζόντια εξαγωγή αναγκών στους υπόλοιπους ειδικούς στόχους αφορούν σε:

- Ανάπτυξη βιοοικονομίας-κυκλικής οικονομίας
- Νέες καλλιεργητικές πρακτικές (μείωση χρήσης φυτοπροστατευτικών, ορθολογική διαχείριση νερού)
- Διαχείριση εδαφικών πόρων και βιοποικιλότητας
- Διαχείριση/συντήρηση εξοπλισμού και εξοικονόμηση ενέργειας
- Εφαρμογή ψηφιακών συστημάτων γεωργίας ακριβείας

- Θέματα υγιεινής και ασφάλειας των παραγωγών και των εργαζομένων στη γεωργία, ατομικά μέτρα προστασίας
- Πρότυπα για την ευζωία και τον περιορισμό χρήσης αντιβιοτικών
- Θέματα ασφάλειας τροφίμων, προώθησης υγιεινής διατροφής
- Αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων
- Θέματα τυποποίησης, εμπορίας (εναλλακτικά κανάλια διανομής), marketing, εξαγωγικού προσανατολισμού
- Αύξηση παραγωγικότητας (εκσυγχρονισμός-εντατικοποίηση) και μείωση του κόστους παραγωγής
- Δικτύωση-συνεργασία (ανάπτυξη ενδοκλαδικών και διακλαδικών σχέσεων)
- Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων σε χρήση ΤΠΕ

10.2.1 Αναβάθμιση πληροφοριακού και διοικητικού μηχανισμού για την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ

- Υλοποίηση έργων άμεσης προτεραιότητας της ΒΨΜ (Ενιαίο Μητρώο ΥΠΑΑΤ, ΟΠΣ γεωχωρικών δεδομένων, e-Learning Αγροδιατροφικού Τομέα)
- Βελτίωση λειτουργικότητας-επεκτάσεις/αναβαθμίσεις υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων (*)
- Ανάπτυξη νέων διαχειριστικών εφαρμογών για καθεστώτα που δεν υποστηρίζονται μηχανογραφικά (π.χ. προγράμματα των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι) (*)
- Ομογενοποίηση μητρώων του ΥΠΑΑΤ μέσω του ΜΑΑΕ
- Κατάρτιση ενοποιημένου Μητρώου δικαιούχων και για τους δύο Πυλώνες της ΚΓΠ (Ενιαίο Επιχειρησιακό Μητρώο ΥΠΑΑΤ)
- Χρηματοδότηση επενδύσεων για ανάπτυξη εφαρμογών και συστημάτων μέσω προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΠΑΑ
- Αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων με ίδια μέσα για την οργάνωση συλλογής δεδομένων σε περίπτωση καθυστερήσεων υλοποίησης πληροφοριακών συστημάτων από τρίτους
- Έγκαιρη κατάρτιση απαιτήσεων/προδιαγραφών για την κάλυψη των αναγκών της νέας ΚΓΠ

10.3.1 Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών (συμπεριλαμβανόμενων δράσεων εκπαίδευσης-κατάρτισης, επιδείξεων, ανταλλαγών, ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, παροχής γεωργικών συμβουλών) μέσω της αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύων

- Επέκταση του οπτικού δικτύου για την δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη επιχειρήσεων υψηλού τεχνολογικού επιπέδου ακόμα και σε δυσπρόσιτες περιοχές

- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων για την εκπαίδευση των ομάδων ενδιαφέροντος στη ψηφιοποίηση με σκοπό την εγκατάλειψη παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων.
- Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος (φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις) για την ανάπτυξη επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο για τον περιορισμό της μετανάστευσης ανθρωπίνου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης
- Βελτίωση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, ευκαιριών κατάρτισης και τεχνολογικών υποδομών για την ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού και την ενσωμάτωση των τεχνολογικών επιτευγμάτων στην παραγωγική διαδικασία.
- Δημιουργία δομών δικτύωσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της εσωστρέφειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων και την διείσδυση σε διεθνείς αγορές

10.3.2 Βελτίωση της παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού τομέα

- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων για την ενίσχυση της έρευνας με σκοπό την αύξηση του επιπέδου των τεχνολογικών ικανοτήτων και την αύξηση της παραγωγικότητας
- Δημιουργία ευνοϊκού κλίματος επιχειρηματικότητας (φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις, δυνατότητα εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδότησης κ.α.) για την αύξηση των start-ups και την αύξηση των επενδύσεων στην καινοτομία και τεχνολογία

10.3.3 Ενίσχυση δικτυώσεων και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας

- Αύξηση συνεργασιών με επιχειρήσεις υψηλού τεχνολογικού επιπέδου για την αποτελεσματικότερη διείσδυση των νέων τεχνολογιών στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και τον μετέπειτα προσανατολισμό τους προς και την κυκλική οικονομία
- Διασύνδεση ερευνητικών φορέων με επιχειρήσεις και βελτίωση δικτύων συνεργασίας για την υλοποίηση καινοτόμων εφαρμογών
- Ενίσχυση συμπράξεων με επιχειρήσεις με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο και της συμβολαιακής γεωργίας για τη μύηση του αγροτικού τομέα σε καινοτόμες εφαρμογές και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην παραγωγική διαδικασία
- Δημιουργία δομών που προωθούν τη ροή της γνώσης και την καινοτομία σε μικρές μονάδες και ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ των μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη μείωση του κόστους παραγωγής, την αύξηση των επενδύσεων και την αντικατάσταση των παρωχημένων πρακτικών με σύγχρονες τεχνολογίες.

11.2. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε προς διαβούλευση σχέδιο συστάσεων σε κάθε Κράτος Μέλος με στόχο την παροχή κατευθύνσεων για το τρόπο ενσωμάτωσης της Πράσινης Συμφωνίας και ειδικότερα της Στρατηγικής από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και για την Βιοποικιλότητα στο Στρατηγικό Σχέδιο για την ΚΓΠ 2021-2027.

Οι συστάσεις αυτές θα οριστικοποιηθούν τον Δεκέμβριο δεν είναι δεσμευτικές για το Κράτος Μέλος αλλά αναδεικνύουν τις προτεραιότητες που θεωρεί/επιθυμεί η Επιτροπή ότι θα πρέπει να περιλαμβάνει το Στρατηγικό Σχέδιο της χώρας.

Οι συστάσεις βασίζονται σε αναλύσεις /μελέτες / έρευνες αλλά και την αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων στατιστικών δεδομένων της EUROSTAT το σύνολο των οποίων περιλαμβάνεται στο τριάντα σελίδων κείμενο.

Οι συστάσεις απεστάλησαν στις 26/11/2020 ημερομηνία μεταγενέστερη του παραδοτέου των αναγκών (20/10)

Ανεξαρτήτως του δεσμευτικού ή μη χαρακτήρα των συστάσεων για το Κράτος Μέλος, είναι δεδομένο ότι ένα βασικό «κριτήριο» αξιολόγησης από τις υπηρεσίες της Επιτροπής του Στρατηγικού Σχεδίου θα είναι και η εναρμόνιση του περιεχόμενου του με τις συστάσεις. Ως εκ τούτου η ομάδα έργου θεώρησε αναγκαίο να εξετάσει τον βαθμό συμβατότητας των προσδιορισμένων αναγκών με το περιεχόμενο των συστάσεων με στόχο τον εντοπισμό ενδεχόμενων κενών μεταξύ συστάσεων -αναγκών .

Ο εντοπισμός κενών θα ανεδείκνυε ότι η SWOT ανάλυση που αποτελεί το θεωρητικό υπόβαθρο για την ανάδειξη των αναγκών δεν έχει εντοπίσει /αναλύσει «πεδία» εξαιρετικής σημασίας για την διαμόρφωση της Στρατηγικής , τον σχεδιασμό και συνακόλουθα στοχοθέτηση των παρεμβάσεων

Από την ανάλυση όπως εκτενώς παρουσιάζεται κατωτέρω προέκυψε **πλήρης ταύτιση των προσδιορισμένων αναγκών με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Προώθηση ενός έξυπνου, ανθεκτικού και διαφοροποιημένου γεωργικού τομέα διασφαλίζοντας την επισιτιστική ασφάλεια»** καλύπτονται από την αναγνώριση των αναγκών/clusters αναγκών για:

- Δικαιότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή άμεσων ενισχύσεων, μείωση των διαφορών στο επίπεδο των άμεσων ενισχύσεων (μοναδιαίες αξίες δικαιωμάτων) και εφαρμογή συμπληρωματικής αναδιανεμητικής ενίσχυσης εισοδήματος
- Βελτίωση ανθεκτικότητας εκμεταλλεύσεων/clusters αναγκών

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Βελτίωση των περιβαλλοντικών προτύπων δίνοντας προτεραιότητα στις παρεμβάσεις σε δράσεις που προωθούν μόνιμους βοσκοτόπους και την προστασία του περιβάλλοντος»** καλύπτονται από την αναγνώριση των αναγκών/clusters αναγκών για:

- Οριοθέτηση και ψηφιοποίηση των εκτάσεων των βοσκοτόπων, ολοκλήρωση διαχειριστικών σχεδίων βοσκοτόπων και των ειδικών σχεδίων περιβαλλοντικής διαχείρισης των περιοχών Natura
- Προώθηση παρεμβάσεων eco schemes μέσω του Πυλώνα I

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων»** καλύπτονται από την αναγνώριση των αναγκών/clusters αναγκών για:

- Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας
- Ενίσχυση δικτυώσεων και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας
- Αύξηση συμμετοχής γεωργών σε συλλογικά σχήματα

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Ανάπτυξη της ελληνικής βιοοικονομίας με αύξηση της συμβολής των γεωργικών αποβλήτων και υποπροϊόντων στην παραγωγή συνολικής ανανεώσιμης ενέργειας»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση της συστάδας αναγκών για:

- Προώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Συμβολή στον στόχο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ για τη μείωση της απώλειας θρεπτικών συστατικών και τη βελτίωση της υγείας του εδάφους»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση των αναγκών/clusters αναγκών για:

- Μέτρα βελτίωσης της ποιότητας των υδατικών πόρων: Προτεραιότητα στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών με εκτεταμένη διάχυτη ρύπανση.
- Προστασία των εδαφικών πόρων από τη διάβρωση και βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Αντιμετώπιση της αποτελεσματικότητας χρήσης νερού»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση των αναγκών/clusters αναγκών για:

- Έμφαση στη μείωση απωλειών από την άρδευση.
- Έμφαση στα μέτρα ποσοτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και ειδικά στις Λεκάνες απορροής ποταμών που: 1. παρουσιάζουν μεγάλη εξάρτηση από τα υπόγεια νερά 2. η

ποσοτική κατάσταση είναι λιγότερο από καλή και 3. παρατηρούνται φαινόμενα υπαλμύρισης λόγω υπεράντλησης.

- Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Συμβολή στον στόχο της Πράσινης Συμφωνίας για την οργανική γεωργία»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση της ανάγκης για:

- Προώθηση εναλλακτικών καλλιεργειών και καλλιεργητικών πρακτικών μέσω eco-schemes (βιολογική γεωργία, αγροδασοκομία)

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Συμβολή στον στόχο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ για χαρακτηριστικά τοπίου»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση των αναγκών για:

- Προστασία συστημάτων Υψηλής Αξίας για τη Φύση (HNV) επέκτασή τους για την επίτευξη καλύτερης συνδετικότητας των περιοχών NATURA με στόχο τη βελτίωση της βιοποικιλότητας.
- Βελτίωση του χαρτογραφικού υποβάθρου για την εφαρμογή της ενισχυμένης αιρεσιμότητας
- Προτεραιότητα στα διαχειριστικά σχέδια για τις γεωργικές περιοχές NATURA, σχέδια διαχείρισης βοσκοτόπων

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση των αναγκών για:

- Έμφαση στην ενίσχυση χρήσεων γης και γεωργικών/ κτηνοτροφικών πρακτικών οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.
- Σχεδιασμό και λήψη μέτρων για την αύξηση της δέσμευσης άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία.
- Έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από τη δασοκομία και παράλληλα ενίσχυση των προσπαθειών για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση των αναγκών για:

- Χωρική και τομεακή εστίαση των μέτρων για την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας στη γεωργία, στηριζόμενη στο Εθνικό και τα περιφερειακά σχέδια για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών
- Σχεδιασμό αντιπλημμυρικής προστασίας που θα επικεντρώνει στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας με βάση την αναθεωρημένη προκαταρκτική αξιολόγηση κινδύνων πλημμύρας

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Ανταπόκριση στην πρόκληση της ηλικιακής ανανέωσης στο γεωργικό τομέα»** καλύπτονται πλήρως από την αναγνώριση των συστάδων αναγκών για:

- Ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού
- Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Αντιμετώπιση της φτώχειας, της ανεργίας και των διακρίσεων μεταξύ των φύλων στην απασχόληση»** καλύπτονται από την αναγνώριση των συστάδων αναγκών για:

- Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές
- Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Στοίχιση με τους στόχους των Green Deal / Farm to Fork για τα φυτοφάρμακα»** καλύπτονται από την αναγνώριση των αναγκών για:

- Μείωση του κινδύνου από τη χρήση φυτοπροστατευτικών στη φυτική παραγωγή
- Έμφαση στην σημασία που αποδίδεται από τους καταναλωτές στην ασφάλεια των τροφίμων

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Επιτάχυνση της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης του γεωργικού τομέα επενδύοντας το Σύστημα Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας»** είναι απολύτως συμβατές με την αναγνωρισμένη ανάγκη για:

- Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ

Οι ειδικές συστάσεις της ΕΕ για την **«Συμβολή στον στόχο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ για ευρυζωνικές συνδέσεις»** καλύπτονται πλήρως από τις συστάδες αναγκών για:

- Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές
- Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

12. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΓΠ 2021 – 2027

12.1. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Στο πλαίσιο της εκπόνησης της μελέτης του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής: «Παροχή Υπηρεσιών Διοικητικής-Τεχνικής Υποστήριξης για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ)», διοργανώθηκε η 1η (πρώτη) Δημοσία Διαβούλευση το διάστημα 1 με 5 Μαρτίου 2021 με σκοπό την Ιεράρχηση των Αναγκών, όπως αυτές προέκυψαν από την ανάλυση Π.Α.Ε.Α. (SWOT analysis). Την ιεράρχηση κλήθηκαν να κάνουν οι δρώντες (stakeholders) με βάση συγκεκριμένη μεθοδολογία, όπως αυτή προσαρμόστηκε σύμφωνα με τις οδηγίες-προτάσεις του ΕΧ ΑΝΤΕ Αξιολογητή (World Bank). Η επιλογή των ενδιαφερομένων μερών έγινε με κριτήριο τον υψηλό βαθμό αντιπροσωπευτικότητας όλων των κλάδων της γεωργίας/αγροδιατροφής/τοπικής αγροτικής ανάπτυξης και διακυβέρνησης καθώς και προέλευσης (ιδιωτικό και δημόσιο οικονομικό τομέα καθώς και συμπερίληψη του τρίτου τομέα δηλαδή εταιρών που εκπροσωπούσαν την κοινωνική οικονομία). Στο Παράρτημα επισυνάπτεται ο τελικός πίνακας συμμετεχόντων όπως συμφωνήθηκε – εγκρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή..

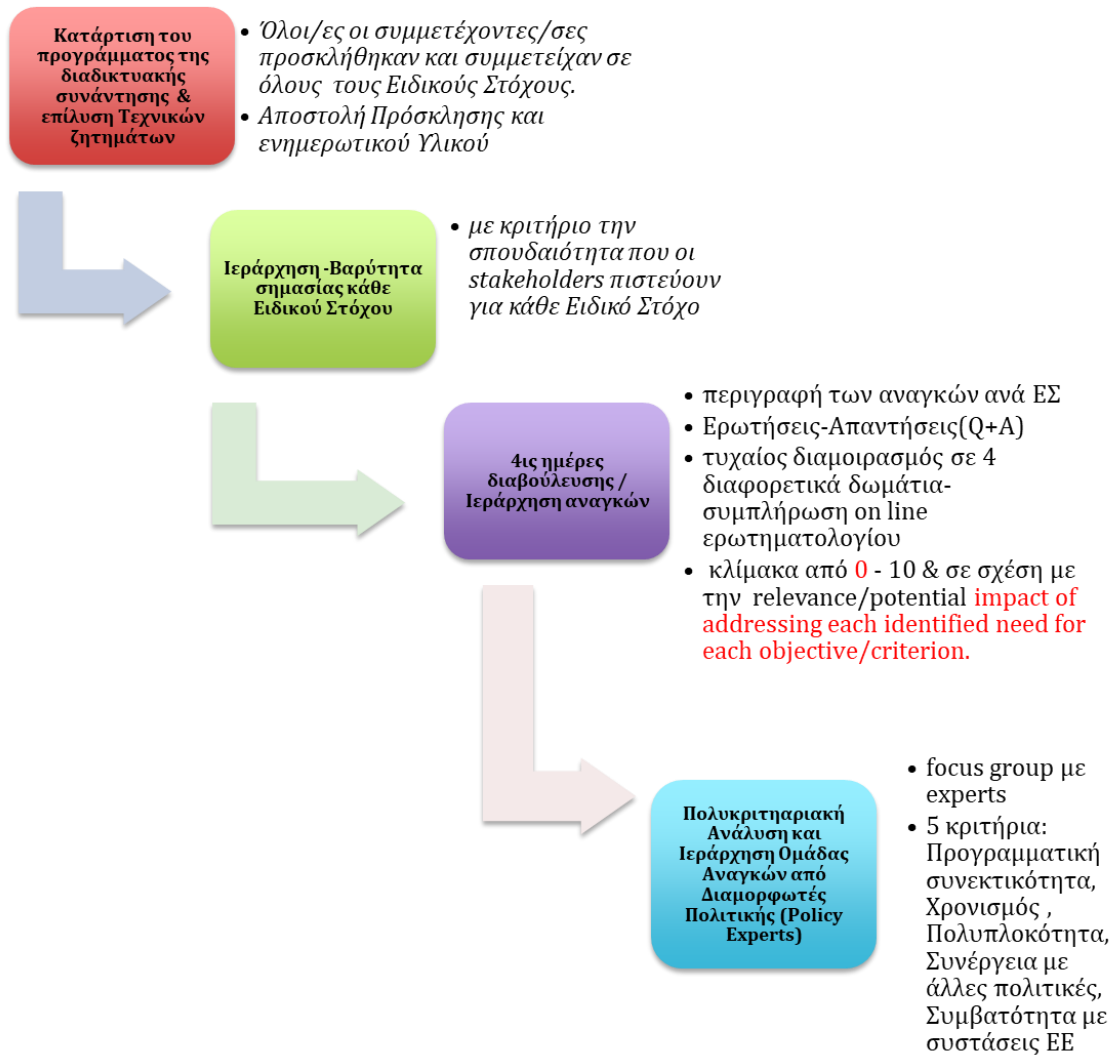
Παράλληλα οριστικοποιήθηκε και ο πίνακας των ειδικών (experts) οι οποίοι επιλέχθηκαν από τον Ανάδοχο με βάση την εμπειρία τους αλλά και την μακρόχρονη ενασχόλησή τους με την Κοινή Γεωργική Πολιτική και την εφαρμογή της στη χώρα μας...

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαβούλευσης και σε κάθε ερωτηματολόγιο που κλήθηκαν να συμπληρώσουν οι συμμετέχοντες/σες τηρήθηκαν όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ηθικής και δεοντολογίας. Τα στοιχεία και προσωπικά δεδομένα χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά και μόνο για το σκοπό της έρευνας και για κανέναν άλλο σκοπό και σε καμία περίπτωση δεν κοινοποιήθηκαν σε τρίτους. Πρόσβαση στις απαντήσεις της ερευνάς έχει μόνο η ερευνητική ομάδα και οι απαντήσεις παρέμειναν απολύτως εμπιστευτικές. Η μόνη παρουσίαση που γίνεται στο σημερινό παραδοτέο γίνεται συγκεντρωτικά υπό τη μορφή πινάκων και στατιστικών δεικτών και σε καμία περίπτωση μεμονωμένα. Όλα τα παραπάνω έγιναν γνωστά εκ των προτέρων στους συμμετέχοντες/ουσες.

Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι κρίθηκε ιδιαίτερα σημαντική η διαδικασία της διαβούλευσης και παρά τους περιορισμούς της covid-19 η Ομάδα έργου κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια να υποκατασταθεί η δια ζώσης συνάντηση-διαβούλευση από μια διαδικτυακή και χωρίς αποκλεισμούς διαβούλευση με συμπερίληψη όλων των ενδιαφερομένων μερών προκειμένου να επιτευχθεί η συν-διαμόρφωση (co-creation) και η επικύρωση (validation) της διαδικασίας ιεράρχησης των αναγκών στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Στο παρακάτω διάγραμμα περιγράφονται τα βήματα της μεθοδολογίας Ιεράρχησης αναγκών.

Σχήμα 1: Μεθοδολογικός βηματισμός της Δημόσιας Διαβούλευσης για την ιεράρχηση των αναγκών

12.2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΣ ΒΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ –ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

12.2.1. 1ο βήμα: Κατάρτιση του προγράμματος της διαδικτυακής συνάντησης καθώς και επίλυση Τεχνικών ζητημάτων

Το πρόγραμμα της διαβούλευσης σχεδιάστηκε έτσι ώστε να επιτρέπει τη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων φορέων, ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκε απογευματινές ώρες (14:00-17:00). Δεδομένου ότι ο όγκος της δουλειάς που έπρεπε να γίνει από τους δρώντες (stakeholders) ήταν μεγάλος επιλέχθηκε να αφιερωθούν τέσσερις ημέρες, με επιμερισμό των Ειδικών Στόχων ανά ημέρα. Όλοι οι συμμετέχοντες προσκλήθηκαν και συμμετείχαν σε όλους τους Ειδικούς Στόχους.

Δευτέρα 1 Μαρτίου 2021

- **ΕΣ1:** Υποστήριξη Βιώσιμων Γεωργικών εισοδημάτων και ανθεκτικότητας σε ολόκληρη την Ε.Ε. για τη στήριξη της επισιτιστικής ασφάλειας
- **ΕΣ2:** Ενίσχυση του προσανατολισμού προς την αγορά και αύξηση της ανταγωνιστικότητας, συμπεριλαμβανομένης της μεγαλύτερης εστίασης στην έρευνα, την τεχνολογία και την ψηφιοποίηση
- **ΕΣ3:** Βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αλυσίδα αξίας.

Τετάρτη 3 Μαρτίου 2021

- **ΕΣ4:** Συμβολή στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και τη συμβολή στην παραγωγή βιώσιμων μορφών ενέργειας
- **ΕΣ5:** Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας
- **ΕΣ6:** Συμβολή στην προστασία της βιοποικιλότητας, ενίσχυση των υπηρεσιών οικοσυστήματος και διατήρηση οικοτόπων και τοπίων

Πέμπτη 4 Μαρτίου 2021

- **ΕΣ7:** Προσέλκυση νέων γεωργών και διευκόλυνση της επιχειρηματικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- **ΕΣ8:** Προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της βιο-οικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας

Παρασκευή 5 Μαρτίου 2021

- **ΕΣ9:** *Βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της ΕΕ στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για ασφαλή, θρεπτικά και βιώσιμα τρόφιμα, διαχείρισης, για επίλυσης του ζητήματος των απορριμμάτων τροφίμων, καθώς και για καλή μεταχείριση των ζώων*
- **ΕΣ10** (Εγκάρσιος Ειδικός Στόχος): *Εκσυγχρονισμός του αγροτικού τομέα με την προώθηση και την διάδοση της γνώσης, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης στη Γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση υιοθέτησής τους*

Επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί η πλατφόρμα ZOOM με δυνατότητες υποδοχής υψηλού αριθμού συμμετεχόντων >300, δημιουργίας παράλληλων δωματίων (break-out rooms), δυνατότητα καταγραφής και δυνατότητα ορισμού ικανοποιητικού αριθμού co-host για την καλύτερη οργάνωση της διαδικασίας. Η Διαδικτυακή εκδήλωση υποστηρίχτηκε από μια πλειάδα έμπειρων μελών της Ερευνητικής Ομάδας του ΓΠΑ, ΛΚΝ Ανάλυσις .

12.2.2. 2ο βήμα: Αποστολή Πρόσκλησης και ενημερωτικού Υλικού

Στους αποδέκτες της Πρόσκλησης (βλέπε Παράρτημα) δόθηκαν συγκεκριμένες (απλές) οδηγίες προκειμένου να μπορέσουν συνδεθούν στο σύνδεσμο (link) της εκδήλωσης αλλά και να προετοιμαστούν για την διαβούλευση. Σε επισυναπτόμενο αρχείο της Πρόσκλησης που τους αποστάλθηκε, οι εμπλεκόμενους φορείς διαβούλευσης είχαν πρόσβαση στα παρακάτω κείμενα:

- Επιτελική Σύνοψη της Ανάλυσης ΠΑΕΑ,
- Πίνακες Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών (παρουσίαση σχεδίου SWOT)
- Πίνακες διαπιστωμένων Αναγκών ανά Ειδικό Στόχο

Ενώ επιπρόσθετη πληροφορία υπήρχε αναρτημένη και στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ και το ακόλουθο σύνδεσμο που υπήρχε επίσης στην πρόσκληση:

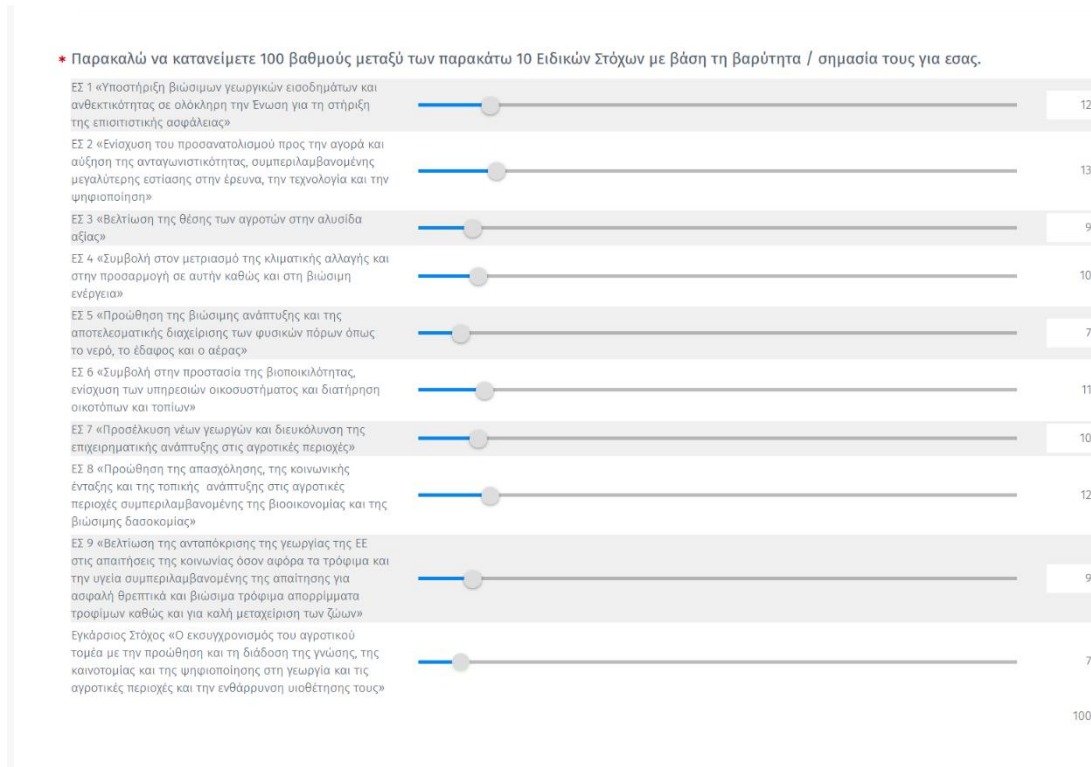
<http://www.agrotikianaptixi.gr/el/content/synopsi-toy-shedioy-swot-analysis-toy-agrotikoy-horoy-kai-systaseis-tis-eyropaikis-0>

The screenshot shows the website interface for the 'ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014 - 2020'. The main content area displays a document titled 'Σύνοψη του Σχεδίου SWOT Ανάλυσης του Αγροτικού Χώρου και Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το ΣΣ ΚΓΠ'. The document is dated FEB 2021. Below the title, there is a brief summary in Greek: 'Σε συνέχεια της ενημέρωσης / διαβούλευσης που έχει ξεκινήσει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων σχετικά με την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΓΠ) για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2023-2027, παρουσιάζεται η Επιτελική Σύνοψη του Σχεδίου SWOT Ανάλυσης του Αγροτικού Χώρου καθώς και τα κυριότερα στοιχεία αυτής. Επίσης, για την καλύτερη κατανόηση του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο θα πρέπει να συνταχθεί το ΣΣ ΚΓΠ, αλλά και των στόχων που θα πρέπει αυτό να υπηρετεί, παρατίθενται οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάρτιση του, στο πλαίσιο του διαρθρωμένου διαλόγου της Επιτροπής με τα κράτη μέλη.' Below the text are three links: 'Επιτελική σύνοψη σχεδίου SWOT ανάλυσης', 'Παρουσίαση σχεδίου SWOT ανάλυσης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027', and 'Συστάσεις Επιτροπής για το ΣΣ ΚΓΠ Ελλάδας'.

Από τους αποδέκτες της πρόσκλησης ζητήθηκε να γίνει μια προεργασία και συγκεκριμένα ένα προκαταρκτικό βήμα πριν την προσέλευση στη διαβούλευση, όπως περιγράφεται παρακάτω.

12.2.3. 3ο βήμα: Ιεράρχηση -Βαρύτητα σημασίας κάθε Ειδικού Στόχου

Πριν την πρώτη ημέρα της διαδικτυακής συνάντησης (συγκεκριμένα μέχρι την Κυριακή 28/02/2021) οι συμμετέχοντες έπρεπε να συμπληρώσουν ένα σύντομο online ερωτηματολόγιο (<https://www.questionpro.com/a/TakeSurvey?tt=0wN2yMEagbc%3D>) με προσωπικά στοιχεία αλλά κυρίως να επιμερίσουν 100 βαθμούς μεταξύ των 10 Ειδικών Στόχων με κριτήριο την **σπουδαιότητα** που οι ίδιοι/ίδιες πιστεύουν για κάθε Ειδικό Στόχο (βλέπε Εικόνα 1).

Εικόνα 1: Ιεράρχηση-Βαρύτητα σημασίας κάθε ειδικού στόχου

12.2.4. 4ο βήμα: Έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης

Την Δευτέρα 1.3.2021 ξεκίνησε η δημόσια διαβούλευση. Αφού παρουσιάστηκαν τα τεχνικά στοιχεία της συνάντησης (*house-keeping rules*) που αφορούσαν στους τρόπους χειρισμού της επικοινωνίας μέσω της πλατφόρμας (πως ζητάμε τον λόγο, πως στέλνουμε μηνύματα κλπ) αλλά και στην αναγκαιότητα καταγραφής της συνάντησης (υπήρξε αποδοχή –σύμφωνη γνώμη - της καταγραφής από τους συμμετέχοντες/ουσες) παρουσιάστηκε το γενικό περίγραμμα των 4^{ων} ημερών. Δόθηκαν επίσης σταθερά τηλέφωνα και e-mail επικοινωνίας για τεχνική βοήθεια. Στη συνέχεια ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου ευχαρίστησε για την συμμετοχή και έκανε μια μικρή εισαγωγή – περιγραφή των αποτελεσμάτων της SWOT ανάλυσης. Παρουσίασε επίσης τα αποτελέσματα από το 3^ο βήμα δηλαδή την ποσοστιαία κατανομή της βαρύτητας κάθε Στόχου όπως προέκυψε από τους ίδιους τους stakeholders.

Σχήμα 2: Βαρύτητα Ειδικών Στόχων όπως προέκυψε από τους Φορείς*

* Κανονικοποιημένοι μέσοι όροι βαθμολογιών που προέκυψαν από την συμπλήρωση τυποποιημένου ερωτηματολογίου (βλ. Ενότητα 12.2.3).

Στη συνέχεια δόθηκε η δυνατότητα στους συμμετέχοντες/ουσες να τοποθετηθούν και να ξεκινήσει μια αρχική συζήτηση.

12.2.5. 5ο βήμα: Ιεράρχηση αναγκών

Για κάθε ημέρα/ειδικό στόχο είχε ανατεθεί η περιγραφή των αναγκών σε ένα μέλος της Ομάδας (εχρητ στον Ειδικό Στόχο). Η περιγραφή γινόταν με παρουσίαση (power point) και στη συνέχεια υπήρχε χρόνος για διευκρινιστικές ερωτήσεις από την ολομέλεια (clarification Q+A session). Μετά και τις διευκρινήσεις οι συμμετέχοντες/ουσες χωρίζονταν σε δωμάτια (breaking out rooms) στα οποία έπρεπε να συμπληρώσουν την ιεράρχηση των αναγκών χρησιμοποιώντας έναν σύνδεσμο σε google docs ερωτηματολόγιο (βλέπε Εικόνα 2). Οι συμμετέχοντες/σες έπρεπε να ιεραρχήσουν την κάθε ανάγκη (σε μια κλίμακα από 0 - 7) σε σχέση με την σημαντικότητα κάθε ανάγκης τόσο μέσα στον ίδιο ειδικό στόχο όσο και με τους υπόλοιπους ειδικούς στόχους.

2. Στοχευμένη υποστήριξη για εγκατάσταση στη γεωργία ατόμων νεαρής ηλικίας και νεοεισερχομένων. *

	1	2	3	4	5	6	7	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ/ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ
ΕΣ 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ΕΣ 10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Εικόνα 2: Βαθμολόγηση σημαντικότητας κάθε ανάγκης ανά ειδικό στόχο

Σχήμα 2: Ενδεικτική κατανομή ομάδας έργου κατά τη διάρκεια συζήτησης ενός στόχου

Οι σύνδεσμοι των επιμέρους on-line ερωτηματολογίων (google forms) που χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες σε κάθε ειδικό στόχο είναι οι ακόλουθοι:

ΕΣ 1 : <https://forms.gle/6o4wMwaampTRtPPJA>

ΕΣ 2 : <https://forms.gle/gCPXrGuFeGjtEjBQ7>

ΕΣ 3 : <https://forms.gle/GgEtkwzkN7pn7jbe6>

ΕΣ 4 : <https://forms.gle/GczeLkv3tzbiu7JY6>

ΕΣ 5 : <https://forms.gle/ty6JXs32sJxYaHYQ9>

ΕΣ 6 : <https://forms.gle/7J1rrp4gadWbcqht6>

ΕΣ 7 : <https://forms.gle/6n2RiN1kA9Md2oyM6>

ΕΣ 8 : <https://forms.gle/yEGXnDqiWjiopAT28>

ΕΣ 9 : <https://forms.gle/GPnWaZhM8QBnVs7bA>

ΕΣ 10 : <https://forms.gle/JGnF63bXaEnqDSJo8>

Καθ' όλη την διάρκεια της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου είχαν οδηγίες από τον υπεύθυνο/η μέσα στο δωμάτιο αλλά υπήρχε και η δυνατότητα ο/η expert του Ειδικού Στόχου να επισκέπτεται όλα τα «δωμάτια» προκειμένου να επιλύσει πιθανές ερωτήσεις που ήταν πιο στοχευμένες στο περιεχόμενο του ειδικού στόχου. Σε κάθε δωμάτιο επίσης υπήρχε ένα μέλος της ομάδας επιφορτισμένο με την καταγραφή της διαδικασίας και την συγκέντρωση των παρατηρήσεων/ερωτήσεων (rapporteur). Μετά το πέρας της ψηφοφορίας όλοι και όλες οι συμμετέχουσες επέστρεφαν στο κεντρικό δωμάτιο (ολομέλεια) όπου και γινόταν μια ουσιαστική συζήτηση-ανατροφοδότηση.

Μετά από ένα μικρό διάλειμμα ξεκινούσε εκ νέου ο επόμενος στόχος.

Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι η κατανομή των συμμετεχόντων/ουσών στα δωμάτια κάθε φορά ήταν τυχαία και άρα η σύνθεση της ομάδας που συζητούσε εις βάθος ήταν τυχαία.

Η ομάδα εργασίας κάθε ημέρα επεξεργαζόταν τα αποτελέσματα της ιεράρχησης και ετοίμαζε τους σχετικούς πίνακες.

12.2.6. 6ο βήμα: Πολύκριτηριακή Ανάλυση και Ιεράρχηση Ομάδας Αναγκών από Διαμορφωτές Πολιτικής (Policy Experts)

Σε αυτό το τελευταίο βήμα η ομάδα εργασίας παρουσίασε τα αποτελέσματα των παραπάνω βημάτων (πινακοποιημένα) σε μια ομάδα ειδικών/διαμορφωτών πολιτικής (βλέπε Παράρτημα για την σύνθεση της ομάδας των ειδικών). Επίσης, παρουσιάστηκαν τα κριτήρια που επιλέχθηκαν από την ομάδα έργου προκειμένου ο καθένας από τους Ειδικούς/διαμορφωτές πολιτικής να βαθμολογήσει την συνάφεια/πιθανή επίπτωση κάθε ομάδας αναγκών σε σχέση με κάθε ένα από τα κριτήρια που είχαν επιλεγθεί.

Τα κριτήρια ιεράρχησης που χρησιμοποίησε η ομάδα των ειδικών είναι τα ακόλουθα:

1. Προγραμματική συνεκτικότητα

Η συνεκτικότητα μεταξύ διαφορετικών αναγκών είναι αναγκαίο να εξεταστεί. Οι παρεμβάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου πρέπει να προκύπτουν από ανάγκες που λειτουργούν συμπληρωματικά δημιουργώντας συνεργίες με άλλες ανάγκες στο πλαίσιο του ίδιου ή διαφορετικού Ειδικού Στόχου προς χάρη του βαθμού συνεκτικότητας του προγράμματος. Αντίθετα ανάγκες που οδηγούν σε παρεμβάσεις με αντικρουόμενα αποτελέσματα θα πρέπει να αποφεύγονται. Ως εκ τούτου, με **1** βαθμολογούνται οι ανάγκες που η συμπληρωματικότητα είναι πολύ μικρή και με **3** οι ανάγκες εκείνες όπου βαθμός συμπληρωματικότητας με άλλες είναι πολύ μεγάλη.

2. Χρονισμός

Η χρονική αλληλουχία υλοποίησής των αναγκών κρίνεται σημαντική και πρέπει να αξιολογηθεί. Πρέπει να δίνεται έμφαση σε ομάδα αναγκών που αποτελούν προϋπόθεση για την υλοποίηση κάποιας άλλης ομάδας αναγκών. Ανάγκες η κάλυψη των οποίων απαιτεί την υλοποίηση παρεμβάσεων που θα πρέπει να προηγούνται χρονικά σε όρους υλοποίησης θα πρέπει να αξιολογούνται υψηλότερα.

Συνεπώς με **1** βαθμολογούνται οι ομάδες αναγκών που δεν αποτελούν προϋπόθεση για την υλοποίηση άλλων αναγκών και με **3** ομάδες αναγκών που αποτελούν σημαντική προϋπόθεση για την εφαρμογή των οποιοδήποτε παρεμβάσεων.

3. Πολυπλοκότητα

Η «πολυπλοκότητα» (δηλαδή η ευκολία εφαρμογής) πρέπει να εξεταστεί αξιολογώντας εάν η εξυπηρέτηση κάποιας ομάδας αναγκών απαιτεί την ύπαρξη θεσμικών ρυθμίσεων η την εμπλοκή άλλων θεσμικών οργάνων πέραν από το ΥΠΑΑΤ και τους εποπτευόμενους φορείς του. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην κάλυψη εκείνων των αναγκών που δεν απαιτούν την εμπλοκή άλλων μηχανισμών εφαρμογής πέραν του αρμοδίου Υπουργείου. Άρα με

[1] βαθμολογούμε τις ανάγκες εκείνες που απαιτούν σε μεγάλο βαθμό την εμπλοκή άλλων θεσμικών οργάνων πέραν αυτών του ΥΠΑΑΤ

[2] τις ανάγκες που απαιτούν σε περιορισμένο εμπλοκή άλλων θεσμικών οργάνων

[3] τις ανάγκες που δεν απαιτούν καθόλου την εμπλοκή άλλων θεσμικών οργάνων πέραν αυτών του ΥΠΑΑΤ.

4. Βαθμός συνέργειας με άλλες πολιτικές (ΕΕ/Εθνικές)

Η κάλυψη αναγκών που παρουσιάζουν συνέργειες με τούς στόχους λοιπών πολιτικών πέραν της ΚΑΠ (Εθνικών /ΕΕ όπως π.χ η Πολιτική Συνοχής, πολιτική ίσων ευκαιριών , προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων , ψηφιακό μετασχηματισμό) είναι αναγκαίο να εξεταστεί.

Οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην κάλυψη εκείνων των αναγκών που παρουσιάζουν έναν μεγάλο βαθμό συνέργειας με άλλες πολιτικές της ΕΕ ή/και εθνικές (1 καθόλου συνέργεια 3 υψηλή συνέργεια).

5. Βαθμός Συμβατότητας με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Ελληνικό Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΓΠ 2021-2027 θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις ανά χώρα συστάσεις της ΕΕ Θα πρέπει να αξιολογηθεί η συμβατότητα κάθε ομάδας αναγκών με τις συστάσεις που έχει εκδώσει η ΕΕ δίνοντας προτεραιότητα στις ομάδες αναγκών που είναι απόλυτα συμβατές με τις Ευρωπαϊκές συστάσεις. Συνεπώς με :

[1] βαθμολογούνται οι ομάδες αναγκών με ελάχιστη/ανύπαρκτη συμβατότητα.

[2] βαθμολογούνται οι ομάδες αναγκών με σχετική συμβατότητα

[3] βαθμολογούνται οι ομάδες αναγκών όπου η συμβατότητα είναι πολύ μεγάλη.

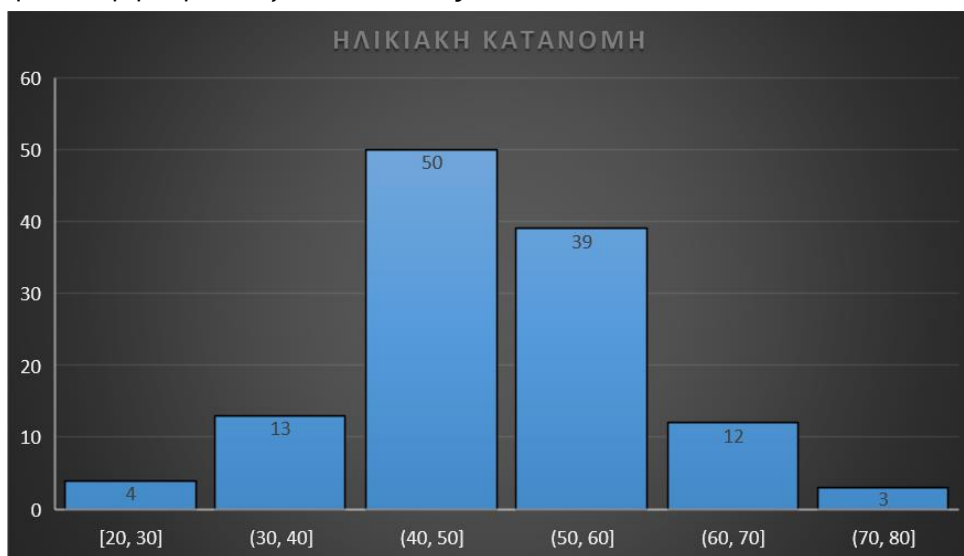
Η βαθμολόγηση των ομάδων αναγκών σύμφωνα με τα παραπάνω κριτήρια έγινε με χρήση on-line φόρμας google (βλέπε τον υπερσύνδεσμο: [Ιεράρχηση Αναγκών – Β' Στάδιο](#)).

12.3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

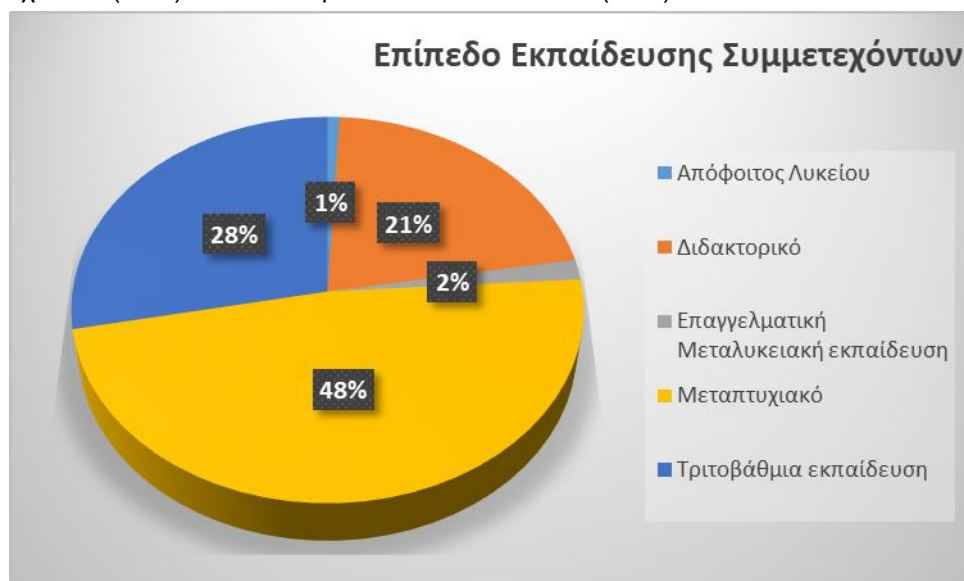
12.3.1. Στατιστικά στοιχεία συμμετοχής

Στην βαθμολόγηση των ειδικών στόχων συμπληρώθηκαν 121 έγκυρα ερωτηματολόγια από ταυτοποιημένους συμμετέχοντες με την λίστα των προσκληθέντων. Ορισμένες διπλοκαταχωρήσεις και άκυρες εγγραφές αφαιρέθηκαν.

Οι συμμετέχοντες (77 άνδρες: 64% και 36 γυναίκες: 36%) είχαν μέσο όρο ηλικίας τα 50 έτη. Η ηλικιακή κατανομή παρουσιάζεται ακολούθως:

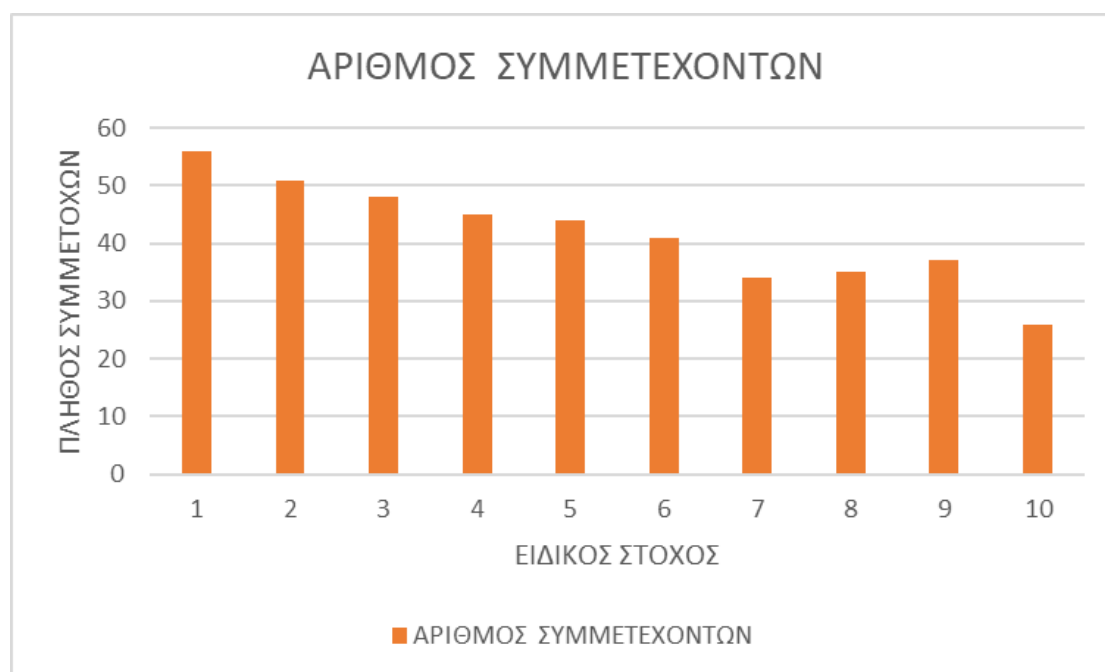
Το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα (στην συντριπτική πλειοψηφία συμμετείχαν απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (28%) και κάτοχοι μεταπτυχιακών (48%) και διδακτορικών τίτλων σπουδών (21%):

Αντίστοιχα η ιεράρχηση (βαθμολόγηση σπουδαιότητας) των αναγκών μέσω των 10 επιμέρους ερωτηματολογίων συγκέντρωσε 86 μοναδικές συμμετοχές (ταυτοποιημένες μέσω e-mail) και συμπληρώθηκαν συνολικά 417 ερωτηματολόγια.

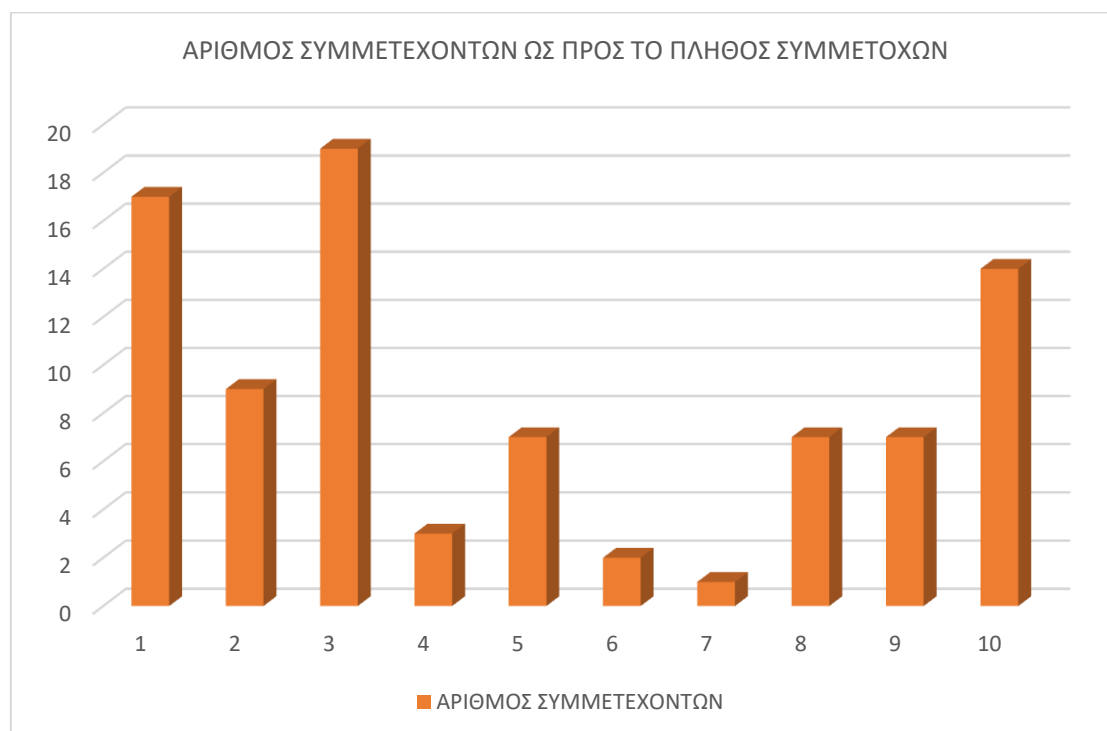
Ανά Ειδικό Στόχο τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια φαίνονται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθεί:

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΣ1	ΕΣ2	ΕΣ3	ΕΣ4	ΕΣ5	ΕΣ6	ΕΣ7	ΕΣ8	ΕΣ9	ΕΣ10
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	56	51	48	45	44	41	34	35	37	26

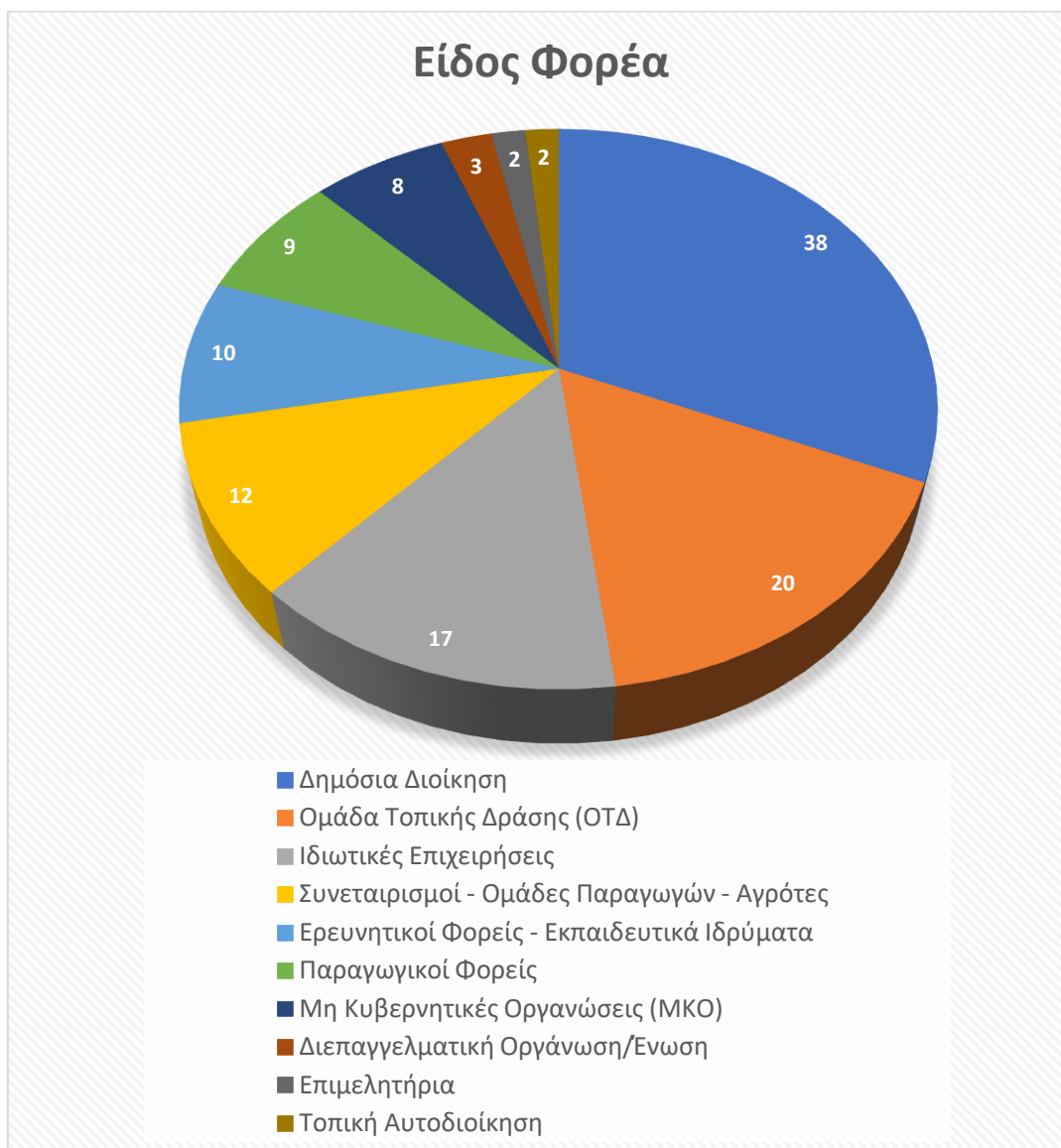

Η κατανομή των απαντήσεων (πλήθος ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν) ως προς τον αριθμό των συμμετεχόντων είναι η ακόλουθη (1 ερωτηματολόγιο συμπλήρωσαν 17 άτομα, 2 ερωτηματολόγια 9, κ.ο.κ.) (Πίνακας και Διάγραμμα):

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	17	9	19	3	7	2	1	7	7	14

Η εκπροσώπηση ανά είδος φορέα με βάση την ιδιότητα των συμμετεχόντων στην δημόσια διαβούλευση παρουσιάζεται στον ακόλουθο διάγραμμα και τον Πίνακα που έπεται:

Είδος Εκπροσωπούμενου Φορέα	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Δημόσια Διοίκηση	38	31%
Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)	20	17%
Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	17	14%
Συνεταιρισμοί - Ομάδες Παραγωγών - Αγρότες	12	10%
Ερευνητικοί Φορείς - Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	10	8%
Παραγωγικοί Φορείς	9	7%
Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)	8	7%
Διεπαγγελματική Οργάνωση/Ένωση	3	2%
Επιμελητήρια	2	2%
Τοπική Αυτοδιοίκηση	2	2%
ΣΥΝΟΛΟ:	121	100%

Η συμμετοχή του ιδιωτικού/παραγωγικού τομέα στην διαβούλευση ανήλθε σχεδόν σε ποσοστό 33% (Ιδιωτικές Επιχειρήσεις + Συνεταιρισμοί/Ομάδες Παραγωγών/Αγρότες, Παραγωγικοί Φορείς, Διεπαγγελματικές Οργανώσεις/Ενώσεις) ενώ η Δημόσια Διοίκηση συμμετείχε με ποσοστό 31%. Στη συνέχεια έπονται οι ΟΤΔ και η τοπική αυτοδιοίκηση με σύνολο 19% και Ερευνητικοί Φορείς – Πανεπιστήμια, ΜΚΟ και Επιμελητήρια με 17%.

Τέλος το ερωτηματολόγιο του β' σταδίου (ιεράρχηση ομάδων αναγκών από τους experts) συμπληρώθηκε από 5 συνολικά άτομα (εκ των 7 που είχαν προσκληθεί).

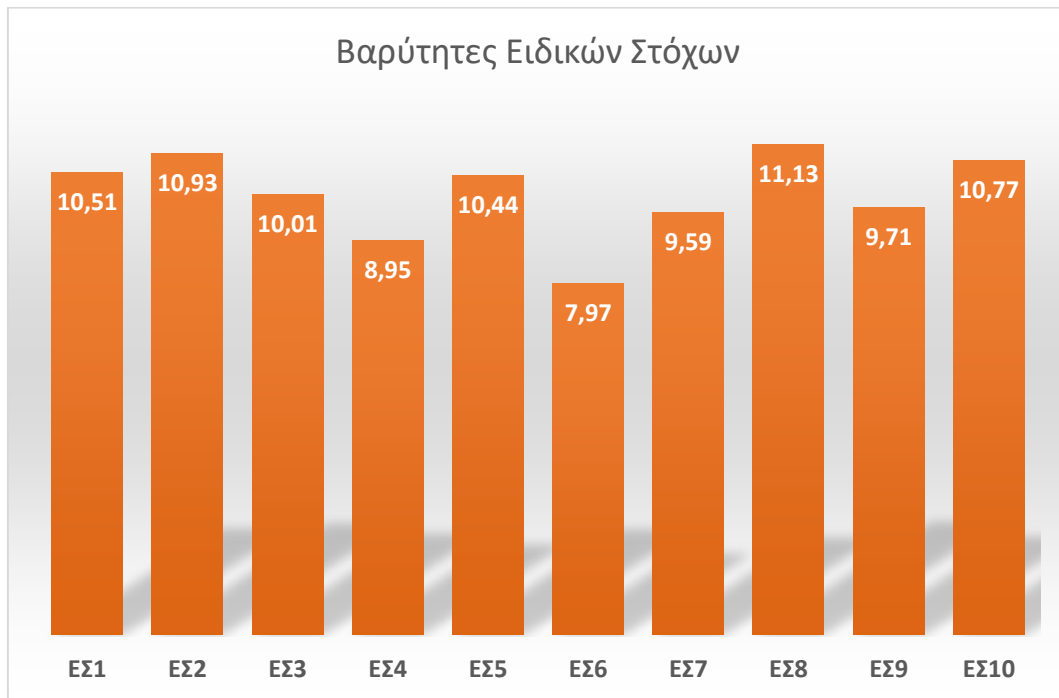
12.3.2. Αποτελέσματα ερωτηματολογίων - Επεξεργασία

Οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου (Α) σχετικά με τις βαρύτητες των ειδικών στόχων παρουσιάζουν αρχικά τα ακόλουθα αποτελέσματα:

	ΕΣ1	ΕΣ2	ΕΣ3	ΕΣ4	ΕΣ5	ΕΣ6	ΕΣ7	ΕΣ8	ΕΣ9	ΕΣ10
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	10,58	10,88	9,85	8,82	10,35	8,17	9,63	11,13	9,98	10,61
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	8,41	7,34	5,67	5,06	5,57	7,56	6,22	12,89	10,19	6,36

Μετά από αφαίρεση διπλοεγγραφών και στατιστικό περιορισμό των «ακραίων» τιμών (+/- 2.575σ), υπολογισμό εκ νέου των μέσων όρων και κανονικοποίηση, οι τελικές βαρύτητες και τυπικές αποκλίσεις ανά στόχο είναι οι ακόλουθες (Πίνακας και Διάγραμμα):

	ΕΣ1	ΕΣ2	ΕΣ3	ΕΣ4	ΕΣ5	ΕΣ6	ΕΣ7	ΕΣ8	ΕΣ9	ΕΣ10
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	10,51	10,93	10,01	8,95	10,44	7,97	9,59	11,13	9,71	10,77
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	7,33	6,84	5,67	5,04	5,32	5,44	5,27	12,28	7,81	6,33

Οι παραπάνω μέσες τιμές πολλαπλασιαζόμενες με τον μέσο όρο βαθμολογίας (1-7) των επιμέρους αναλυτικών αναγκών ανά ειδικό στόχο (ερωτηματολόγιο 1-10) και αθροιζόμενες ανά ανάγκη παράγουν την τελική βαθμολογία για κάθε ανάγκη.

Η κατάταξη των αναγκών με βάση την παραπάνω στάθμιση ΔΕΝ ΜΕΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ είτε χρησιμοποιώντας τις αρχικές βαρύτητες ανά ειδικό στόχο είτε τις «κανονικοποιημένες».

Κάθε ανάγκη από το α' στάδιο της διαβούλευσης λαμβάνει μια βαθμολογία στην κλίμακα 100-700. Στη συνέχεια αυτή η βαθμολογία ανάγεται στο 100.

Από την βαθμολόγηση των ομάδων αναγκών από τους experts (κλίμακα 1-3 για πέντε διακριτά κριτήρια στάθμισης) παράγεται για κάθε ομάδα αναγκών μια βαθμολογία στην κλίμακα 5-15. Η βαθμολογία κάθε ομάδας αναγκών επίσης ανάγεται στην κλίμακα του 100.

Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζεται η βαθμολογία των ομάδων αναγκών από τους experts και η ανηγμένη βαθμολογία:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΟΜΑΔΑΣ	ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΓΚΩΝ	Μ.Ο. Βαθμολογίας από Experts	Ανηγμένη Βαθμολογία
1.1	Δικαιότερη & αποτελεσματικότερη εφαρμογή των άμεσων ενισχύσεων	11,20	74,67
1.2	Ενίσχυση/ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής	10,60	70,67
1.3	Βελτίωση της ανθεκτικότητας των εκμεταλλεύσεων	12,40	82,67
2.1	Επίτευξη βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος	10,80	72,00
2.2	Βελτίωση της παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού τομέα	10,60	70,67

ΚΩΔΙΚΟΣ ΟΜΑΔΑΣ	ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΓΚΩΝ	Μ.Ο. Βαθμολογίας από Experts	Ανηγμένη Βαθμολογία
2.3	Ανάπτυξη εξαγωγικής στρατηγικής και βελτίωση του αγροτικού εμπορικού ισοζυγίου	9,80	65,33
2.4	Ενίσχυση/ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής	10,60	70,67
2.5	Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας	11,20	74,67
2.6	Ενίσχυση δικτύσεων και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας	12,00	80,00
2.7	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ	12,00	80,00
3.1	Βελτίωση θέσης αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας	11,20	74,67
3.2	Ενίσχυση δικτύσεων και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας	12,00	80,00
3.3	Αύξηση συμμετοχής γεωργών σε συλλογικά σχήματα	11,00	73,33
4.1	Βελτίωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας και της δασοκομίας	12,80	85,33
4.2	Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή	13,00	86,67
4.3	Πρωώθηση της βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές	11,80	78,67
4.4	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ	12,00	80,00
5.1	Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων	12,40	82,67
5.2	Προστασία των εδαφικών πόρων από τη διάβρωση και βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών	11,40	76,00
5.3	Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή	13,00	86,67
5.4	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ	12,00	80,00
6.1	Παραγωγή περιβαλλοντικών δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών από τη γεωργία	12,60	84,00
6.2	Προσαρμογή της Γεωργίας στην κλιματική αλλαγή	13,00	86,67
6.3	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ	12,00	80,00
7.1	Ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού	12,80	85,33
7.2	Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	12,40	82,67
7.3	Επίτευξη βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος	10,80	72,00
8.1	Ενίσχυση και διαφοροποίηση της οικονομίας των αγροτικών περιοχών	11,40	76,00
8.2	Συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές	11,80	78,67
8.3	Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές	10,60	70,67
8.4	Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	12,40	82,67

ΚΩΔΙΚΟΣ ΟΜΑΔΑΣ	ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΓΚΩΝ	Μ.Ο. Βαθμολογίας από Experts	Ανηγγεμένη Βαθμολογία
8.5	Προώθηση της βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές	11,80	78,67
8.6	Άντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές	12,00	80,00
9.1	Ενδυνάμωση ζήτησης βιολογικών προϊόντων και προϊόντων με σήματα ποιότητας	12,40	82,67
9.2	Μείωση του κινδύνου από τη χρήση φυτοπροστατευτικών στη φυτική παραγωγή	12,60	84,00
9.3	Εφαρμογή προτύπων για την ευζωία και τον περιορισμό χρήσης αντιβιοτικών	11,00	73,33
9.4	Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων	11,00	73,33
9.5	Αλλαγή διατροφικών προτύπων και υιοθέτηση της μεσογειακής διατροφής	10,40	69,33
10.1.1	Συγκρότηση και λειτουργία εθνικού Συστήματος Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας (AKIS 2.0) σε συνάφεια με την εθνική πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ	12,00	80,00
10.1.2	Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών (συμπεριλαμβανόμενων δράσεων εκπαίδευσης-κατάρτισης, επιδείξεων, ανταλλαγών, ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, παροχής γεωργικών συμβουλών) μέσω της αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύ	12,40	82,67
10.2.1	Αναβάθμιση πληροφοριακού και διοικητικού μηχανισμού για την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ	11,80	78,67
10.3.1	Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών (συμπεριλαμβανόμενων δράσεων εκπαίδευσης-κατάρτισης, επιδείξεων, ανταλλαγών, ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, παροχής γεωργικών συμβουλών) μέσω της αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύ	12,40	82,67
10.3.2	Βελτίωση της παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού τομέα	10,60	70,67
10.3.3	Ενίσχυση δικτυώσεων και συνεργασιών μεταξύ όλων των κλάδων της αγροδιατροφικής αλυσίδας	12,00	80,00

Η τελική βαθμολογία για κάθε επιμέρους ανάγκη προσδιορίζεται από τον μέσο όρο της ανηγμένης βαθμολογίας των δύο σταδίων ιεράρχησης (α' στάδιο: stakeholders και β' στάδιο: experts/policy makers). Σε κάθε ανάγκη υπολογίζεται ο μέσος όρος της σημαντικότητας της ανάγκης και της ομάδας αναγκών από την οποία έχει προκύψει και έχουν αναλυθεί στην Ενότητα 11.1 (Παρουσίαση Συστάδων/Ομάδων Αναγκών).

12.3.3. Ιεράρχηση Αναγκών – Παρουσίαση Αποτελεσμάτων ανά Ειδικό Στόχο

Στην Ενότητα αυτή παρουσιάζεται η τελική βαθμολόγηση ανά στάδιο (ανηγμένες τιμές) και η τελική κατάταξη σε φθίνουσα σειρά βαθμολογίας όλων των αναγκών ανά ειδικό Στόχο σε επιμέρους Πίνακες.

12.3.3.1. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 1

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Διατήρηση υψηλού γεωργικού εισοδήματος στις εκμεταλλεύσεις των ορεινών περιοχών.	78,1	82,7	80,4
2	Μείωση του κόστους παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις εντάσεως εργασίας.	75,5	82,7	79,1
3	Στοχευμένη υποστήριξη για εγκατάσταση στη γεωργία ατόμων νεαρής ηλικίας και νεοεισερχομένων.	76,9	74,7	75,8
4	Προφύλαξη της προβατοτροφίας (αλλά και της αιγοτροφίας και των βοοειδών) από κινδύνους που σχετίζονται με την εμφάνιση επιζωοτιών, τις αλλαγές των καταναλωτικών προτύπων, την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.	73,1	74,7	73,9
5	Επανασχεδιασμός των ενισχύσεων στις εκμεταλλεύσεις των περιοχών με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς (πρώην 'μειονεκτικές περιοχές').	73,0	74,7	73,8
6	Βελτίωση της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής στις εκμεταλλεύσεις των παραγωγικών εξειδικεύσεων: δημητριακών, λοιπών αροτραίων, της ελαιοκομίας και της αμπελοκαλλιέργειας	74,3	70,7	72,5
7	Ανάπτυξη των κλάδων των μηρυκαστικών με οριστική οριοθέτηση των εκτάσεων των βοσκοτόπων.	70,1	74,7	72,4
8	Αύξηση του Γεωργικού Οικογενειακού Εισοδήματος ανά εκμετάλλευση στις παραγωγικές εξειδικεύσεις: δημητριακά, ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια, Λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, Οπωροφόρα δένδρα, Συνδυασμός μόνιμων καλλιεργειών, Μικτή φυτική παραγωγή.	74,0	70,7	72,3
9	Ανάπτυξη της προβατοτροφίας και ανάδειξη των εγχώριων φυλών.	73,2	70,7	71,9
10	Καλύτερη στόχευση των προαιρετικών συνδεδεμένων ενισχύσεων.	69,0	74,7	71,8
11	Μείωση των ανισοτήτων στην κατανομή των συνολικών ενισχύσεων ανά εκμετάλλευση.	66,8	74,7	70,7
12	Αύξηση της αξίας παραγωγής και της παραγωγικότητας στην κρεοπαραγωγό βοοτροφία και πιο ορθολογική διανομή της συνδεδεμένης ενίσχυσης στον τομέα του βοείου κρέατος.	70,4	70,7	70,5

12.3.3.2. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 2

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος AKIS σε μεγάλη κλίμακα για την εκπαίδευση και παροχή συμβουλών.	82,3	80,0	81,2
2	Ισχυροποίηση και επέκταση του πλέγματος των ενδοκλαδικών και διακλαδικών σχέσεων του εγχώριου αγροδιατροφικού τομέα, με στοχευμένες ενέργειες, σε κλαδικό και χωρικό επίπεδο.	72,1	80,0	76,1
3	Αύξηση των επενδύσεων και βελτίωση της στόχευσης των επενδυτικών μέτρων του Πυλώνα 2.	79,7	72,0	75,8
4	Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων, ιδιαίτερα στους υποκλάδους της μεταποίησης: επεξεργασίας φρούτων-λαχανικών, παραγωγής χυμών, παγωτών, έτοιμων γευμάτων, ζυθοποιίας και αναψυκτικών.	73,8	74,7	74,2
5	Περαιτέρω αύξηση του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων.	76,1	72,0	74,1
6	Ενίσχυση με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας σε όλους τους κλάδους με φθίνουσα πορεία την προηγούμενη περίοδο (λοιπές αροτραίες καλλιέργειες, αμπελοκαλλιέργεια, βοοειδή, μικτή φυτική παραγωγή, δημητριακά και ελαιοπρωτεϊνούχοι σπόροι, σπρωφόρα δένδ	76,9	70,7	73,8
7	Υποστήριξη για περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας (TFP) στην αιγοπροβατοτροφία και τα κηπευτικά.	75,7	70,7	73,2
8	Βελτίωση της σχέσης ύψους επενδυμένου κεφαλαίου και μεγέθους εκμεταλλεύσεων.	73,6	72,0	72,8
9	Αύξηση της παραγωγής αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών και παραγωγή εγχώριου πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού.	73,8	70,7	72,2
10	Μείωση της ελλειμματικότητας στα κτηνοτροφικά προϊόντα (χοιρινό κρέας, βόειο κρέας, αγελαδινό γάλα) και τις ζωοτροφές (κτηνοτροφικά σιτηρά και σόγια).	76,5	65,3	70,9
11	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της κρεοπαραγωγού πτηνοτροφίας.	70,9	70,7	70,8
12	Εξειδικευμένη στρατηγική για εξαγωγές γεωργικών και διατροφικών προϊόντων σε συγκεκριμένες αγορές-στόχους.	73,5	65,3	69,4

12.3.3.3. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 3

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Ενίσχυση των δικτυώσεων /συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α/δ αλυσίδας ιδιαίτερα στα ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντα.	79,6	80,0	79,8
2	Ενίσχυση των παρεμβάσεων της ΚΓΠ που προωθούν την συνεργασία/δικτύωση /συλλογική οργάνωση των παραγωγών και των κλάδων της α/δ.	77,3	80,0	78,7
3	Αύξηση της συμμετοχής σε συλλογικά σχήματα/δικτυώσεις για την βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης των γεωργών στην α/δ αλυσίδα.	77,2	80,0	78,6
4	Ενίσχυση δικτυώσεων συνεργασιών μεταξύ των κλάδων της α.δ για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της εξωστρέφειας.	77,1	80,0	78,6
5	Αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα που διαθέτουν σήμανση.	80,2	74,7	77,4
6	Λήψη μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε εξωστρεφή α/δ προϊόντα.	79,6	74,7	77,1
7	Ενίσχυση της θέσης των α/δ προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού μέσω, οικονομιών κλίμακας, τυποποίησης, πιστοποίησης.	79,6	74,7	77,1
8	Αύξηση της συμμετοχής των γεωργών σε συλλογικά σχήματα με στόχο την αύξηση της παραγωγής προϊόντων με σήμανση.	80,7	73,3	77,0
9	Αξιοποίηση εναλλακτικών καναλιών διανομής και ηλεκτρονικού εμπορίου.	74,4	74,7	74,5

12.3.3.4. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 4

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Έμφαση στην ενίσχυση χρήσεων γης και γεωργικών/ κτηνοτροφικών πρακτικών οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου π.χ. βιολογική γεωργία.	74,8	85,3	80,1
2	Ανασχεδιασμός της πολιτικής για την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας στη γεωργία, στηριζόμενος στα νεότερα στοιχεία αλλά και στο Εθνικό και τα περιφερειακά σχέδια για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Έμφαση στην αύξηση της ξηρασίας και του κινδύνου πλημμυρών	71,7	86,7	79,2
3	Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.	75,9	80,0	78,0
4	Σχεδιασμός και λήψη μέτρων για την αύξηση της δέσμευσης άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία, με έμφαση στην προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την διαχείριση των βοσκοτόπων και την αγροδασοπονία.	70,1	85,3	77,7
5	Καλύτερος συντονισμός με το Εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα καθώς και συντονισμός με τις πολιτικές της ΕΕ για παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από τη δασοκομία και παράλληλα ενίσχυση των προσπαθειών για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη γεωργία.	71,2	78,7	74,9

12.3.3.5. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 5

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Χωρικά προσδιορισμένα σχέδια και κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη γεωργία και τη δασοκομία από τα εντεινόμενα πλημμυρικά φαινόμενα και ξηρασία.	74,4	86,7	80,5
2	Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων (υδατικό πόρος)	76,8	80,0	78,4
3	Συμπερίληψη στο AKIS δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και συμβουλών για δράσεις προστασίας των φυσικών πόρων (έδαφος)	76,6	80,0	78,3
4	Συντονισμός και ενσωμάτωση στο Στρατηγικό Σχέδιο των μέτρων που αναφέρονται στα Αναθεωρημένα Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών αλλά και στην Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στο βαθμό μάλιστα που αυτά εξειδικεύονται σε περιφερειακό αλλά και σε τοπικό επίπεδο.	65,9	86,7	76,3
5	Έμφαση στη μείωση απωλειών από την άρδευση.	68,6	82,7	75,6
6	Βελτίωση του συστήματος διακυβέρνησης των υδατικών πόρων με την ενίσχυση και ενδυνάμωση του συστήματος διαχείρισης του αρδευτικού νερού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Αξιοποίηση της κτηθείσας εμπειρίας από το Εθνικό Σύστημα για την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων με στόχο τη βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης/ελέγχου των απολήψεων.	68,1	82,7	75,4
7	Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των υδατικών πόρων.	67,5	82,7	75,1
8	Οι Χωρικές/ περιφερειακές διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν υποδεικνύουν: α. Βάρος στα μέτρα ποσοτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και ειδικά στα Υδατικά συστήματα και στις Λεκάνες Απορροής Ποταμών που (1) παρουσιάζουν μεγάλη εξάρτηση από τα υπόγεια νερά ή/και (2) η ποσοτική κατάσταση είναι λιγότερο από καλή ή/και (3) παρατηρούνται φαινόμενα υπαλμύρισης. β. Προτεραιότητα στα Υδατικά συστήματα και στις	67,3	82,7	75,0

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
	Λεκάνες Απορροής Ποταμών με εκτεταμένη διάχυτη ρύπανση όταν σχεδιάζεται η στόχευση τόσο των κανονιστικών όσο και των μέτρων παροχής κινήτρων			
9	Προσεκτικά σχεδιασμένη με έντονη χωρική διάσταση πολιτική για την προστασία των εδαφικών πόρων.	73,3	76,0	74,7
10	Έμφαση πρέπει να δοθεί στους βοσκοτόπους, με την έγκαιρη κατάρτιση αξιόπιστων και λειτουργικών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων.	72,7	76,0	74,3
11	Επιδίωξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας με τις ενθαρρυνόμενες στην ενισχυμένη αιρεσιμότητα πρακτικές αλλά και τους περιορισμούς για την προστασία των εδαφικών πόρων.	72,2	76,0	74,1

12.3.3.6. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 6

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξη του εγχώριου γενετικού υλικού.	73,9	84,0	78,9
2	Πρώθηση πρακτικών στην γεωργία και τη δασοκομία οι οποίες θα διατηρούν και ενισχύουν την βιοποικιλότητα στις γεωργικές και δασικές εκτάσεις και παράλληλα αποτροπή γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών που έχουν αρνητικές επιπτώσεις.	72,8	84,0	78,4
3	Σχεδιασμός που θα επιτυγχάνει συνέργειες με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για τη βιοποικιλότητα (Πράσινη Συμφωνία, Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα 2030, Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές NATURA, , Σχέδια Δράσης Ειδών και οικοτόπων, Πρωτοβουλία για τους Επικονιαστές)	70,4	84,0	77,2
4	Ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, παροχής κατάρτισης και συμβουλών στους παραγωγούς στα πλαίσια του AKIS έτσι ώστε να γίνουν πιο κατανοητές οι σχέσεις αλληλεπίδρασης γεωργίας / δασοκομίας και βιοποικιλότητας και να διευκολυνθεί η εφαρμογή της ενισχυμένης αιρεσιμότητας καθώς και των άλλων μέτρων στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου.	74,1	80,0	77,1
5	Άρση προβλημάτων συντονισμού των δομών διακυβέρνησης βιοποικιλότητας και αγροτικού χώρου.	70,0	84,0	77,0
6	Συντονισμός με την εθνική πολιτική για την κλιματική αλλαγή. (π.χ. Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, Εθνικό και Περιφερειακά σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή καθώς και τα διαλαμβανόμενα στο Εθνικό Σχέδιο για τη Δασοπονία).	66,5	86,7	76,6
7	Αύξηση των διατηρούμενων στοιχείων του τοπίου στις γεωργικές γαίες, διατήρηση και βελτίωση των γεωργικών συστημάτων και περιοχών υψηλής περιβαλλοντικής αξίας (HNV) και της αγροδασοπονίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας εκτός των προστατευόμενων περιοχών αλλά και τη βελτίωση της συνδετικότητας των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA	69,1	84,0	76,6

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
8	Ενίσχυση της αποκατάστασης, διατήρησης και βελτίωσης των προστατευόμενων περιοχών, οικοτόπων και ειδών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα, με προτεραιότητα στην εκπόνηση των ειδικών διαχειριστικών σχεδίων για τις γεωργικές περιοχές NATURA και των περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης βοσκοτόπων.	68,0	84,0	76,0
9	Συμπλήρωση και βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης των ειδών και οικοτόπων που επηρεάζονται από τη γεωργική δραστηριότητα και τη δασοπονία. Βελτίωση της γνώσης σε ότι αφορά στις οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται από τη γεωργία	67,2	84,0	75,6
10	Έμφαση στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων -Πρόληψη και αποκατάσταση επιπτώσεων δασικών πυρκαγιών Συντονισμός με τη στρατηγική για τα Δάση.	65,5	84,0	74,7

12.3.3.7. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 7

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Αναβάθμιση εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και παροχή συμβουλών με επικέντρωση στους νέους γεωργούς.	80,7	82,7	81,7
2	Πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της γεωργικής παραγωγής.	77,9	85,3	81,6
3	Μεγιστοποίηση οριζοντίων (μεταξύ των πυλώνων) και κάθετων (επιμέρους κατηγορίες παρεμβάσεων) συνεργειών μεταξύ παρεμβάσεων.	77,5	85,3	81,4
4	Επιπρόσθετα εθνικά μέτρα πολιτικής (φορολογικά, ασφαλιστικά κ.α.) για τη διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών.	76,0	85,3	80,7
5	Ενδυνάμωση και ενίσχυση των μέτρων για τη διευκόλυνση της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών ιδιαίτερα σε μειονεκτικές περιοχές.	75,8	85,3	80,6
6	Εθνικά μέτρα για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργική γη/ Δημιουργία Μηχανισμών Διαχείρισης.	74,7	85,3	80,0
7	Η στήριξη των νέων γεωργών να οδηγή στη δημιουργία βιώσιμων και ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.	80,4	72,0	76,2

12.3.3.8. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 8

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Πρώθηση και χρηματοδότηση επενδύσεων βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας και ΑΠΕ μέσω και των δύο Πυλώνων της ΚΑΠ	78,8	78,7	78,8
2	Εκπαίδευση και κατάρτιση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών σε θέματα χρήσης του internet και των προσφερόμενων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών.	74,8	82,7	78,7
3	Αναζήτηση συνεργειών και συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από τα λοιπά Ταμεία της ΕΕ (φτώχεια-κοινωνικός αποκλεισμός)	77,0	80,0	78,5
4	Πρώθηση επενδυτικών σχεδίων αξιοποίησης βιομάζας ΓΚΤ αποβλήτων, παραγωγής βιοαερίου και επαναχρησιμοποίησης νερού.	78,3	78,7	78,5
5	Κάλυψη του συνόλου των δυσπρόσιτων αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικές υποδομές και ενεργοποίηση περισσότερων ψηφιακά δημόσιων υπηρεσιών για τη μείωση των αναγκών μετακινήσεων.	77,7	78,7	78,2
6	Υποστήριξη δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας/τεχνογνωσίας μεταξύ βιομηχανίας και έρευνας.	77,6	78,7	78,1
7	Δράσεις εκπαίδευσης/ενημέρωσης αγροτών σε θέματα βιοοικονομίας/κυκλικής οικονομίας.	77,4	78,7	78,1
8	Ενημέρωση του πληθυσμού και των κοινωνικοοικονομικών εταίρων για τις προτεραιότητες της ΚΓΠ 2023-2027 και ενσωμάτωσή τους στις τοπικές στρατηγικές.	76,0	80,0	78,0
9	Εστίαση σε δράσεις για την υποβοήθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας των νέων .	75,1	80,0	77,6
10	Δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος για ίδρυση και λειτουργία παραγωγικών μονάδων στον τομέα της βιοοικονομίας.	75,5	78,7	77,1
11	Η αξιοποίηση θεσμικού πλαισίου για τις Αναπτυξιακές Εταιρείες / Υποβοήθηση των ΟΤΑ και των λοιπών τοπικών εταίρων για την ενεργοποίηση και σε λοιπούς τομείς πλην των δημοσίων έργων.	73,8	80,0	76,9
12	Οργάνωση και ανάπτυξη δικτύων συλλογής γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων προς αξιοποίηση σε περιφερειακό επίπεδο.	73,7	78,7	76,2
13	Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη (περιβαλλοντικά,	72,4	78,7	75,5

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
	οικονομικά, κοινωνικά, αναπτυξιακά) της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας.			
14	Ενίσχυση της παραγωγικής βάσης των αγροτικών περιοχών και ενίσχυση των διακλαδικών σχέσεων μεταξύ των τομέων της οικονομίας.	74,6	76,0	75,3
15	Πρώθηση/ενίσχυση επενδύσεων μείωσης και επεξεργασίας/επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ αποβλήτων στην πηγή και βιοδιυλιστηρίων.	71,5	78,7	75,1
16	Διεύρυνση της τοπικής εταιρικής σχέσης με στόχο την προσαρμογή/εμπλουτισμό των τοπικών στρατηγικών με δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεργειών με το ΕΚΤ, Τ.Α.Μ, Τ.Φ .	69,7	80,0	74,9
17	Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών.	72,9	76,0	74,4
18	Μείωση της εξάρτησης του γεωργικού εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις.	70,0	76,0	73,0
19	Αξιοποίηση του συνόλου των χρηματοδοτικών μέσων της Ε.Ε για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομία των αγροτικών περιοχών.	69,7	76,0	72,8
20	Ανάδειξη της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις προτεραιότητες των τοπικών στρατηγικών.	65,2	80,0	72,6
21	Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές	74,5	70,7	72,6
22	Βελτίωση του επιπέδου παροχής βασικών υπηρεσιών.	72,1	70,7	71,4

12.3.3.9. Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 9

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην εγχωρία και διεθνή αγορά.	80,5	82,7	81,6
2	Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής προς τους γεωργούς για την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών.	78,8	84,0	81,4
3	Αύξηση της παραγωγής /τυποποίησης / μεταποίησης ΠΟΠ -ΠΓΕ προϊόντων που έχουν δυνατότητες εισόδου στις αγορές	79,2	82,7	80,9
4	Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των βιολογικών προϊόντων στην εγχωρία αγορά και διεθνή αγορά.	79,0	82,7	80,9
5	Εκπόνηση στρατηγικής για την προώθηση των ΠΟΠ - ΠΓΕ στις αγορές εξωτερικού.	78,1	82,7	80,4
6	Μείωση του κόστους παραγωγής των βιολογικών προϊόντων.	78,0	82,7	80,3
7	Ενημέρωση παραγωγών για τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης φυτοπροστασίας σε ότι αφορά την ασφάλεια τροφίμων και την αναγκαιότητα μηδενικών υπολειμμάτων.	76,6	84,0	80,3
8	Σήμανση ελληνικών προϊόντων με σήματα υψηλής αναγνωρισιμότητας στις αγορές του εξωτερικού.	77,9	82,7	80,3
9	Ενίσχυση των δράσεων προώθησης των ΠΟΠ - ΠΓΕ και ιδιαίτερα των οίνων στις αγορές του εξωτερικού.	75,4	82,7	79,0
10	Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών για την ασφάλεια των τροφίμων με ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό.	73,9	84,0	79,0
11	Ενίσχυση των αρμόδιων φορέων σχεδιασμού, εφαρμογής, ελέγχου στους τομείς που επηρεάζονται από τις προβλέψεις - στόχους της πολιτικής από το Αγρόκτημα στο πιάτο.	80,5	73,3	76,9
12	Ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης/συμβουλευτικής των παραγωγών για την ευζωία των ζώων και τη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων.	78,2	73,3	75,8
13	Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας με παράλληλη ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών με το αναγκαίο προσωπικό.	77,1	73,3	75,2

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
14	Ενίσχυση των παραγωγών για την υιοθέτηση μέτρων για την βελτίωση των συνθηκών ευζωίας.	76,8	73,3	75,1
15	Η αξιοποίηση καλών διεθνών πρακτικών και η μεταφορά τεχνογνωσίας για την εφαρμογή των σχετικών δράσεων.	75,8	73,3	74,6
16	Αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η Στρατηγική F2F για την αύξηση της ζήτησης φρούτων και λαχανικών.	79,7	69,3	74,5
17	Ενημέρωση του πληθυσμού για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής.	79,1	69,3	74,2
18	Αύξηση της ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα καλής διαβίωσης των παραγωγικών ζώων και των κινδύνων από την χρήση αντιβιοτικών στα ζώα.	73,6	73,3	73,5
19	Η έγκαιρη εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την μείωση της σπατάλης τροφίμων και η έκδοση του συνόλου των κανονιστικών πράξεων.	72,5	73,3	72,9
20	Η συνεχής παρακολούθηση της κατανάλωσης τροφίμων για την εξειδίκευση στοχευμένων πολιτικών για την προώθηση της υγιεινής διατροφής.	74,9	69,3	72,1
21	Εξοικείωση των καταναλωτών με το περιεχόμενο των Εθνικών Διατροφικών Οδηγών.	74,9	69,3	72,1
22	Η άμεση έναρξη της ποσοτικής αποτύπωσης/καταγραφής της σπατάλης τροφίμων με βάση την κοινή μεθοδολογία μέτρησης αποβλήτων τροφίμων που έχει θεσπιστεί από την ΕΕ.	70,2	73,3	71,8
23	Η ενεργότερη συμμετοχή ΜΚΟ και ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών δράσεων στην ενημέρωση – ευαισθητοποίηση του πληθυσμού στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών δράσεων.	65,2	73,3	69,3
24	Η επικαιροποίηση των πολιτικών για την καταπολέμηση της παχυσαρκίας.	68,4	69,3	68,9

12.3.3.10. *Ιεραρχημένες Ανάγκες Ειδικού Στόχου 10 (Εγκάρσιος Στόχος)*

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1	Αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων για την εκπαίδευση των ομάδων ενδιαφέροντος στη ψηφιοποίηση με σκοπό την εγκατάλειψη παρωχημένων πρακτικών τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη μεταποίηση των τροφίμων.	84,0	82,7	83,3
2	Βελτίωση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, ευκαιριών κατάρτισης και τεχνολογικών υποδομών για την ηλικιακή ανανέωση του απασχολούμενου αγροτικού δυναμικού και την ενσωμάτωση των τεχνολογικών επιτευγμάτων στην παραγωγική διαδικασία.	83,3	82,7	83,0
3	Ενίσχυση των δράσεων που αφορούν στη διάχυση και αξιοποίηση/υιοθέτηση καινοτομιών ιδίως μέσω συνεργασιών.	82,7	82,7	82,7
4	Συνολική στρατηγική (σχεδιασμός και πάσης φύσεως πόροι σε εθνικό, περιφερειακό ή/και κλαδικό επίπεδο) για την παραγωγή, διάδοση (συμπεριλαμβανόμενης της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και των συμβουλευτικών υπηρεσιών) και παραγωγική αξιοποίηση	84,5	80,0	82,3
5	Επέκταση του οπτικού δικτύου για την δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη επιχειρήσεων υψηλού τεχνολογικού επιπέδου ακόμα και σε δυσπρόσιτες περιοχές.	80,6	82,7	81,6
6	Έγκαιρη κατάρτιση απαιτήσεων/προδιαγραφών για την κάλυψη των αναγκών της νέας ΚΓΠ.	84,6	78,7	81,6
7	Διασύνδεση ερευνητικών φορέων με επιχειρήσεις και βελτίωση δικτύων συνεργασίας για την υλοποίηση καινοτόμων εφαρμογών.	81,1	80,0	80,6
8	Αύξηση συνεργασιών με επιχειρήσεις υψηλού τεχνολογικού επιπέδου για την αποτελεσματικότερη διεύθυνση των νέων τεχνολογιών στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και τον μετέπειτα προσανατολισμό τους προς και την κυκλική οικονομία.	80,7	80,0	80,3
9	Ενίσχυση των πόρων που αφιερώνονται στην έρευνα και καινοτομία για το αγροτροφικό σύστημα.	80,5	80,0	80,2
10	Δημιουργία δομών που προωθούν τη ροή της γνώσης και την καινοτομία σε μικρές μονάδες και ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ των μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη μείωση	80,1	80,0	80,1

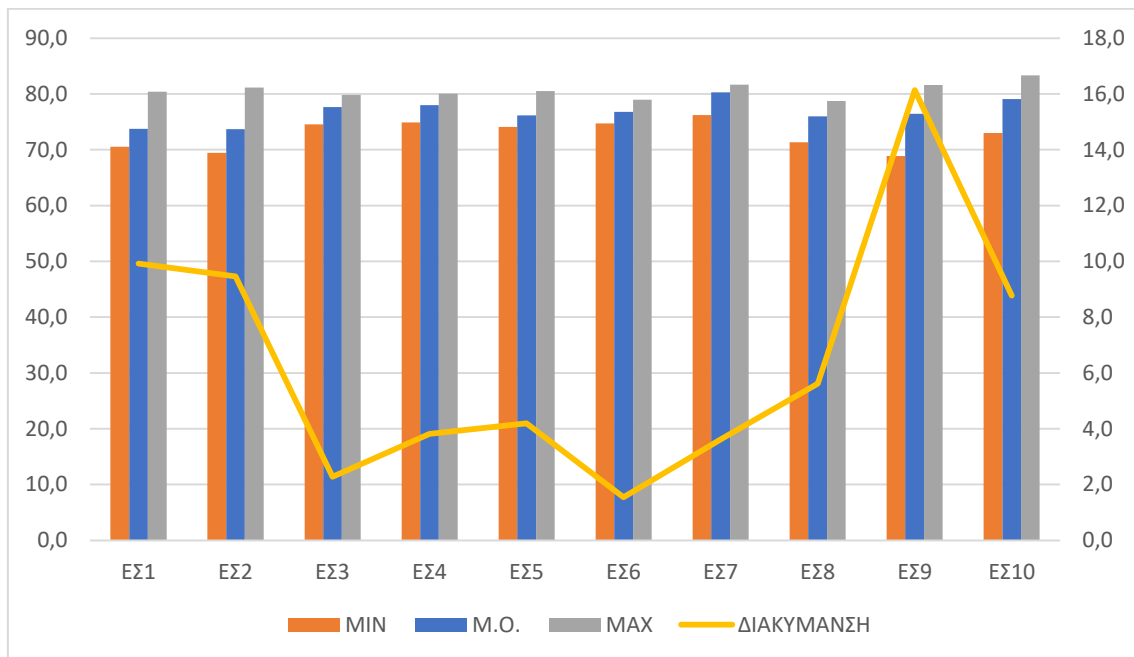
ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
	του κόστους παραγωγής, την αύξηση των επενδύσεων και την αντικατάσ			
11	Χρηματοδότηση επενδύσεων για ανάπτυξη εφαρμογών και συστημάτων μέσω προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΠΑΑ	81,3	78,7	80,0
12	Ενίσχυση συμπράξεων με επιχειρήσεις με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο και της συμβολαιακής γεωργίας για τη μύηση του αγροτικού τομέα σε καινοτόμες εφαρμογές και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην παραγωγική διαδικασία.	79,6	80,0	79,8
13	Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος (φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις) για την ανάπτυξη επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο για τον περιορισμό της μετανάστευσης ανθρωπίνου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης.	76,9	82,7	79,8
14	Δημιουργία δομών δικτύωσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της εσωστρέφειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων και την διεύθυνση σε διεθνείς αγορές.	76,5	82,7	79,6
15	Ανάσχεση της περαιτέρω απώλειας υψηλής στάθμης και δυνατοτήτων ανθρωπίνου δυναμικού	75,9	82,7	79,3
16	Σταθερό (μακρο-)οικονομικό περιβάλλον για την περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων (σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) και της καινοτομικότητας.	78,4	80,0	79,2
17	Βελτίωση λειτουργικότητας-επεκτάσεις/αναβαθμίσεις υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων.	78,8	78,7	78,7
18	Υλοποίηση έργων άμεσης προτεραιότητας της ΒΨΜ (Ενιαίο Μητρώο ΥΠΑΑΤ, ΟΠΣ γεωχωρικών δεδομένων, e-Learning Αγροδιατροφικού Τομέα).	76,7	78,7	77,7
19	Ανάπτυξη νέων διαχειριστικών εφαρμογών για καθεστώτα που δεν υποστηρίζονται μηχανογραφικά (π.χ. προγράμματα των ΚΟΑ του Πυλώνα Ι).	74,2	78,7	76,4
20	Αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων για την ενίσχυση της έρευνας με σκοπό την αύξηση του επιπέδου των τεχνολογικών ικανοτήτων και την αύξηση της παραγωγικότητας.	81,9	70,7	76,3
21	Κατάρτιση ενοποιημένου Μητρώου δικαιούχων και για τους δύο Πυλώνες της ΚΓΠ (Ενιαίο Επιχειρησιακό Μητρώο ΥΠΑΑΤ).	70,5	78,7	74,6

ΑΥΞΟΥΣΑ ΣΕΙΡΑ	ΑΝΑΓΚΗ	Α' ΣΤΑΔΙΟ	Β' ΣΤΑΔΙΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
22	Ομογενοποίηση μητρώων του ΥΠΑΑΤ μέσω του ΜΑΑΕ.	70,0	78,7	74,3
23	Αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων με ίδια μέσα για την οργάνωση συλλογής δεδομένων σε περίπτωση καθυστερήσεων υλοποίησης πληροφοριακών συστημάτων από τρίτους	68,9	78,7	73,8
24	Δημιουργία ευνοϊκού κλίματος επιχειρηματικότητας (φορολογικό καθεστώς, βελτίωση της χρηματοδότησης για επενδύσεις, δυνατότητα εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδότησης κ.α.) για την αύξηση των start-ups και την αύξηση των επενδύσεων στην καινοτομία και	75,4	70,7	73,0

12.3.4. Σύνοψη Αποτελεσμάτων

Στον ακόλουθο Πίνακα και διάγραμμα που έπεται παρουσιάζονται για κάθε Ειδικό Στόχο οι μέσοι όροι, ελάχιστες, μέγιστες και η διακύμανση των βαθμολογιών των ιεραρχημένων αναγκών όπως προέκυψαν από την διαβούλευση.

	Μ.Ο.	MIN	MAX	ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ
ΕΣ1	73,77	70,54	80,40	9,92
ΕΣ2	73,71	69,44	81,16	9,46
ΕΣ3	77,65	74,53	79,80	2,28
ΕΣ4	77,97	74,92	80,08	3,82
ΕΣ5	76,16	74,10	80,54	4,19
ΕΣ6	76,81	74,75	78,94	1,55
ΕΣ7	80,31	76,22	81,67	3,62
ΕΣ8	76,00	71,36	78,75	5,62
ΕΣ9	76,47	68,87	81,59	16,14
ΕΣ10	79,09	73,01	83,31	8,77

Μεγαλύτερη διακύμανση μεταξύ των βαθμολογιών υποδεικνύει και υψηλότερο βαθμό διαχωρισμού της σπουδαιότητας των αναγκών εντός του ειδικού στόχου (π.χ. ΕΣ9, ΕΣ1, ΕΣ2) Αντίθετα χαμηλή διακύμανση (π.χ. ΕΣ3, ΕΣ4, ΕΣ6) φανερώνει ότι το διάστημα προτεραιότητας των αναγκών εντός του ειδικού στόχου είναι πολύ στενό και η δυσκολία πιθανής εξαίρεσης ή διαχωρισμού αυξάνεται.

Η σειρά ιεράρχησης των αναγκών ανά ειδικό στόχο θα ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου και τον προσδιορισμό των Μέτρων Πολιτικής έτσι ώστε οι προτεινόμενες

παρεμβάσεις για την νέας ΚΓΠ να εξυπηρετούν κατά σειρά προτεραιότητας τις ανωτέρω ανάγκες και συγκριτικά να μεγιστοποιείται η συνεισφορά τους στην κάλυψη των αναγκών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Λίστα συμμετεχόντων στην Δημόσια Διαβούλευση για την ιεράρχηση των αναγκών (όπως προσκλήθηκαν)

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
1	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΣΕΒΤ)	Γιώργο Πίττα Σπύρο Σκαρέα Βάσω Παπαδημητρίου Φωτεινή Σάλτα
2	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	Σταύρο Καουκάκη, Φλώρα Παπαδοπούλου, Μαρία Γραμματικά
3	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ (ΕΔΟΕ)	Γρηγόρη Αντωνιάδη Γιώργο Οικονόμου
4	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΜΠΕΛΟΥ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥ (ΕΔΟΑΟ)	Ιωάννη Βογιατζή Μαρία Τριανταφύλλου
5	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	Χρήστο Βασιλάκο Γιάννη Χάμπα
6	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΚΛΑΔΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΚΕΟΣΟΕ)	Χρίστο Μάρκου Παρασκευά Κορδοπάτη
7	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ (ΣΕΚ)	Φρειδερίκη Γκουλιαδίκη Λάμπρο Γίτσα
8	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ (ΠΕΝΑ)	Νικόλαο Παυλονάσιο Σωτήρη Κουτσομήτρο
9	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ (ΔΟΒ)	Χρήστο Τσιχήτα Αριστοτέλη Πριόβολο
10	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΝΕΑΣ ΠΑΣΕΓΕΣ	Καλομοίρα Μπάρκα Πάυλο Σατολιά
11	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ	Στέργιο Κύρτσο Μυρτώ Λύκα
12	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	Χρήστο Γιαννακάκη Νικόλαο Κουτλιάμπα Νικήτα Πρίτζο
13	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΡΕΑΤΟΣ (ΕΔΟΚ)	Χρυσούλα Στασινάκη Καλομοίρα Μπάρκα Λάμπρο Γίτσα Ιωάννης Μπράτης Σωτήρη Δελή
14	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ (Πα.Δ.Ο.Α.Κ)	Νικόλαο Τζούμα Βασίλειο Μελενεκλή
15	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΙΝΟΥ (ΣΕΟ)	Στέλιο Μπουτάρη
16	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΈΝΩΣΗ ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ & ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (Ε.Α.Φ.Φ.Ε.)	Γεώργιο Σουλιόπουλο Βασίλειο Γκόλτσιο
17	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΣΠΟΡΟΦΥΤΩΝ (Σ.Ε.ΣΣ.Π)	Μιχάλη Ανατολίτη Ιωάννη Σερβέτα

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
18	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ "ΔΗΜΗΤΡΑ"	Ειρήνη Τζουραμάνη Αθανάσιο Ράγκο Μαρία Αλεμπάκη Αλεξάνδρα Σιντόρη Χατζηνικολάου Ντίνος Φερεντίνος
19	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΝΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΝΠΕ)	Αλέξανδρο Μαρκογιαννάκη Δημήτριο Πέτροβιτς
20	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ	Στέφανο Γεωργιάδη Ιωάννη Τρουπή
21	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βασιλική Διαβολίτση Αικατερίνη Μπισμπίκου Παναγιώτα Μαυριά Γεωργία Διαμαντάκου Ασημίνα Μισούλη Παναγιώτη Μπαρλαμπά
22	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	Πέτρο Σταύρου Μιχάλη Γκούμα Σοφία Πουρνάρα
23	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	Διονυσία Μίντζα, Μαρία Γιαννιού
24	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ιωάννη Δημητρακόπουλο, Θεοδωρίδου Χρυσούλα, Λιάτου Αμαλία
25	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΑ 2014-2020	Ευαγγελή Τζουμάκα, Νικόλαο Καραβά, Σοφία Χατζηπαντελή, Ιωάννη Κοβάνη
26	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020	Ευθύμιο Τσιατούρα, Αθανάσιο Θεοδωρόπουλο, Μιχάλη Ζήνα, Ειρήνη Γολεγού, Κλεοπάτρα Πανοπούλου, Μαρία Μιχαλάκη, Δαβίλλας Α.
27	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΟΠΕΚΕΠΕ	Σπύρο Μπούρκουλα, Ιουλιανή Μαρούλη, Αριστέα Βολιπάκη, Κυριακή Βιτζηλαίου, Χρυσούλα Πατατουκάκη
28	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΓΕΩΤ.Ε.Ε	Μενέλαο Γαρδικιώτη Δημήτριο Βολουδάκη Αθανάσιο Πετρόπουλο Μάμαλης Σπ
29	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	Ευαγγελία Κούρεντα, Ευαγγελία Καλαμάρα
30	Πρόσθετος Φορέας	Συνεταιρισμός ΘΕΣΓΗ	Πρόεδρος Καλφούντζος Παναγιώτης,
31	Πρόσθετος Φορέας	Παραγωγός ρυζιού/γεωργία ακριβείας	Κράββας Κώστας,
32	Πρόσθετος Φορέας	Μύλοι Αλεύρων Λούλης, έδρα Σούρπη Μαγνησίας	κ. Σαμαράς
33	Πρόσθετος Φορέας	Βιομηχανία Μακαρονιών Barilla	Υπεύθυνος ζώνης Θεοχαρίδης Κώστας
34	Πρόσθετος Φορέας	Αθηναϊκή Ζυθοποιία	Υπεύθυνος ζώνης Κωτούλας Βασίλης
35	Πρόσθετος Φορέας	Agroinvest, σπορέλαια και πτίπτες, biodiesel, σιτηρά, ζωοτροφές	Ιδιοκτήτης Βογιατζής Γιάννης, Βουλιαγμένης 517
36	Πρόσθετος Φορέας	Δ.ΝΟΜΙΚΟΣ Α.Β.Ε.Κ. - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΜΑΤΑΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΕΝΤΡΟ ΑΤΡΙΝΑ, Δ/νων Σύμβουλος Νομικός Πέτρος, Λεωφ. Κηφισίας 32, 15125 Μαρούσι
37	Πρόσθετος Φορέας	ΣΕΒΙΖ (Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Ζωοτροφών)	ΣΑΛΑΤΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
38	Πρόσθετος Φορέας	Δικότυλον/Φενεά Γη (ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι. -ΛΥΡΑΣ Γ), όσπρια/βότανα εξαγωγική επιχείρηση	Διαχειριστής Λύρας Δημήτρης
39	Πρόσθετος Φορέας	Α.Σ. Ιεράπετρας (Νότος)	Πρόεδρος Πανατζής (νωπά κηπευτικά θερμοκηπίου)
40	Πρόσθετος Φορέας	Άρδας Frost (κατεψυγμενα λαχανικά)	Ορεσιάδα

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
41	Πρόσθετος Φορέας	Freshland ΑΕ (ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.) / προϊόντα κηπευτικών, Θεσσαλονίκη, εξαγωγική επιχείρηση	
42	Πρόσθετος Φορέας	Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής Φρούτων, Λαχανικών, και Χυμών – Incofruit-Hellas	Γιώργος Πολυχρονάκης
43	Πρόσθετος Φορέας	Venus Growers Ημαθία	Γιαννακάκης Χρήστος
44	Πρόσθετος Φορέας	ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Πρόεδρος Κουτλιάμπας Νίκος
45	Πρόσθετος Φορέας	ΕΑΣ ΡΕΑ - ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ,	Πρόεδρος Αντωνόπουλος Σπύρος
46	Πρόσθετος Φορέας	Ένωση Συνεταιρισμών Παναγιάλειος	Πρόεδρος Σωτηρόπουλος Αθανάσιος
47	Πρόσθετος Φορέας	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	Δ/νων Συμβουλος Λάτσης Κων/νος
48	Πρόσθετος Φορέας	ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	Δ/ντης Φωλίνας Αθανάσιος,
49	Πρόσθετος Φορέας	ΕΒΟΛ	Πρόεδρος Νικήτας Πρίντζος
50	Πρόσθετος Φορέας	Ένωση αγελαδοτρόφων προβατοτρόφων Δυτικής Θεσσαλίας,	Πρόεδρος Βαϊόπουλος Γιώργος, Δ/ντης Μανούρας Αλεκος,
51	Πρόσθετος Φορέας	Συνεταιρισμός Αιγοπροβατοτρόφων Ελασσόνας "Γάλα Ελάσης"	Δ/ντης Γκουγκουλιάς
52	Πρόσθετος Φορέας	Γαλακτοβιομηχανία Καράλης Α.Ε., Άρτα,	
53	Πρόσθετος Φορέας	ΜΠΕΛΛΑΣ ΚΡΕΑΣ ΑΕΒΕ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΦΑΓΕΙΟ ΗΜΑΘΙΑ	κ. Μπέλλας
54	Πρόσθετος Φορέας	Νέα Ομοσπονδία Χοιροτροφικών Συλλόγων Ελλάδας	Πρόεδρος Μπούρας Ιωάννης
55	Πρόσθετος Φορέας	Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων ΠΙΝΔΟΣ (κρέας/αυγά)	Πρόεδρος Δημητρίου Ανδρέας
56	Πρόσθετος Φορέας	Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Μεγάρων (αυγοπαραγωγή)	Πρόεδρος Σακελλαρίου Παναγιωτης
57	Πρόσθετος Φορέας	Ομοσπονδία Μελισσοκομικών Συλλόγων Ελλάδος	
58	Πρόσθετος Φορέας	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΕΛΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΥΨΕΛΗΣ	Πίπας Γεώργιος
59	Πρόσθετος Φορέας	Wise Greece	Μελίνα Ταπραντζή
60	Πρόσθετος Φορέας	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΦΡΟΥΤΩΝ - ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΑΧΛΑΔΙΩΝ'	
61	Πρόσθετος Φορέας	Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Πτηνοτροφίας	Εκπρωσπος: Αγγελάκης Θανος
62	Πρόσθετος Φορέας	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΦΡΟΥΤΩΝ - ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΑΧΛΑΔΙΩΝ'	
63	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΙΝΟΥ (ΣΕΟ)	Κορνηλία Αλεξιάδου, Σωσάνα Κατσικώστα
64	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΣΠΟΡΟΦΥΤΩΝ (Σ.Ε.ΣΣ.Π),	Μιχάλη Ανατολίτη Βασίλη Μιχαήλ
65	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	WWF Ελλάς	Κων/νος Λιαρικός Χαρίκλεια Μινώτου ΜΠΑΡΜΠΟΚΑ ΒΙΚΥ(ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ)

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
66	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ – ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ (ΕΚΒΥ)	Δημήτρης Παπαδήμος Πέτρος Κακούρος
67	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Νικόλαος Τσιόπελας Κωνσταντίνα Ντεμίρη
68	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ	Σπυριδούλα Ντεμίρη (κλιματική αλλαγή) - Κατερίνα Κουτσοβούλου (περιβάλλον) Νικόλαος Ψημμένος (κλιματική αλλαγή) - Βασίλης Μπποντζώρλος (περιβάλλον)
69	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ – ΤΟΜΕΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Διονυσία Χατζηλάκου Λαμπράκης Αβδελάς
70	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ (ΥΠΕΝ)	Γεώργιος Μελέκης
71	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Υ.Π.ΕΝ)	Χαράλαμπος Βερβέρης
72	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Διεύθυνση Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργούμενων Φυτικών Ειδών	Αθανάσιο Ζούνο Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής Σωτήριο Κοσμά
73	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής	Γεωργία Ράππη Κυριάκο Λουράντο
74	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής, Τεκμηρίωσης και Διεθνών Σχέσεων	Ιωάννη Δημητρακόπουλο Αρτεμής Πουτόκα Αικατερίνη Καρκούλια
75	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Υ.Π.ΕΝ.)	Βασίλειος Γιαννακόπουλος
76	Πρόσθετος Φορέας	Σύνδεσμος Παραγωγών Εμπόρων Λιπασμάτων (ΣΠΕΛ)	Φωτεινή Γιαννακοπούλου, Αγάπη Κατσουλιέρη
77	Πρόσθετος Φορέας	Ελληνικός Σύνδεσμος Φυτοπροστασίας (ΕΣΥΦ)	Υδραίου Φραντζέσκα
78	Πρόσθετος Φορέας	Εταιρείες Πιστοποίησης (Βιολογικών και Ολοκληρωμένων)	
79	Πρόσθετος Φορέας	Δίκτυο Βιολογικών Προϊόντων (Organic Products Cluster)	Χρήστος Παπαλεξίου , Πολυμάχη Συμεωνδίου
80	Πρόσθετος Φορέας	Αγροοικολογικό Δίκτυο Ελλάδας.	Κισάκης Γ.
81	Πρόσθετος Φορέας	Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Μάιρα Γάσπαρη
82	Πρόσθετος Φορέας	Ελληνικό Αγροδασικό Δίκτυο - Greek AgroForestry Network	Κωνσταντίνος Μαντζανάς
83	Πρόσθετος Φορέας	Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ)	
84	Πρόσθετος Φορέας	Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων ΥΠΕΝ	Γραφάκος Μανώλης
85	Πρόσθετος Φορέας	Γενική Διεύθυνση Ενέργειας ΥΠΕΝ	Τσαλέμης Δημήτριος
86	Πρόσθετος Φορέας	Γενική Διεύθυνση Υδάτων ΥΠΕΝ	Βακάλης Δημήτριος
87	Πρόσθετος Φορέας	ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ – ΤΟΜΕΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Δήμητρα Κούτρα, Ευαγγελία Τσάρτσου
88	Πρόσθετος Φορέας	Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίησης Ελαιόλαδου – ΣΕΒΙΤΕΛ	
89	Πρόσθετος Φορέας	Ελληνικός Σύνδεσμος Παραγωγών Βιοαερίου (ΕΣΠΑΒ)	
90	Πρόσθετος Φορέας	Greenpeace	
91	Πρόσθετος Φορέας	Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων	
92	Πρόσθετος Φορέας	Γεωργικοί Σύμβουλοι (Εταιρείες και Μεμονωμένοι. Δρυσ, Βακάμης, Γαία)	

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
93	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ CLLD-LEADER	Μιχάλη Σκορδά Μαρίνο Μπερέτσο Γεωργία Καραγιάννη
94	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	Γαρυφαλλιά Γκίοκα Αρτεμυσία Πουτόκα
95	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΕΔΕ	ΤΖΙΑΧΡΗΣΤΑΣ Δημήτριος ΤΣΙΑΚΟΣ Βασίλειος
96	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΒΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	Ηλέκτρα Παπαδοπούλου Κωνσταντίνο Χρυσάφη
97	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης Α.Ε.	Κοσμάς Σιδηρόπουλος
98	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών & Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ)	Χρήστου Μυρσίνη
99	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	Βασίλειος Πιτσινίγκος
100	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	Αγγελική Ωραιοπούλου
101	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	Ιωάννης Παπαδόπουλος
102	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Ηπείρου	Ευγενία Παπανικολάου
103	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Στέρας Ελλάδος	Κωνσταντίνος Λέμας
104	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Θεσσαλίας	Μελπομένη Σαραφίδου
105	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	Πέτρος Οικονόμου
106	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδος	Αλκησις Σταθοπούλου
107	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Πελοποννήσου	Αντώνιος Ψαράκης
108	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Αττικής	Δημήτρης Δρόσης
109	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	Γεώργιος Πλακωτάρης
110	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου	Αντώνιος Βουτσίνος
111	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔ - ΠΕΠ Κρήτης	Μαρία Κασωτάκη
112	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΡΟΔΟΠΗΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.	Ευστάθιος Κεφαλιδής
113	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΒΑΛΑΣ Α.Ε.	Μιχαήλ Σκορδάς
114	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΕΛΛΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Ιορδάνης Κιοσέογλου
115	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ Α.Ε. - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Γεωργία Καραγιάννη
116	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε.	Τάσος Σιδηρόπουλος
117	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Βασίλης Μπέλης
118	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε. - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Ηλίας Μώκος
119	Πρόσθετος Φορέας	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε. - Ο.Α.Σ.Ε.	Βασίλης Τσιπσιρίγκος
120	Πρόσθετος Φορέας	ΑΧΑΪΑ Α.Ε. - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Αργυρώ Τσιμπρή

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
121	Πρόσθετος Φορέας	ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.	Χαράλαμπος Μιχαλόπουλος
122	Πρόσθετος Φορέας	ΠΑΡΝΩΝΑΣ Α.Ε., ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	Μαρίνης Μπερέτσος
123	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΡΕΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Κων/νος Καρλής
124	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Α.Ε. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Γιώργος Μαυρογιάννης
125	Πρόσθετος Φορέας	ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ / Π.Ε. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΩΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ	Αλέκος Κοψαχείλης
126	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.	Κώστας Ζήφος
127	Πρόσθετος Φορέας	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	Ιωάννης Καρράς
128	Πρόσθετος Φορέας	ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΗΜΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΝΗΣΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ	Χριστίνα Καλαθά
129	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΣΕΚΤ	Δημήτρης Τρουλάκης
130	Πρόσθετος Φορέας	ΕΥΔΕ-ΤΠΕ	Γιαμπουράς Εμμανουήλ
131	Πρόσθετος Φορέας	WOMENASSOCIATIONS ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.	Κλετετούνα
132	Πρόσθετος Φορέας	Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Γυναίκων Ελλάδος (Σ.Ε.Γ.Ε)	Τσαλαμπάση
133	Πρόσθετος Φορέας	ΑΓΡΟΧΕΝΙΑ - Αγροτουρισμός Ελλάδας	Φραντζεσκάκης
134	Πρόσθετος Φορέας	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και άλλων πόρων	Μιχαλοπούλου Αναστασία
135	Πρόσθετος Φορέας	Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων	Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων
136	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΦΕΤ)	Γεώργιο Αγγελή
137	Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού	Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής	Ανθή Λάγιου Κατερίνα Μαρίνου Καστελάνου Ειρήνη
138	Πρόσθετος Φορέας	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.	Βλάχος Στυλιανός
139	Πρόσθετος Φορέας	Άλφα Βήτα Βασιλόπουλος Α.Ε.	Διονυσόπουλος Δ.
140	Πρόσθετος Φορέας	ΣΕΛΠΕ / Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Λιανικής Πωλήσεως Ελλάδος	Ζαΐρης (Adrianou 7, Neo Psichiko 154 51)
141	Πρόσθετος Φορέας	ΜΠΟΡΟΥΜΕ	ΧΩΡΑΦΑ ΝΤΙΑ(ΣΥΝΙΔΡΥΤΗΣ)
142	Πρόσθετος Φορέας	ΜΠΟΡΟΥΜΕ	ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ(ΣΥΝΙΔΡΥΤΗΣ)
143	Πρόσθετος Φορέας	Nowaste.gr	ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΙΩΝ(ΙΔΡΥΤΗΣ)
144	Πρόσθετος Φορέας	ΔΕΛΤΑ	ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ(CORPORATE COMMUNICATIONS MANAGER)
145	Πρόσθετος Φορέας	ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΝΕΝΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ(ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ)

A/A	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑ
146	Πρόσθετος Φορέας	ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΛΑΖΑΡΙΔΗ ΚΑΤΙΑ(ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ)
147	Πρόσθετος Φορέας	INKA Ινστιτούτο Καταναλωτών	
148	Πρόσθετος Φορέας	FDA Food labeling Consultant	Anastasia Markaki
149	Πρόσθετος Φορέας	FOOD ALLERGENS LAB (Ανάλυση Ελαιολάδου)	George Siragakis (Chairman Of The Board)
150	Πρόσθετος Φορέας	FOODAKAI Food Safety Intelligence Platform	Giannis Stoitsis
151	Πρόσθετος Φορέας	Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο	Μακρανδρέου Μ.Χ.
152	Πρόσθετος Φορέας	Agro Q	Βακάμης
153	Πρόσθετος Φορέας	ΥΠΑΑΤ	Πολύμερος Απόστολος
154	Πρόσθετος Φορέας	Αγροτική Καινοτομία	Στουπής Νικ.
155	Πρόσθετος Φορέας	ΓΑΙΑ Επιχειρείν	Τσιφόρου Έλλη
156	Πρόσθετος Φορέας	ΑΝΚΑ Α.Ε.	Μπέλλης Β.
157	Πρόσθετος Φορέας	Τ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ	Χανιωτάκης
158	Πρόσθετος Φορέας	Σύνδεσμος Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Μηχανημάτων (ΣΕΑΜ)	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
159	Πρόσθετος Φορέας	ΔΑΟΚ	
160	Πρόσθετος Φορέας	ΕΟ – ΕΣΚ (Μ16 – ΠΑΑ)	
161	Πρόσθετος Φορέας	ΥΠΑΙΘ (Δ/ση Επαγγελματικής Εκπ.)	
162	Πρόσθετος Φορέας	Γεωπόνοι-εκπαιδευτικοί	Τσατήρης Βασίλης
163	Πρόσθετος Φορέας	ΓΓΕΤ/ΓΓΕΚ	
164	Πρόσθετος Φορέας	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Δημήτρης Μόσχου, Καθηγητής ΑΠΘ
165	Πρόσθετος Φορέας	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Θωμάς Κωτσόπουλος, Καθηγητής ΑΠΘ
166	Πρόσθετος Φορέας	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Νίκος Κατσούλας, Καθηγητής ΠΘ
167	Πρόσθετος Φορέας	ΕΚΕΤΑ	Θάνος Μπαλαφούτης
168	Πρόσθετος Φορέας	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Θωμάς Μπαρτζάνας, ΓΠΑ
169	Πρόσθετος Φορέας	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Τίνα Κωστοπούλου, ΓΠΑ
170	Πρόσθετος Φορέας	TractorGPS	Άρης Ζαμίδης
171	Πρόσθετος Φορέας	AgroApps	Μάχη Συμμεονίδου
172	Πρόσθετος Φορέας	AGENSO	Ζήσης Τσιρόπουλος
173	Πρόσθετος Φορέας	Neuropublic	Φώτης Χατζηπαπαδόπουλος
174	Πρόσθετος Φορέας	Π.Ι. Κοντέλλης	Χαράλαμπος Μαυρίδης

Πίνακας 2: Experts που προσκλήθηκαν στην Δημόσια Διαβούλευση – β' στάδιο ιεράρχησης αναγκών (αξιολόγηση ομάδων αναγκών)

A/A	ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΑΣ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΑ
1	Αυγουλάς Χρήστος	Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, τέως ΓΓ Αγροτικής Ανάπτυξης
2	Κουτσού Σταυριανή	Επίκουρη Καθηγήτρια, Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Διοίκησης Αγροτικών Επιχειρήσεων (ΑΑΔΑΕ), Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας
3	Κασίμης Χαράλαμπος	Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης & Οικονομίας, πρώην Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων του ΥΠΑΑΤ
4	Καραντινίνης Κωνσταντίνος	Καθηγητής αγροτικής οικονομικής στο Σουηδικό Πανεπιστήμιο Γεωπονικών Επιστημών (SLU).
5	Κορασίδης Μόσχος	Πρώην ΓΓ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ
6	Χανιώτης Τάσος	Διευθυντής της Διεύθυνσης Στρατηγικής, Απλοποίησης και Αναλύσεων Πολιτικής στη ΓΔ Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
7	Χριστοπούλου Ιόλη	Συνιδρύτρια – Διευθύντρια πολιτικής Green Tank, Εκπρόσωπος περιβαλλοντικών οργανώσεων και Αντιπρόεδρος στην Επιτροπή Φύση 2000